

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

MİMARLIK ANABİLİM DALI

**KİMLİK ÜZERİNE YENİ BİR OKUMA DENEMESİ:
KİMLİĞİN SÖYLEMSEL İNŞASI
VE MARDİN ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mimar Nurcan GÜNEŞ

**HAZİRAN 2013
TRABZON**

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

MİMARLIK ANABİLİM DALI

**KİMLİK ÜZERİNE YENİ BİR OKUMA DENEMESİ:
KİMLİĞİN SÖYLEMSEL İNŞASI VE MARDİN ÖRNEĞİ**

Mimar Nurcan GÜNEŞ

**Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsünde
"YÜKSEK MİMAR"
Unvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.**

**Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 04.01.2013
Tezin Savunma Tarihi : 13.06.2013**

Tez Danışmanı : Doç. Dr. Ahmet Melih ÖKSÜZ

Trabzon 2013

Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü

Mimarlık Anabilim Dalında

Nurcan Güneş tarafından hazırlanan

**KİMLİK ÜZERİNE YENİ BİR OKUMA DENEMESİ: KİMLİĞİN SÖYLEMSEL
İNŞASI VE MARDİN ÖRNEĞİ**

başlıklı bu çalışma, Enstitü Yönetim Kurulunun 22 / 01 / 2013 gün ve 1490 sayılı
kararıyla oluşturulan jüri tarafından yapılan sınavda

YÜKSEK LİSANS TEZİ

olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

Başkan : Doç. Dr. Ahmet Melih ÖKSÜZ

.....

Üye : Doç. Dr. Cenap SANCAR

.....

Üye : Doç. Dr. Ömer İskender TULUK

.....

Prof. Dr. Sadettin KORKMAZ

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

“Kimlik Üzerine Yeni Bir Okuma Denemesi: Kimliğin Söylemsel İnşası ve Mardin Örneği” isimli bu çalışmada kimlik kavramının alışıldık tanımlarından uzak bir yol izlenerek kavramın sebep olduğu zihinsel baypasın görünür kılınması amaçlanmıştır. Çalışma K.T.Ü Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Ana Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlanmıştır.

Bu araştırmayı sürdürürken, danışmanım Doç. Dr. Ahmet Melih Öksüz’ün alternatif görüşleri çalışmaya derinlik kazandırmama vesile olmuş ve tezi sistematize etmemi sağlamıştır. Değerli görüşleriyle tezin şekillenmesine katkıda bulunan danışmanım Sn. Öksüz’e ve tez izleme komitesi üyeleri Doç. Dr. Cenap Sancar’a ve Doç. Dr. Ömer İskender Tuluk’a teşekkür ederim.

Konuyu belirlemedeki ilk yönlendirmelerinden dolayı Prof. Dr. Şengül Öymen Gür’e, araştırmanın yürütülmesindeki sayısız ve çok kıymetli katkılarından ötürü Prof. Dr. Bülent Tanju’ya ve birçok yerde referanslarına başvurduğum Prof. Dr. Uğur Tanyeli’ye, bana bu denli geniş bir perspektif kazandırdıkları için müteşekkirim. Mardin Artuklu Üniversitesi Mimarlık Bölümünde çalışmalarına devam eden başta Yrd. Doç. Dr. Halil İbrahim Düzenli olmak üzere bütün akademik ve idari personele göstermiş oldukları anlayıştan ve kolaylıklardan dolayı minnetlerimi bildirmek isterim.

Kardeşlerim Emine ve Fatma Güneş’e çalışma süresince yaptığımız fikir açıcı muhabbetlerinden dolayı teşekkür ederim. Çalışmanın her aşamasında bana destek veren, her türlü tecrübelerini benimle paylaşan ve tezin tamamlanması için cesaretlendiren annem Emine Güneş’e ve babam Mehmet Güneş’e desteklerinden dolayı minnettarım.

Nurcan Güneş

Trabzon 2013

TEZ BEYANNAMESİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Kimlik Üzerine Yeni Bir Okuma Denemesi: Kimliğin Söylemsel İnşası ve Mardin Örneği” başlıklı bu tezi Doç. Dr. Ahmet Melih Öksüz’ün sorumluluğunda tamamladığımı, verileri / örnekleri kendim topladığımı, deneyleri / analizleri ilgili laboratuvarlarda yaptığımı/yaptırdığımı, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallara uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ederim. 05.05.2013

Nurcan GÜNEŞ

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
ÖNSÖZ.....	III
TEZ BEYANNAMESİ.....	IV
İÇİNDEKİLER.....	V
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	VI
TABLolar DİZİNİ.....	VII
ÖZET.....	VIII
SUMMARY.....	IX
1. GENEL TANIMLAR.....	1
1.1. Giriş.....	1
1.2. Çalışmanın Yöntemi ve Kapsamı.....	3
1.3. Kimlik Nedir?.....	4
1.4. Mimaride Kimlik Kavramı.....	7
1.5. Mimari Kimliğin Oluşumunda Aktörlerin Rolü.....	11
1.5.1. Akademinin Rolü.....	12
1.5.2. Yönetimin (İktidarın) Rolü.....	17
1.5.3. Tasarımcının Rolü.....	23
1.5.4. Toplumun Rolü (Sosyal Düşüncenin Rolü).....	27
1.6. Kültürel Kimlik, Kentsel Kimlik ve Mardin Kent Kimliği Kavramlarının İlişkisi.....	34
2. YAPILAN ÇALIŞMALAR, BULGULAR VE İRDELEME.....	39
2.1. Mardin Kimliğinin Analiz Edilmesi Üzerine Bir Deneme.....	39
2.1.1. Yöntemin Belirlenmesi.....	39
2.1.2. Analiz Aşaması.....	41
2.1.2.1. İktidarın Söylemleri.....	46
2.1.2.2. Söylenceler.....	53
2.1.2.3. Haberler.....	59
2.1.2.4. Ticari reklamlar.....	67
2.1.3. Değerlendirme ve Tartışma.....	71
3. SONUÇ.....	77
4. KAYNAKLAR.....	81
5. EKLER.....	86

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa No

Şekil 1.	Mardin'in yaygın bilinen fotoğrafları.....	8
Şekil 2.	Mardin, yeni yapıların olduğu Yenişehir ve eski yapıların olduğu Yukarı Mardin	9
Şekil 3.	Şevki Balmumcu, Sergi Evi , Ankara 1933	19
Şekil 4.	Paul Bonatz, Sergi Evi'nden Opera'ya Dönüşüm, Ankara 1948	19
Şekil 5.	Balo Gazetesi, Ankara'da Mimarlık karikatürü	20
Şekil 6.	Leon Alberti Battista'nın kullandığı sikkenin ön ve arka yüzü.....	26
Şekil 7.	Türk Dil Kurumu Sözlüğü.....	28
Şekil 8.	Ekşi Sözlükte toplum 10.12.2012 tarihinde toplam 82 entry ile tanımlanmıştır. 29	
Şekil 9.	Kufi Yazının Farklı Kurumların Amblemlerinde Oluşturduğu Tipografik Etki. 32	
Şekil 10.	Zaman Gazetesi arşivinden	62
Şekil 11.	Posta Gazetesinin internet arşivinden yararlanılmıştır.	63
Şekil 12.	Hürriyet Gazetesinin internet arşivinden alınmıştır.	64
Şekil 13.	Mardin genel görünüş, fotoğrafın alt kısmındaki yerleşim yerleri gecekonduardan oluşmaktadır.	66
Şekil 14.	Red Bull Sporcusu Ryan Doyle Mardin'de yaptığı belgesel çekiminden alınan fotoğraflar	67
Şekil 15.	Hotel Reyhani Kasrı İnternet Sitesi Giriş Sayfası	69

TABLÖLAR DİZİNİ

	<u>Sayfa No</u>
Tablo 1. Kimliği oluşturan aktörler dört ana başlıkta incelenebilir.....	12
Tablo 2. Söylem analizinden elde edilen kimlik kavramları	45
Tablo 3. İktidar söylemlerinden elde edilen kimlik öğeleri (stereotipler) mavi renk ile renklendirilmiştir.....	53
Tablo 4. Toplumun ürettiği söylencelerden elde edilen kimlik öğeleri (stereotipler) turuncu renk ile renklendirilmiştir.....	59
Tablo 5. Tirağı en yüksek üç gazetenin 2012 Ekim, Kasım, Aralık ayları boyunca yayınlanan haberlerin sınıflandırılması bu şekildedir.	61
Tablo 6. Haberlerden elde edilen kimlik öğeleri pembe renk ile renklendirilmiştir.	65
Tablo 7. Ticari Reklamlardan elde edilen kimlik öğeleri yeşil renk ile renklendirilmiştir.	70
Tablo 8. Dört söylem alanında üretilen stereotiplerin üretim kaynakları ve tekrar sayıları.....	72

Yüksek Lisans

ÖZET

KİMLİK ÜZERİNE YENİ BİR OKUMA DENEMESİ:
KİMLİĞİN SÖYLEMSEL İNŞASI VE MARDİN ÖRNEĞİ

Nurcan Güneş

Karadeniz Teknik Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Mimarlık Anabilim Dalı
Danışman: Doç. Dr. Ahmet Melih ÖKSÜZ
2013, 92 Sayfa, 37 Sayfa Ek

Günümüzde mimarlık dâhil birçok alanda herhangi bir şey için “kimliğinin olması” önemli bir özellik olarak kabul edilmekte hatta aksi durumlar mümkün olabilirmiş gibi ikincil sayılmaktadır. Batı’da, 1960’lardan sonra sosyal bilimlerde kimlik algısı ırk, din, kültür gibi boyutları nedeniyle yön değiştirirken, mimarlık kimliğini kültüre bağlayan hatta ulus ve yer kavramları ile ilişkilendiren bir anlayışı ortaya çıkmıştır. Mimarlıkta çok yeni bir tartışma alanı olan kimlik hala hakkında söz söylemeye korkulan bir tabudur. Kimlikle ilgili yapılan sosyolojik araştırmalar ise sürekli bir dikotomiye işaret etmektedir. Mimarlıkta ise klişe üretmektedir.

Yapılan tez çalışmasında kimliğin genel literatürlerde nasıl geçtiği, geliştirildiği ve tartışma zeminlerine nasıl getirildiği üzerinde durulduktan sonra mimarlık için anlamı araştırılmıştır. Kimliğin sonradan inşa edilir bir kabul olduğu kararına varılmış ve hangi aktörlerin kimliğin şekillenmesinde etken ve edilgen olduğu incelenmiştir. Daha sonra tezin çalışma alanı olan Mardin’in stereotipleri söylemler üzerinden analiz edilmektedir. Böylelikle Mardin için oluşturulan kimliğin oluşum kanalları okunabilmektedir. Söylem analizi yöntemi, kimliğin yaygın kullanımını görmeyi sağlayan bir araştırma tekniği olması nedeni ile tercih edilmiştir. Kentin kimliğini ile ilgili stereotip üreten dört farklı söylem alanında yapılan söylem analizi ile Mardin kimliğinin günümüze ait bir okuması yapılmaktadır.

Sonuç kısmında ulaşılmak istenense kimliğin her dönem farklılık gösterebilen, kimsenin öz benliğini anlatmayan, zamana ve performansa göre, aynı olgu için dahi, farklılık gösterebilen bir sıfat olduğunun olumlanmasıdır. Kimliğin her kullanıldığı alan, sınırları çizilmiş alanlar oluşturduğu için artık performanslar kimlikler üzerinden ifade edilmemelidir. Bu bir tercih olabilir ama tek “doğru” tercih olması ve bunun kimlik üzerinden yapılması tez kapsamında eleştirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: *kimlik, mimarlıkta kimlik, kent kimliği, stereotip*

Master Thesis

SUMMARY

A NEW READING ATTEMPT ON IDENTITY:
DISCURSIVE CONSTRUCTION OF IDENTITY AND THE SAMPLE OF MARDIN

Nurcan Güneş

Karadeniz Technical University
The Graduate School of Natural and Applied Sciences

Architecture Graduate Program

Supervisor: Assoc. Prof. Ahmet Melih Öksüz

2010, 92 Pages, 37 Pages Appendix

Today, in many spheres of life including architecture, “to have an identity” is considered to be an important qualification for anything, and the reverse is considered to be extrinsic. After 1960’s, within social sciences, the dimensions of the perception of identity, such as ethnicity, religion and culture have changed direction and a new understanding emerged wherein the identity of architecture is related to culture and to concepts such as nation and place. Issue of identity is new to the studies of architecture, yet it is almost a taboo on which few words are said. On the other hand, sociological studies on identity remain vague.

The present thesis will present the academic literature on identity and will inquire into its meaning within architecture. The thesis claims that identity is a later construction and thus investigates the actors, both directly and indirectly instrumental in its formation. Following, the thesis focuses on its field of study-Mardin and endeavours to analyse its stereotypes through verbal statements. Henceforth, it becomes possible to read the formation channels of the Mardin identity. The analysis of verbal statements is chosen to be the research technique as it presents is the purest facet of identity.

Finally, the thesis states that “identity” is formidable according to time and performance, and is free of self-definitions of people. Since the use of identity serves bordered up definitions, performances shall not be anymore expressed through identities. This, the thesis criticizes, shall remain as an option but not as the only truth.

Key Words: *identity, identity in architecture, urban identity, stereotype*

1. GENEL TANIMLAR

1.1. Giriş

Günümüzde kimlik kavramı —insan bilimleri açısından— anlamlı bir sorunsal olma niteliğini epeydir kaybetmişken, yine insan bilimleri ile doğrudan ilişkili kentsel ve mimari söylemlerde önemli bir sorunsal tanımlamaya devam etmektedir. Kuramsal tartışmaları diğer sosyal bilimlere göre (edebiyat, resim, müzik, sosyoloji, vs.) bir adım geriden takip eden mimarlık, kimlik kavramının tartışmasını da dönemsel olarak geriden takip etmektedir. Genel olarak insan bilimlerinde yaşanan "episteme" kaymalarına ya hiç ya da çok az tepki veren mimarlık, kimlik meselesinde de benzer bir durum sergilemektedir.

Özellikle ülkemizde kimlik tartışmaları gerek bilimsel çevrelerde gerek popüler söylemlerde halen devam etmektedir. Birçok sempozyuma¹, araştırma tezine, rapora konu ya da en azından keyword olan kimlik kavramının ne kadar geniş bir sorunsalı tanımladığı yapılacak en dar kapsamlı araştırmalarda dahi hemen fark edilebilmektedir. Neredeyse her bilimsel veya mesleki alan kendi sınırları içine giren bir kimlik tanımı üretmektedir. Psikolojik kimlik, toplumsal kimlik, mimari kimlik, kentsel kimlik, etnolojik kimlik, cinsiyet kimliği, coğrafi kimlik, siyasal kimlik vs. tanımları bu duruma örnek gösterilebilir. Mimarlık da kendi alanı içerisinde ürettiği kimlik tanımı ile mimari oluşumu, felsefeyi ve kuramı ifade etmenin yollarını aramaktadır. Böyle bir bakış açısı ile geneli anlamaya çalışan bir algının, çeşitli alanlara tasnifi yapıldığı ve hayati öneme sahip kavramsal bağların koparılarak tek tek bilgilerine ulaşılmaya çalışıldığı görülmektedir. Söz gelimi bir kent, toplumsal kimliği, siyasal kimliği, mimari kimliği, ticari kimliği vs ile ayrı ayrı değerlendirilebilmektedir.

Bu tez çalışması kapsamında, mimarlığın kuramsal tartışmaları içinde yer alan “kimlik” sorunsalına farklı bir açıdan bakılması amaçlanmaktadır. Bölünmüş bir kimlik tanımı yerine bütünsel ele alınabilen genel bir kimlik kavramının strüktürü kurulmaya

¹ Kimliğin konu edildiği birçok sempozyumdan söz etmem mümkündür. Örneğin; Türkiye Mimarlığı Sempozyumu II, -Kimlik, Meşruiyet, Etik-, 1993, Diyarbakır Mimarlık ve Kent Sempozyumu: Sürdürülebilir Kentsel Kimlik, 02-03 Aralık, Bursa 4. Kent Sempozyumu: Kimliğini Arayan Kent Bursa, 7-8 Haziran 2011...

çalışılacaktır. Bu amaç doğrultusunda öncelikle kimliğin literatürdeki tanımları araştırılacaktır. Kavramın yüzeysel de olsa etimolojik kökenine değinilecektir.

Daha sonra kavramın mimarlıktaki anlamı üzerinde durulacak ve bir önceki başlıkta yapılan bütünsel tanımda yeri sorgulanacaktır. Mimaride kimlik ne tanımlar, hangi amaçla kullanılır ve ne ifade eder sorularına cevap aranacaktır. Mimari kimlik veya kentsel kimlik tanımlarına, bölünmüşlükleri nedeni ile eleştirel bir bakış açısı geliştirilecektir.

Bir sonraki aşamada “kent kimliği” kavramını oluşturan kanalların tespiti üzerinde durulacak ve kentlerin kendilerine çizilen kimlik fragmanı ile ilişkisi, bu tanımdan bu gün çokça nasibi alması nedeni ile Mardin örneği üzerinden incelenecektir. Diğer kentlerin genelinde, Mardin özelinde, "kent kimliği" kavramının gündeme getirilmesiyle ulaşılmak istenen amaçların neler olabileceği üzerinde durulacaktır.

Bu bağlamda üç ana problem şöyle sıralanabilir:

- Mimaride kimlik ne tanımlar, hangi amaçla kullanılır ve ne ifade eder?
- “Kent kimliği” kavramını oluşturan kanallar nelerdir?
- Kentlerin kendilerine çizilen kimlik fragmanı ile ilişkisi Mardin örneği üzerinden nasıl incelenebilir?

Ayrıca bu kimlik tartışmalarının dışında, kimi mimari eleştirmenlerce yaygın bir şekilde “kimliksiz” olarak nitelenen, güncel yapılaşma pratiklerinin kimlik sorgusunda yeri tartışılacaktır. Bu bağlamda şu soruları sıralamak mümkündür. Kabul gören güncel yapılaşma pratikleri ve kentlere yeni eklenen birimler gerçek manada bir kimliksizliğe mi yol açmaktadır? Kentlerin silüetleri değiştikçe kimlikleri de değişmekte midir? Ya da kimlik değişmemesi gereken bir halin anlatısı mıdır? Bir kentin kimliğini değiştirmeden kente müdahale edilebilir mi? Bu soruların sayıca artırılması mümkün gözükmemektedir.

Kimlik kavramının kentler üzerindeki etkisi, kentlere sonradan takılan bir sıfat olması, bir kentin farklı ve dönüşen kimliklere sahip olabileceğinin bir “gerçeklik” olarak ele alınması tezde değinilen diğer alt problemdir. Kimliğini arayan kentleri (Seyrek, 1993) (Berliyurt ve Aysu, 2008), yeni kimlikleri ile parlamaya çalışan kentleri, sahip oldukları olumsuz kimliklerinden kurtulmaya çalışan kentleri bu derece etkileyen kimlik meselesi araştırmaya değer görülmüştür. Bu doğrultuda tezin alt problemleri şöyle sıralanabilir:

Alt problemler:

- Kimlik tartışmalarının dışında, kimi mimari eleştirmenlerce yaygın olarak “kimliksiz” diye nitelenen, güncel yapılaşma pratiklerinin kimlik sorgusunda yeri nedir?

- Kimlik kavramının kentler üzerindeki etkisi nedir?
- Kentlere sonradan takılan bir nişan olması ile bir kentin farklı ve dönüşen kimliklere sahip olabileceğinin bir “gerçeklik” olarak ele alınması mümkün müdür?

Tezin strüktürü oluşturulurken, problem olarak kabul edilen soruların birer başlık oluşturması hedeflenmiştir. Bu yaklaşımla problemlerin, Genel Tanımlar başlığı altında “Kimlik Nedir”, “Mimaride Kimlik Kavramı”, “Mimari/Kentsel Kimliğin Oluşmasında Aktörlerin Rolü”, “Kültürel Kimlikten, Kentsel Kimliğe, Kentsel Kimlikten Mardin Kent Kimliğine Uzanmak” başlıkları ile değerlendirilmesi hedeflenmektedir. Alt problemler tezin geneline yayılarak bütünün içinde cevaplandırılmaya çalışılacaktır.

Yapılan Çalışmalar bölümünde ise Mardin Kenti’nin kimliği üzerinde durulacak ve kimliğin nasıl oluşturulduğunun izleri sürülecektir. Son on yıllık dönem içerisinde Mardin kimliğinin hangi söylemler ile şekillendiğinin ara kesiti oluşturulmaya çalışılacaktır. Üç alt başlıktan oluşacak bu bölümde ilk önce yöntemin detaylı anlatımı yapılacak, daha sonra analiz aşaması ve analizin değerlendirilmesi gerçekleştirilecektir.

Yapılan çalışmaların genel sonuçları ve varılan yargıları sonuç kısmında yer almaktadır. Çalışma, derlenen bilgiler ve yorumlanan örneklerin toplanıp, değerlendirildiği sonuç bölümüyle sonlanmaktadır.

1.2. Çalışmanın Yöntemi ve Kapsamı

Kentin özelliklerinden sadece birinin veya bir kaçının, hedeflenen amaçlar uyarınca yeniden yapılandırılarak ve kimlik başlığı altında o kentle bütünleştirildiği görülmektedir. Kent stereotipleri olarak adlandırılacak bu özelliklerin kentle nasıl bütünleştiğini ve kimlik olarak nasıl ortaya çıktığını ölçebilmek için “söylem analizi yöntemi” kullanılacaktır. Burada belirli nitelikleri ve sıfatları vurgulayarak kente kazandırılacak kimlikten fayda sağlayabilecek taraf veya tarafların o kimliği beslemeye yönelik açıklamaları, yorumlamaları, değerlendirmeleri ve bunların medya tarafından sunuş biçimi gibi faktörler söylem analizi kriterlerine göre incelenip değerlendirilecektir.

Araştırmanın yöntemi belirlenirken anket yöntemi anlatılmak istenen bütün düşünsel pratiğe karşı yetersiz olması nedeni ile terk edilmiş, onun yerine kimlik söylemlerinin sonuçları ile ortaya çıkan yazılı, sözlü metin araştırmaları tercih edilmiş ve bir nevi gerçek hayattaki iz düşümleri takip edilmiştir. Çünkü anket yönteminde muhataplara önceden belirlenmiş stereotipler ile ilgili sorular sorulduğunda, muhatabın stereotipi gerçeklik gibi

kabul etmesi söz konusu olmaktadır. Bu nedenle söylem analizi yöntemi kullanılmıştır. Böylelikle meseleyi bireylerin kişisel yorumlarından veya zorlayıcı anket sorularının yönlendirmelerinden uzak tutmak hedeflenmiştir. Ne kadar da tarafsız bir iz sürme yapılmak istense de bu çalışmanın da yoruma dayalı olduğu unutulmamalı ve bir anlama egzersizi olduğu varsayılmalıdır.

Bu doğrultuda farklı alanlarda kentsel söylem üreten dört ayrı aktör belirlenmiştir.

- İktidar söylemleri
- Haberler
- Ticari reklamlar
- Söylenceler

Aktörler belirlenirken kentin kimliği ile ilgili söylem üreten ve üretilen söylemin fiziksel dönüşümleri olan aktörler tercih edilmiştir. Her aktörün kendi sınırlılıkları farklılık göstermesi nedeni ile analiz aşamasından detaylı bir şekilde sınırlılıkları ve avantajları kendi bölümlerinde anlatılacaktır. Farklı sınırlılıktaki aktörlerin farklı durumlar için ürettiği söylemler araştırmanın daha geniş bir çerçevede değerlendirilmesine olanak sağlaması düşünülmüştür. Bu nedenle farklı dört popüler aktör, farklı zaman aralıklarında, farklı yoğunluklarda ve farklı mecalarda hangi aynı söylemeleri ürettikleri üzerinde durulacaktır.

1.3. Kimlik Nedir?

Mimarlık bağlamında kimlik kavramının açıklanabilmesi için öncelikle “kimlik” kelimesinin çeşitli literatürlerde nasıl anlam bulduğu incelenmelidir. Bu çalışmada kimliğin farklı alanlardaki/disiplinlerdeki anlamları bir bütünsellik içerisinde değerlendirmeye alınacaktır. Kimlik kavramına farklı alanlardan referanslar verilerek yapılacak bir tanımlama çoklu girdilere sahip bir düşünce egzersizi olarak değerlendirilebilir. Post-yapısalcı bir yaklaşım niteliğindeki bu değerlendirme kavramsal bir perspektif üretmesi adına önemlidir. Burada amaç kavramın algısal ilişkilerini ve geçerliliğini yeniden sorgulamaktır. Bütüncül bir kimlik tanımının ardından bu tanımın mimarlık ile kesiştiği noktalar tespit edilmeye çalışılacaktır. Dolayısıyla bu bölümde en basit ve genel kavram açıklamasından karmaşık ve spesifik olana doğru bir yol izlenmiştir.

İlk olarak yaygın kullanılan sözlüklerde kelimenin anlamının nasıl geçtiğine bakmak gerekirse, kimlik Türk Dil Kurumu sözlüğünde;

1. Toplumsal bir varlık olarak insanın nasıl bir kimse olduğunu gösteren belirti, nitelik ve özelliklerin bütünü,

2. Kişinin kim olduğunu tanıtan belge, kimlik belgesi, tanıtma kartı, hüviyet,

3. Herhangi bir nesneyi belirlemeye yarayan özelliklerin bütünü, anlamları ile tanımlanmıştır (Türkçe Sözlük, 1988).

Websterer's Comprehensive Dictionary'de kimlik; temel benzerliklerin veya farklı örneklerdeki genel karakteri anlatmaya yarayan ya da bir şeyin tümünde nesnel gerçekliğini oluşturan benzerliklerle ifade edilmektedir. Kimlik öyle bir denklemi anlatır ki, sembollerin bütün değerleri için cevap o olur (Anonim, 2012).

Gordon Marshall'ın kaleme aldığı Sosyoloji Sözlüğü'nde ise kimlik üzerinde çalışan filozof ve sosyologlarca kimlik kavramı açıklamaları üzerinde durulmaktadır. Bu tartışmalarda kimliğin nasıl oluştuğunu anlatan ifadeler ön plana çıkmaktadır. Marshall sosyoloji sözlüğünde tanımına "kimliğin terim anlamının zaman içinde değiştiğini" söyleyerek başlamaktadır. Daha sonra "kelimenin uzun tarihi olduğu halde (aynılığı ve sürekliliği içeren Latince idem kökünden gelen) yirminci yüzyıldan sonra yaygın olarak kullanılmaya başlandığını" eklemektedir (Marshall, 1999, s. 405).

Kimlik tartışmalarını psikodinamik ve sosyolojik olmak üzere iki biçim üzerinden anlatmak isteyen Marshall, iki geleneğin de özcü anlayışa yani kimliğin tutarlı ve yaşam boyunca az çok aynı kalan eşsiz bir nüve, öz olduğu varsayımına karşı çıktığını söylemektedir. Ona göre hem sosyolojik hem de psikanalitik kuramlar vurguyu değişik derecelerde, kimliğin yaratılış ve kuruluş karakterine yapmışlardır.

Erving Goffman ile Peter Berger'in çalışmalarında, kimliğin "toplumsal olarak ihvan edilmiş, toplumsal olarak sürdürülmüş ve toplumsal olarak dönüştürülmüş" bir şey olduğu açıkça ifade edilmiştir (Marshall, 1999).

Marshall, Jacques Lacan'nun kimliğin tanımını yaparken kimliğin parçalanmış, yabancılaşmış boyutlarının altını çizdiğini ve kişinin kendine dair ilk duygusunun, kendi ayna imgesi karşısındaki hayali konumlayışında ortaya çıktığına inandığını söyler. Lacan'nun iddiasına göre, kendi yansımasına ya da annesinin gözlerinden yansıyan haline bakan çocuk kendisini yanlış olarak, yani aynadaki imgesi şeklinde tanır ve bu ilk özdeşleşme örneği, gelecekteki tüm özdeşliklerin temeli ve prototipidir.

Foucault ise söylemin gücünü açıklarken kimlik konusuna değinir ve kimliklerin söylemler üzerinden inşa edildiğini dile getirir. Örneğin Foucault'nun modern hapisanelerin ortaya çıkışıyla ilgili çalışmasında, cezalandırmayla ilgili söylemlerin

(kriminoloji) suçlular ile suçlu zihin hakkında konuşma ve suçlular ile suçlu zihni tanıma hakkında apayrı bir tarz yarattığını savunmuştur. Foucault, kimliğin ham maddesinin söylemler içinde oluştuğunu, sonra bireyler tarafından benimsenip kabullenildiğini ve süreç içerisinde bir kimlik duygusunu şekillendiğini söyler (Foucault, 1992).

Marshall (Marshall, 1999) kimlik arayışının ya da benlik çözümlenişinin iyimser ve kötümser olarak iki kampa ayrıldığına vurgu yapmaktadır. Kimliğin çözümlenebilir olması ve yeni kimlik arayışlarının mümkün oluşu iyimserlere göre bireyselliğin artışını hızlandırırken, çok değişik kimlikler arasında seçim yapma olanağını sağlamaktadır. Kötümserlere göre ise parçalanma, yersizlik ve anlamsızlık doğrultusunda kamusal dünyada otoritenin yok olması anlamına gelmektedir. Böyle bir karşılaştırmanın bugün mimarlık ve şehircilik bağlamında da örneklerine rastlamak mümkündür. Kentsel müdahalelerde kentin kimliğin zarar gördüğü yönündeki inanış kötümser alanın sınırlarını çizirken, iyimserler için bu durum olağan bir hali anlatır.

Mimarlar kimlik tanımını genellikle kendi mesleki alanları içerisinde “mimari kimlik”, “kentsel kimlik”, “yer kimliği” vs. kavramları ile açıklamaya çalışırlar. Genel bir kimlik anlatısını ise Balamir şöyle yapmaktadır;

“Yabancı dildeki karşılığında yola çıkarsak, terimin sıfat hali olan “identical” tıpa tıp eş olma durumu belirtirken, isim hali olan “identity” ise, fark edilir bir özellikte olma durumunu belirtiyor. Benzerlikle farklılığın aynı kavram altında toplanması paradoksal gözükürse de, bunu matematiksel eş kümeler ile şöyle açıklayabiliriz: Benzer varlıklardan oluşan, aynılık durumu içeren bir kümeyi diğer bir kümeden ayıran özellik (ya da özellikler) o kümenin farklılık durumudur” (Balamir, 1993). Bu yorumda göz ardı edilen ise aynılık ya da farklılık anlatan özelliklerin aynı kavramsal dünya içinde farklı anlamlar üretebiliyor oluşudur. Söz gelimi, dört ayak üzerinde duran ve birbirinden farklı masaların tek bir “masa” kimliği ile tanımlanıyor olması böyle bir kimlik kabulünün ürünü olarak gösterilebilir. Oysaki bir masanın “dört ayak üzerinde durmak” dışında sınırsız sayıda özelliği vardır. Kimliğin bir kıyas evreni içerisinde anlatılabileceğini söyleyen Balamir (1993), biçimsel bir kimlik anlatısı inşa eder. Bu bir nevi kimliğin biçimle sınırlandırılması olarak düşünülebilir. Benzer anlatıların mimarlık dünyasında sıklıkla dile getirildiği söylenebilir.

Kimliğin paradoks hali aynı zamanda da bir dikotomiye işaret etmektedir. En basit anlamıyla olguyu diğerlerinden “ayıran” ya da “ortak kılabilen” nitelikler bütünü olarak tanımlanabilir. Aslında öznel değerler ve ilişkiler bütünüdür. Richard Jenkins de kimliğe

buna benzer bir tanım yükler. Jenkins'e göre kimliğin iki temel anlamı bulunmaktadır. Birincisi tamamen bir benzerlik kuran diğeri ile özdeş/tıpatıp anlamı veren ikincisi ise sürekliliği ve benzerliği ayırma arayışıdır (Jenkins, 1996). Yani kimlik nesnelere arasında bir taraftan benzerlik diğeri taraftan farklılık tartışması imkânı sağlar.

Sonuç olarak kimliği toplumsallığın içinde var edilen, bir öz anlatısı olmayan, temsili imgelerin söylemler vasıtası ile aynılık ya da farklılık ilişkilerini kurabilen, toplum veya birey tarafından içselleştirilen veya içselleştirildiği var sayılan, bir tanımlama aracı olarak kabul etmek mümkündür. Böyle bir tanımlama aracı birçok alanda kullanıldığı gibi mimarlık ve şehircilik alanlarında da kullanılmıştır. Bir sonraki bölümde mimarlık alanında kimlik kavramının yeri incelenecektir.

1.4. Mimaride Kimlik Kavramı

İlk bölümden anlaşılacağı üzere, dinamik/tarihsel/kurgusal bir kavram olarak kimlik kendini ancak ötekinin varlığında ispatlayan, ontolojik olarak tamamlanmamış bir varoluş halidir. Kavramsal açıdan 19. yüzyıl ve sonrasında modern dünyayı egemenliği altına alan oluşumlardan biri olarak pozitivist ilmin içerisinde kendine yer edinebilmiştir. 19.yüzyıl öncesinde kimlik, günümüzde mimarlık bağlamında sahip olduğu -“diğerlerinden ayırmaya yarayan (Prohansky vd., 1983) ve bu nedenle de özünü tarifleyen özellikler”- anlamıyla kullanılmamıştır. Bu durum, sadece mimarlık alanında değil, beşeri ve toplumsal konuların işlendiği birçok bilimsel alanda böyledir (Marshall, 1999). Mimarlıkta kimlik kavramının bazı kuramlardan beslendiği görülmektedir. Kimliğin, tarihselcilik, rejyonalizm (bölgeselcilik) gibi akımların içerisinde üretildiği, eklektizmde de eleştiri konusu olduğu dikkat çekicidir. Özellikle tarihselcilik akımı içinde, belirli bir yere özgü (Abalı vd. 2006), mimarlık üretme kaygısı (Akcan, 1996) ile savunulmuştur.

Mimarlık pratiğinin içinde kimliğin birçok tarifi ya da kaynağı vardır. Kimine göre ulus kavramı, kimine göre ırk kavramı, kimine göre ise iklim koşulları veya coğrafi bölgeler kimliği oluşturan hayati öneme sahip girdilerdir (Ertürk, 2012). Örneğin ülkemizde önceleri ulusal bir mimarinin olduğu (ya da olmasının gerekliliği) tartışılırken (Balamir ve Asatekin, 1991), şimdilerde bölgeye hatta şehre yönelik kimlik söylemleri mevcuttur.

Kimlik kavramının mimarlık içinde anlamı verilirken bir kişinin ya da nesnenin ayırmsanabilir karakterine ya da özelliğine atıfta bulunan anlamına² referans verilmektedir (Oktay, 2011). Bir diğer referans ise Kevin Lynch'in imgeyi tariflerken kullandığı tanımdır. Lynch çevresel imgenin analizini yapmak için imgenin kimlik, yapı ve anlam bağlamında üçe ayrılabilceğini söyler (Lynch, 1973).

“İşlenebilir bir imge öncelikle bir nesnenin tanımlanmasını, böylelikle diğer şeylerden ayrıştırılmasını ve bir varlık olarak kabul edilmesini gerektir. Bu da kimliğini ortaya koyar. Başka bir şeyle eşdeğer olması anlamında değildir, bu tekliliğini veya tekilliğini ifade eder.”

Lynch'in son cümlede düştüğü şerh kimliğin anlaşılması için ehemmiyetlidir. Yaptığı tanımın kimliğin genel anlamından çok önemli bir farklılık gösterdiğinin altını çizer. Söz konusu genel anlam, diğer şeylerle eşdeğer olmak anlamında “aynılık” üzerine kurulan, bir sınıfa ait olma durumunun göstergesi olan kimliktir.

Mimarlık bağlamında örnek vermek gerekirse, söz gelimi “Türk Evi” tipolojisi aynılık kimliğine işaret ederken, güncel mimarların tasarladığı konutların (olumlu anlamda) çeşitlilik gösteriyor olmaları, tek tek o konutların, Lynch'in de anladığı anlamda tikel kimliklerine işaret eder.

Bir başka örnek de Mardin üzerinden verilebilir. Söz gelimi Mardin (yeni yapıların gözükmeyeceği, turistik bir Mardin) fotoğrafı, aynılığın göstergesi “mimari/kentsel kimlik” fotoğrafı, böylesi bir kimlik varsayımını anlatır. Örneğin Şekil 1'deki fotoğraflar bu bağlamdan zihinlerdeki Mardin silüetinin ilk akla gelen örnekleridir.

Şekil 1. Mardin'in yaygın bilinen fotoğrafları³

² Merriam – Webster sözlüğünde “identity tanımının ikinci anlamı olarak görülmektedir.

³ Sağdaki şekil

<http://www.mardin.gov.tr/web/mardinvaliligi/albumdetay.asp?kategori=YEN%DD%20MARD%DDN>

Şekil 2’deki fotoğraflar ise Mardin’in bilinmeyen silüetlerini ortaya koyan ve aslında aynı kenti anlatan fotoğraflardır. Kentin, şekil 1 deki fotoğraflar üzerinden tanındığını veya tanıtıldığını dolayısıyla kimliklendirildiğini söylemek mümkündür.

Şekil 2. Mardin, yeni yapıların olduğu Yenişehir⁴ ve eski yapıların olduğu Yukarı Mardin⁵

Mimarlıkta kimlik kavramı çeşitli araştırmacılar tarafından tıpkı Lynch’in (Lynch, 1973) imgeden kimliği ayırması gibi mimarlığın içinden kimliği ayırdığı ve çeşitli spot tanımlar ürettiği görülmektedir. Türkiye’deki ilk örneklerinden olan Kortan, mimarlık pratiği içinde kimliği “mimari eserin kimliği”, “mimarın kimliği”, “toplumun kimliği”, “yapının ifade kimliği”, “mimarinin kültür kimliği”, “mimarinin formalist-biçimci kimliği”, “yönetim şekli, rejimin kimliği”, “mimarinin anıtsal kimliği”, mimarinin kalite-nitelik kimliği” ve son olarak da “kentnin kimliği” olmak üzere kategorilere ayırmıştır (Kortan, 1996). Böyle bir bölümlenme⁶, her bir kategorinin kendi içinden detaylı bir şekilde araştırılmasına imkânı sağlarken, birbiri ile ayrışması mümkün olmayan kabulleri inşa ettiği için sanal bir laboratuvar ortamı üretmektedir. Söz gelimi, mimari eserin kimliğinin, mimarın kimliğinden veya toplumun kimliğinden bağımsız düşünüldüğü sanal bir ortam varsayılmaktadır.

adresinden alınmıştır. Soldaki şekil <http://mardinresimleri.com/images/en-guzel-mardin-resimleri--5.jpeg> adresinden alınmıştır.

⁴ <http://mardinprovince.blogspot.com/p/mardin-tarihi.html> adresinden alınmıştır.

⁵ Murat Çağlayan arşivinden, Mardin Artuklu Üniversitesi

⁶ Benzer açıklamalara Kevin Lynch “Kent İmgesi” kitabında da yer vermiştir. Bkz. Kent İmgesi, sayfa 8-10

Daha sonra kimlik söylemlerin kent üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Tanımların “kent kimliği” üzerinde geliştirildiği ve tekrar bu tanım üzerinden sınıflandırıldığı söylenebilir. Örneğin Madran kimlik türlerini “fiziksel kimlik”, “tarihsel kimlik”, “işlevsel kimlik” başlıkları altında incelemektedir (Madran, 2011). Görüldüğü üzere kimlik kavramı mimarlık içinde çok geniş bir araştırma alanına zemin hazırlamıştır. Kavramın tartışılmaya açılması ise yenidir.

Kimlik tartışmalarının II. Dünya Savaşı ile birlikte cazibesini kaybettiği düşünülürken, mimaride “yer” ile kurduğu varsayılan ilişkiden dolayı halen anlamını koruduğu söylenebilir. İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra bu türden tartışmaların milliyetçi/totaliter yapıların yıkımı nedeniyle eski gücünü kaybettiği görülmektedir.

1960’ların başında ise kimlik söylemleri yerellik tartışmaları ile yeniden gündeme taşınmıştır ve 1930’lu yılların evrenselci modernizmi yerini, yerelci modernizme bırakmıştı. 60’ların sonuna doğru kimlik tartışmaları Türkiye’de de kendine yer bulmuştu. Dünyadaki diğer örnekleri gibi ülkemizde de kimlik ve yerellik söylemleri dışlayıcı bir mimari yaklaşım inşa etmişti. Buna rağmen dışlayıcı etkisi göz ardı edilerek kimlik, yer-iklim, tarih-yer, kültür yer gibi kavramlarla meşrulaştırılmış ve genel kabule sunulmuştur (Tanyeli, 2012).

Kavramı sorunsallaştıran Tanju, bunu her insanın sahip olduğu kimlik belgesine benzeterek “tıpkı bir kimlik belgesinin herkesin kim olduğu sorusunun yanıtı olduğu yanılışına benzer biçimde, kentlerin de bütünsel, sabit ve görülür görülmez tanınabilir gösterimi olan bir kimliği olduğu, daha doğrusu olması gerektiği” varsayımını eleştirel bağlamda tartışmaktadır (Tanju, 2009, s. 171).

Kentsel kimlik söylemlerinin veya tanımlarının eleştirilen yönlerinden biri, bu söylemlerin birçoğunun biçim⁷ üzerinden üretiliyor olmasıdır. Kentin fiziksel biçiminin kimliği oluşturduğu varsayımı, kentlerin önceden belirli bir biçimi olduğu ve zamanla onu kaybettiği inancını tetikler. Oysa Tanyeli kentlerin hiçbir zaman belirli bir biçimi olmadığını söyler ve modernliğin “biçim kaybı yanılışması” üzerine kurulduğunu ekler (Tanyeli, 2011, s. 389). Bu bağlamda biçim kaybı yanılışması, kimlik kaybı yanılışması ile eşdeğer görülebilir. Bu yanılışma kayıp bir biçimin ve buna bağlı olarak kayıp bir kimliğin peşinden koşmaya benzetilebilir.

⁷ Konu ile ilgili birçok metine rastlamak mümkündür. Örneğin “Kimlik ve Ritim” (Yanar, 1996), “Kent Kimliği Geliştirme Sürecinde Mekansal Model Tasarımı ve Kent Plancılarının Rolü” (Demir C. , 2006), “Bellek Yitiminin Ardından Akdeniz İslam Kent Dokusunun Öğrettikleri” (Petruccioli, 2008).

Bir diğ er sorunsal da tarihi niteliklere sahip kentlerin kimlik söylemi üzerinden “kimlikli” olarak nitelenmesi sonucu ortaya çıkan geliştirmeye ve pazarlamaya yönelik planlama çalışmalarının, koruma kavramı ile kurduğu çelişik ilişkiler yumağ ıdır. Bir kentin “kimlikli” olarak isimlendirilmesinde çeşitli aktörlerin rol ald ığını söylemek mümkündür. Örneğ in tarihi niteliklere sahip bir kentin UNESCO tarafından “dünya mirası kenti” olarak tanınma isteğ i ile karşılıklı beslenen rantsal eğ ilimlerin, koruma anlayışıyla uyumsuzluğu bu çerçevede tartışmaya değerdir. Burada naif fiziksel okumanın yerini, birç ok ilişkinin şek illendirdiğ i aç sı yapının analizi alır. Kentlerin kimlik inşasında geliştirilen mitlerini ve bu mitlerin etkilerini detaylı incelemek, kent kimliğ i kavramının, çeşitli ticari/siyasi amaç ları/ç ıkarları gerç ekleştirmeye yönelik stratejiler bağ lamında araç sallaşmasını analiz edebilmek aç ısından önem arz etmektedir.

Kimlik kavramının diğ er büt ün alanlarda olduğu gibi mimarlık veya kent bağ lamında da çeşitli problemleri beraberinde getirdiğ i görülmektedir. Burada önemli olan, kimlik kavramının bu sorunsallıklarına rağ men çeşitli aktörler tarafından üretiliyor olmasının farkındalığ ıdır. Birç ok araştırmacının üzerinde uzlaştığ ı konu, kimliğ in bir inş a sürecinin ürünü olduğ udur. Bö yle bir inş a sürecinde aktörlerin rolünün ve amacının, kavramın ürettiğ i ve nesnel olduğu varsayılan bilgiden önce değerlendirilmesi farklı bir perspektif aç ma adına önemlidir. Dolayısıyla bu perspektif tezin ikinci problemi olan “kimlik oluşumunda aktörlerin rolü” baş lığ ını oluşurmaktadır.

1.5. Mimari Kimliğ in Oluşumunda Aktörlerin Rolü

Kimliğ in söylemler üzerinden üretildiğ i varsayıld ıđ ında bu süreçte çeşitli aktörlerin katkıları olduğu düş ünülebilir. Bu aktörler imgenin kimliğ inin yaratılmasında etkili olan kişi ve kuruluşlardır. Kentin kimliğ ini belirleyen aktörler yerli olabildiğ i gibi küresel aktörlerde olabilmektedir. Ç ok sayıda olan bu aktörler çeşitli sosyal grupları temsilleri üzerinden her seferinden farklı bir isimle gruplandırmak mümkündür. Daha önce yapılan çalışmalarda kentsel söylem ve buna bağ lı olarak da kimlik üreten aktörler, yöneticiler (merkezi, yerel), sosyal kurum ve kuruluşlar (vakıflar, meslek odaları), yazarlar, sanatç ılar (biental küratörler, yönetmenler), kent eleştirmenleri (mimarlar, kent plancıları, sosyologlar) gibi gruplara ayrıldığ ı bilinmektedir (Mutlu, 2009). Bö yle bir perspektiften hareketle tez kapsamında incelenen mimari/kentsel kimliğ in oluşumunda etkili olan aktörler dört ana baş lıkta gruplandırılacaktır. Aktörler belirlenirken günlük hayat içinde

söylem üretme erkine en etkin şekilde sahip olan ve mimarlığın etki alanına giren aktörler incelenmiştir. Bu bağlamda akademi camiasının, genel ve yerel yönetimlerin, toplumun ve tasarımcının rolünden bahsetmek mümkündür (Tablo 1.).

Tablo 1. Kimliği oluşturan aktörler dört ana başlıkta incelenebilir.

<u>Sınıflandırma</u>	<u>Aktör</u>	<u>Örnekler</u>
Akademik Rolü	Araştırmacılar	
Yönetimin Rolü	Merkezi Yönetim	-Cumhurbaşkanı -Başbakan -Bakanlar
	Yerel Yönetim	-Valilik ve Kaymakamlıklar -Belediye Başkanları
Tasarımcının Rolü	Mimarlar Şehir Plancıları	
Toplumun Rolü	Yazarlar Meslek Odaları Vakıflar	-Haber yayınları -Reklamlar -Sosyal Paylaşımlar -Bildiriler -Faaliyet raporları

Yöneticilerin, sosyal kurum ve kuruluşların, akademisyenlerin, muhabirlerin, eleştirmenlerin ve yazarların söylemleri yazılı ve sözlü basın gibi veya internet yolu ve bildiri metinlerin gibi vs. iletişim araçlarında sıklıkla gündeme gelmekte, küresel ve yerel kent kullanıcılarının ya da okuyucularının kent/mimari üzerine izlenimlerini buna bağlı olarak da bilgilerini etkileyebilmektedir. İlerleyen bölümlerde her bir aktör rolü kendi başlı altında detaylı bir şekilde anlatılacaktır.

1.5.1. Akademik Rolü

Anlama ve bilme kaygısını kendilerine en çok amaç edinenlerin, kimlik verme eğilimi içerisinde önemli bir yere sahibi olmaları araştırmanın etkileyici noktalarından birisidir. Akademik çevrelerde, ama özellikle mimarlık akademisinde pozitifizmin süren egemenliği nedeni buna sebep gösterilebilir. Her bilgiyi kategorileştirerek bir kavrama kapatmak akademik dünyanın sıkça başvurduğu yöntemler dâhilindedir. Akademisyenlerin çoğu bütün kavramları ideal olan bir tanesi içine alarak tekilleştirici aynı zamanda türdeşleştirici bir refleks inşa ederler. Araştırma konularını genellikle biçimler üzerinden

sistematikleştirme ile etiketlerler. Bu da araştırma konusunun kendi gerçekliğinden uzakta bir yerde ve bir "mutlak" olarak tariflenmesine (her ne kadar yakında bir yeri anlatsa da) sebep olur.

Mimarlık ve şehircilik alanlarında bunun tekrarlarına oldukça sık rastlanmaktadır. Örneğin, "Türk Evi" (Sarıalioğlu, 2007) bu kimlik inşasında belki de en dikkat çeken ve çokça kaleme alınmış stereotiptir. "Türk evi" kavramının tarihsel sürecini incelemek meseleye iyi bir arka plan oluşturacaktır. Aynı şekilde kimlikli kentler üzerine yazılmış birçok tezde de benzer bir strüktürün inşasını görmek mümkündür. Bu yolla üretilen bilginin, neden böyle üretildiğinden çok –ki çalışma kapsamında nasıl üretildiği de ayrı bir sorunsaldır-, nerelerde kullanılacağı önemlidir. Mimarlık ve şehircilik alanları dışında da yazılan tezlerde çeşitli kimlik inşalarına rastlanabilir.

Bu tezin kapsamı nedeni ile kentsel bağlamdaki kimlik inşalarından ve okumalarından örnekler vererek incelemenin daha doğru bir yaklaşım olacağı düşünülmektedir. Kentsel bağlamda, yerellik, kimlikli olma, öz gibi kutsallık atıfları akademya tarafından ürettiyorsa, anlamaya ve anlamladırmaya dair sınırları olan bir kıskaca doğru yönelimden söz etmek mümkündür. Böyle bir varsayımın izlerini sürebilmek adına, tezin bulgular bölümü ile paralellik sağlayabilen bir araştırma evreni oluşturulabilir. Örneğin Türkiye’de ki üniversitelerin enstitülerinde "Mardin" ve "kimlik" anahtar kelimeleri ile yazılmış tezler böyle bir evreninin sınırlarıdır. Genelin içinde küçük ama etkili bir kesit veren böyle bir araştırma akademyanın kimlik üretimindeki rolünün göstergesidir.

Söz gelimi, Mardin genelinde yazılmış tezler⁸ incelendiğinde, bu tezlerde yerel verilerin tespiti ve bu tespit üzerinden geliştirilen çeşitli tasarım önerilerinden söz edildiği görülecektir. Söz konusu tezlerde, "korumacılık" kaygıları ile sadece "eski" olanı anlamlı/değerli olarak kabul etme, hatta kutsama gibi yoğunlaşmaların yanı sıra "tarihi" olandan biçimsel nitelikte feyz alarak geliştirilen yeni plan önerileri (tipolojiler) dikkat çekicidir. Bunların dışında yine benzer şekilde çoğu tez başlangıcında yazılan, Mardin’in kimliğine dair bilgilerin birçok stereotipi ve hatta miti işaret etmesi ilginçtir. "Tarih ve Kültür Kenti Mardin" (Davutoğlu, 2008), (Demir M. M., 2010) ibaresi neredeyse kenti konu alan tezlerin tamamında dile getirilmiştir. Aynı şekilde "tarihi kent dokusu" sosyal dokudan bağımsız varsayımlar ile şaheserleştirilmiştir (Gündüz, 2011). Burada ilginç olan

⁸ Son on yılı içeren tezlerin tamamı incelenmiştir. Bkz. Ekler 1

ise tarihi kentin ciddi bir tanıtıma ihtiyacı olması veya öyle addedilmesidir. Meseleye bu açıdan yaklaşan araştırmacılar kenti turizmin kenti, müze kent, gibi kısa süre kullanılan kentlerin “imgesine” itelemektedirler (Koçoğlu, 2006).

Akademinin kimlik oluşturmadaki etkisini yukarıdaki örneklerde olduğu gibi birçok araştırmada da görmek mümkündür. Böyle bir kabulden sonra kimlik tanımının ortaya çıkardığı bazı tartışma zeminlerinden söz edilebilir.

Örneğin, üzerinde tartışılması gereken konulardan biri tarihi kent dokusu ya da mimarisi kabulü üzerine geliştirilen tasarım gramerleridir. Ağırlıkla biçimsel verilere dayanan bu çalışmalarda, sosyal ilişki ağlarının okunurluğunun yetersiz olduğu bir sürecin varlığı söz konusudur. Bu okuma biçiminde onu gerçekleştirenin bakış açısı sayısal değerlerle sabitlenerek, belirli aynı zamanda da sınırlı sayıdaki ağların ilişki şemalarından çıkarılan değişmez gramerlere ulaşılır. Matematiğin mekâna uygulanması olarak da ifadelendirilen yöntemde sonuçlar ne kadar çok olursa olsun sabit sayıda olması yöntemin sınırlandırıcı etkisini anlatmaya yeterdir. Bu işleyişte yapılan çalışmalar alternatif geliştirme adına önemli iken, tek bir (ya da en azından sayılabilecek sayıda) sonucun çıkması bir çeşit kimliksel okumaya dönüşebilir. Bilgisayar teknolojisinin ilerlemesi ve mimari tasarım sürecine katılımı ile bu alanda yazılan mimari tezlerde bu yöntemin kaçınılmaz kullanımını görmekteyiz. Sonuç ürünün ne olduğu, meselenin başka bir yönünü ilgilendirirken bu sonuca varmak için kullanılan tasarım gramerinin —ki söz konusu gramer tam manasıyla öznel bir okuma ile meydana gelir— tasarım için doğruluğu kesin bir “girdi” olarak kabul edilmesi tasarım faaliyetini -girdisi, çıktısı, katalizörü belli olan- bir “kimyasal reaksiyona” indirger. Oysa mimari tasarım, bundan bir derece ileride, sosyal girdileri ile sürekli farklı sonuçlar üreten, zaman ile değişebilen bir ürüne işaret etmelidir.

Daha önce değinildiği gibi bu yönde yapılan çalışmalar alternatif üretmesi bağlamında önemlidir, fakat meselenin daha net anlaşılabilmesi için örnek olarak değinmekte faydalıdır. “Gelenekselden Türeyen Çağdaş Mardin Konut Yerleşimi” başlıklı tezde, yazarın ifadesi ile “tarihi doku ile uyumlu çağdaş konut tipolojileri ve bunlardan oluşan yerleşim alternatiflerinin tasarlanma metodunun geliştirilmesi üzerine bir deneme yapılması amaçlanmıştır” (Özbek, 2004). Yazar ilk bölümünde bu çalışmanın alternatif üretmek için yapıldığını söylerken, ikinci bölümde “Mardin evinin” karakteristik bileşenlerini anlatır. Üçüncü bölümde ise belirlediği evlerin niteliklerinden oluşturduğu gramer ile yeni yerleşim yerleri için öneriler geliştirir. Çalışmanın yöntem bakımından başarılı olduğu görünmekle birlikte, kendi içinde bazı problemleri ürettiği de düşünülebilir.

Tasarıma başlarken Mardin evinin karakteristikleri gibi bir ön kabulde başlamak veya bu yönde bir tipoloji geliştirmek gerekmektedir. Oysa bu varsayım, gerçekliği tartışmalı, kurgusal, tasarımcının kendisi tarafından üretilen bir morfolojiden ibarettir. Bir diğer tartışma konusu ise gelenekselin türetilmesi, örnek alınması ya da bağlı kalınması gerekli bir değer olarak kabullenilmesidir. “Geleneksel” olarak isimlendirilen imgenin, “geleneksel halinin” bu yöntem sonucunda üretilen mekân ile nasıl ilişkilendirileceği ya da “çağdaş” olan bir imge içinde kendisine nasıl yer edineceği ayrıca tasavvur edilmelidir.

“Farklı Mimari Dillerde Fraktallere Dayalı Form Üretimi” başlıklı tezde de aynı ön kabullerin yapıldığının görülmesi dikkat çekicidir. Yazarın özet bölümünde fraktaller ve mimari tasarım konusunu incelediğinden ve fraktallerden yararlanarak form alternatifleri geliştirmeyi hedeflediğinden bahsederken kendine özgü mimari bir dili olan, olduğunu söylediği -ki bu da bir varsayım- “yöresel mimarileri” fraktaller kavramı bağlamında tanımlamaktadır (Gözübüyük, 2007).

Bu doğrultuda yazılmış birçok tezdin daha söz etmek mümkündür. Fakat bu konuya çok takılmadan geleneksel olanın inşasına değinmek, kimliğin inşasını kavramak adına daha faydalı olacaktır. Fraktal gramer ya da bir dil oluşturabilmek için öncelikle bir “ideal”e ya da daha genel anlamıyla tipolojiye ihtiyaç vardır. Bunun üretim alanı ise bir önceki akademik dünyanın yazdığı teorilerdir.

Fusun Alioğlu’nun yazmış olduğu “Mardin Şehir Dokusu ve Evleri” kitabı Mardin hakkında yazılan metinlerin, çalışmaların, kitapların en önemlileri içerisinde yer alır. Alioğlu’nun 1988 yılında kaleme almış olduğu “Geleneksel Mardin Şehir Dokusu ve Evler Üzerine Bir Deneme” başlıklı doktora tezinden 2000 yılında kitaba dönüştürülmüş bu çalışması ve sonrasında yaptığı çalışmalarla daha da zenginleştirdiği yayınları, birçok araştırmacıya kaynakça oluşturmuştur (Seçkin, 2007). Bu kitap ise özellikle Mardin çalışan araştırmacıların başucu kitabıdır. 12 yıl sonra kitaplaşan doktora tezinin önsözünde bölge ile ilgili araştırma yapmak isteyen bir araştırmacının ilk izlenim ve genellemeleri göze çarpmaktadır. Dönemin “Türk evi” araştırmalarından destek alarak geleneksel konut fikri içerisinde Mardin evinin karakteristiği inşa etmeye ve kent dokusunun nelerden oluştuğunun anlamaya yönelik bir araştırma olan tez, bölgenin “tarihsel” ve “biçimsel” kimliğini anlatmaya çalışmaktadır. Tezin giriş kısmında Alioğlu dönemsel okumaların sınırlarla ayrılabilirliğini yazarken, daha sonra yapı bazında kronolojik bir belirleme yapılmasının güçlüğünden bahsetmektedir (Alioğlu, 2003).

“Dünya’da XIX. yüzyıldan beri etkileri giderek yoğunlaşan sanayideki gelişmeler, Anadolu’daki yansımalarını XX. yüz yılın ikinci yarısından itibaren bulurlar. Büyük küçük bütün yerleşmelerin etkilendiği bu sürece Mardin geç katılan şehirlerden biridir. Şehrin, günümüze diğer yerleşmelere göre daha korunmuş olarak ulaşmasını sağlayan bu durum, bir şans olarak kabul edilmiş, bu noktadan hareketle Mardin üzerinde çalışma kararı, tezin amaçlarından biri olmuştur. Geleneksel Anadolu şehirleri ve evleri üzerine yapılan çalışmalarda, genellikle Doğu ve Güneydoğu bölgeleri göz ardı edilerek sonuca varılmaya çalışılmıştır. Bunlarda ana sorun, Türk Dönemi öncesinin ve Türk Döneminin şehir dokusudur. Türk Dönemi öncesi şehir dokusunda Helenistik, Roma izleri aransa da daha çok Bizans’ın ne olduğu ve Türklerin bunun üstüne getirdikleri sorgulanmıştır. Anadolu’nun Türk Dönemi sınırları içinde olmakla birlikte, incelemelerde tercih edilen şehirlerin tarihi dönemlerine ilaveten Türk Dönemi öncesinde Arap -İslam egemenliğini de yaşayan Güneydoğu şehirleri bu bütüne yönelik anlatımlardaki yerini alamamıştır. Tezin amaçlarından bir başkası da bu noktada Mardin geleneksel şehir dokusunun ve evlerinin araştırılma gereğini ortaya çıkarmıştır” (Alioğlu, 1989).

Alioğlu’nun tezin yazılış amacında kentin mimarlık birikimini anlatırken ırk, bölge, millet yahut hükümlerlik üzerinden yaptığı kimlik kurgusu ile anlattığı görülmektedir. Böyle bir kimlik kurgusu, Mardin’i bugünden geçmişe doğru inceleyen bir araştırmayı bütünsel olmaktan uzak tuttuğu söylenebilir. Çünkü mimarlık birikimi tipolojisi kurulabilecek bir kimliksel ayrıma uygun gözükmemektedir. Tipoloji kurmaksızın yapılacak tarihsel incelemenin daha objektif sonuçlar vereceğini söylemek mümkündür.

Sonuç olarak akademinin kimlik inşası veya ideal üretimi benzer birçok örnekle açıklanabilmektedir. Günümüz araştırmacılarının, yapılan çalışmaları incelerken Tanyeli’nin dile getirdiği üzere “kimliğin en azından dört anlamda tekil olmadığı” gerçeğini göz önünde bulundurmalarında fayda vardır (Tanyeli, 2011, s. 459). Birincisi kimliğin, nesnel değil öznel olmasıdır. Kişinin kendisine ve karşısındakine göre farklılık arz edebilir. Bir diğeri kimliği oluşturan ölçütlerin farklılaşan çok sayıda kimliği de içeriyor olmasıdır. Üçüncü parametreyi de zaman olarak açıklayan Tanyeli, zamanla kimliklerin dönüşebileceğinden bahseder. Belirli bir zaman aralığında bir şey ifade eden imge başka bir zaman aralığında başka bir imgeyi ifade edebilir. Son parametreyi de bağlam olarak açıklayan Tanyeli, kimliğin dışı vurulduğu her farklı bağlamda farklı tariflendiğinin altını çizer ve hangi bağlamda ortaya çıkan kimliği “gerçek” olarak kabul edeceğimizi sorgular.

Kimlikleri okumak için yapılan çalışmalarda bu dört parametrenin bir araya gelişi ile oluşan sayısız kombinasyonu göz ardı ederek gerçekleştirilen saptamaların meselenin ne derece uzağında kaldığı aşikârdır. Tanyeli'nin kimlik ve mimari kimlik üzerine yaptığı eleştiriler bu bağlamda zihin açıcı ciddi bir egzersizdir.

“Diyelim ki mimarlıkta “kimliğimizi” yansıtan ürünler ortaya koymak istiyorsak, kime göre, ne zamanki, hangi kimliklerimizin hangi bileşimini yansıtacağımızı da söylemek zorundayız. Kentin mimari kimliğini yitirdiğini ya da taklit bir kimliği yansıttığını söyleyenler, bir an durup o özgün kimliğin ne olduğu sorusunu yanıtlamayı denemelidir. Bunun yanıtı yok. Böyle kimlik saptamaları yapılamaz. Ne mümkündür, ne de demokratiktir. Rasyonelse hiç değildir” (Tanyeli, 2011, s. 461).

1.5.2. Yönetimin (İktidarın) Rolü

Kural koyucu yetkileri ve kentsel ölçekte büyük çapta değişiklik yapma erkleri, yönetimlerin kent bağlamında kimlik söylemi oluşturan aktörlerin başını çekmesine sebep olmuştur. Tarih içinde iktidarların çeşitli nedenlerle kimliği bir araç olarak kullandıkları bilinmektedir. Modernite ile birlikte kent yöneticileri aidiyet kavramının sınırları ile toplumlara daha kolay yönlendirebilmişlerdir. Yöneticiler -mikro ölçekten makro ölçeğe kadar birbirlerini etkileyen hiyerarşiden söz edebiliriz- fiziki planlama kararlarında etkili roller oynarlar.

Tez kapsamında iktidar kavramı ile dar anlamda ülke yönetiminden çok herhangi bir konuda söz söyleme, yasa düzenleme ve yaptırım uygulama erkine sahip kişi ya da kurumların tamamına işaret edilmektedir.

Modernleşme ile eş zamanlı gelişen kimlik arayışlarının, kentler üzerindeki etkisi de aynı minvalde gelişmiştir. Özellikle Türkiye'nin modernleşme deneyimi içinde iktidarın etkisi altında olan mimarların karşı karşıya kaldığı problemlerden bir de kimlik problemidir (Balamir, 2003). Türkiye'de modernleşme ve kimlik kavramlarının ilişkisi, Tanyeli'nin dikkat çektiği Türkiye kentlerini “modernleştirici atılımları edilgen biçimde bekleyen durağan bir alan” olarak kavrayan ve iktidara doğrudan başrolü veren bir anlayışın ortaya çıkışını anlatır (URL-3). Bu anlayış gereği kent, kendi kendine değişen, dönüşen veya değişime direnç gösteren bir bütünsellik olarak görülmez. Kent, birileri tarafından başkasının kravatını düzeltircesine, düzeltilebilen bir oluşum olarak görülür ve bu işi daha iyi yaptığı düşünülen birileri tarafından yeniden düzenlenir.

Türkiye modernleşmesinin başlangıcı olarak bilinen XIX. yüzyıl bu etkilerin somut örneklerle gösterilebildiği bir dönemdir. Özellikle Tanzimat aydınlarından, cumhuriyetin kuruluşuna (Balamir, 2003), ve hatta günümüze kadar uzanan bu anlayışın özneleri sürekli bir kimlik arayışında ve inşasındadır.

Ülkemiz tarihinde siyasal ve kültürel yaşamın hemen her alanında, doğru kimliğin bulunup bulunamadığı ve kimliğin Batı tarafından tanınıp tanınmadığı yönündeki endişenin kanıtlarını bulmak mümkündür (Balamir, 2003). Bu gün ise benzer bir arayış Doğu tarafından kabul edilme arayışı olarak görülebilir. Söz gelimi bu arayışa “kadim medeniyet”, “kadim Mardin”, “Mezopotamya merkezi” söylemlerinde rastlamak mümkündür. Batılılaşmanın ya da Doğululaşmanın Fransız, Alman, Amerikan ya da Japon modellerine özenerek kısa zaman aralıkları içinde yön değiştirmesi, modernleşme sıkıntıları içerisinde olağan görülmelidir. Çünkü modernleşme kapalı olduğu varsayılan herhangi bir yapının bir diğeri (öteki) ile ilişki kurulduğu, etkilendiği ve ister istemez değiştiği bir halin anlatısıdır. Bu nedenle de kimliğin sürekli değişkenlik göstermesi bir bunalım değil anlamlı bir krizdir. Ve modernleşmeye içkindir.

Osmanlının son döneminde inşa edilen ve taşrada Osmanlı hâkimiyetini göstermesi/simgelemesi adına önemli olan hükümet konakları yapısal işlevinin dışında yüklendiği misyon ile Osmanlının taşradaki imgesidir ve kente bir kimlik vermeye çalışır. Düzenli, konu ile ilgili hükümet konaklarının 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren yurdun dört bir yanında kasabalarda şehirlerde, nahiyelerde boy gösterdiğinden, her vali, kaymakam, ya da mutasarrıfın bu konakları yapmakla kendilerini mükellef gördüklerine şu cümlelerle değinir (Düzenli ve Taşar, 2012).

“Vilayetin valisi ve yeni nizamnameye uygun olarak Diyarbakır’a bağlı liva olan Mardin mutasarrıfı “hükümetin şan ve şerefi ile mütenasip” bir yerde aynı şan ve şerefi temsil edecek yeni bir Hükümet Konağı yaptırmakla mükelleftir.”

19. yüzyıl salnameleri yeni sistemin bayındırlık çalışmalarını böyle anlatırken, övgü ile bahsedilen yapıların, yeni işlevleri ile birlikte yeni bir üslup⁹ üzerine inşa edildiği anlaşılmaktadır.

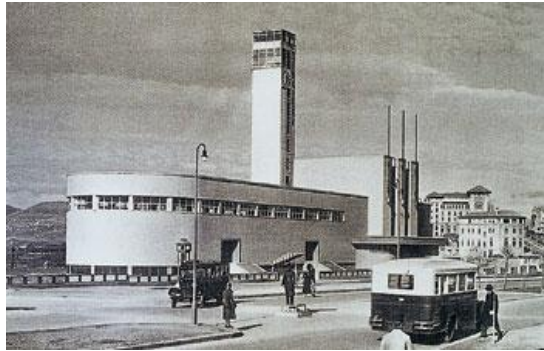
Cumhuriyetin ilanından sonra da iktidarın bu yöndeki misyonu değişmemiştir. Yeni kurulan ülkeye yeni bir kimlik inşası her şeyi düzene sokma açısından önemli görülmektedir. Adı konulan her şeyin artık ne “olmaması” gerektiği de bu yolla belirlenmiş

⁹ Üslup, asıl, usul kavramları da kimlik bağlamında üzerinde durulması gereken ve benzer bir yapıyı tahayyül eden anlayışla üretilmiş kavramlardır.

oluyordu. Bunu kentsel ölçekte ve yapısal somutlukta yapmak, “medeniyet değişimi” (Balamir, 2003) gibi zor bir sürecin atlatılmasını, inkılâplardan daha çok kabul edilebilir kıldığı için önemliydi. Yeni bir başkent inşası yeni kurulan ulus devletin aynı zamanda kimlik sınırlarını da çiziyordu. İktidarın bu net tavrına rağmen 1940’lı yıllarda ulusalcılık ile çizilen kimlik sınırlarını aşan mimari uygulamalara rastlamak kimliğin rolünü tartışılır bir noktaya getirebilir. Ülke dışında filizlenen akımlardan etkilenmenin, iktidardan –istemli ya da istemsiz fark etmez- bir adım öne geçtiği görülebilmektedir. Balamir, bu durumu 1934 yılında inşa edilen Sergi Evinin 1940’lı yıllarda Opera Evine dönüştürülmesi ile kimlik politikasının tek bir yapı üzerinde nasıl değiştiğini şu cümlelerle anlatır.

“Dünyayı sarsan akımlardan etkilenmemek, akıntının gerisinde kalmak kolay değildir...

...Yapının ilk hali Sovyet Yapısalcılığı’nın izinde modernist bir çizgi sergilerken, dönüştürülmüş yapı, devrimci kimliğin çok değil on beş yıl içinde evcilleştirilmesine tanıklık eder. Yapı klasikleştirilmiş; kule ile yalın beyaz görünümü gitmiş, yerine göze aşına revaklar ve takılar almıştır.”

Şekil 3. Şevki Balmumcu, Sergi Evi¹⁰, Ankara 1933

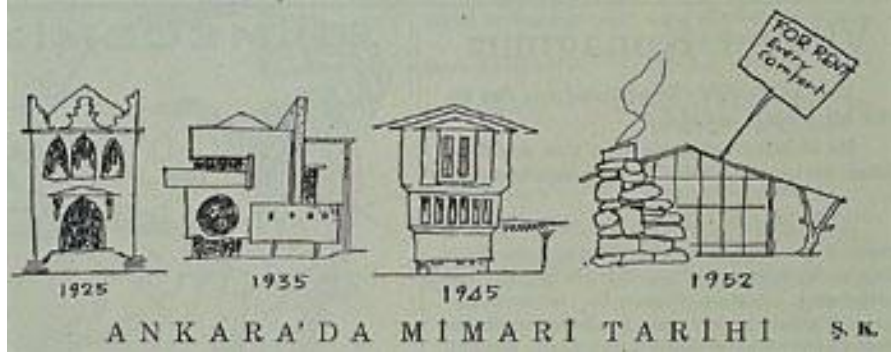
Şekil 4. Paul Bonatz, Sergi Evi'nden Opera'ya¹¹ Dönüşüm, Ankara 1948

1952 yılında Balo gazetesinde yer alan bir karikatür (Şekil 5) ise “Türk Mimarlığını”, Cumhuriyetin Kuruluşundan beri her on yılda bir gelişen aşamalarını şöyle tarihlüyor: 1925

¹⁰ http://www.mo.org.tr/mimarlikdergisi/dsp_imageNavigasyon.cfm?YaziID=66&ResimID=47 adresinden alınmıştır.

¹¹ http://www.mo.org.tr/mimarlikdergisi/dsp_imageNavigasyon.cfm?YaziID=66&ResimID=47 adresinden alınmıştır.

Yeni- Osmanlılık, 1935 Avrupa avangardı, 1945 Yeni-Yöreselcilik ve 1952 Amerikan Modernizmi (Balamir, 2003).

Şekil 5. Balo Gazetesi, Ankara'da Mimarlık karikatürü¹²

50'li yıllar sonrasında ise çok partili sisteme geçişin sağladığı esneklikte, soğuk savaş etkileri altında, dengelerin değiştiği bir dönemde Amerikan kültürünün yaygın kabulü ile şekillenene ve uzun bir süredir arayışta olan kimlik krizinin “kronik olma hali” bilinçaltında kabullenilmişti. Krizin kabullenilişi günümüzde ruhuna uygun olarak devam ettiği söylenebilir.

Bu yeni durumun, birbirinden farklı ama her seferinde bir birinin sağından solundan çekiştiren ikili bir sistemin doğmasına neden olduğunu söylemek çok da yanlış olmayacaktır. Birincisi istenilen -iktidarın inşa etmeye çalıştığı sınırları olan, farklı olanla değme noktalarının göz ardı edildiği- kimlik, ikincisi olunan -birçok etkenin rol aldığı, birbiri içinde yeniden anlam kazanan, farklı olan ile değme noktalarında çok daha başka şeye dönüşebilen- kimliktir.

1980'lere kadar bu ruh hali içinde gelişen yapılaşma pratiğinde, planlama otoritesi kendisini aktörlerin başında görse de belediyelerin ve politikacıların tavizci tutumunu, güvenlik kuvvetlerinin yetersizliğini veya “halkın” çıkarılığını ve bilinçsizliğini (Tanyeli, 2011, s. 394) öne sürerek, oluşan yapılaşmayı açıklamaya çalışmıştı. Bu dönemler aynı zamanda kentleşmenin ilk ivmelerini kazandığı yıllar olması nedeni ile kontrolsüzdü ama iddia edildiği üzere kimliksiz değildi. Buna rağmen 90'lara kadar kimlik kaybı söylemi o kadar yerleşti ki, iktidarlar yine bir kimlik söylemi üzerinden kontrolsüz gelişen kentlere müdahale edebilme yetkisini aktif hale getirdi. Artık kimlikleri kaybolmuş kentler ve onu onlara geri kazandıracak otoriteler vardı (Tanju, 2009). Özellikle ülkemizde 2000'li yıllar

¹² "Ankara'da Mimarlık" // Balo Gazetesi, n.5, 2.2.1952, p. 4 ' den alınmıştır.

sonrası kaybolan eski kimliği arama durumu, yeni gelişen kentler için yeni kimlikler ve imgeler üretme yoluna dönüşmüştür.

İktidarın bu denli etkin rolünden bahsederken, kendisini etki altına alan gerçeklikten bahsetmek gerekir. İktidarın da ayak uydurmak zorunda kaldığı, küreselleşme gerçeği bir üst perdeden başka bir otoriteye işaret eder. Küreselleşme, kendi oluş biçimi içinde ürettiği kapital tohumunu etkisi altındaki ülkelere serper. Görgülü, “Türkiye’de Planlama ve Mimarlık Alanının Son On Yılı” başlıklı makalesinde küreselleşmenin etkisini şöyle dile getiriyor,

“...Uluslararası sermaye hareketlerine açık ve gelişmiş ülkelerin politikalarını işlevselleştiren ve de içselleştiren bir çevre ülke olarak Türkiye, günümüzde dünya ve ülkedeki ekonomik, siyasal ve toplumsal krizlerden hızla etkilenmekte ve bu durumu aşmak için her alanda yeniden yapılanma arayışı içindedir... Bu nedenle mimarlık ve planlama alanları toplum nezdinde daha gözle görülür, tartışılır, eleştirilir hale gelmektedir. Sermayenin, yeni ideolojilerinin ve kültürel kodların akışkanlığının her geçen gün hızlanması, kentleri biçimlendiren faktörleri çeşitlendirmekte ve çok boyutlu hale getirmektedir... Kentler bir taraftan özelleştirme, yerellik gibi yeni kamu politikalarının egemenliği altına girerken, yeni bir mimarlık dili sürece eşlik etmektedir” (Görgülü ve Görgülü, 2010).

Bütün bu etkilerin altında pragmatik bir anlayış geliştiren merkezi ve onun güdümünde olan yerel yönetimler (otorite) kentleri daha faydalı hale nasıl getiririz teması üzerine çeşitli yollar geliştirmiştir. Bu sistem gereği, ülke içindeki kentin kültürel verileri tespit edilerek, o kültürel özellik üzerinden bir kimlik inşası yapmak, küresel yarış içinde yeni bir sermaye kazanımını da sağlayacağı için önemli görülmektedir. Meseleye küreselleşme veya küresel yarış ifadesinin bir alt perdesinden bakıldığında, özellikle de yerel yönetimler için kültür odaklı gelişim stratejileri yoluyla kentsel yaşam kalitesini artırma, yeni istihdam olanakları sunma, sosyal ve kültürel bütünleşme koşulları yaratma gibi hedeflerin varlığı göze çarpmaktadır (Dündar, 2010). Bir diğer kabul ise uygulanan yöntemlerin kentlerin çekicilik düzeylerini artırdığı ve ekonomik anlamda gözle görülür iyileşmeler sağladığı yönündedir. Üzerinde durulan bu sebeplerin, kapsamlı dönüşüm projelerinin ortaya çıkmasını sağladığını, “kentsel Rönesans”ların (Evans, 2001) başlamasına ön ayak olduğu söylemek nedenleri anlamak açısından önemlidir. Bu istikamette görüldüğü üzere “kültür” ve buna bağlı olarak “kimlik” giderek farklı bir araç olarak devreye girmektedir.

Tarihsel olarak kadim bir geçmişe sahip veya kültürel bağlamda nitelikli olduğu varsayılan kentlerin ya da kent öğelerinin muhatap olduğu bir diğer otorite de korumaya yönelik oluşturulmuş kurumlardır. Bu kurumları uluslararası arenada UNESCO temsil ederken daha özeldede ülkemizde Kültür Varlıkları Ve Müzeler Genel Müdürlüğü, KUDEP, Röleve Anıtlar Kurumu temsil etmektedir. Bunların dışında Tarihi Kentler Birliği, Türk Tarih Vakfı, ÇEKÜL gibi vakıflar da kendi bünyelerinde gerçekleştirdikleri çalışmalar ile koruma anlayışının gelişmesine katkıda bulunurlar. Tabii bunların hepsi içerisinde Türkiye için söz konusu yasal düzenlemeler ve zaman içinde değişikliğe uğrayan üye profili ile birlikte Koruma Kurulu planlama kararlarında söz hakkı olan bir kurum olarak öne çıkar (Salman, 2009).

Kurulun tartışma konuları her ne kadar kavramsal zemin üzerinde görünse de, asıl tartışmalar sahip olunan değerlerin, kimler tarafından nasıl değerlendirileceği üzerine kilitlenir. Kendi içinde yaşadığı birçok sorun ve çelişki ile birlikte “koruma algısı”, üzerinde uzunca tartışmaları hak eden ve başka bir başlık altında yeniden sorgulanması gereken bir konu olması sebebi ile burada kısaca otorite olarak kent kimliğini oluşturma yönündeki rolüne işaret edilmektedir. Salman, (2009) koruma kurullarının yerini şöyle tarifler.

“Bu çoklu çelişkiler içinde koruma kurulları, kentin tarihinin ve kültürel mirasının koruyucusu ya da yok edilmesinin tek suçlusu olmak arasındaki o ince çizgi üzerinde konumlanırlar.”

Birçok iktidarın oluşturduğu kimi zaman hiyerarşik, kimi zaman heterojen yapının etkileri altında kimlikleri tanımlanan kentler, ellerine onlarca kimlik sıkıştırılan bireyler gibi o kimliklerin müsaade ettiği sınırlar içinde yaşamlarını devam ettirirler. Bu kentlerden biri olan Mardin de otoritelerce inşa edilen kimlikleri ile varlığını sürdürmektedir.

Tez kapsamında gerçekleştirilen söylem analizinde iktidar olarak nitelendirebileceğimiz kişi ve kurumlarca –başbakan, bakanlıklar, cumhurbaşkanı, valilik, üniversite yönetimi, belediye, ticaret ve sanayi odası vs.- yapılan söylemlerin Mardin kimliğini nasıl anlattığı ve yeniden ürettiği incelenmiştir. Bu söylemlerin gerçeklik değerlerinden çok, oluşturduğu etki ve çizdiği dünyanın içinde nasıl bir anlam ifade ettiği noktasına dikkat çekilmektedir. Sonuç olarak, kentin algılanan yüzünün bir anlamda resmedildiği bu söylemlerde, kentin tümel anlamının yetersiz bırakılabildiği veya başka perspektiflere çekilebildiği somut örneklerle görülmektedir.

1.5.3. Tasarımcının Rolü

Genel çerçeveden bakıldığında tasarımcıların¹³ bir kimliğin oluşumunda şu ya da bu şekilde etkili olduğu gözlenmektedir. Bunun başlıca nedeni kültür, gelenek, mekân, işlev gibi parametreler, mimarlığın kendi içinde yarattığı “öz” lerdir.

Kimlik ve kültür konusu da pratik olarak mimarlığın aktör olarak da mimarın söylem alanının önemli bir parçasıdır (Durmuş, 2010). Kimliğin, “üretilen” ve “dönüşebilen” bir kavram olduğu belki de en iyi tasarımcının etkinliğini anlatan bir başlık altında açıklanabilir. Çalışmanın bu ayağında tasarımcının hangi yollar ile kimliği inşa ettiği birbirinden farklı dönemlerde ve şartlarda oluşa gelmiş örnekler üzerinden anlatılacaktır.

Öncelikle tasarım objesi ve tasarımcı arasındaki ilişkiyi incelemekte yarar vardır. Herhangi bir tasarımcı ve tasarı nesnesi üzerine konuşmak, onları bir bilgi alanına yerleştirmek ve belirli bir perspektiften incelemek anlamına gelir. İlişkileri ise söylemler üzerinden tarif edilebilir. Böyle bir ilişki sisteminde tasarımcının mutlak egemenliğinden söz etmek yerine söylemin egemenliğinden söz etmek daha doğru gözükmektedir. Söylem ise tekrarın yardımı ile kimliği oluşturmaya hatta yeniden dönüştürmeye eğilimlidir. Konu ile ilgili örneği Tanju’nun (Tanju, Haziran, 2009) şu cümlesinde bulmak mümkündür:

“Sözgelimi, çok yakın bir tarihe kadar Kemalettin Bey ve mimarlık üretimi kolaylıkla klasik Osmanlı mimarlığının yozlaşmasının bir parçası olarak ya da, daha genel bir mimari perspektiften, modernist olduğu varsayılan bir mimarlık paradigması üzerinden gecikmiş bir historisist/eklektisist mimarlık yanlışlığı olarak olumsuz bir konuma yerleştirilirken, bu mimarlık üretimi bugün daha farklı ve en azından biraz daha temkinli bir konuma yerleştiriliyorsa, bu durum içinden konuşulan tarihsel/toplumsal ortam ya da iklimin dönüşümüne işaret eder.”

Tanju’nun verdiği örnekte tasarımcı ve tasarı nesnesinin sabit kalırken söylemin nasıl dönüştüğü görülmektedir. İstanbul başlıklı yazısının devamında ise kimliğin de söyleme bağlı olarak değiştiğine dikkat çeker.

“Bir zamanlar, tam da olunmaması gereken kimlik ve mimarlığı temsil eden Kemalettin Bey, bugün Türk mimarlığının daha sağlam bir kimlik sahibi olması hayali ile cumhuriyet projesi tarafından içeri alınıyor. 1930’lardaki ifade ile mezarlık mimarlığı

¹³ Tasarımcı ibaresi bir geneli ifade etse de asıl vurgulanmak istenen mimarlar ve şehir ve bölge planlamacılarıdır.

yargısından sahte kimliklere karşı sağlam kimlik yargısına geçişteki dönüşüm olağanüstü, ancak daha olağanüstü olan bu yargıları üreten tarihsel formasyonun mutlak metin üretme arzusunun sürekliliği” (Tanju, Haziran, 2009).

Mimari pratiklerde “kimlik kavramını” sıklıkla kullanan ve üretilmesine şu ya da bu şekilde etkisi olan bir diğer kanal da tasarımcıların zihinlerinde yer alan imgeler ve ürettikleri nesnelere göndermeleridir. Tasarımcı veya mimar tasarlayacağı objenin aidiyetini kendisi kurar. Onu anlamsal bir evrenin içine yerleştirmek ister. Bunu yaparken imgeleri kullanır. Tanyeli, mimarın bu imgeleri kullanmanın yanı sıra imgelerden başka meslek etikleri, meslek ideolojileri, jargonlar ve söylemler kullanarak tasarım yaptığını da ekler. “Mimar onlar aracılığıyla düşünür, eleştirir, yargılar ve mahkûm eder” der (Tanyeli, 2011, s. 213). Buradan da anlaşılacağı üzere tasarımcılar ne kadar zengin bir paletle sahip olursa olsunlar aynı zamanda palet üzerindeki renklere de mahkûmdurlar. Paletin üzerindeki renkleri artırmak isteyen tasarımcı, bağlamlarından kopararak ulusal ve uluslararası dolaşıma açılmış imgeleri kullanmaya başlar. Bu durum modern algı içinde olumlanabilirken, bağlamlarından kopararak parçalanmış imgelerin, hala o bağlamı hatırlatacak kimliği ile anılması ve o kimliği hatırlatmak için kullanılması tartışmalı bir durumdur. Çünkü imge bağlamından kopmuş yeni bir bağlam yaratmıştır ve eski aidiyetleri artık tanımlamıyordur.

Tasarımcının buraya kadar obje ile kurduğu ilişki anlaşılır niteliktedir. Aslında mimar doğrudan bir kimlik söylemi üretmezken buradan bir adım sonrasında meselenin kimlik ile kurduğu ilişki gizliden gizliye kendini hissettir. Bunun sebebi de kimlik tanımlanırken kullanılan terimler ile mimarın tasarlarken kullandığı aidiyet, söylem, jargon, moda olan ya da olmayan, yer, imge ve marka benzeri kelimelerin ortak oluşudur.

Geçmişten günümüze mimarın kimlik oluşumunda içsel olduğu kadar dışsal nedenlerle de rol aldığı görülmektedir. Farklı dönemlerde farklı şekilde kendini gösteren bu durum modern öncesinde böyle bir iddiaya gerek duymazken sonrasında düşünce dünyasındaki değişim ile ortaya çıkmıştır. Özellikle de 19. yüzyıl başından itibaren birbiri ile tutarlı, türdeş ve ideal oldukları kabul edilen bütün nesnelere geçmişte bir yerlerde kaybolduğuna ve yeniden üretilmesi gerekliliğine olan inanç mimarlığı ayakta tutan arzu olarak kendini göstermektedir. Söz konusu arayış her seferinde sayısız öznenin ve nesnenin çeşitlenerek artmasına neden olurken, diğer taraftan oluşan çok seslilik ya da daha doğrusu “çokluk” kargaşa kabul edilmektedir ve bunu yalınlaştırmak için çaba sarf edilmektedir. Le Corbusier’in çokluk ile kurduğu ilişkide ideal arayışları meselenin anlaşılması için iyi bir

örnektir. Veya farklı siyasal görüşlerden ve farklı pratiklerden pek çok öznenin Werkbund etrafında oluşturdukları tartışma ortamında, kültürel bütünsellik kavramının zorunluluğu üzerinde nasıl uzlaştıkları örnek verilebilir” (Tanju, 2009).

Mimarların kimliği çokça yan yana getirdiği bir kavram da kenttir. Mimarların kimlik üretme ile olan ilişkisi ideal üretme arzusunun bir sonucu olarak da düşünülebilir. Her ideal üretimi aslından bir denemeyi inşa eder ve inşa “kent” içinde anlam bulur. Kentler bu nedenle mimarların çokça üretip bir taraftan da aslında çokça tükettikleri - tüketmekten kasıt türdeşlikler kurarak tekilleştirdikleri (aynılaştırmak/kimliğinin söylenmesi)- yerlerdir.

Bugünlerde birçok kent için uygulanan dönüşüm projeleri bu ideali bulmak için yapılan pratiklerdir. Bu projelerin temel ilkesi çarpık kenti yıkmak ve yerine doğru ve bütünsel olanı koymaktır (Tanju, 2009). Akan zaman karşısında kentlerin de nitel yenilenmelere ihtiyacı olduğu yadsınamaz. Her şeyden önce kentlerin yaşamı kolaylaştırıcı değişimleri olmak zorundadır. Fakat bunun bütünselliği kurma adına yapılması ilginçtir. Çünkü kentler kimliksiz değil aksine şaşırtacak derecede kimliklidir (türdeşir/aynıdır). Bütün “kimliksizlik” kuruntularına karşın Türkiye kentlerinin aşırı ve katı bir bütünsel kimlik üretme eğiliminde olduğunu söyleyen Tanju, problemi kentin mimarların ya da çeşitli iktidar sahiplerinin hayalini kurdukları bütünselliği üretmemesine bağlamaktadır. Asıl sorun hangi kimliğin ya da hangi “bütünselliğin” üretildiğidir.

Tanju'nun kent üzerinden yaptığı “doğru/ideal” eleştirisini Tanyeli, ülkemizdeki mimarlık anlayışı üzerinden somutlaştırır. Tanyeli Türkiye'deki mimarlık eğitimine de değinerek mimar adaylarının bu sürece nasıl angaje olduklarının altını çizer.

“Şaşırtmanın tasarım parametresi veya zorunlu niteliği olmadığını duya duya yetişen mimar kuşaklarıyla dolu bir ülkede yaşıyoruz. En azından benim kuşağım böyleydi. Ancak, örneğin, 1920'lerde mimarlık öğrenimi gören Sedad Hakkı Eldem'in kuşağı da belli ki öyleydi. Eldem'in anonimmişçesine sakın, bireysellik izleri özenle silinmiş, belirli bir yerin doğal ürünüymüşçesine oraya ait bir “doğru” mimarlık aradığını yazılarından biliyoruz. Sonraki kuşaklar içinde çoğunluk, öyle gözükür ki, bu beklentiye hep sürdürdü. Eldem'e bağlılığından değil, buradaki talep hep bu şekilde kaldığından ötürü sürdürdü. Belki de o yüzden halk mimarisi bu ülkede uzun zaman ve kısmen hala güncel tasarıma referans olma özelliğini korudu” (Tanyeli, 2011, s. 209).

Mimarlıkta kimlik üretiminin bir diğer adresi ise “marka”dır. Mimarlar ürettikleri nesnelere kendilerine ait izleri tekrarlamak koşulu ile tasarlanan nesne ile tanınırlık

ilişkisi kurarlar. Marka her ne kadar günümüze ait bir söylem olduğu düşünülse de ilk örneği 1454 tarihinde Leon Alberti Battista'nın mimari kimliğini yansıtmaya yönelik tasarladığı nişandır. Bu madalyanın bir yüzünde Battista'nın kendi resmi bulunurken diğer tarafta uçan bir göz imgesi yer alır. O döneme ait bu ilk markalaşma eylemi modern dünyanın -bugün bizim için anlaması daha kolay bir ilişki sistemi olduğu kesin- kendine has labirenti içine ilk adım atışı olarak değerlendirilebilir. Daha sonraki dönemlerde ise marka ihtiyacı ticari kaygıların, tercih edilme isteği ile birleşmesi sonucu kendine “haklı bir yer” edinmiş olacaktır. Örneğin işveren açısından bakıldığında ünlü bir mimarın işvereni olmak sadece projeye değer katmakla kalmayıp, projenin bilinirliğine de pozitif yönde etkilediği görülmektedir (İşcan, 2011).

Şekil 6. Leon Alberti Battista'nın kullandığı sikkenin¹⁴ ön ve arka yüzü

Köse 2002 de yaptığı tez çalışmasında günümüz mimarisinde fiziksel çevrenin artık kültür ve toplum yapısının ötesinde mimarın kendi amaç, istek ve hatta tutkularını yaşama geçirebilmesi için çok daha özgün bir yapıya kavuştuğunu söyler ve mimari nesnelerin fiziksel özelliklerinde mimarın tutumunun okunabildiğini iletir. Yapılan tez çalışmasında örneklem grubunu ünlü mimarlardan kuran Köse, yapılar üzerinden mimarların kimliğini çözümlenmeye çalışır (Köse, 2002).

Marka, tasarımcının kimliğini nesne aracılığıyla belirlerken, tam tersi bir durumun örneklerine rastlamakta mümkündür. Nesnelerin kimlikleri bu defa tasarımcı aracılığıyla üretilmektedir. Örnek olarak lüks markaların tasarımlarına yıldız mimarları dâhil etmeleri

¹⁴ <http://www.flickr.com/photos/28433765@N07/6194715969/> adresinden alınmıştır.

gösterilebilir. Tanyeli, tasarım/lüks/mimarlık/marka/ başlıklı yazısında lüksü, lüks kılan tek ölçütün, parametrenin ya da gerçeğin bir şöhret tarafından tasarlanması olduğuna inanıldığında şöhreti markaya bağlayacak her fırsatın bir pazarlama stratejisi olarak değerlendirildiğini söylemektedir. Bu doğrultuda firmaların yıldız mimarlara sadece ürünlerini değil, kendi mekânlarını, mağazalarını, bürolarını ve fabrikalarını tasarlatmaya başladığına dikkat çekmektedir. Böylelikle ünlü firmaları ününe ün eklenmiş olacağını ve şöhret sahibi tasarımcının lüksün ve markanın yeni kimliğini yarattığını söyler. Markalar için çalışmanın mimar adlarını da markaya dönüştürdüğünü ekler (Tanyeli, 2011, s. 255).

İmgelerin tasarımda kimlik oluşturma açısından ne denli etkili oldukları bu örneklerde de görülmektedir. İmgeler tasarımda temsiliyet kanallarını açan, bağlam kurmayı sağlayan “hatırlatıcılar” olarak görev yapar. Peki, “neyi hatırlatmaktadır?” sorusuna “aslında kim olduğunu hatırlatmaktadır” cevabının verilebildiği görülebilir.

1.5.4. Toplumun Rolü (Sosyal Düşüncenin Rolü)

Bireyin, en yalın hali ile kendini var etmeye çalıştığı yer olarak tariflenen toplum, kimliğin üretimi konusunda etkili olan kanallardan bir diğeridir. Toplum, kimliğin inşa edilir bir yanılsama olduğunu gösteren en iyi oluşumlardan biridir. Söz gelimi genel bir kabulün varsayılan doğruluğu üzerine kurulan toplum, bu doğrunun dışındaki her şeyi öteki kabul ederek sistemini inşa etmektedir. Bir diğer ifade ile dâhil olunan bir deney düzeneğinde davranışların deney grubu olarak görülüp kıyaslandığı kontrol grubudur. Burada amacı, deney grubu ile kontrol grubu arasında minimum farka ulaşmaktır. Toplum yapısı itibari ile aykırı bireyleri kendi içinde eritmeye çalışır. Bireyinse sosyalleşmek adına topluma ihtiyacı vardır. Gerçekte insan doğası ikildir, hem kendine dönük bir yüze hem de topluma dönük bir yüze sahiptir.

Bu bölümde kavram olarak “toplum”un seçilmesinin sebebi de aynı ifadeyi veren kelimelerden (halk, kamu, ahali) daha kapalı bir kavramı hatırlatmasıdır. Kimliği, bireyin saf yalın hali ile kendisi üretmiş olsa bile toplum içinde hayat bulur. Süreç, bireylerin ürettiği daha sonra ürettiği şey tarafından etkisiz hale getirildiği ve yeniden tek doğru etrafında var edilmeye çalışıldığı bir süreç olarak görülebilir.

Düzen koyucular (devletler, iktidarlar, vs.) tarafında araç olarak kullanılan toplum, olumlu ifadeler ile açıklanırken, sosyal düşünce özgürlüğünün olduğu ortamlarda olumsuz ifadeler ile tanımlanmaktadır. Örneğin bir devlet kurumu olan TDK sözlüğünde “işbirliği,

birlik, temel çıkar, birliktelik” gibi ifadeler ile tanımlanırken, sosyal düşüncenin üretildiği internet sözlüklerinde (Ekşi Sözlük, İnci Sözlük, Uludağ Sözlük, vs.) bireyin gelişimini engellediği, farklıyı üretme önünde engel olduğunu gibi tanımlarla eleştiri oklarının hedefinde yer alır.(bkz. Şekil 7, Şekil 8)

toplum

a. top. b. 1. Aynı toprak parçası üzerinde bir arada yaşayan ve temel çıkarlarını sağlamak için iş birliği yapan insanların tümü, cemiyet: İlkel toplum. 2. Topluluk.

Güncel Türkçe Sözlük

toplum (İng. Society)

1. Bilinçli bireylerden ve özellikle aralarında örgütlenme bağları ve karşılıklı görevler bulunan kişilerden kurulu topluluk. 2~ (Dar anlamda) Doğal eğilimlere değil, sözleşmeye dayanan, belirli ereklere ulaşmak için isteyerek kurulan, istenildiğinde dağılabilen insan topluluğu, birliği. Bir ilke üzerine kurulmuş birliktelik = ortaklaşalık (Gemeinschaft - Communauté'nin karşısı olarak. Tönnies).

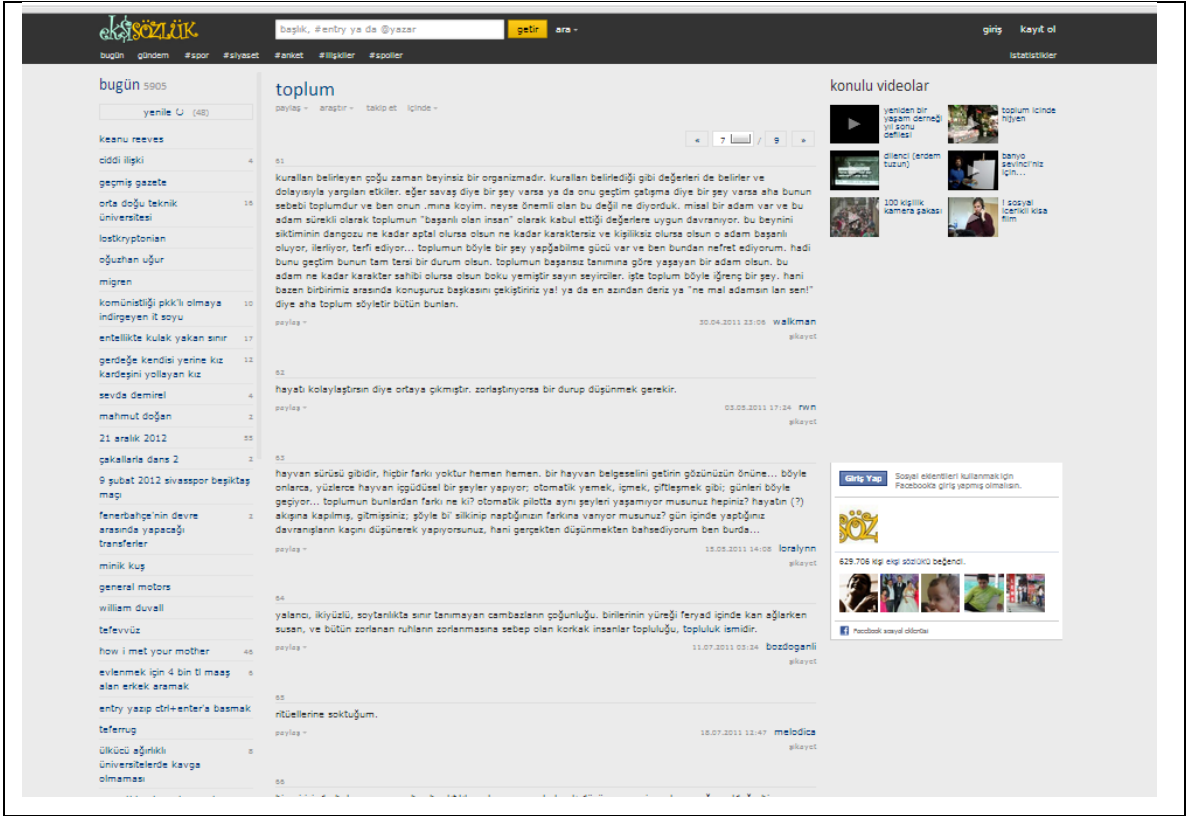
BSTS / Felsefe Terimleri Sözlüğü 1975

toplum (İng. society)

Yaşamlarını sürdürmek, birçok temel çıkarlarını gerçekleştirmek için işbirliği yapan, aynı toprak parçası üzerinde birlikte yaşayan ve ortak bir ekini olan insan kümesi.

BSTS / Toplumbilim Terimleri 1975

Şekil 7. Türk Dil Kurumu Sözlüğü

Şekil 8. Ekşi Sözlükte toplum 10.12.2012 tarihinde toplam 82 entry ile tanımlanmıştır

Bu sözlüklerden en yaygın kullanılanı olan Ekşi Sözlük'te girilen entry'ler¹⁵de görüldüğü üzere toplumun bağlayıcılığı eleştirilmektedir. Fakat sosyal düşüncenin üretilme alanlarından biri olan sözlükler, diğer bazı başlıklar altında ise aslında tam da eleştirdiği şeyi yapmakta, bir toplum yargısı oluşturmaktadır. Nuri Bilgin'in "Sosyal Düşüncede Kent Kimliği" başlıklı çalışması buna iyi bir örnek olarak, İzmir kimliğinin Ekşi Sözlükteki yerini ve inşasını anlatmaktadır. Bilgin'e göre, burada oluşturulan bilgiler, bir gruptaki fikirleri inançları, değerleri ve temsilleri kapsayan buna bağlı olarak da grubun ortak kabulünü yansıtan bir üretimdir ve günlük ilişkilerde kitle iletişim kanallarında üretilir, taşınır ve aktarılır (Bilgin, 2011). İzmir gibi bir kent bu tanımlamadan nasibini alır. Örneğin İstanbul için 4655, Ankara için 5978 ve Mardin için 285 entry girişi vardır.¹⁶ Görüldüğü üzere sosyal düşünce, kimliği bütün iletişim ağlarını kullanarak üretmektedir.

Bourse ise, toplumun ya da toplumsal aktörlerin çevrelerini ve karşılaştıkları durumları sürekli olarak sınıflandırarak ve niteleyerek, dünya üzerinde ortak anlam

¹⁵Ekşi sözlükte tanımlamalara verilen ad, giriş

¹⁶ 19 Aralık 2012 tarihinde Ekşi Sözlükten kontrol edilmiştir.

değerlendirmesi yaptıklarını söyler. Yaşanılan dünya hepsi için ortak bir dayanak noktasıdır. Bu şekilde inşa edilmiş toplumsal bir tür ortaklaşması ile herkesin sınırları yapabilecekleri ve yapamayacakları yani görevleri belirlenmektedir (Bourse, 2009, s. 86).

Bu başlık altında kimliğin, bireyin varlığı ile doğrudan ilişkili olmasının tartışılabilir bir konu olduğu üzerinde durulacak ve mimarlığın da bu genellemeden ne şekilde etkilendiği örnekler üzerinden incelenecektir. Toplumun mimarlıkla olan ilişkisi, böyle bir genelleme içinde nasıl şekillendiği dikkat çekici bir meseledir. Kısaca özetlemek gerekirse bu kadar modern söylemin içinde bireyselliğin bu denli rağbet görebildiği bir dünyada nasıl oluyor da hala tek tip ya da güçlü bir toplum olma hali ve buna bağlı üretim anlayışı varlığını sürdürebiliyor?

Kimlik üretimi ile toplum arasında nedene bağlı sonuç ilişkisi kurmak mümkündür. Toplum yaşama mekânlarını oluştururken ereksel nedenler üzerine mekânsallaşır. Bilgin, bunu şu cümlelerle açıklar:

“İnsan bir yerde veya kentte, belirli bir mekân üstünde konmuş bir nesne gibi bulunmaz. Kentsel mekânları işaretler ve sahiplenir, yaşam alanına anlamlar yükleyerek başka yerlerden ayırt eder ve kimlik verir, bu yere kök salar ve bir kimlik yeri olarak inşa eder. Bu inşa sürecinin temel vasıtalarından biri, günlük yaşamda üretilen ve paylaşılan sosyal temsillerdir” (Bilgin, 2011, s. 20).

Fakat toplum, insanın tek özne iken yaptığını yapmaz, “ayırt” etmek için değil “aynı” etmek için çabalar. Bu nedenle de farklı olanı öteki kılar. Ortak bir zevk anlayışı üzerine üretilen mekânlarda bireyin biricikliği eritilir. Tanyeli mimarların muhafazakârlığından bahsederken toplum benzetmesi kullanır ve ikisinin de “yeni olan” ile istenmeyen bir ilişki geliştirdiğini anlatır. Amaç her yeni katılan elemanın mevcutla çelişmeden uyum içinde olacağı bir çevre yaratmaktır. Ayrıca sadece fiziksel çevre ile uyum yetmez, tarihle de uyum içinde olmak diye bir erdemin tanımlılığına işaret eder ve şöyle devam eder.

“Yani, uyum derken, sadece aynı kentsel alanda konumlanan tarihsel malvarlığıyla yeninin çelişmemesi beklentisini kastetmiyorum. Belirli bir yerle sınırlı olmaksızın, o kültüre ait tüm çağların ürünlerinin aynı çizgi üzerinde zahmetsizce yerleştiği, birinin diğerini kronolojik, estetik ve morfolojik anlamda izlediği, hazırladığı o “pürüzsüz tarihsellik düşü”ne de işaret ediyorum. Şöyle bir düş bu: Orta Asya’yı, Selçuklu’ya, Osmanlı’ya, Osmanlı geç dönemini Cumhuriyet’e bağlayan bir morfogenetik çizgisi var (Tanyeli, 2011, s. 209).

Toplum mekân oluştururken kurduğu erekselliği bazen doğrudan kendi yaparken bazen de çeşitli aktörler aracılığıyla yapar. (önceki başlıklarda açıklandığı üzere). Ayrıca etken olduğu gibi edilgen bir noktada da bulunabilir. Özellikle de otorite ile kurduğu ilişkilerde bunun örnekleri sıklıkla görülmektedir. Örneğin Türkiye’deki kentleşme tarihine bakıldığında belli dönemlerde otoriteler kendilerini en yetkili makam sayarken, kendileri dışındakilerin aktörlüğüne kuşkuyla bakarlardı. Otorite ile toplumun ilişkisini yorumlayan entelektüeller ise hem otoritenin hem de toplumun çıkar ve menfaatler doğrultusunda bir ilişki geliştirdiklerini düşünürler (Tanyeli, 2011, s. 394). Böylelikle otoritenin etkisine bir de entelektüellerin etkisi eklenir.

İktidar eliyle yapılan toplumsallaştırma çabası modern dünya etkisi ile çatlaklar vermeye başladığında, küreselleşmenin etkileri de toplum üzerinde görülmeye başlamıştır. Küreselleşmenin etkisi ile toplum kitlesel büyümeye maruz kalmıştır. Bu büyümeden korkan ve yeni duruma alışmak istemeyen toplum ise küreselleşme içinde kendi sınırlarını icat ederek ve “yerel” kavramını idealize etmiştir. Artık ötekini, topluma uymadığı için değil, kendinden farklı olduğu için dışsal kabul etmiştir. Küreselleşmenin toplum ile kurduğu diyalog aynılık üretme üzerinedir.

Günlük hayatta bunun örneklerine o kadar sık rastlanır ki bu rastlantı artık rastlantı olmaktan çıkmış doğal bir karşılaşma olarak kabul görmektedir ve kimseyi şaşırtmamaktadır. Tek olarak üretilmiş bir imge, eğer toplum tarafından kabul görürse, çok hızlı bir şekilde tekrarlanmaktadır.

		
Ulucami Giriş Tezhibi	Mardin Artuklu Üniversitesi Amblemi	Tatlıcı Amblemi
		
Mardin Life Yerel Gazetesi	Kuruyemişçi Amblemi	Kuruyemişçi Amblemi

Şekil 9. Kufi Yazının Farklı Kurumların Amblemlerinde Oluşturduğu Tipografik Etki

Bir cami tezhibinin (Ulu Cami girişinde yer alan kufi “la-ilahе illallah” tezhibi) üniversite ambleminden, bir kuruyemişçi ve bir yerel gazete amblemine kadar farklı kurumlarda kullanılıyor oluşu kimliğin toplum tarafından nasıl üretildiğinin etkileyici bir örneğidir.

Toplum bunu her olanda olduğu gibi mekân üretirken de yapar çünkü toplum mekân işgal eder ve üretir. Bir diğer örnek ise yaşadığımız konutlar üzerinden verilebilir. Özellikle Türkiye genelinde plan tipolojisinin bu derece benzerlik göstermesi, toplumun istek kriterlerinin bu yönde sabitlenmiş olması düşündürücüdür. Tanyeli meseleyi şu cümlelerle özetlerken, böyle bir durumun mimarlar kadar herkesin problemi olduğunun altını çizer.

“Tüm ülkenin akıl durduran bir doyumsuzlukla konut ürettiğini hatırlatıp, ortada farklı kaç konut mimarisi çözümüne rastlandığını soracağım. Ölçek olarak tek aile evinden apartmana, gökdelene ve kapalı siteye dek her boyut ve tipolojiyi dikkate almayı deneyin. Yıllık konut üretimi Türkiye'den çok daha az olan kimi ülkelerde buradakinden çok daha geniş bir çeşitlilikle karşılaştığı rahatça söylenebilir. Türkiye'deki kentsel konut tipolojisi

birkaç yalın örüntüye indirgenmiştir... Hemen her ülkede mimarların biçimlenme bazında en cüretli çözümleri denediği, uçları zorladığı yapılar zenginlerin tek aile evleriyken, burada o konuda bile böyle birkaç örnek bulunur en fazla. Fakat hiçbir yoksunluk için sorumluluğun mimarlara ait olduğunu iddia etmem. Olsa olsa genel manzaradan herkes kadar mimarlar da sorumludur” (Tanyeli, 2010).

Bourse bunu gezegen çapında bir kültürün ortaya çıkışı olarak anlatır ve şöyle devam eder. “Günümüzde tanık olunan gezegen çapındaki tek tipleşme, uzmanların ve grupların şiddetli rekabetine yol açsa da, aynı zamanda aynı hareket içinde, iletişim teknolojilerinin programlı yayılmasıyla, kültürlerin gerçekten tasfiyesine ve bunun doğal sonucu olarak, birlikte yaşama ve diyalogun değil, kabilelerin içe kapanmalarının, etnikçiliğin ortaya çıkışına yöneltebilir (Bourse, 2009, s. 35). Bugün tartışılan yerel kavramı da tam böyle bir noktada ortaya çıkar ve toplumun içine kimlik olarak sirayet eder.

Sonuç olarak bu başlık altında asıl vurgulanmak istenen toplum denen gerçekliğin, bireyi yok etmeyeceği bir dilin kullanılabilir olduğu ve hatta böyle bir dili kullanmanın elzem olduğunu anlatmaktır. Aksi takdir de bugünü birkaç yüzyıl hatta birkaç on yıl sonra anlatmaya çalışanların, eğer hala bugünün dilini kullanıyorlar ise, yaşadığımız binaları “kent evi”, “kentli evi” başlığı altında tanımlamasının ve tek doğrunun bu olduğunu söylemesinin pekâlâ mümkün olduğu görülmektedir.

Oysa ki toplum kendini tanımlarken dahi çokluğu anlatan bir literatür seçse, ki modern olanın kaynaklarında bu vardı, bireyi yok etmez aksine bireylerin oluşturduğu çok sesten beslenir. Çünkü toplum özgürlükten konuşmama, özgürlük istememe, zira özgürlüğün ne olduğunu bilmemek demektir. Ne var ki modern birey özgürlükleri kullanan ve/veya kullanmaya aday olan, kendini istediği konuma taşıyan ya da orada olduğu düşünen, nasıl talep ediyorsa öyle olma hakkına vakıf olan bir kalabalığı üretebilir.

Bu minvalden bakıldığında, “farklı olanı üretmenin bir bozulma olmadığı” düşüncesinin estiği bir iklim; toplumun, kentlerin ve mimarının umut vaat edici bir çerçevede yorumlanabileceği bir iklimdir. Aksi durumda “olağanın” dışına çıkmayan bir tasarım düşüncesinin “olağandışını” tasavvur etmesi beklenemez.

1.6. Kültürel Kimlik, Kentsel Kimlik ve Mardin Kent Kimliği Kavramlarının İlişkisi

Çalışmanın bu ayağında oluşturulmuş olan “Mardin kimliği” olgusal olarak ele alınacak ve kavram niteliği anlatılmaya çalışılacaktır. Bunun için öncelikle kimlik kavramının neden önemli olduğu ve daha sonra kentlerin neden kimlikleri üzerinden okunmaya çalışıldığı irdelenecektir. İrdelemenin sonucu ise bu okumanın nasıl yetersiz kaldığının farkındalığını amaçlamaktadır. Kentler üzerinde metaforik anlamı olan kimlik kavramını anlayabilmek adına kültürel kimlik sorgularından faydalanılıp, temsil amaçlayan kentsel kimlik söylemleri tartışılacaktır.

Son dönemlerde çokça dile getirilen kimlik tartışmalarını “söylemsel patlama” olarak nitelendiren Hall¹⁷, bu tartışmanın binlerce yıl geriye götürülebileceğini, ancak ne kadar geriye gidilirse gidilsin, bakışın bu günden yapıldığını söyler. Önemli olan günümüzde bu tartışmaların ne anlama geldiği (Sarı, 2010, s. 17) ve mimarlık ile birlikte buna bağlı olan kentsel söylemlerde neyi ifade ettiğidir. Bunun için kimlik sorunlarının, kamusal ve sosyal bilim söylemine nasıl girdiğine değinebilir, (Sarı, 2010, s. 18) bu değinimden sonra sosyal yapıyı buna bağlı olarak da fiziksel yapıyı nasıl etkilediği gözler önüne serilebilir.

Kimlik tartışmalarının kültürden bağımsız yapmanın sosyal bağlamda mümkün olmaması, tartışmayı her seferinde toplumların yaşam alışkanlıkları ve ilişkileri üzerine taşımaktadır. Bu ilişki ağlarını anlamaya çalışma çabası başta olmak üzere, çeşitli amaçlarda araç olarak kullanılan kimlik, adı kendine verildiği an birçok olguyu kendinde hapseden bir “kitlenme” haline gelir. Anlama çabası aynı zamanda anlayamama halini de inşa eder. Kavramın kendi handikapları da toplumsal bir sürece işaret eder. Kimliğin bir süreç olduğunu, eşik veya sınır olmadığını söylemek mümkündür.

Hall’ın kültürel kimlik görüşü içinde “kimlik neyi kapsar sorusuna” cevap verdiği görülebilir; (Sarı, 2010, s. 58)

“Kimlik geçmişe ait olduğu kadar, geleceğe de aittir. Kültürel kimliğin, zamanı, mekânı, tarihi ve kültürü aşan bir niteliği yoktur. Kültürel kimlikler bir yerden gelir, tarihlere sahiptirler. Ancak tarihsel olan her şey gibi, sürekli dönüşüm içindedirler. ‘öz’leştirilmiş bir geçmiş içinde sabit bir nitelik taşımaktan uzaktır. Kültürel kimlikler, tarih, kültür ve iktidar arasındaki etkileşime tabidir. Keşfedilmeyi bekleyen ve keşfedildiği

¹⁷ (1996), “Who Needs Identity”, Stuart Hall ve Paul Du Gay (Der.), Question of Cultural Identity, Londra: Sage Publication içinde, s. 1-17

zaman kim olduğumuzla ilgili duygumuzu güvence altına alacak olan bir geçmiş içinde temellenmiş olmanın ötesinde, kimlik bizim geçmişle ilgili anlatılara karşı ya da bu anlatılar içinde kendimizi konumlandırma yollarına verdiğimiz isimdir” (Hall, 1990).

Aynı şekilde Hall’ın düşünme pratiğinden esinlenen Fuat Keyman kültürel kimliği şu temel nitelikler etrafında kavranabileceğini belirtir. Kimlik “üretilmiş, her zaman bir kurulma sürecinde olan, sabit bir özü olmayan, hiçbir zaman tam bir oluşma özelliğine ve bu anlamda ontolojik bir varlık ya da gerçeklik konumuna tekabül etmeyen, ilişkisel bir kurgudur” (Keyman, 1997).

Kimliğin bir inşa olduğu görüşünü kapsamlı bir kurumsal girişim içinde derinleştiren Manuel Castells, bütün kimliklerin inşa edildiği olgusu üzerinde uzlaşmanın kolay olduğunu, meselenin kimliklerin “nasıl, nereden hareketle ve kim tarafından, ne için üretildiği” konusunda karmaşıklaştığını söyler. Castells, “kolektif kimliğin, kimin ne için inşa ettiğinin büyük ölçüde bu kimliğin sembolik içeriğini ve onunla özdeşleşenler ya da kendini onun dışında konumlandıranlar için anlamını belirlediği” (Castells, 2005) iddiasındadır (Sarı, 2010, s. 60-61).

Anlama ve anlamlandırma aracı olarak kullanılan kimlik kavramı kentlerin okunmasında, haritalanmasında ya da her türlü anlama çabasında kendine yer bulacaktır. Kentin birçok alanda olduğu gibi inşa etme eyleminde gösterdiği kabuğunu kırma isteği son yıllarda ivme kazanması ve değişimin getirdiği baş döndürücü hız kentin okunmasını güçleştirmektedir. Hiçbir durağanlığın olmadığı bugün başka bir şey yarın başka bir şey ifade eden kentlere modern öncesinde olduğu gibi okumak mümkün değildir. Örneğin pre-modern zamanda anlamlı olan günümüzde anlamını kaybetmiş “yerel-küresel, geleneksel-modern, ideal-saf, merkez- taşra” gibi ön adlar ile ifadesi zordur.

Günümüz kentlerinin kuramsal problemi, kimlikler üzerinden okunmaya çalışılmasıdır. Bu kimlikler toplumların kültürlerine, yapıların fiziksel özelliklerine, dayandırılarak yapılmaktadır. Kentleri anlamak adına yapılan bu yeniden kimlik inşası her aktör tarafından amaca ulaştıran bir araç olarak kullanılmaktadır. Fakat kimliği oluşturan aktörlerin -ister akademik iktidar olsun ister siyasi iktidar olsun- sonuç bağlamında kentleri belirli bir noktaya kilitlediği görülmektedir. Sürekli akış halinde olan, bütün hallerini belirli ve değişmez bir isme ya da sığata dayandırılan kentlerin bu kimliğin ışığında gelişimine devam etmesi beklenmektedir.

Kimlik, birçok etki ve buna karşı oluşan reaksiyon ilişkilerinden meydana gelen, her durumda farklı çözümlerle karşılaşılabilmeye imkân veren, belli başlı sınırlanmalarla ki

bunların en tehlikelisi biçimsel olanlarıdır, kapatılamayacak kadar geniş bir algılama pratiğidir. Meseleyi bir algı pratiği hatta oyunu olarak görmek, sarsılmaz bir anlam bütünlüğü olduğu izlenimini dağıtabilir. Toplumsal tarafı olduğu düşüncesi yerine toplumun tam da kendisi olduğunu, toplum tarafından inşa edildiğini birçok eleştirmen dile getirmiştir. M. Bourse eşyanın tabiatı gereği kendini dayatabilen doğal “kimlik” olabileceği fikrini sorgulayarak, bu kimlik ideolojisine karşı mücadele etmektedir. Ona göre her kimlik, alışveriş üzerine kurulmuş kültürel, politik ve ideolojik bir yapıdır (Bourse, 2009, s. 17). Bu nedenle de özelliklede kültür kavramının eleştirel analizini yapar:

“Kendinden kültür yoktur; dağınık özellikler bütünü belirli durumlara bağlı olarak bazı politik koşullarda çok özel olarak seferber ediliyor olsa da, bir kültür her zaman için bir grup insanın var olma yönündeki tasarımlarıdır.”

Bourse kültür tartışmalarından sonra kimliği ele alır ve özellikle de aktörler tarafından kullanılmak üzere inşa edildiğine değinir.

“Kimlik talepleri ve milliyetçilikler çoğalırken, çoğu zaman gayet tanımlı aktörler tarafından inşa edilen kimlik stratejilerinin kendilerini nasıl akladıklarını ve bu aktörlerden bazılarının etnik temizlikten soykırıma dek uzanan dehşet dizileri ile birlikte bu kimlik kâbuslarına nasıl katılabildiklerini analiz etmek gerekmektedir.”

Kentsel bağlamdaki kimlik tartışmalarını, her ne kadar metaforik bir eylem olsa da, bu çerçevede tutmak meseleyi aydınlatıcı bir yorumdur. Kentlerin ve hatta yapıların kimlikleri de aynı kültürel kimlikler gibi birbiri içene sız(a)mayan, geçirimsizlikleri ile tariflenen, gerçekte ise böyle sınırları olmayan kimlik ifadeleridir.

Bourse bu şekilde yapılan tanımlamaları stereotip -ötekini yüzeysel olarak kavramaya yönelik süreç- olarak isimlendirmektedir (Bourse, 2009, s. 116).

“Böylece her halk diğerlerine geleneksel nitelik ve kusurları atfeder; bunlar kişinin kendini güvende hissetmesini sağlasa da, ötekini keşfetmeyi engeller.”

Bahsedilen birçok başlığın ardından kentleri anlama çabamızın da bir stereotip yanılığa ulaştığı görülmektedir. Kentleri okuma anlamlandırma ve hatta haritalandırmak için gerekli olan bu çaba birçok stereotip arasında kurulan “rezonans” sayesinde anlamlı hale gelir. Algı her imge için farklı bir ilişki ağı betimlediğinde ve bu ilişkileri üst üste ne kadar çok getirebilirse –hiçbir zaman yeterli olmayacaktır-, yapılan okuma o derece sağlıklı olur. Kimliğin tek başına ele alınması yerine kolektif kimliklerden söz etmek stereotiplere saplanmaktan kurtaran bir yaklaşımdır. Stereotiplere saplanmış kentler bugün şehirciliğin ve hatta mimarlığın önemli sorunsallarını meşgul edebilmektedir. Özellikle de

tarihi niteliklere sahip kentler kendi stereotipleri içerisinde kaybolabilmektedir. Birçok kent ise sahip olmadığı kimlik imgelerini giyinerek yeni stereotipler yaratabilmektedir. Böyle bir yaklaşımı daha net okuyabilmek için bu sancılıların eşliğinde olan Mardin kentini incelemek, stereotiplerin oluşumunu ve kenti kilitlemesini anlaşılır kılan bir örnektir. Mardin kenti için gerek akademik çevrelerce gerek siyasi ve idari çevrelerce üretilmiş bir Mardin kimliğinden söz etmek bu bağlamda mümkündür.

Türkiye'nin 1980'lerden 2000'li yıllara kadar benimsediği neo-liberal politikalara 2000'li yıllar sonrası eklenen yeni-muhafazakâr eğilimler ve buna eşlik eden teknoloji, günümüz kentlerinin müdahale perspektifini oluşturduğu görülebilir (Görgülü ve Görgülü, 2010). Yeni-muhafazakâr eğilimler tam karşılığını bulmasa da planlama tavırlarında sergilenen gelenekselci yaklaşımın ürünüdür. Gelenekselci diye ifade edilen tasarım yaklaşımı da ayrıca kendi içinde çeşitli sorunlar barındıran bir adlandırmadır. Geleneksel ifadesi neyi tanımlar, neden kullanılmak ihtiyacı hissedilir, kimler kullanır gibi soruların cevabı tasarım anlayışı olarak benimsenmesindeki alt başlıklara da işaret eder.

Uluslararası sermaye hareketlerini talep eden gelişmiş ülkelerin politikalarını içselleştirme çabası içerisinde kendine yer arayan Türkiye her alanda yeniden yapılanma arayışları içindedir. Neo-liberal ekonominin inşa ettiği bu gidişat gelişmiş ülkeler de dâhil olmak üzere tüm dünya ülkelerinin yaşamakta olduğu krizlerin, ikilemlerin, çelişkilerin derinleşmesine sebep olmakta ve kentsel mekânın tartışma öznesi olma özelliğini öne çıkarmaktadır. Buna karşı çözüm arayışı ise birçok meslek alanının konusudur. Bu bağlamda mimarlık ve planlama alanları toplum nezdinde daha gözle görünür, tartışılır, eleştiril hale gelmektedir. (Görgülü ve Görgülü, 2010).

Sermayenin, yeni ideolojilerin ve kültürel kodların akışkanlığının her geçen gün hızlanması, kentleri biçimlendiren faktörleri çeşitlendirmekte ve çok boyutlu hale getirmektedir. Bir taraftan toplumun üst ve orta üst kesimlerine sunulan yeni yaşam ve yapı formatları yeni malzeme ve yeni teknolojiler kullanılarak üretilmekte iken, diğer taraftan orta ve orta alt kesimler kendi politika ve kültürlerine kentte yer açmaya davet edilmektedirler (Görgülü ve Görgülü, 2010).

Mardin kenti de bu yaklaşımdan çokça nasibini almakta ve yeni inşa edilen kimliklerle küresel koşuşturmanın içerisinde kendine haklı bir istekle yer açmaktadır. Burada önemli olan inşa edilen kimliklerin birbirine akışının imkânı ve her ifade edildiğinde aslında yeniden üretildiğinin farkındalığıdır. Buna ek olarak, olunması istenen şeyin ki bu geçmişte bir yerlerde sahip olunan zamanla kaybolan kimlikler yanılmasıdır.

etkisi altında ki kimlik arayışıdır, açıklanmasıdır. Bir diğer gözden kaçırılmaması gereken konu ise atfedilen kimliklerin/stereotiplerin aldatıcı ya da yanlış olabileceğidir. Bourse, dünya ve ötekinin bir kez kategorileştiğinde, bütün çelişik bilgileri, bu imgelerle çakıştırma eğilimimizden bahsederken üretilen stereotiplerin “gerçeklik” olarak görüldüklerine dikkat çekmektedir. Stereotipleri normal bir bilişsel işleyişin tezahürü olarak görür ve dünyayı etkin bir şekilde kavramamız için ödemesi gereken bir bedel olarak kabul eder (Bourse, 2009, s. 119).

Mardin’i de kentsel bağlamda anlayabilmek için kimliğine yönelik yapılan atıfları stereotip olarak kabul edip bu bilinçle yeniden okumaya çalışmalı ve imgelerin -ya da etiketlerin- birbiri ile rezonansına izin verilmelidir. Bu nedenle Mardin için geçerli olan, belli başlı stereotipler tespit eden, enformatik bağlamı, literatürel gerçekliği ya da algısal netliği gibi inşa edilmiş süreçlerini de kapsayan bir çalışma Mardin’i anlama çabası olarak da açıklanabilir.

Araştırmanın yöntemi seçilirken stereotiplerin belirlenmesinde anket yöntemi başta anlatılmak istenen bütün düşünsel pratiğe karşı yetersiz olması nedeni ile terk edilmiş, onun yerine stereotiplerin sonuçları ile ortaya çıkan yazılı, sözlü metin araştırmaları tercih edilmiş ve bir nevi gerçek hayattaki iz düşümleri takip edilmiştir. Çünkü anket yönteminde muhataplara önceden belirlenmiş stereotipler ile ilgili sorular sorulduğunda, muhatabın stereotipi gerçeklik gibi kabul etmesi söz konusu olmaktadır. Bu nedenle söylem analizi yöntemi kullanılmıştır. Böylelikle sorunu bireylerin kişisel yorumlarından veya zorlayıcı anket sorularının yönlendirmelerinden uzak tutmak hedeflenmiştir. Ne kadar da tarafsız bir iz sürme yapılmak istense de bu çalışmanın da yoruma dayalı olduğu unutulmamalı ve bir anlama egzersizi olduğu varsayılmalıdır.

2. YAPILAN ÇALIŞMALAR, BULGULAR VE İRDELEME

2.1. Mardin Kimliğinin Analiz Edilmesi Üzerine Bir Deneme

Bundan önceki bölümlerde aktörlerin kentlerin kimliklerini, ürettikleri söylemler ile yönlendirdikleri görülmektedir. Bu bölümde kentsel mekânın -sözü edilen aktörlerle birlikte- oluşturduğu kimliği hangi kaynaklar, sistemler ve ilişkiler ile ürettiği üzerinde durulacaktır. Mardin kimliğinin farklı aktörlerin söylemlerinde değişikliğe uğrayıp uğramadığını incelenen bu denemede kimliğin özneliği araştırılmaktadır. Farklı aktörlerin ürettiği söylemler ile sürekli değişebilen bir kimlik tanımı tezde ulaşılmak istenen bir sonuçtur.

2.1.1. Yöntemin Belirlenmesi

Kentsel söylemlerin ortaya çıkardığı kimlikler, kentsel mekânı yapısal olarak üretenlerin metinlerinden olduğu kadar, popüler kültürün yazılı araçlarındaki temsillerden sıklıkla beslenir ve toplumun hafızasında mayalanır (Sönmez, 2001). Çünkü söylemler, kişinin düşüncesini ifade etmek için kullandığı ve diğerleri tarafından da hızlıca kabul gören dil kodlarıdır. Dolayısıyla bu dil kodları bir zaman sonra kimliği anlatmaya yarayan stereotiplere dönüşür (Bourse, 2009).

Tez kapsamında, kentin “kimliğinin” aktörler vasıtasıyla nasıl ifade edildiğinin anlaşılabilmesi için söylem analizi yapmanın yararlı olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle öncelikle söylem analizinin girdisi olan söylem üzerinde durulmalı ve söylemin kavramsal yapısı incelenmelidir.

Söylemin, TDK Sözlüğünde üç anlamı vardır (Türkçe Sözlük, 1988). Bunlardan ilki söyleyiş, sesletim, telaffuzdur. İkincisi kalıplaşmış, klişeleşmiş söz, ifadedir ve sonuncusu ise bir veya birçok cümleden oluşan, başı ve sonu olan bildiri, tez anlamıdır. Çalışmada daha çok ikinci anlamı üzerinde durulmaktadır. Söylemi anlamak adına TDK Sözlüğü yetersiz kaldığı görülmektedir. Konu ile ilgili çalışma yapan araştırmacılar söylemi çeşitli ilişki ağları ile birlikte açıklamışlardır.

Foucault'a göre konuyu söylemler inşa eder. Bilgimizin nesnelere belirler ve üretir. Bir konu hakkında nasıl konuşulacağını ve nasıl sonuç çıkartılacağını belirler. Ayrıca fikirlerin nasıl davranışa dönüştürüldüğünü de gösterir. (URL-4).

Foucault daha sonraki çalışmalarında bilginin belirli kurumsal ortamlarda söylemsel davranış biçimleriyle başkalarının davranışlarını etkilemek için nasıl kullanıldığı üzerinde durmuştur. Onun için bilgi ve güç arasındaki ilişki önemlidir. Foucault bu nedenle gücün kurumsal araç ve teknolojileri içerisinde nasıl işlediği konusunda odaklanmıştır. Foucault'un ceza aracı ile kastettiği şey, dilbilimsel ve dilbilimsel olmayan "söylemler, kurumlar, mimari düzenlemeler, yönetmelikler, kanunlar, idari önlemler, bilimsel ifadeler, felsefi önermeler, ahlak" gibi çok çeşitli öğeleri içermektedir. Ona göre bu araç bir güç oyununun içinde yer alır, ama bilgi ile hep bağlantı içindedir. Bilgi güç ilişkileri arasında ezilip kalmıştır, çünkü bilgi sosyal davranışlara uygulanmıştır (Hall, 1997).

Demircan ise söylemi belli bir dünya görüşü ya da yaşam felsefesinin tutarlı/tutarsız dilsel dışavurumu olarak kabul eder. Bu yaklaşıma göre belli zaman dilimlerinde belli konularda kişiler, kurumlar, dernekler, partiler vb. etkileşimlerinde ilişkilerinde, ürünlerinde kimliklerine, ideolojilerine, amaçlarına uyan bir söylem ve anlatım biçimi kullanırlar (Demircan, 2000).

Söylemin, kuramsal tartışmaları ışığında basitçe tarifini yaparsak ontolojik olarak, toplumsal yapı içerisinde üretilebilen ve insanların zihinsel algı ağlarına takılan dışsal gerçeklikler olduğunu söylemek mümkündür. Yazılı ya da sözlü olarak üretilen söylemler bilinçaltına o denli yerleşirler ki, gerçekliğinin tartışılması, ters yönde duran bir aynadan bakmayı gerektir. Söylemler özellikle tekrardan beslenirler. Bilginin doğruluğu gerçekliğinden çok ne kadar tekrarlandığı ile doğru orantılı olarak değişir. Bu nedenle öğrenilmek istenilen bilginin yabancıları için söylemler, birçok mitolojik bilginin ve varsayımın var olduğu bir bilgi dünyasına işaret eder.

Mardin için söylem analizi yapmak, kentin varsayımlarını ve bununla birlikte inşa edilen kimliğini bulabilmek adına, diğer analiz türlerine göre, çalışmayı hedefine daha çok yaklaştırmıştır. Bu çalışmada ölçülmek istenen söylemlerin gerçeklik değerlerinden çok, ne oranda tekrarlandığı ve bilinçaltına ne denli yerleştiğidir. Çünkü Mardin denilince akla gelen varsayımlar, Mardin'in ötesinde bir resmi çizmektedir. Gürkaş, Mardin mitolojisini eleştirdiği çalışmasında söylemlerin kentin kimliğini nasıl ürettiğini şu şekilde anlatır (Gürkaş, 2012).

“Mardin tahayyülleri çoğunlukla, ya kentin “Doğu’da bir yerlerde” olmasından dolayı tehlikeli, kurak, yoz, eksik kalmış bir yer ya da tarihi kültürel çeşitliliği, özellikle de Mardin evleri bakımından “mistik, gizemli” bir kent olduğu üzerinedir. Birileri Mardin’i taşra olarak tanımlarken birileri de kenti henüz görmemesine rağmen tereddütsüz çekiciliğine inanır. İlki, Türkiye’nin doğusuna gitmenin zorluğundan olsa gerek Doğu’ya dair klişeler ve olumsuzlamaları üretmeyi sürdürür. İkincisi, Mardin için olumlu anlamlar üretir ve bu anlamlar çoğunlukla yüceltiyle dillendirilir... Mardin anlatıları bu iki kutuplu senaryolar dâhilinde üretilmeye devam eder.”

Görüldüğü üzere bir kente atfedilen karakteri anlamamanın yolu onu üretenlerin söylemlerinin analizi ile mümkündür. Burada söylemleri incelemenin asıl nedeni sosyal ilişki ağları içindeki iletişimi bütünlüğü ile kavramaktır. Söylemler, uygulamaları betimlemekle yetinmez, söylemlerin güç-iktidar ve ideoloji tarafından nasıl biçimlendiğini ve toplumsal kimlik, toplumsal ilişkiler, bilgi ve inanç dizgeleri oluşumunda nasıl etkili olduğunu gösterir (Kocaman’dan aktaran Sönmez vd., 2009)

2.1.2. Analiz Aşaması

Kimliğin söylemler üzerinden kurulduğu konusunda uzlaşmak, kimliklerin “nasıl, nereden hareketle ve kim tarafından ne için üretildiği” konusundan uzlaşmaktan daha kolaydır. İkinci mesele daha karmaşık bir probleme referans verir. Böyle bir karmaşıklığa çözüm bulmanın yolu ise söylem analizlerini bu sorular ışığında yapmaktır. Kim nasıl ve niçin konuşuyor? Kim nasıl dinliyor ya da susuyor? Kim nasıl yazıyor veya nasıl okuyor gibi sorularla başlayan söylem analizi varsayımlardan değil belirsizliklerden hareket eder (Çelik ve Ekşi, 2008). Başka bir deyişle önceden kabul edilmiş bir bilgiyi kendine zemin almak yerine kendi bilgisini üretir.

Her sosyal araştırma gibi bu analiz türü de “verilere”, “analize” ve “analiz sonuçlarına” dayanır, söylem analizinin nesnesi ise yazılı, sözlü ve sözsüz içerikte olan metinlerdir (Sözen, 1999). Söylem çözümlemesinde ana amaç, anlamlandırma ya da yorumlamadır. Araştırma yönteminde şöyle bir yol izlemek mümkündür (Çelik ve Ekşi, 2008)

- Örnekleme Süreci

Söylem analizi, örneklem sorularını kapsayan geleneksel araştırma yöntemlerinden köklü bir şekilde ayrılır (Sözen, 1999). Örneklem büyüklüğü söylem analizinde önem derecesi az olan bir kriterdir çünkü analizde önemli olan az sayıda bireylerden elde edilen geniş kapsamlı dilsel malzeme ürünleridir. Çok sayıdaki bireylerden oluşan örneklem, analizin yapılmasını olanaksız kıldığı gibi, araştırma sonuçlarına herhangi bir katkı sağlamaz. Söylem analizinde araştırma amaçları/soruları, örneklem büyüklüğünü ve temsiliyetini belirleyen anahtar kriterdir (Elliott, 1996, Çelik ve Ekşi, 2008).

- Veri Toplama

Söylem analizinde genellikle veri toplamada görüşme tekniği kullanılarak yürütülmektedir (Mil, 2007). Fakat bu çalışmada farklı bir yol izlenmiştir. Bu çalışmada veriler araştırmacının, metinlerden elde ettiği anahtar kelimeler ile oluşturulmuştur. Çünkü söylem analizinde amaç verilerin çeşitliliğini artırmak iken, geleneksel görüşme yöntemlerinde veri tutarlılığı elde etmektir. Tutarlılığın söylem analizindeki anlamı ve önemi geleneksel araştırmalardan farklıdır. Söylem analizinde tutarlılık öncelikle araştırmacının dil kullanımındaki düzenli kalıpları tanıyabilme arzusu genişletmek bakımından önemlilik arz eder. Tutarlılık demek söylemdeki doğal olguları bulmaktır (Çelik ve Ekşi, 2008).

- Veri Analizi

Söylem analizinde toplanan verilerin analizi okuma/sınıflandırma, yorumlama ve yapılandırma aşamalarını kapsamaktadır. Söylem çözümlemesine ilişkin olarak veri analizinin yürütülmesinde, farklı görüşler bulunmaktadır. Bunlardan biri metin içerisinde kullanılan dilin özelliklerine bakmak diğeri ise metindeki baskın-dominant temaya bakmaktır (Çelik ve Ekşi, 2008).

- Değerlendirme

Söylem analizinde değerlendirme bulguların sunumundan daha önemlidir. Analizdeki çıkarımlar birer yorum olarak değerlendirilir. Söylem analizinde araştırma raporu söylem çözümlemesinin detaylı olarak sunulmasını gerektirmektedir. Bu bağlamda birbiri ile ilişkilendirilen cümleler, paragraflar açıkça, olduğu gibi verilmeli ve çözümlemenin nasıl yürütüldüğü net olarak ifade edilmelidir. Söylem analizinin yürütüldüğü çalışmalarda çözümlenen söylemin ayrıca ek olarak çalışmanın sonunda verildiği görülmektedir (Sözen, 1999; Çelik ve Ekşi, 2008).

Bu çalışmada da benzer bir sistematik takip edilmiştir. Öncelikle araştırma konusu belirlenmiş ve sınırlandırılmıştır. Kentsel söylemi üreten aktörler araştırma konusunun en geniş sınırlarını tanımlamaktadır. Bu nedenle söylemi üreten aktörlerin söylemleri üzerinde durulacaktır. Böylelikle kentte ne tür bir etki alanı oluşturduğu ve nasıl bir kimlik çizdiğinin görülmesi hedeflenmektedir. Bu tez çalışmasında söylem analizi sınırlarını iktidarın söylemleri ağırlıkta olmak üzere, söylenceler haberler ve ticari reklamlar çizmektedir.

- İktidar söylemleri
- Söylenceler
- Haberler
- Ticari reklamlar

Kentin kendini ortaya koyma biçiminin söylemlerle beslendiği bilinmektedir. Özellikle kentsel anlamın tartışılmasında, popüler kültürün etkisi yadsınamaz. Çalışmanın “kent kimliğini oluşturan söylemler” seçkisi, doğrudan stereotip üreten metinlerden oluşturulduğundan, toplumsal hafızanın önemli bir dışavurum biçimi olduğu düşünülen edebiyat ve sinema çalışma kapsamı dışında tutulması uygun görülmüştür.

Popüler söylemlerin kimlik oluşumunda ne derece etkili olduğuna da ışık tutan bu çalışmada söylemler özellikle popüler kaynaklardan (basın, yayın ve internet) derlenmiştir. Yazılı basının artık internet üzerinden de yayımlandığı bir dönemde, bilginin ki bu çalışmada söylem olarak ele alınmalıdır, yayımlanma yerinden daha ziyade bilginin kaynağı yani kim tarafından üretildiği temel alınarak yapılan sınıflandırma analizin daha verimli bir sistematige yerleşmesini sağlamaktadır. Bu nedenle bu bölümde ulaşılan kaynakların birçoğu internet üzerinden genellikle de resmi sitelerden elde edilmiştir. Özellikle de iktidar söylemleri devlet kuruluşlarının sitelerinden veya iktidar partisinin resmi web sitesinden alınmıştır.

Araştırmanın konusu gereği çalışmanın zaman aralığı belirlenirken her bir söylem alanının zaman aralığı farklı aralıklarda seçilerek daha geniş bir perspektif oluşturması hedeflenmiştir. Fakat birbiri ile etki tepki ilişkisi kuran “iktidar söylemleri” ile toplumsal refleksi gösteren “söylencelerin” zaman aralığı ise paralel tutulmaya çalışılmıştır. Bugün yönetimde olan siyasi iktidarın, bu yaklaşık on yıllık bir iktidar dönemidir, göreve geldikten sonra Mardin için ürettiği söylemler üzerinden tarihlendirilmiştir. Diğer kaynaklardan alınan söylemlerde bu on yıllık süre içerisinde üretilen söylemlerdir. Söylem

analizi 2002-2012 tarihleri arası üretilen söylemleri içermektedir. Ağırlık olarak söylemlerin 2007 sonrasında arttığı görülmektedir.

Mardin'in haberlere ve ticari reklamlara konu olan stereotipleri, kimliğini oluşturan veya oluşmuş kimliğinin sıklıkla tekrarlayan önemli kaynaklardır. Bu nedenle Mardin'in ulusal basında ve ticari reklamlarda nasıl konu edildiği incelenmiştir. Ulusal basında baskı sayısı en yüksek üç gazetenin belirli bir tarih aralığında yayınlanan haberleri internet arşivinden alınmıştır. Ticari reklamların incelenmesinde ise yine aynı şekilde güncel örneklere değinilmeye çalışılmıştır.

Her bir söylem alanının sınırlılıkları ve zaman aralıkları farklı olduğu için her birinin değerlendirmesi kendi bölümünü içinde ele alınmıştır. Sonuç olarak ise ortak bir dile dönüştürülmesi hedeflenmiştir. Bu analizler sayesinde Mardin'in ülke genelinde bugün nasıl algılandığının bir haritası oluşturulmak istenmektedir.

Çalışmanın temel yaklaşımı kentin kimliğini oluşturan fragmanların söylemler içinde çekilerek deşifresini sağlamak ve kavramsal olarak ifadesini mümkün kılan yolları açmaktır. Bu nedenle analiz iki aşamalı bir model üzerinden gerçekleştirilmeye çalışılacaktır. İlk adımda, söylemlerin tek tek incelenip söylenme amacı doğrultusunda kimliğe dair ne tür anahtar kelimeler ürettiğinin tespit edilmesi yer almaktadır. Söylemler incelendiğinde, benzer bir çalışma yapan Sönmez'in çalışmasında kullandığı ve kentsel söylemin ürettiği kavramlara (Sönmez, 2001, s. 52) benzer bir kavram sistematığının olduğu görülmektedir (Tablo 2). Stereotip olarak nitelendirilecek olan kavramların söylemler içinde birebir geçiyor olmasına dikkat edilmiştir. Bu doğrultudan hareketle, farklı yoğunluklarda üretilen stereotiplerin oluşturduğu şöyle bir tablo ortaya çıkmaktadır. Bu tablo söylem analizi yapıldıktan sonra, analizden elde edilen sonuçlar doğrultusunda oluşturulmuştur.

Tablo 2. Söylem analizinden elde edilen kimlik kavramları

Taş Mimari	Söylemler	Mezopotamya Merkezi
Müze Kent		Bilim Şehri
Barış ve Hoşgörü Kenti		Dünya Mirası Kenti
Dinlerin ve Dillerin Kenti		Yıldız Kent
Sınır Kent		7 bin Yıllık Kent
Tarihi Kent		Kadim Kent
Kültür Kent		Benzemiş Kent (...gibi Kent)
Huzur Kenti		Kültürü Yok olan Kent
Açık Hava Sinema Platosu		Mardinwood
Büyükşehir		Turizm Kenti
Kale Kent		Masalsı Kent
Terör Kent		Medeniyetler Beşiği
Deniz Kenarındaki Kent		Otantik kent
Aşiret Kent		Reklam (pazarlama) Kenti
Taşın Dantel Gibi İşlendiği Kent		Karşılaşmalar Uzaklaşmalar Kenti
Kimliği kaybolan kent		Dönüşen Kent
Güzel Kent		Zamanın durduğu Kent
Çarpık Kent		Fotojenik kent
Artuklu Üniversitesi		Çatışma(arap*kürt) Kent
Ekonomisi Büyüyen Kent		Kimliksiz Yenişehir

Daha sonra bu tabloda her söylem alanının ürettiği kimlik verisi işaretlenerek belirtilecektir. Böylelikle hangi söylem alanlarının hangi kimlik öğelerini daha fazla ürettiği tespit edilebilmiştir.

Analizin ikinci aşamasında ise dört söylem alanından elde edilen stereotipler tek bir tabloda birleştirilecek ve hangi stereotiplerin daha çok dile getirildiği belirlenecektir. Böylelikle Mardin için en çok üretilen ve kimliğine etki eden stereotipler ortaya çıkacaktır. Daha sonrasında ise bu stereotiplerin Mardin kimliği üzerindeki etkisi tartışmaya açılacak ve farklı eleştiri perspektiflerinden değerlendirilecektir.

Söylemlerin incelendiği ilk aşamada söylem alanlarının ürettiği stereotipler tablo 2'ye ek olarak renklendirilecektir. Her söylem alanının sonunda söylemi üreten aktörler nedeni ile farklı bir tablo oluşması beklenmektedir.

2.1.2.1. İktidarın Söylemleri

İktidar söylemleri yerel ve merkezi iktidar olmak üzere iki ana başlık altında incelenmiştir. Yerel taleplerini ve buna karşılık merkezi iradenin cevabı, söylemlerin oluşmasında etkili olduğu düşünülmektedir. Yerelin yaptığı faaliyetleri incelemenin, kentin iç dinamiklerini anlama adına faydalı olduğu kabul edilebilir. Mardin bağlamında bakıldığında yerel yönetim olarak merkez ve ilçe belediyelerini, valiliği, kaymakamlıkları, ticaret ve sanayi odasını, kalkınma ajansını ve daha küçük bir etki alanı olmasına rağmen bu gruba dâhil edebileceğimiz Mardin merkezli sivil toplum kuruluşlarını saymak mümkündür.

Tez kapsamında yereli temsilen Mardin Ticaret ve Sanayi Odası'nın son beş yılı içeren faaliyet raporları incelenmiştir. Böylelikle hangi faaliyetlerin üzerinde daha çok durulduğu tespit edilip, yerel olarak ne tür bir söylemler ürettiğine bakılması hedeflenmiştir. Fakat Oda'nın faaliyet raporlarında kimlik söylemi üretecek bilgiye ulaşılamamaktadır.

Merkezi otoritenin söylemler ile Mardin kimliğini nasıl yönlendirdiğini analiz edebilmek için Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan başta olmak üzere Mardin Belediyesi ve Valiliğinin basında yer alan ve yakın döneme ait kente dair hemen hemen tüm resmi açıklamaları incelenmiştir. Tezin Ekler bölümünde Cumhurbaşkanın, Başbakanın ve farklı dönemlerde bakanlık yapmış bakanların Mardin'e geldiklerinde yaptıkları konuşmalar yer almaktadır. Söylem analizinde konu ile ilgili bölümler verilirken, ekler bölümünde konuşmaların tamamına yakını ki kimlik söylemlerinin altı çizilerek belirtilmiştir, verilmeye çalışarak daha objektif bir bakış açısı geliştirilmektedir. Ekler bölümünde konuşmalar yönetim hiyerarşisine göre ve kendi içinde de yakın zamandan eskiye doğru tarihlendirilerek sıralanmaktadır. Söylem analizi bu sıralama ile yapılacaktır.

Yapılan incelemede iktidarın Mardin ile ilgili söylemlerinin, kente yapılan ziyaretler ve seçim dönemleri yapılan mitingler sırasında arttığı görülmektedir. Seçim dönemleri günlük hayatın zorluklarını gidermeye yönelik çalışmalar üzerine yoğunlaşan konuşmalar, ziyaretler sırasında kentin tarihi verileri üzerine yoğunlaşmaktadır. Özellikle 2007 sonrasında iktidar tarafından yapılan çalışmaların tanıtımında sıklıkla kentin kimliğine atıflarda bulunmaktadır.

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül 2007 de göreve başlamasından üç yıl sonra Mardin'e Mardin Artuklu Üniversitesi'nin 2010-2011 Akademik Yılı Açılışına katılmak için gelmiştir. Akademik açılış sırasında yaptığı konuşmada Mardin'in kimliğine dair düşüncelerini şu sözlerle dile getirmiştir:

“Mardin, gerçekten kendine has kimliği olan, özelliği olan bir şehrimizdir. Türkiye'nin her bölgesinin kendine has bir güzelliği vardır, bunu tartışmıyoruz. Ama şu bir gerçek ki: Mardin bir açık hava müzesidir. Ve Mardin'de çok farklı kimlikler, barış, hoşgörü ve tolerans ortamında, iç içe, kardeşçe, yüzyıllardır beraber huzur içerisinde yaşamaktadır. Bu özelliği, Mardin'i tabii ki çok dikkate getirir yapmıştır. İşte böyle bir şehrimizde bulunmaktan büyük bir memnuniyet duyuyorum.”¹⁸

Daha sonra bölgedeki Mardin'in önemine işaret ederken, yapı işçiliğine de atıfta bulunur. Son günlerdeki yapılaşma nedeni ile bu kimliğin örtüldüğünden ve bu örtünme ile oluşan kirliliğin temizlenmesi gerekliliğine değiniyor.

“... Mezopotamya'nın önemli merkezlerinden başka birisidir. Ve bu şehirde taş, dantel örülür gibi yontulmuştur. Ve bu özelliğiyle de daima hafızalarda güzel yer etmiştir... Maalesef son yıllarda, Mardin'in bu güzelliği, neredeyse örtülür, kapatılır şekilde, yanlış yapılaşmanın, yanlış şehirleşmenin ve kötü mimarinin geliştiğini acı acı hepimiz hissederken, tekrar birdenbire herkesin Mardin'i keşfettiğini, Mardin'i sahiplendiğini ve bütün bu çirkinliklerin yavaş yavaş temizlenip, tekrar Mardin'in eski haline o güzelliğiyle, hafızalardan hiç silinmeyecek şekilde kalması yönünde önemli adımlar, teşebbüsler ve çalışmalar yapılmaya başlandığını memnuniyetle görüyoruz...”

UNESCO'nun varlığının Mardin için elzem olduğunun altını şu cümlelerle çiziyor:

“İnanıyorum ki kısa süre içerisinde, UNESCO'nun tarihi miras listesine bu şehir girecektir. Bununla ilgili çalışmayı ben de himayeme aldım, bugün vilayeti ziyaretimde ve bunu hızlandıracağız. Bütün bunlar, Mardin'in eski parlaklığının, sönmek üzere olan o korun, ateşin tekrar nasıl alevleneceğine ve nasıl etrafını pırıldatacağına en güzel işarettir. Ve böyle bir değişim, tekrar kendine gelme, bu şehri 5-10 sene içerisinde çok cazip yapacak. Ve yerli-yabancı, binlerce yüz binlerce insana ev sahipliği yapacağınıza inanıyorum. Şüphesiz ki, bunun getireceği ekonomi, bunun getireceği dinamizmin çok farklı ve çok katkıları burada yaşayan vatandaşlarımıza da olacaktır.”

¹⁸ Bu bölümdeki konuşmaların hepsine ekler bölümünden ulaşılabilir.

Bu konuşmasında Gül, Mardin'in, çeşitli dönemlerdeki etnografik yapısı ile bugününü, Mardin Artuklu Üniversitesinin kurumsal kimliği ile özleştirerek, yeni bir kimliğin inşası için zemin hazırlanmaktadır. Bu şekilde yeni kurulan bir üniversitenin kentin kimliğini geliştiren bir vizyon üstlenmesi gerekliliğini de vurgular. Bu çıkarımı şu cümlelerde görmek mümkündür:

“Çünkü burası bütün Mezopotamya'ya hitap ediyor. Sadece Türkiye'ye değil, bütün bölgeye hitap eden bir yer. Ve burada Türkiye'nin başka bölgelerinden de farklı olarak yine bir kimlik, bir gerçek var; Müslümanlar, Süryaniler, Hıristiyan vatandaşlarımız, hepsi beraber buraya çok katkılar sağlamışlar. Bu bölgede, çok büyük bilim adamları gelmiş, büyük medreseler açılmış, bugün işte bunlar tekrar canlanıyor. Bugün bunlarla ilgili çok güzel çalışmalar yapılıyor. Dolayısıyla bu Üniversite gerçek anlamda, sosyal bilimler üniversitesi olmaya en iyi şekilde adaydır.”

Gül, konuşmasının başka bir bölümünde de Mardin ve çevresine ait kültürel mirastan örnekler vererek korunmasının gerekliliğini vurgulamaktadır.

“Unutmayalım ki kültürel mirasın korunması aslında, anayasanın emridir. Yani Anayasamız, bütün kültürel mirası korumamızı emrediyor. Kültürel miras dediğimizde de kültürel miras çok geniş aslında. Güzel bir eser, Sultanahmet Camii de veya buradaki gördüğümüz bir medrese de, buradaki bir Süryani kilisesi de, bütün bunların hepsi; Mimar Sinan'ın köprüsü de mirasımızın bir parçası olduğu gibi, sanatta, edebiyatta, başka alanlarda da aynı şekilde. Dede Korkut, Mesnevi, Ahmedî Hani'nin Mem u Zin'i, bunların hepsi de bizim mirasımızdır, kültürel parçamızdır.”

Gül, aynı günün akşamın da ise; açılış konuşmasında değindiği mevzuların tekrar altını çizerek, Mardin'in kimliğini yeniden üretmede ve buna bağlı olarak Mardin'i geliştirmede emeği geçen Mardinlilere teşekkür ediyor.

“Bugün Üniversitenin açılışında da söyledim; Mardin'de aslında taş nakış işler gibi işleyen ustalar gelmiş geçmiş ve buraya çok güzel eserler bırakmışlar. Bundan dolayı Mardin'in müstesna bir kimliği var. Bu kimliği muhakkak korumak lazım ve gelecek nesillere en güzel şekilde devretmek lazım. Ne yazık ki bir zamanlar, bu kimlik neredeyse kaybolacak şekilde, kirli binalarla, kötü yapılaşmayla bozulmaya başlamıştı. Daha önceki gelişerimde görmediğim bir şeyi bu sefer gördüm. Bu şehre sahip çıktığımı, bu şehrin kimliğine sahip çıktığımı, "bu şehrin bu kaybolan kimliğini tekrar kazandıralım" diye hem devlet eliyle hem de Mardinliler eliyle büyük bir şuurlanma, büyük bir gayreti gördüm. Bu gerçekten beni çok mutlu etti. Herkesi tebrik ediyorum. Sayın Valiyi, Belediye

Başkanını, bütün devlet yetkililerini ve bu şehrin esas sahiplerini, sizleri, hepinizi tebrik ediyorum. İnaniyorum ki kısa süre içerisinde, gözümüze batan çirkinlikler gidecek ve bu şehir çok daha göz kamaştırır hale gelecektir.”

“Bir taraftan bu tarihi kimliğin kazanılması, şehre ayrı bir cazibe kazandırırken, diğer taraftan da ekonomik faaliyetler daha da hızlanacaktır. Sanayi, tarım, turizm kendiliğinden bu şehrin güzelleşmesiyle gelecek, ama diğer faaliyetler de, ticaret de, bu şehirde çok daha güçlü hale gelecektir. Çünkü burası büyük bir havzadır. Mezopotamya havzasının önemli merkezlerinden birisidir. Artık sadece Türkiye’ye, bölgemize değil, bütün çevreye büyük bir bölgeye hitap ediyorsunuz. Ticarete de, sanayide de bu böyle. Komşularımız da eskiden olduğu gibi, düşmanca bir tavır içerisinde değil. Tam tersine, herkesle dostluğa ve herkesle iyi komşuluk ilişkilerine çok önem verdiğimiz için, komşularımızın da Türkiye’ye karşı aynı anlayış ve aynı politikaları beslemeleri söz konusu oldu.”

Gül’ün konuşmasının başka bir bölümünde de Mardin’in coğrafi konumuna dikkat çekerek, Mardin’in bu alandaki misyonunu da belirlemiş olduğu görülmektedir.

“Özellikle sınır bölgelerimiz, sınırla komşu olan illerimiz, çok daha avantajlı hale geliyor. Eskiden sınır illerimiz, bir çıkmaz sokak gibiydi. Çünkü komşularla güven yoktu. İlişkiler, neredeyse çok sınırlıydı. Kapılar kapalıydı. Vizeler ancak çok acil şartlarda verilirdi. Bugün ise bu çıkmaz sokaklar, tam tersine cadde ve otobana çevrilmiş vaziyette. Bakın komşularımıza vizeler kaldırılmış vaziyette. Yeni yeni kapılar açılıyor ve bu yeni kapılar, en modern kapılar haline getirilecek. Ve buralarda bürokrasi en az düzeyde olacak. Komşu ülkelerin hepsiyle serbest ticaret anlaşmaları imzaladık. Yani gümrükleri çok düşürmüş olduk. Bütün bunlar işte sınır şehirlerimizin eskiden dezavantajlıyken, şimdi sınır şehirlerimizin avantajlı hale geldiğini göstermektedir.”

Tez kapsamında Başbakan Recep Tayyip Erdoğan’ın Mardin ile ilgili söylemlerinin başlangıcını 2009 tarihli Mardin Mitinginde yaptığı konuşma temel alınarak yapmakta fayda vardır. Çünkü öncesi tarihlerde Mardin ile ilgili doğrudan belirlenen bir yol haritası olmaması bölgenin kimliğinin vurgusunu da etkilemektedir. Erdoğan Mardin’e 2006 da başbakan olarak geldiğinde yanında birçok bakan ve banka temsilcisiyle birlikte geniş bir araştırma yapmıştır. (URL-5) Bu ziyarette Mardin’in kimliğine dair yorum yapmazken daha çok yapılabilecek kalkınma planları üzerinde durmaktadır.

Mardin’in kimliğine dair söylemlerin 2009 yılında netleşmeye başladığı Erdoğan Mardin mitinginde yaptığı konuşmalardan anlaşılmaktadır. (bk. ekler ilgili bölüm)

“Şu Mardin'in telkârî ustaları çok iyi bilir... Onlar gümüşü, nasıl ince ince işliyorlarsa, biz de tüm Türkiye'yi her bir şehrimizi, her bir ilçemizi, beldemizi, köyümüzü, mezramızı ince ince, nakış nakış işliyor, geleceğe hazırlıyoruz.”

Erdoğan Mardin için yapılan projeleri anlatırken Mardin'in yeni kimliğini şöyle dile getirmektedir:

“...AK Parti İktidarı olarak, AK Parti Belediyeleri olarak Mardin'e çok şey kazandırdık. Mardin bugün, sadece Türkiye'nin değil, dünyanın yıldız şehirlerinden bir tanesi haline geldi. Mardin adı artık bugün, Kudüs'le, Venedik'le birlikte dünyanın en tarihi şehirleri arasındaki haklı yerini aldı...”

“...Mardin, 7 bin yıldır kardeşliğin şehri, tam 7 bin yıldır barışın şehri, hoşgörünün şehri. Tüm dünyayı gezin, bir Ortodoks Kilisesi ile Bir Katolik Kilisesi'nin, bitişik duvarlarla sırt sırta yükseldiği başka bir şehir bulamazsınız. Müslüman'ın, Hıristiyan'ın, Musevi'nin, Alevi'nin, Sünni'nin, Süryani'nin; bütün renklerin, bütün dillerin, dinlerin, renklerin bu kadar güzel kaynaştığı, bu kadar anlamlı kader birliği yaptığı bir şehir bulamazsınız...”

Erdoğan'ın söylemlerine bakıldığında özellikle siyasi politikaların halk nazarında onaylanması için kentin var edilmiş kimliği ile ilişkilendirildiği dikkat çekicidir. Mardin'in yedi bin yıllık geçmişi ona ayrıcalıklı misyonlar yüklemektedir.

“...7 bin yıllık bu şehre küçük düşünmek yakışmaz...”

2010'daki konuşmalarında aynı tutumu devam ettirmektedir. Hasankeyf'te yaptığı açıklamada yapılan çalışmaları meşrulaştırmak için yine kimlik söylemleri aktif durumdadır.

“Zaten Hasankeyf yanlış imar ve yapılaşma yüzünden yok olma tehlikesi ile karşı karşıyaydı. Bu proje çerçevesinde yürüttüğümüz çalışmalar Hasankeyf'i yok olmaktan kurtarıp, ülkemiz ve dünya kültür mirasına kazandırmıştır. Tıpkı Mardin'i kazandırdığımız gibi. Yani Ilısu Barajı, Hasankeyf'in yok edilmesine değil, tam tersine kurtarılıp gelecek nesillere kazandırılmasına vesile olmuştur. Baraj inşaatı söz konusu olana kadar Hasankeyf'in adını bilmeyenlerin bir anda Hasankeyf aşığı kesilmesi tarihe ve kültüre olan hassasiyetlerinden kaynaklanmıyor. Orada hesap başka. Ama biz hadiseye öyle bakmıyoruz.”

2011 ve 2012 de yaptığı konuşmalarda geçen şu cümleler ortaklık göstermektedir. Bu söylemlerin iktidarın herhangi bir yöneticisi (bakanlar, belediye başkanları, bakanlığa

bağlı kurum ve kuruluşlar) tarafında da sıklıkla tekrarlanan söylemlere dönüştüğü görmek mümkündür.

“Çünkü Mardin huzurun şehridir, Mardin kardeşliğin, dayanışmanın, hoşgörünün şehridir. Mardin tarihin, medeniyetin, bilimin şehridir. Mardin sadece bizim değil, sadece Türkiye’nin değil, dünyanın gözbebeği bir şehirdir. Biz Mardin’i Türkiye’nin kardeşliğin örnek şehri olarak görüyoruz. Gittiğimiz her yerde Mardin’den övgüyle bahsediyor, Mardin’den duyduğumuz iftiharını özellikle dile getiriyoruz.”

2011 de Mardin’in için belirlenen önemli bir kimlik ise sinema üzerine geliştirilen söylemdir. İlerleyen günlerde Mardin’i mekânsal olarak nasıl değiştireceği ise merak konusudur.

“Kültür ve Turizm Bakanlığımız Mardin’i, buna çok dikkat edin, Mardin’i bir açık hava sinema platosu olarak belirledi. Ben tabi İstanbul’da Kanal İstanbul projesiyle ilgili çılgın dedim, şimdi gittiğim her ilde diyorlar ki bize bir çılgın yok mu? Onunla ilgili böyle bir şey geçti, ama burada da biz bu illerimizi ayağa kaldıracak adımlar atıyoruz. İşte Mardin ne olacak biliyor musunuz? Artık nasıl Amerika’da bir Hollywood varsa, Hindistan’da bir Bollywood varsa, inşallah Türkiye’de de bizim için bir Mardinwood olacak. Buna dönüşüyor. İnanıyorum ki milyonlarca, milyarlarca dolar kazanacak.”

Mardin için önemli olan bir diğer yeni imaj ise Büyükşehir imajıdır.

“...Mardin 2014 yerel seçimlerine büyükşehir belediyesi olarak girecek... Yani İstanbul Belediyesi neyse, Kocaeli Belediyesi neyse, Mardin’i de aynı şekilde dönüştüreceğiz.”

Erdoğan, 22 Nisan 2012 de Türk-Arap Turizm Buluşmasında yaptığı konuşmada Mardin dâhil birçok il için aynı benzerlikleri kurmaktadır. Ayrıca Roma, Bizans ve diğer kadim tarihleri ayırmakta “bizim” olmanın dışında konumlandırabilmektedir. Böylelikle “daha zengin bir medeniyet” algısı inşa edilmektedir. Bunun turizm buluşmasında dile getiriliyor olması “kimliğin” bu şekilde biçimlendirilmesinin altında yatan sebebe işaret etmektedir.

“...Bunun dışında, yılın tamamında, Bursa, İstanbul, Edirne, İzmir, Ankara, Mardin, Nevşehir, Diyarbakır ve daha nice şehrimiz, tarih birikimiyle, kültür hazineleriyle, sağlık tesisleriyle sizleri ağırlayacaktır. Esasen, Türkiye’de Türkiye tarihi, sadece Roma, Bizans ve diğer kadim medeniyetlerin tarihlerini değil, kendi tarihinizi de göreceksiniz, kendi geçmişinizin de izini sürebileceksiniz. Bu topraklarda, ortak

medeniyetimizin eşsiz eserleriyle, ne muhteşem bir ortak tarihe ve ne muhteşem bir ortak medeniyete sahip olduğumuzu eminim ki daha iyi anlayacaksınız...”

Bu iktidar döneminde görev yapan bakan ve milletvekillerinin de söylemleri Mardin kimliğini misyon ve vizyon oluşturması açısından aynı paralellikte inşa etmektedir. Söz gelimi Nisan 2012 de Mardin'e gelen Çevre ve Şehircilik Bakanı Erdoğan Bayraktar “Tarihi Dönüşüm Projesi” hakkında bilgi aldıktan sonra, TOKİ olarak Mardin’de güzel çalışmalar yaptıklarını dile getirmiştir. Proje kapsamındaki çalışmaların sürdüğünü belirten Bakan Bayraktar bu konuşmasında Mardin’in gelecek ile ilgili karakterini betimlemektedir. Ayrıca bunu gerçekleştirecek özneleri de göstermektedir.

“TOKİ Mardin’i aslına dönüştürecek. Tarihi derinliğini, yöresel mimariyi, tarihi kimliğini yansıtacak yeni bir yapılanma içerisinde giriyoruz. Bu uzun bir süreye yayılacak 8-10 yıllık bir proje. Tabii Başbakanımızın da bu konuda müzaheretleri var. Bir tarafta Vali var, diğer tarafta da belediye var. Kültür Bakanlığı ayrıca proje içerisinde. Biz de Şehircilik Bakanlığı olarak projeyi beraber yürüteceğiz. Çok güzel olacak Mardin inşallah” (URL-13).

Sonuç olarak iktidarın söylemlerinde bazı kimlik öğelerinin daha fazla dile getirildiği görülmektedir. Tablo 2’deki stereotiplerin yapılan değerlendirme sonunda renklendirilmesi sonucu elde edilecek yeni tabloda iktidar söylemlerinin hangi stereotipleri ürettikleri gözlenmektedir (bkz. Tablo 3).

Tablo 3. İktidar söylemlerinden elde edilen kimlik öğeleri (stereotipler) mavi renk ile renklendirilmiştir.

Taş Mimari	İktidar Söylemleri	Mezopotamya Merkezi
Müze Kent		Bilim Şehri
Barış ve Hoşgörü Kenti		Dünya Mirası Kenti
Dinlerin ve Dillerin Kenti		Yıldız Kent
Sınır Kent		7 bin Yıllık Kent
Tarihi Kent		Kadim Kent
Kültür Kent		Benzemiş Kent (... Gibi Kent)
Huzur Kenti		Kültürü Yok olan Kent
Açık Hava Sinema Platosu		Mardinwood
Büyükşehir		Turizm Kenti
Kale Kent		Masalsı Kent
Terör Kent		Medeniyetler Beşiği
Deniz Kenarındaki Kent		Otantik kent
Aşiret Kent		Reklam (pazarlama) Kenti
Taşın Dantel Gibi İşlendiği Kent		Karşılaşmalar Uzaklaşmalar Kenti
Kimliği kaybolan kent		Dönüşen Kent
Güzel Kent		Zamanın durduğu Kent
Çarpık Kent		Fotojenik kent
Artuklu Üniversitesi		Çatışma(arap*kürt) Kent
Ekonomisi Büyüyen Kent		Kimliksiz Yenişehir

2.1.2.2. Söylenceler

Bu bölümdeki çalışmada bir sosyal düşünce aktarım yeri olan Ekşi Sözlük yorumları üzerinden bir okuma yapılması tercih edilmiştir. Bunun nedeni Ekşi Sözlük 'ün toplum her kesiminden temsilcinin kendi fikrini özgürce dile getirdiği bir platformu sağlıyor olmasıdır. Yazarlar kimliklerini gizleyerek rumuzlar üzerinden yorumlarını yazmaktadır. Böylelikle toplumun eleştirisinden daha etkilendikleri düşünülebilir. Ekşi Sözlüğün güncel mitleri üretmesi gerçeği daha önce akademik çalışmalarda sosyolojik veriler sağlaması bağlamında kullanılmıştır. Tarihi söylenceleri çeşitli kaynaklardan elde etmek mümkünken, güncel mitleri okumanın yolu ise sosyal paylaşımların yapıldığı yerlerde mümkün olmaktadır. Bu paylaşım platformundan biri de Ekşi Sözlük' tür.

Ekşi Sözlükte Mardin ile ilgili ilk "entry" 2000 yılında girilmiştir. 2000'den 2012'ye kadar her yıl entry girişleri görüldüğü gibi toplumun her kesiminden yorumlara rastlanmaktadır. Çoğunun Mardin'in yerlisi olmadığı anlaşılan yazarlar, Mardin'in farklı

farklı özelliklerini ortaya çıkaran yorumlara imza atmıştır. Her türlü siyasi, dini, dünyevi, görüşe sahip yazarların Mardin düşüncelerini kendi düşünce eksenler doğrultusunda yorumlamış olmaları üretilen mitlerin okunurluğunu sağlamaktadır. Yazarların bir kısmı Mardin'e hiç gelmemiş olmalarına rağmen anlatılanlar üzerinden Mardin'e olan meraklarından bahsetmektedir. Mardin'e gelenlerin bir kısmının ise kısa süreliğine turistik gezi amaçlı geldiği yazdıkları entry'lerden anlaşılmaktadır.

2000'den 2012'ye kadar olan yorumlar bir sözlü tarih çalışması gibi okunabilmekte ve kentin hangi dönemde, hangi söylemlerle, nasıl şekillendiği görülmektedir. İlk entry'lerde küçük bir belde olarak anlatılan Mardin'in, günlük yaşamı daha naif ifadelerle anlatılmaktadır.

“geceleri suriyenin isiklarinin gorundugu, allahin unuttugu bir ilimiz. dagin yamacinda kurulmus, evlerin arasinaarabalarin giremedigi, arabalarin disarda birakilip ic kisimlara eseklerle gidilen gelismemis bir yer.

edit: 2000'de demişim ki gelişmemiş yer. evet gelişmemiş olması tarihi dokusunu barındırmasını sağlamıştır. belki de türkiye'deki en özgün şehirlerdendir, tarihidir, gezilesidir. ve her şehirde olduğu gibi tepenin civarı geliştirmekte, apartman dikintileri görmekte.” / 01.06.2000 ¹⁹

Mardin'in farklı ve kendine has varsayılan mimarisine ve sokak dokusuna ilk entry'lerden son entry'lere kadar rastlamak mümkün. “Masalsı” bir kent , “büyüleyici” bir yer, “taşın dantel gibi işlendiği” bir “taş kent” ya da ‘kale kent” olduğu her yıl girilen entry'ler olarak görülmektedir. Geçmişin 1000, 4000, 7000 gibi yılları arasında tarihlendirildiği ise bir diğer mitolojidir. Yazarların, kenti koruma tasavvurlarının bir şekilde yazılarına sirayet etmesi ise dikkat çekmektedir. 2002 de UNESCO'nun kenti koruma altına aldığı dahi söylenmiştir. Oysaki Mardin hala UNESCO'nun Dünya Mirası Kentleri içinde değildir.

“...dunyadaki iki sehirden biridir. venedik ile birlikte tum sehrin sit alanı secilmistir.” 11.06.2000 00.13

“unesco'nun koruma altına aldığı, bu amaçla hazırlanan program dahilinde, şehir merkezinin görüntüsünü bozan ve her biri birbirinden güzel eski evlerle uyusmayan sevimsiz yeni yapıların yıkılmakta olduğu şehir...” / 30.10.2002

¹⁹Söylenceler bölümünde, Ekşi Sözlükten alıntı yapılan cümleler Türk Dil Kurumu İmla kurallarına göre düzeltilme yapılmadan aktarılmıştır. Bunun sebebi entry giren yazarların duygu ve düşüncelerindeki tavrın korunma istediğidir.

Kentte zamanın durmuş olduğu ve yaşadığımız yüzyıla ait olmama halini sıkça dile getirilen mitlerdir. Mezopotamya Ovası, kenti, yaşayanları ve kenti yorumlayanları güçlü bir şekilde etkilediği görölmektedir. Özellikle de ovanın denize benzetilerek deniz kenarında olan kentlerle ilişkisi kurulmaktadır. Denizi olmayan bir kentin deniz kenarında yapılan aktiviteleri dikkat çekicidir. Mimarisinden ise “muhteşem” diye bahsedilmektedir.

Bazı entry’lerde ise terör ve Mardin ilişkisi yorumlanmış Mardin merkezin bu durum karşısındaki tutumu yorumlanmaktadır. Kentin bölgedeki diğer illere göre daha sakin olmasını kimi yazarlar Arap nüfusunun fazlalığına bağlarken bir kısmı ise Mardin’in hoşgörü anlayışına bağlamaktadır.

“...1998 civarında biraz da suriye sinirine yakınlığı sebebiyle terör aktivitelerinin en yüksek olduğu şehirlerden biriydi. şehirde diğer dogu illerine nazaran oldukca fazla arap kokenli bulunur. kurtlerle araplar birbirleriyle hoşlaşmaz ve uzak durmayı tercih ederler. şehrin zengin kesimi genelde arap kokenlidir...” / 29.07.2002

Mardin’in “medeniyetler beşiği” olduğu ise ilk olarak 2003 de söylenmektedir.

“...bir ovadan görünen bir kale ve etrafında yeşeren bir yaşam, bir medeniyetin en kısa tanımı "mardin’e sıkıştırılabilir.. zira binlerce yıllık evsahipliği, binlerce yıllık sakinliği ile yüksek bir yerden karşılar sizi.. kayalar ile çevrili sert virajlardan sonra "yenişehir"i geğer ve eski, yani mardin’in kendisine ulaşılır.. şehirli insanların "müze", "ticari müesseseye dönüştürölmüş konaklar" diye tanıdıkları binalar halen sıradan insanların yaşadıkları evlerdir.. bu taş evleri saran taş işçilikleri, özellikle ulucami'nin kapısındaki ve minaresindeki işçilik, kelimenin bütün anlamları içinde "göz kamaştırıcı"..."2003

2006’da kentteki dönüşümün dile getirilmeye başlandığı görölmektedir.

“... isterim ki mardin, turistik kar amaçlı ac gozluluge kurban gitmesin. isterim ki her fırsatta otantikliği vurgulanıp da, sanki jupiter'den ziyaret edilmiscesine, oryantalist bakırlara maruz kalmasın. ben mardin'i cebimde bir dal sigara gibi tasirim. ah mardin, karları kızıl mardin...” / 15.03.2006

Yazarlar kenti çeşitli belgesellerden tanıdıklarını ve kente turist olarak gelme isteklerinden bahsederken bunun 2006 ve 2007 de dile getiriliyor olması ilginçtir. Çünkü bu dönem iktidar eli ile yapılan tanıtımların ağırlık kazandığı bir dönemdir.

“...televizyonda tanıtım filmi veyahut dergide küçük bir resim gördüğümde işte ben buraya aitim, bu gizemi görmeliyim, havasını koklamalıyım, suyunu içmeliyim dediğim,

özlediğim şehir.insan hiç görmediği bir yeri de nasıl özler bilmiyorum ama en kısa zamanda gidip görmeliyim...” / 26.03.2007

2007 den sonraki yorumların daha çok reklam üzerine yapıldığı görülmektedir ve söylemlerin tekrarlanma miktarları artmaktadır.

“...son beş yılda gelişmeye başlayan ve pek çok kişiye ekmek kapısı olan turizm sektörünün birkaç aydır tırmanan çatışmalar nedeniyle dibe vurduğu memleketim. ortadoğunun kabusu hiç bir güzelliğin tamamen gün ışığına çıkmasına izin vermiyor, ucundan gösterip çekiyor...” / 05.11.2007

2007'den sonra kentle ilgili olumsuz sayılabilecek yorumlar da yapılmakla birlikte, olumsuz yorumlar net bir şekilde 2011'den sonra dile getirilmiştir. Ne var ki, her olumsuz yorumun arkasından başka bir yazar kutsal bir mabede yapılmış bir hakareti düzeltir bir yorumla cevap verdiği görülür. 2007'den sonra Mardin'in turizmle olan ilişkisi daha çok dile getirilmeye başlamaktadır. Doğu ve Güneydoğu ile ilgili ön yargılarının olduğunu dile getiren yazarlar buna rağmen kentin güzel bir yer olduğundan bahsederler.

“...nerden oluştuğunu bilmediğim önyargılarımı altüst eden şehir... beni utandıran, sevindiren, mutlu eden büyüğü bir şehir. süryani, arap, türk, kürt kısaca insanlık var bu şehirde, dedikleri gibi hoşgörü var...karşında mezopotamya... bir deniz gibi ayaklarına kadar uzanıyor ve arkanda taş evleriyle mardin, üzerinizde ise parlayan yıldızlar...kadrolu eşşeklerin ayak seslerine arapça konuşmalar eşlik ediyor, burnunuza gelen baharat kokusu genzinize işliyor... gözleriniz kamaşıyor bazen...son 5 yıldır özellikle amerika ve kanada'dan turistler ağırlar olmuş. yerli turistler ise azımsanmayacak kadar çok...” / 14.07.2008

2009'da gerçekleşen düğün baskını ise Mardin ile ilgili başka mitleri üretmeye devam eder. Bu zaman kadar dile getirilmeyen aşiret yapısı birçok entry'ye konu olur.

“gece gerdanlık gündüz mezarlıkken gece-gündüz mezarlığa dönmüş şehir.” (bkz: 4 mayıs 2009 mardin düğün baskını) / 05.05.2009

2009'dan sonra kentin bir pazar oluşturduğunu yazarlar şöyle kaleme almıştır.

“türkiye'nin pazarlama harikası şehirlerinden biri... halkı hem yurtiçine, hem yurtdışına pazarlıyor şehrini...”

“dünyadaki 3 açık kent müzesinden biridir...”

diğerleri için: (bkz: kudüs), (bkz: venedik)” / 16.02.2010

2010 yılında ise artık TOKİ eleştirilerine rastlamak mümkündür.

“toki'yi "konut yığını" mantığından mardin'in taşı da kurtaramayacak!
haber: <http://www.arkitera.com/...n=displaynewsitem&id=53783> /06.06.2010

Mardin'in son dönemlerdeki en çok dile getirilene “kadim” mitine ise 2011 yılında rastlanmaktadır.

“bu ülkenin kentlerinden biri olmayacak kadar güzel, bu dünyadan, ama iyice kadim bir zamandan...” 05.07.2011

2011 Mardin için en çok entry girişinin yapıldığı yıl olarak görülmektedir. Ve artık söylemlerde gelişmekte olan bir büyük, büyü, gezilesi, görülesi, şehir imajı görülmektedir. Entry'lerdeki en önemli değişiklik ise kentsel dönüşümün gerekliliği üzerine yapılan yorumlardır. Buradan Ekşi Sözlük yazarlarının iktidar söylemlerinden etkilendiği düşünülebilir.

“...eski şehirde, mevcut dokuyu bozan, yenice binaları yıkarak kentin orijinal dokusunu ortaya çıkaran bir projenin devam ettiği güzeller güzeli kent. 10 yıl aradan sonra gidince, evleri biraz daha bakımlı bulmam dışında zamanın durduğu yer olduğuna inancım daha da arttı...”12.04.2012

2011'den sonra Mardin eski şehir ve yeni şehir ayrımının daha net okunduğu görülmektedir. Eski şehir için “masalsı” yorumları devam ederken Yenişehir çarpık kentleşmesi ile ön plana çıkmaktadır. Çeşitli Mardin efsanelerinin bir yenisinin de bu yıllarda sözlüğe girdiği gözükmemektedir ki o da Mardin'in çoğunun mimar olduğu varsayılan Löle²⁰ tarafından tasarlandığıdır.

“...bir şehir bu kadar mı güzel olur dedirten yerdir. ünlü mimar löle'nin tasarladığı binalar nedense birbirine benzese de yine de tadından yenmeyen güzellikteki bir mimari dokusu vardır...”

Sözlükteki en son yorumlar ise Mardin'in mitlerinden daha çok hâlihazırdaki durumundan bahseder ve mitlerle olan ilişkisini sorgular niteliktedir. Turistler ile burada yaşayanların kenti farklı algıladıklarına değinen yazar da ise kişisel deneyimlerin önelliği dikkat çekmektedir.

“... iş dolayısıyla bulunmaktan mütevellit mardin gerçeğine haddinden fazla tabi oldum, turist olarak gidilse böyle olmayabilirdi, serde gerçeği söylemek varsa bu başlık altına da böyle yazıla...” 30.11.2012

²⁰ Löle'nin hayatı ve kendisine atfedilen mimarlık için bkz. Atfedilen Meslek ve Yapıların İzinde Mardinli “Mimarbaşı Lole”yi Anlamlandırmak (Güvenç, Ö.F.ve Divleli, A.A., 2011)

Sözlükte Mardin ile ilgili en çok dile getirilen bir diğer özellik ise kenttin sinema, reklam filmi gibi kitle iletişim araçlarında bir altık olarak kullanılmasıdır. Bunun ile ilgili ilk yorum 2001 yılında yapılırken Mardin'in "fotojenik" oluşu her dönem dile getirilmiştir.

"...son iki yıldır türk sinemasınca keşfedilmiş şehrimiz ayrıca (bkz: mardin münih hattı)..."16.10.2001

Kentin büyükşehir olması ile ilgili entryler ise henüz daha net bir şekilde dile getirilmezken bu tür bir kimliğin kenti nasıl etkileyebileceği üzerine tahminler yürütülmektedir. Henüz büyükşehir kimliğinin siyasi etkileri üzerinde yoğunlaşan yorumların, kentin büyükşehir olmasından sonra değişebileceği muhtemeldir.

Buradaki okumadan da anlaşılacağı gibi Ekşi Sözlük 2000-2012 yılları arasında Mardin'in Türkiye genelinde nasıl yorumlandığını gösteren bir kesit vermektedir. Bu kesitte kentteki söylemlerin bir kısmın aynı kalırken bir kısmının başka şeylere dönüşebildiği ve kentin imgesel yorumunun nesnel olduğu kadar aslında öznel bir tarafının da olduğu görülmektedir. Ekşi Sözlük gibi diğer sözlüklerde de aynı paralelliği görmek mümkündür. Yapılan analiz sonucunda toplumun ürettiği söylenceler ile oluşan kimlik öğeleri tablo 4 deki gibi şekillenmektedir.

Tablo 4. Toplumun ürettiği söylencelerden elde edilen kimlik öğeleri (stereotipler) turuncu renk ile renklendirilmiştir.

Taş Mimari	Söylenceler	Mezopotamya Merkezi
Müze Kent		Bilim Şehri
Barış ve Hoşgörü Kenti		Dünya Mirası Kenti
Dinlerin ve Dillerin Kenti		Yıldız Kent
Sınır Kent		7 bin Yıllık Kent
Tarihi Kent		Kadim Kent
Kültür Kent		Benzemiş Kent (... Gibi Kent)
Huzur Kenti		Kültürü Yok olan Kent
Açık Hava Sinema Platosu		Mardinwood
Büyükşehir		Turizm Kenti
Kale Kent		Masalsı Kent
Terör Kent		Medeniyetler Beşiği
Deniz Kenarındaki Kent		Otantik kent
Aşiret Kent		Reklam (pazarlama) Kenti
Taşın Dantel Gibi İşlendiği Kent		Karşılaşmalar Uzaklaşmalar Kenti
Kimliği kaybolan kent		Dönüşen Kent
Güzel Kent		Zamanın durduğu Kent
Çarpık Kent		Fotojenik kent
Artuklu Üniversitesi		Çatışma(arap*kürt) Kent
Ekonomisi Büyüyen Kent		Kimliksiz Yenişehir

2.1.2.3.Haberler

Haber yayımları bilginin en etkili iletim kanallarından biridir. Haberler, bilginin manipüle edilebilirliğini kendi bünyesinde saklı tutarak yayılımını sağlarlar. Bu nedenle bilginin aynı zamanda üretildiği bir alandır. Haberin bir konu için sürekli aynı ifadeler ile tekrarlanması ise bilginin bir tür “tanım” üretmesine de sebep olur. Bu yaklaşımı kentler bağlamında bir kimlik üretimi olarak okumak mümkündür. Bu nedenle de kentlerin kimliklerinin oluşumunda etkili olduğu söylenebilir.

Haber metinlerinin içerik açısından söylem ürettiğini belirten araştırmacılar söylemin oluşmasında haber kaynağı, haberin üretildiği kurum, toplumun ekonomi politikası ve editöryal süreci gibi etkenlerin belirleyici olduğunu söyledikleri görülmektedir. Bunun sonucunda belli dünya görüşlerini taşıyan ve belli bir amaç ile söylenen metinler açığa çıkar (Bulut ve Yaylagül, 2004). Medya kuruluşları belli profesyonel pratik, değer ve

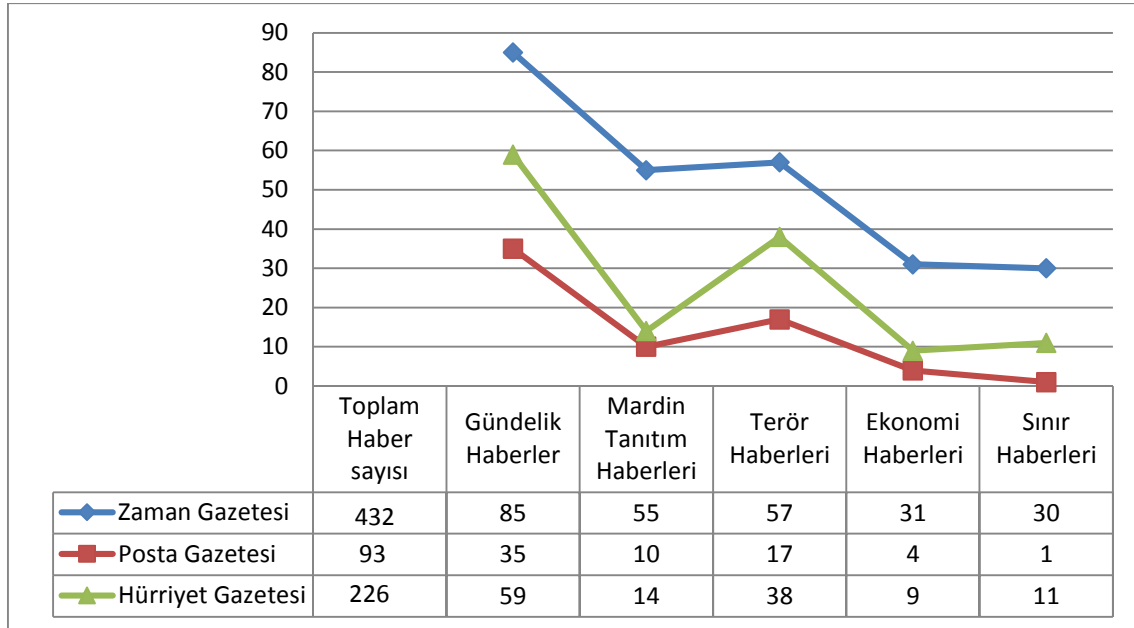
kodlar aracılığıyla haberleri oluştururken habere konu olan toplumsal gerçeği yeniden kurgular. Var olan bir durumu yeniden tanımlar (Sönmez, 2001, s. 22).

Tezin bu bölümünde Mardin'in ulusal konjunktürde nasıl tanımlandığı Mardin'i konu alan haberlerin analizi ile incelenmiştir. Mardin için yapılan haber analizinde kentin ne tür bilgilerle gündeme geldiği görülmektedir. Böyle bir çerçeve içinde yapılacak analiz için araştırma alanı olarak baskı sayısı en yüksek üç gazetenin internet arşivleri belirlenmiştir. Haberlerin güncel durumu göstermesi ve anlamlı bir bütünlük sağlayabilmesi için 2012 yılının Ekim, Kasım, Aralık ayları haberlerinin tamamı incelenmiştir. İnceleme yapılırken arşivlerden "Mardin" kelimesinin içinde geçtiği bütün haberler taranmıştır. Bazı haberlerin aynı gazetede bir iki defa yayınlanması, bazı haberlerde "Mardin" kelimesinin Mardin kenti ile doğrudan ilişkili olmaması nedeni ile genel haber sayısından daha çok kategorilerin bir birine oranına dikkat edilmiştir.

Yapılan analizde haberler beş kategoride sınıflandırılmıştır. Gündelik haberler başlığı altında Mardin'de geçen ve genelde 3. sayfa haberi olarak nitelendirilen, gündelik hayatta karşılaşılabilecek haberler yer almaktadır. Terör haberleri başlığında "Mardin" ve "terör" kelimelerinin birlikte geçtiği haberler seçilmiştir. Mardin'in tanıtımına yönelik haber başlığında, kentin kültürel değerlerine atıfta bulunan haberlerin sınıflandırılması yapılmaktadır. Sınır haberleri ise Mardin'in coğrafi konumu nedeni ile sınır ilişkilerinde Suriye ile kurduğu temasın haberleri yer almaktadır.

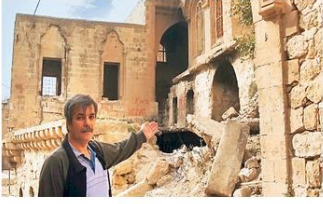

Tirajı en yüksek olan üç gazete; Zaman, Posta ve Hürriyet Gazetesidir (URL-14). 01.10.2012 ve 31.12.2012 tarihleri arasında Zaman, Posta ve Hürriyet gazetelerinde yayınlanan haberlerin internet arşivinden alınan bilgisine göre aşağıdaki tablo oluşturulmuştur.

Tablo 5. Tirajı en yüksek üç gazetenin 2012 Ekim, Kasım, Aralık ayları boyunca yayınlanan haberlerin sınıflandırılması bu şekildedir.

Üç gazetenin aynı tarih içerisinde yayınladıkları haber sayıları arasında ciddi farklılıklar görülmektedir. Haber sayılarının yanı sıra haber konuları arasında da farklılığın olması gazetenin kent ile ilgili inşa etmek istediği söylemleri oluşturmaktadır.

Zaman Gazetesi'nin internet arşivinde yapılan taramada Mardin kelimesinin geçtiği 432 haber bulunmuştur. 432 haberin 85'i gündelik hayattan haberleri konu alırken, 57 haber terör olayları ile gündeme gelen haberleri oluşturmaktadır. 55 haber Mardin'in tanıtımına yönelik haberleri içerirken 31 haber ekonomik gelişmelerden, 30 haber ise sınır komşusu olduğu Suriye ile münasebetleri içeren haberler oluşturmaktadır. Tekrar olduğu fark edilen ve doğrudan Mardin ile ilişkisi olmayan 174 haber gruplara dâhil edilmemiştir. Haberlerden bazı örnekler Şekil 10'da gösterilmektedir.

<p>7 bin yıllık Mardin evleri bakımsızlıktan yıkılıyor</p> <p>13 Kasım 2012</p> <p>Dünyanın en eski evleri olan ve milyon dolar değer biçilen Mardin evleri, bakımsızlıktan dolayı yıkılma tehlikesi yaşıyor.</p> <p>7 bin yıllık tarihi geçmişi bulunan ve 1983 yılından beri UNESCO'ya girmek için mücadele eden Mardin'de yıkılan evlere kimsenin sahip çıkması, şehre gelen yerli ve yabancı turistler tarafından da şaşkınlıkla karşılanıyor. Mardin Kültür ve Turizm Derneği Başkanı Mehmet Fidan, Tarihi Dönüşüm Projesi kapsamında iddiki tarihi evlerin bir an önce restorasyona tabi tutulması gerektiğini belirterek, 200'e yakın tarihi binanın yıkılma tehlikesi yaşadığına dikkat çekiyor. Bu durumda hem insanların için tehlike arz ettiğini hem de tarihi evlerin yok olmasına sebep olduğunu hatırlatan Fidan, "Maddi durumu iyi olmayan vatandaşlar evlerini korumak için ilginç yöntemlere başvuruyor. Bu da çikin görüntülere neden oluyor. Bu olaya devletin el koyması gerekir." diye konuşuyor. Şeyhmus Edis İnan</p>	<p>Bin yıllık, tarihi Mardin surları restore edildi</p> <p>CIHAN</p> <p>Yedi bin yıllık tarihi geçmişi ile farklı din ve dilleri ile hoşgörü kenti olan Mardin'in bin yıllık tarihi surları restore edildi. Geçtiğimiz yıl yoğun yağışlar nedeniyle yıkılan tarihi surlar Mardin Belediyesi bünyesinde kurulu olan, Koruma Denetim Büro (KÜDEB) tarafından yeniden restore edilerek turtzme kazandı.Tarihi kenti UNESCO'ya hazırlamak için 2009 yılında vatik ve belediye tarafından hazırlanan KentSel Dönüşüm Projesi kapsamında alınan tarihi surların restorasyonu çalışması 2 ayda tamamlandı. Surların aslına göre restorasyonu yapılması için inşaatla uzman ekipler görev aldı.</p> <p>SURLAR BİLİMSSEL TEKNİK İLE RESTORE EDİLDİ</p> <p>Savrukapi Mahallesi'nde sadece 220 metrekil kısımlı ayakta kalan bedenlin restorasyonu için KÜDEB tarafından özel bir çalışma yapıldı. Uzmanlar tarafından bedenin daha fazla yıpranmaması ve yıkılmaması amacıyla iki ay gibi kısa bir sürede beden duvarlarının derz aralıklarını boğaltıp, yabani bitli ve ağaçlardan alındı. Bilimsel teknik yöntem ve malzemeyle restorasyonu tamamlanan surlar eski görünümlünü kazandı.</p> <p>Yedi bin yıllık tarihi kentin simgesi olan bin yıllık tarihi bulunan surları restore ettiklerini belirten Mardin Belediye başkanı Beşir Ayanoğlu, "Yeni yıl boyunca şehrin etrafını saran eski surları ortaya çıkarmak istedik. Surların üzerinde kurulan beton binalar yıkıldıktan sonra surlar ortaya çıkacak. Surların tarihi kimliği var. Bu kimliği korumak istiyoruz." dedi</p> <p>BAŞKAN AYANOĞLU: MARDINI UNESCO'YA HAZIRLIYORUZ</p>	<p>AB Müsteşarı Miller: Mardin farklılıklarıyla örnek bir şehir</p> <p>15 Aralık 2012, 11:02</p> <p>CIHAN</p> <p>Avrupa Birliği (AB) Türkiye Delegasyonu Siyasi İşler, Basın ve Enformasyon Bölüm Başkanı Müsteşar Michael Miller, bazı ziyaret ve incelemelerde bulunmak üzere Mardin'e geldi. Vali Turhan Ayyavz'ı makamında ziyaret eden Miller, şehrin Tarihi Dönüşüm Projesi hakkında bilgi aldı.</p> <p>Söz konusu projenin, 7 bin yıllık şehri betondan arındırma adına çok önemli olduğunu belirten Vali Ayyavz, 30 medeniyete evsahipliği yapan, farklı dinleri ve dilleri birarada barındıran Mardin'i dünya şehri yapmak için çalıştıklarını söyledi. İlk etapta 570 beton bina yıkılacağını belirten Ayyavz, "Şu ana kadar 140 bina yıkıldı, Geri kalan 430 taneyi 2014 yılına kadar yıkmayı hedefliyoruz. Proje kapsamında AB'den de destek aldık. 2014 yılında Mardin, UNESCO'ya başvuracak. İngilizce kabul görür. Mardin, Türkiye ve dünya turizmi için çok önemli bir tarih dotusunu barındırıyor. Bu dokuyu korumak için çalışıyoruz." dedi</p> <p>Müsteşar Miller ise Mardin'e her gelişinde çok etkilendiğini ifade ederek, "ki yıl önce de gelmişim, bu sefer önemli değişiklikler gördüm. Tarihi Dönüşüm projesinin, tarihi dokuyu koruyacağına inanıyorum. Buradaki farklı dinler ve dillerin kültürel zenginliği, dünyanın başka hiçbir yerinde yok. İnsanları binlerce yıldır birlikte barış ve hoşgörü içinde yaşatmayı bilmiş. Bunun dünyaya örnek olması temenni ediyorum." şeklinde konuştu.</p>
<p>Mardin'de KCK'nın sözde mahkemeleri çöktürüldü</p> <p>14 Aralık 2012</p> <p>FAZLI MERT</p> <p>Mardin İl Emniyet Müdürlüğü tarafından 8 Aralık'ta gerçekleştirilen KCK'ya yönelik operasyonda, terör örgütünün sözde mahkemelerine büyük darbe vurulduğu ortaya çıktı.</p> <p>Polis, bölge hakkında gelen yoğun şikâyetler sonucu operasyon başlattı. Bu kapsamda gözaltına alınan şahısları, KCK'nın talimatları doğrultusunda Mardin ve ilçelerinde sözde mahkemeler kurup yargılmalarda bulunduğu tespit edildi. Örgüt mensuplarının "adalet komisyonu" adı altında baskınlara olaylardan on binlerce lira aldıkları ve bunu terör örgütüne aktardıkları saptandı. Zanlıların, verdikleri karara uymayanları ise cezalandırdıkları belirtildi.</p>	<p>Bayramı Mardin'de geçiren gönüllüleri 'kardeşlik' programında buluşturu</p> <p>29 Ekim 2012</p> <p>ŞEYHMUS EDİS - MARDİN</p> <p>Türkiye'nin dört bir yanından ve dünyanın değişik ülkelerinden gelen Kimse Yok Mu Derneği gönüllüleri, Mardin'de 8 bin aile ile gönül köprüsü kurdu.</p> <p>Merkez ve 9 ilçe ve köylerinde, fakir ailelere kurban eti ve çeşitli yardımlar dağıtan gönüllüler, Özel Safiye Beşir Atak Koleji'nde düzenlenen 'Kardeşlik' programında bir araya geldi. Atak Koleji konferans salonunda düzenlenen programa, AK Parti Mardin milletvekilleri Muhammer Güler, Gönül Şahkulubeyi, Mardin Belediye Başkanı Beşir Ayanoğlu, Saadet Eğitim A.Ş. Genel Müdürü Sami Kaya, AK Parti Mardin İl Başkanı İbrahim Fide, Kızıltepe Sanayi ve Ticaret Odası Başkanı Mahmut Dündar, MÜSİAD Başkanı M. Ali Dündar, Atak Koleji Yönetim Kurulu Başkanı Süleyman Akdağ ve Türkiye'nin dört bir yanından gelen Kimse Yok Mu gönüllüleri katıldı.</p>	<p>Yapılan yatırımlar Mardin'e sanayi hamlesi yaşıyor</p> <p>27 Ekim 2012</p> <p>ŞEYHMUS EDİS - MARDİN</p> <p>Son yıllarda hem sanayide hem turizmde önemli gelişmelerin yaşandığı Mardin, adeta yatırım merkezi haline dönüştü. Demokratik açılımla birlikte terör olaylarından büyük oranda sıyrılarak huzurun şehri haline dönen Mardin'de, son iki yıl içinde yapılan yatırımlarla şehride sanayi hamlesi yaşanıyor.</p> <p>Son üç yıldır 90'a yakın fabrikanın açıldığı ide 180 fabrika ise sırada bekliyor. Yeni teçhik sisteminde kalkınmada 6. bölge olan Mardin, en avantajlı bölge konumuna geldi. Mardin Organize Sanayi Bölgesinde kapalı fabrikaların yeniden çalışması ve yeni yatırımların yapılması ile birlikte 2011 yılında 820 milyon dolar ihracat yapıldı. 2012 yılında 1 milyar dolar ihracat hedefleniyor. İddeli yatırım potansiyelini gösteriş adamları Mardin'i adeta mesken tuttu. Mardin Valtığı, Mardin Organize Sanayi Bölgesi (OSB)'nde yer kalmadığı için ikinci OSB için 412 dönüm yer tahsis yapıldı.</p> <p>TURİZMDEN SONRA SANAYİDE GELİŞİYOR</p> <p>Mardin Valisi Turhan Ayyavz, turizm ve sanayide son yıllarda önemli gelişmelerin yaşandığı Mardin'de, bu yıl 433 proje için 9 milyar 494 milyon 407 bin TL yatırım yapılacağını ifade etti. Söz konusu projeler için 2012 yılında 1 milyar 54 milyon 915 bin TL ödenek ayrıldığını belirten Vali Ayyavz, "Yeni teçhik sisteminde Mardin en avantajlı bölge konumuna geldi. OSB'ye daha önce Çin'den, Kuveyt'ten, Amerika'dan,</p>

Şekil 10. Zaman Gazetesi arşivinden

Posta Gazetesi'nin internet arşivindeki 93 haberde Mardin kelimesi geçmektedir. Bunlardan 35'i doğrudan Mardin'in gündelik hayatına yönelik haberler iken 17'si terör haberlerini, 10'u kültürel tanıtıma yönelik haberleri, 4 ise ekonomi haberlerini oluşturmaktadır. Arşivde sadece bir tane sınır haberlerinin yer alması ise ilginçtir. 26 haberde ise Mardin ile ilgili olmayan haberler yer almaktadır. Posta Gazetesi'nde ki haber akışı değerlendirildiğinde Mardin terör olaylarının sık yaşandığı ama daha çok gündelik olayların gündeme taşındığı söylenebilir. Mardin tanıtımının yönelik haberlerin ise üçüncü sırada yer alması ve daha çok abartılı sayılabilecek haber içerikleri dikkat çekicidir (bkz. şekil 11).

Mardin'in tek sinemasını soydular

Mardin'de tek sinema salonuna hırsız girdi ve salondan elektronik cihazlar, kablo ve ses sistemini çaldı

24 Aralık 2012 - 17:28 Yazı Boyutu: T T T

Yorum yaz

Mardin Belediyesi bünyesinde diğer salonların, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın desteğiyle sinema salonuna dönüştürülen Mardin Sinema Derneği'nin içerisinde bulunan tek sinema salonu, soyuldu. Salona enka bölümünde bulunan pencere korkuluklarını keserek giriş yaparak, projeksiyon, ses sistemi ve kabloları çaldılar.

DÜŞÜN SALONUYDU'

Sinema salonunun bulunduğu Tınci Çavdarı isminde yerli bulunan sokafta, salonun altı katında bulunan dört katlı birinci katın girişinde, hırsızların girdiği görüldü. Salonun kapalı olduğu ve derneğe bağlı olarak çalıştığı öğrenildi. Burada eskiden dijital salonu vardı. Daha sonra Kültür Bakanlığı desteği ile Mardin'in sinema salonu kazandı. Büyük zararı vardı. Mardin film festivali burada düzenlenirdi. Ama daha sonra gördüğünde gölme haline sokmuştu. Dünya kadar zararı vardı. Hırsızlar ve güvenlik sistemleri yoktu. Tabii kapalı kalandı hırsızlar mevsim olduğu. Çaldığı şeyler işlevsizdi. Mardin'e yakışmıyor" dedi.

FESTİVALDEN FESTİVALİNE AÇILIYOR

Salonun sinema salonuna çevrilmesine katkı olmuştuk. Soyanın Faah Demiryazı sınırlı sanat. Salon bu şekilde bir ortamda travmatik olduğu büyük. Bunun için sadece festival yapıldığı günlerde açık duruyor, geri kalan zamanda ise kapalı durumda. Festivalden festivaline geçen bir sinema salonundan ne hayır görebiliriz. Festivalden hoşlanırsanız, kasa zamanında yakalananak buradan paraları materyalleri geri getirmeyin. Belediyeyle iş birliği en kısa zamanda eski aktifliğine kavuşturulmasını istiyoruz. Eskiden burada dijital salonu vardı ve insanlar en azından buca dijitalini yapılabiliyorlardı" diye konuştu.

DHA

Mardin'de PKK karakola saldırdı: 1 asker yaralı

Mardin'in Ömer ilçesinde jandarma karakoluna uzun namlulu silahlarla saldırı düzenlediler. PKK'lularla çıkan çatışmada 1 uzman çavuş yaralandı

16 Ekim 2012 - 01:21 Yazı Boyutu: T T T

Yorum yaz

Mardin'in Ömer ilçesinde Kaymaklıya Jandarma Karakolu'na dün akşam saatlerinde bir grup PKK'lı terörist tarafından uzun namlulu silahlarla saldırı düzenlendi. PKK'lular askerler arasında karşılıklı olarak ateş açarak çatışma yaşandı. Çatışmada 1 uzman çavuş hafif yaralandı. Yaralanan asker jandarma karakoluna getirilerek tedavi altına alındı. Yaralananın durumunun iyi olduğu öğrenildi. Saldırıya ilişkin operasyonlar sürdürülüyor.

DHA

'Tapulu kilise'sini satacak!

Mardin'de yıllardır depo olarak kullanılan yerin kilise olduğu belirlendi. Yerin sahibi İbrahim Ayçın ise yapıyı hak ettiği değerde satmak istiyor

20 Aralık 2012 - 14:38 Yazı Boyutu: T T T

Yorum yaz

Mardin'de yıllardır depo olarak kullanılan ve Ercişi Yüzünda inşa edildiği tahmin edilen yapının kilise olduğu belirlendi. Tesci edilen yapının tapusunu elinde bulunduran marangoz İbrahim Ayçın ise yapıyı hak ettiği değeri verildiği takdirde satmayı düşünüyor.

Birinci Caddenin ara sokaklarında bulunan kilisenin sahibi İbrahim Ayçın (78), babasının bu yapıyı depo ve iş yeri olarak satın aldığı, babasından kendisine miras kaldığını söyledi.

BİR TEK SÜRYANİLER BİLİYORDU

Babasının yapıyı kimden satın aldığı bilmediğini ancak tapusunun bulunduğunu aktaran Ayçın "Kilise olduğunu bilmiyorduk. Bu yapı çok eski. Mardin'in en eski yapılarından. Kiliseyi depo olarak kullanıyoruz. Tesci oldukten sonra kilise olduğunu öğrendim. Ancak kilise olduğunu Süryaniler biliyorlardı" dedi.

DHA

YÖK'ten Kürtçe Öğretmenliği'ne onay

YÖK, Artuklu Üniversitesi'nin Kürtçe Öğretmenliği Tezsis Yüksek Lisans Programı'ndan çekilme talebini reddetti

06 Ekim 2012 - 17:06 Yazı Boyutu: T T T

Yorum yaz

Yükseköğretim Kurulunun (YÖK) Mardin Artuklu Üniversitesi'nin (MAÜ), Kürtçe Öğretmenliği Tezsis Yüksek Lisans Programı'ndan çekilme talebini reddettiği bildirildi.

MAÜ'den yapılan açıklamada, eğitim öğretime, birinci öğretime alınan 250 öğrenciye devam edileceği, ikinci öğretim programının ise ertelediği belirtildi.

"13-14 Ekim 2012 tarihinden itibaren hafta başı birinci öğretim adayları ile eğitim öğretime başlanacak. Gelmeyen adaylardan boşalacak kontenjan sayısı en yüksek sayıda başlanacak. İkinci öğretim adaylarıyla doldurulacak. Henüz sonuçlandırılmayan pedagojik formasyon talebimizin onaylanması durumunda bundan formasyonu olmayan bütün adaylarımız yararlanacak. Özellikle mağdur öğrencilerimiz dikate alarak, şubat döneminde yeni kontenjanları planlıyoruz. İkinci öğretim adaylarımızı kayıt sırasında yatağına okulları 2 bin lira harç tutarı kendilerine yapılabilecektir."

AA

Mardin'de "1. Uluslararası Şiir Festivali"

Mardin Artuklu Üniversitesi'nce düzenlenen "1. Uluslararası Şiir Festivali"nde genç şairler "Mardin" konulu Türkçe, Arapça ve Kürtçe şiirler okudu

02 Kasım 2012 - 22:44 Yazı Boyutu: T T T

Yorum yaz

Artuklu Üniversitesi Konferans Salonu'ndaki "Mardin Şiirleri Sürümü" etkinliğinde, genç şairler, Mardin hakkında yazılan şiirleri seslendirdi. İrakli Şair Kawa Namir, burada yaptığı konuşmada, Türkiye'de olmanın duyduğu memnuniyeti dile getirerek, "Biz şairler birbirimiz için anımsızak da söyleyebiliriz, mesajlarımız biridir" dedi.

Nazım Hikmet ve Tevfik Fikret gibi şairlerin eserlerini okuduğu belirlenmiş Namir, "Türkiye'de yabancı olmak pek zordur. Bütün şairler ortak temennidir. Ortadoğu coğrafyasındaki kan ve gözyaşının bitmesidir" diye konuştu.

Yeni sona erecek festivale Suriye, İran, Irak ve Tacikistan'dan gelen 21 edebiyatçı ve şair katılıyor.

AA

PKK'nın 2 sığınağı bulundu

Mardin'in Nusaybin ilçesinde güvenlik güçlerinin düzenlediği operasyonda PKK'lulara ait 2 sığınak bulundu. Sığınaklar içinde ele geçirilen yaşam malzemeleri imha edildi

27 Aralık 2012 - 21:32 Yazı Boyutu: T T T

Yorum yaz

Mardin Valiliği, terör örgütü PKK'ya yönelik Nusaybin ilçesi kuralında Jandarma Özel Harekat Tümeninin düzenlediği operasyonda 2 sığınak bulunduğunu açıkladı.

Açıklamada sığınaklar içinde PKK'lular tarafından el yapımı patlayıcı yapılmış kullanılmaya hazır bir tulum, 1 tulum, 1 cep telefonu, 1 elektronik deşe cihazı, 20 metre elektrik kablolu, 20 büyük boy pl, 3 küçük boy kalem pl, 1 tabanca kılıfı, çok miktarda gıda ve yaşam malzemeleri ele geçirildiği belirtildi. Sığınaklarda bulunan malzemeler yitirildi imha edildi.

PKK'ların iş yerlerine yönelik operasyonların özellikle Nusaybin, Derik ve Ömerli ilçeler kuralında sürdürüldüğü belirtildi.

DHA

PKK sığınağı imha edildi

Mardin'de, jandarma ve polis'in ortak düzenlediği operasyonda, PKK'lı teröristlerin kişiyi geçirmek için hazırladığı bir sığınak ortaya çıktı

18 Aralık 2012 - 21:36 Yazı Boyutu: T T T

Yorum yaz

İçindeki yaşam malzemelerini imha edildiği sığınak kullanılmamakta hale getirildi.

Mardin Valiliği'nden yapılan açıklamada, alınan bir duyuru üzerine, jandarma ve emniyet birimlerinin Mardin'in Nusaybin ilçesinde ortak bir operasyon düzenlediği belirtildi. Açıklamada şöyle denildi:

"Mardin'in Nusaybin ilçesinde Mardin İl Jandarma Komutanlığı ve İl Emniyet Müdürlüğü görevlilerince müştereken ita edilen operasyonda, bölücü terör örgütünün kişiyi geçirmek için hazırladığı sığınak ortaya çıkarılmış. İçerisinde yer alan yaşam malzemeleri ile birlikte sığınak imha edilmiştir. Güvenlik güçlerince bölgede operasyonlara devam edilmektedir."

Nezir GÜNEŞ/MARDİN, (DHA)

Şekil 11. Posta Gazetesinin internet arşivinden yararlanılmıştır.

Hürriyet Gazetesinde ise 226 haber arasında bu sayıların 59 gündelik haber, 38 terör haberi, 14 tanıtım haberi, 9 ekonomi haberi ve 11 sınır haberi şeklinde olduğu görülmektedir. Haber oranlarına bakıldığında terör haberleri sayıca fazladır. Sınır haberleri ise yine diğer iki gazeteye göre daha çoktur. Buradan Hürriyet gazetesinin Mardin için “terör kent” imajı çizdiği söylenebilir.

<p>İmardan papaza Mardin ruhunu yansıttak koro</p> <p>19.12.2012 'A A'</p> <p>Yüzyıllardır farklı dil ve dinleri bir arada yaşatan Mardin'in bu ruhunu yansıtmak amacıyla Mardin Diller ve Dinler Korosu oluşturuldu.</p> <p>Aralarında imam, papaz, ev hanımı ve öğretmenlerin de yer aldığı 40 kişilik koro; Türkiye, Arapça, Kürtçe, Süryanice ile Ermenice şarkı ve ilahî seslendirecek. Şef Şekkin Mataracı, koronun 3 ay sonra sahne alabilecek duruma gelebileceğini ve Mardin'in tanıtımı için de büyük önem taşıdığını söyledi.</p>	<p>Cumhurbaşkanı Gül'den Noel mesajı</p> <p>DHA 23.12.2012 'A A'</p> <p>CUMHURBAŞKANI Abdullah Gül, Hristiyan aleminin Noel Bayramı'nı kutlarken, Türkiye'de hangi din veya inanca üye olursa olsun tüm vatandaşların, dostluk, dayanışma, saygı ve sevgi hisleri temelinde kardeşçe yaşadığını söyledi.</p> <p>Cumhurbaşkanı Gül mesajında, tarih boyunca farklı dinlere ev sahipliği yapıp medeniyetler beşiği Anadolu'da her zaman geçerli olan ve Noel Bayramı'nın ruhunu da yansıtan bu ortak değerlerin günümüzde de İstanbul'dan Mardin'e, İzmir'den Hatay'a, milli birlik ve beraberliği güçlendirdiğini anlattı. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, "Hiç güpheziz, bu değerleri, gelecek nesillere aktarılacak olan muhterik mirasımızı oluşturmaktadı. Bu vesileyle, Hristiyanlığın tüm geleneklerinden vatandaşlarımızın ve Hristiyan dünyasının Noel Bayramı'nı bir kez daha kutluyor, mutluluk, başarı ve esenlikler temenn ediyorum" dedi.</p>
<p>Baykal'dan kilise ve cami ziyareti</p> <p>Adnan AYUKA-NEZİR GÜNEŞ/MARDİN, DHA 27.12.2012 'A A'</p> <p>CHP eski Genel Başkanı Deniz Baykal, kilise ve cami ziyaretinde bulunduğu Mardin ile ilgili görüşlerini açıklarken, "Aynı anda yolun bir tarafında bin 600 yıllık bir kilise, diğer tarafında yüzlerce yıllık bir cami. Bu Mardin'in özelliği ve güzelliği. İktisî bir arada huzur içinde, barış içinde yaşıyoruz. Mardinliler Süryani'si, Müslüman'ı ile kardeşçe yaşıyor. Bir kez daha Mardin'in o dar sokaklarında sınımsız bu kültürü ciğerlerimize çektik. İnsan burada zihniyle de yenileniyor tazeleniyor" dedi.</p> <p>Mardin'deki Süryanilerin Noel Bayramı'nı kutlamak için Kırklar Kilisesi'ni ziyaret eden CHP eski Genel Başkanı Deniz Baykal, kilise papazı Gabriyel Akyüz tarafından karşılandı. Akyüz, Mardin ve ilçelerinde yaşayan Süryani cemaatinin yaşantısı ile kilise tarihi hakkında Baykal'a bilgiler verdi. Baykal'ın sorular olup olmadığı sorusuna papaz Akyüz, "Yüzyıllardan beri Mardin'de Müslüman kardeşlerimiz ile birlikte hoşgörü ve barış içinde yaşıyoruz. Mardin'deki bütün kiliselerimiz ibadete açık. Çok şükür bir sorunumuz yok" yanıtını verdi.</p>	<p>TOKİ yöresel mimariye yöneliyor</p> <p>18.12.2012 'A A'</p> <p>TOKİ'nin yeni birimi, Osmanlı, Selçuklu tarzı yöresel mimari projeler üretecek.</p> <p>Konut İdaresi Başkanı Ahmet Haluk Karabel, TOKİ bünyesinde oluşturuldukları Tasarım Birimi ile artık Türkiye genelinde daha görsel, Osmanlı Selçuklu mimarisine, yöresel mimari örneklerine uygun projeler üreteceklerini bildirdi. Başkan Karabel, TOKİ konularının tek tip olması yönündeki eleştirileri dikkate aldıklarını belirterek, "TOKİ bünyesinde Tasarım Birimi oluşturduk. Bu birimle, artık Türkiye genelinde daha görsel, Osmanlı Selçuklu mimarisine, yöresel mimari örneklerine uygun projeler üreteceğiz. Yani bundan sonra TOKİ konutları yöresel mimariye uygun olacak" dedi. Yöresel mimari projelerine Gaziantep, Nevşehir, Erzurum, Diyarbakır, Mardin, Kütahya gibi illerde başladıklarını dile getiren Karabel, bu projelerin bir buçuk iki yılda tamamlanacağını kaydetti. Bundan sonra bütün konutlar ve sosyal donatılar, bölgenin yapı malzemelerini çerçevesinde yaşamaya çalışılacağını ifade eden Karabel, bunu hem ipeken " hizmet almıyula gerçekleştirileceklerini belirtti.</p> <p>KATKI VE ELEŞTİRİ BEKLİYORUZ</p>
<p>PKK Mardin'de biri öğretmen 2 kişiyi kaçırdı</p> <p>AA 30.10.2012 'A A'</p> <p>Teröristler Nusaybin ilçesine bağlı Girmeli beldesinde 1 öğretmen ve 1 hizmetliyi kaçırdı.</p> <p>Muhabirin edindiği bilgiye göre, Girmeli beldesine gelen terör örgütü PKK mensubu 2 kişi, Girmeli Çok Programlı Lisesi Müdür Yardımcısı Mehmet Ali İnan ile okulun hizmetlisi Sabahatın Doğan'ı okul bahçesinde bulunan otomobile bindirerek kaçırdı. Teröristlerin, okuldaki diğer öğretmenleri bir saatten önce jandarmaya haber verilmesi halinde arkadaşlarını öldürmekle tehdit etti. Olayın duyulması üzerine beldeye gelen jandarma, okul yöneticileri ile öğretmenlerin ifadesine başvurdu. Kaçırılan müdür yardımcısı ile hizmetlinin bulunması için bölgede operasyon başlatıldı. Arama çalışmaları devam ediyor.</p>	<p>Mardin'de patlama: 1 polis şehit</p> <p>DHA 15.10.2012 'A A'</p> <p>Mardin'in Derik İlçesi'ndeki patlamada ağır yaralanan polis memuru şehit oldu.</p> <p>Mardin'in Derik İlçesi'nde PKK'lı teröristlerin Özel Harekat Şube Müdürlüğü'ne ait polis aracının geçiği sırasında düzenlediği bombalı saldırıda yaralanan 3 polisten, sağlık durumu ağır olan Orhan Ayhan, kaldırıldığı Kızıltepe Devlet Hastanesi'nde yapılan tüm müdahalelere rağmen şehit oldu. Saldırıda yaralanan diğer 2 polis memurunun Kızıltepe Devlet Hastanesi'nde tedavisi sürüyor. 2 polisin sağlık durumlarının iyi olduğu bildirildi.</p>

Şekil 12. Hürriyet Gazetesinin internet arşivinden alınmıştır.

Mardin ile ilgili haberler iktidar söylemlerinin ve söylencelerin aksine bölgedeki terör olayları üzerine odaklanmıştır. Medyatik söylemlerin, bölgedeki terör eylemlerini ya da günlük hayatta meydana gelebilecek herhangi bir suç olayını fazlaca tekrarlamaları bölgesel korkuları tetiklediği düşünülebilir. Bölge dışında üretilen bu korku kentin kimliğinde çok dile getirilmeyen ama derin izleri olan bir etkidir.

Sonuç olarak haberlerdeki söylemlerin geneli analiz edildiğinde kentin kimliği, tablo 6 olduğu gibi şekillenmektedir.

Tablo 6. Haberlerden elde edilen kimlik ögeleri pembe renk ile renklendirilmiştir.

Taş Mimari	Haberler	Mezopotamya Merkezi
Müze Kent		Bilim Şehri
Barış ve Hoşgörü Kenti		Dünya Mirası Kenti
Dinlerin ve Dillerin Kenti		Yıldız Kent
Sınır Kent		7 bin Yıllık Kent
Tarihi Kent		Kadim Kent
Kültür Kent		Benzemiş Kent (... Gibi Kent)
Huzur Kenti		Kültürü Yok olan Kent
Açık Hava Sinema Platosu		Mardinwood
Büyükşehir		Turizm Kenti
Kale Kent		Masalsı Kent
Terör Kent		Medeniyetler Beşiği
Deniz Kenarındaki Kent		Otantik kent
Aşiret Kent		Reklam (pazarlama) Kenti
Taşın Dantel Gibi İşlendiği Kent		Karşılaşmalar Uzaklaşmalar Kenti
Kimliği kaybolan kent		Dönüşen Kent
Güzel Kent		Zamanın durduğu Kent
Çarpık Kent		Fotojenik kent
Artuklu Üniversitesi		Çatışma(arap*kürt) Kent
Ekonomisi Büyüyen Kent		Kimliksiz Yenişehir

İktidar söylemlerinde yer alan “güven ortamı” ibarelerini bu derin izleri silme çabası olarak değerlendirmek çok da yanlış olmayacaktır. Üretilen korkunun şehirle ilgili birçok potansiyeli gölgelediği, özellikle ülkenin batısında farklı bir imaj ile anılmasına neden olduğu açıktır. Oysa ki Mardin’de yaşayanlar için benzer bir korkunun olmadığı, en azından batıdaki gibi bir korkunun olmadığı görülmektedir.

Söylemlerin dışında bölge için gerçekliği olan terör varlığının, bölgenin kentsel bağlamda gelişimini etkilediği görülmektedir. “köy boşaltma”, “zorunlu göç”, güvenlik nedeni ile “olağanüstü hal” ilanları gibi çeşitli dönemlerde alınan kararlar bugünün Mardin’ini ve bölgenin genel karakterini oluşturan etkilerdir (Sarı, 2010, s. 117-120). Bu konu bölge potansiyellerini ve dinamiklerini anlamak adına üzerinde ciddi araştırmalar gerektiren, şehirciliği ve mimariyi de toplumsallığı nedeni ile yakından ilgilendiren araştırmadan mahrum kalmış bir konudur. Bugün Mardin’in kentsel dokusunu bu araştırmaları yapmadan incelemek, kentsel doku içerisinde yaşayan ve belli bir çoğunluğa sahip sosyal dokuyu göz ardı ederek yapılan çalışmalar olacağı ve yüzeysel kalacağı açıktır. Örneğin tarihi evlerin birçoğundan çeşitli çevre köylerden Mardin’e göç eden ve

gelir düzeyleri düşük kullanıcılar yaşamaktadır. Aynı şekilde Yenişehir’le Eski Mardin arasında, yine aynı göçler nedeniyle, gecekonduların çeşitli altyapı problemleri ile birlikte varlık sürdürmektedir.

Şekil 13. Mardin genel görünüşü²¹, fotoğrafın alt kısmındaki yerleşim yerleri gecekondulardan oluşmaktadır.

Mardin yaşanmışlıkları ile kazandığı değerler sayesinde bölgedeki diğer kentlere göre biraz daha şanslıdır. Medyada korku uyandıracak haberlerin etkisine rağmen ülke içinde gezip görülesi yerlerin ilk sıralarında yer alır. Tanıtım yönündeki haberlerde kentin “eşsiz güzelliğinden” bahsedilirken, yine kentin gerçekliğinden uzakta bir algı oluşturulmak istenir. Sonrasında bu algı “doğuda ama doğu gibi değil” söylemleri ile pekiştirilir. Övgülerle anlatılan Mardin kimliği de bir taraftan kendiliğinden oluşmuş olur. Sonuç olarak televizyon radyo ve internet haberlerinde sıklıkla çeşitli şekillerde gündeme gelen Mardin, her gündemin kendine verdiği kimlik ile yeniden yapılanmaktadır.

²¹ M. Çağlayan arşivinden.

2.1.2.4. Ticari reklamlar

Kimlik öğelerinin ekonomik kaygılar ile kullanılması çokça yaygındır. Ticari ürünler ya önceden çeşitli şekilde var edilen bir kimliği kullanır ya da kendilerine bir kimlik var edeler. Böylelikle de finansal bir fayda sağlanmış olurlar. Bu bağlamda kent kimlikleri de ticari reklamlarda sıklıkla kullanılır. Örneğin dondurma Maraş kimliği üzerinden satılır ya da ahşap mimari Karadeniz üzerinden anlatılır. Burada amaç meta olan ürünün belirli bir kalite sınıfına aidiyetini kurmaktır.

Mardin böyle bir kullanım için yaygın olarak bilinen kimlik öğelerine sahiptir. Çok kolay çağrışımlar kurması nedeniyle reklamcılar tarafından tercih edilen Mardin dekor olarak kullanıma uygundur. Bu doğrultuda birçok reklam filmine mekân sağlamaktadır. Bunlar bir tanesi de “Redbull” reklamıdır.

Şekil 14. Red Bull Sporucusu Ryan Doyle Mardin’de yaptığı belgesel çekiminden alınan fotoğraflar²²

Bir ürünü tanıtmak, o malın özelliklerini tanıtmaktan çok onunla ilgili bir imaj kurmayı, bir görüntüyü gerçek kılmayı da beraberinde getir (Sönmez, 2001, s. 26).

Bir enerji içeceği olarak “Redbull” dünyaca ünlü serbest koşucu Ryan Doyle’un Mardin’de gerçekleştirdiği performansının gösterildiği bir reklam filmi hazırlamıştır. Ürünün ana faydası olarak enerji sağlayan içerik, ünlü bir sporcunun harekete dayalı

²² Sağdaki fotoğraf <http://www.sentezhaber.com/red-bull-sporucusu-ryan-doyle-mardinde-belgesel-cekim-yapti-h47729.html> internet adresinden 20 Ocak 2013 tarihinde alınmıştır.

Soldaki fotoğraf http://www.redbull.com.tr/cs/Satellite/tr_TR/Article/%C3%87ATILARIN-EFEND%C4%B0S%C4%B0-MARD%C4%B0NDE-021243052466063 internet adresinden 20 Ocak 2013 tarihinde alınmıştır.

performansı, binlerce yıldır hareketsizliğini korumasıyla ünlü Mardin kimliği üzerinden konumlandırılmaktadır. Bu konumlandırmada Mardin'in tarihi mekânlarından ana kimlik göstergeleri olarak medrese, manastır, cami gibi dinsel öğelerle kentin mistik havasında hedef kitleyi, dünyanın sayılı tarihi kentlerinden Mardin'in kimliğinde orijinal bir keşfe çağırmaktadır. Aslında zamanın durduğu yer olarak adlandırılan ve binlerce yıldır özelliklerini aynen koruyan Mardin'de, bir bakıma hareketsizliğin içinde harekete dair bir zıtlık yaratarak, kentin zihinlerde yer etmiş algısını, ürün özelliğine dikkat çekici bir unsur olarak kullanmıştır. (URL-6)

Küresel çapta konumlanan Redbull reklamlarını genellikle yaptığı etkinliklerin dikkat çekiciliğine ve ürünle dolaylı olarak kurulan bağlarla evrensel anlamda eğlence, hareket, performans ve kültürel öğelere vurgu yapmaktadır. Mardin örneğinde de marka Mardin'in evrensel olarak önem arz eden mistik havası ve mimari yapısı üzerinden kendi küreselleşmesini ve marka algısını güçlendirdiği görülmektedir.

Aynı şekilde Mardin'in oluşturulan kimliğinin ticari amaçlar için kullanılmasına konaklama mekânlarının reklamlarında da rastlamak mümkündür. Mardin'in "marka" kabul edilebilecek bazı otellerinin tanıtım sayfalarında Mardin'in kimliğine dair söylemlerin tekrarlandığı görülmektedir.

Hilton Garden Inn Mardin'in internet sitesinde yer alan tanıtımda "dillerin ve dinlerin şehri olarak nitelendirilen Mardin dünya kültür mirası açısından korunmuş üç şehirden biridir. Mezopotamya'nın eşsiz tarihini sergilemede mimari karakteri önemli rol oynamaktadır" bilgilerine yer verilmektedir. (URL-7)

Erdoba Otel'in internet sitesindeki tanıtımında "Mardin, mimari, etnografik, arkeolojik, tarihi ve görsel değerleri ile zamanın durduğu izlenimini veren Güneydoğunun şiirsel kentlerinden biridir. Mardin'de, farklı dini inanışlar paralelinde, sanatsal açıdan da tarihi değeri olan camiler, türbeler, kiliseler, manastır ve benzeri dini eserler barındırmaktadır. Mardin, İpek Yolu güzergahında olup, 5 han ve kervansaray mevcuttur. Önemli bir İnanç Turizmi merkezi olan Mardin'de merkezde Ulu Cami, Meryemana Kilisesi ve Patrikhanesi, Mor Yusuf Kilisesi (Surp Hovsep), Deyruülzafaran Manastırı (Mor Hananya), Deyrulumur Manastırı (Mor Gabriyel), Mor Yakup Manastırı (Nusaybin), Midyat Meryemana Manastırı ve Mor Dimet Manastırı görülmeye değerdir" (URL-8) gibi açıklamalarla Mardin'in özellikle bulunduğu coğrafya üzerindeki tarihi geçmişe vurgu yapılmaktadır.

Reyhani Kasrı Otelin tanıtımında ise “Geleceğini geçmişinde arayan efsanelerin beşiğinde eşsiz bir deneyim” (URL-9) şeklinde yer alan bilgiler de Mardin’in tematik yapısına bütüncül şekilde ele alan retorik bir yaklaşım söz konusudur.

Şekil 15. Hotel Reyhani Kasrı İnternet Sitesi Giriş Sayfası

Yay Grand Otel'in internet sitesinde ise; “ Doğunun misafirperverliği, Diller ve Dinler Diyarı, Mardin'in mistik havasını solumaya davet ediyor” (URL-10) tarzındaki bilgilerde yine Mardin'in karakteristik özellikleri üzerinden bir pazarlama stratejisi yapılandırıldığını göstermektedir.

Bir diğer ticari reklam ise Lina Grup tarafından Mardin Valiliği ortaklığında organize edilen 8-12 Kasım 2012 Mardin Tanıtım Günleri Etkinliği kapsamında başkent Ankara'da gerçekleşmiştir. Mardin Valiliği başta olmak üzere yerel kurum ve kuruluşların öncülüğünde ulusal ve uluslararası çapta Mardin'in yerel ve evrensel olduğu kabul edilen değerlerinin tanıtımını yaparak kentin turizminin ve genel olarak ekonomisinin canlandırılmasını amaçlayan bir etkinlik düzenlenmiştir.

Etkinliğin internet sitesinde genel bilgi şöyle verilmektedir; “Mardin ilimizin sanayi ve ticaret alanında ulaştığı noktayı Ankara'daki büyükelçiliklerin, ticari ataşelerini organizasyonumuza davet ederek tüm dünyada kültürel ve turizm açısından tanıtımının yanı sıra Mardin'de bulunan sanayi kuruluşların el sanatlarının ticari faaliyette bulunan firmaların tanıtımına katkı sağlayacak reklamlar amaçlamaktayız” (URL-11).

Etkinliğin internet sitesinde “Medeniyetler Şehri Ankara'da” ana teması işlenirken aynı zamandan Başbakan Erdoğan'ın Mardin kadınları için söylediği “Mardin, çilekeş, dirayetli, yürekli Anadolu kadınlarının şehridir” sözüne yer verildiği görülmektedir. Aynı

zamanda yine Mardin'in klasikleşmiş mimari karakterlerinden oluşan fotoğraf seçmeleri sitede yer almaktadır. Bu etkinliğin de sunuluş şekline anlaşılabileceği üzere Mardin'deki ekonominin canlandırılması için, Mardin'in özelliklerinin ayırt edici birer kimlik ögesi olarak konumlandırılarak ticarileştirildiği görülmektedir.

Ülke geneline yönelik yapılan ticari reklamlarda Mardin kimliği tanıtıma ve pazarlama yönelik bir kurgu olarak kendini göstermektedir. Bu doğrultuda kimlik verilerinin tablo 7 de görüldüğü gibi daha çok tanıtım odaklı geliştiği görülmektedir.

Tablo 7. Ticari Reklamlardan elde edilen kimlik öğeleri yeşil renk ile renklendirilmiştir.

Taş Mimari	Ticari Reklamlar	Mezopotamya Merkezi
Müze Kent		Bilim Şehri
Barış ve Hoşgörü Kenti		Dünya Mirası Kenti
Dinlerin ve Dillerin Kenti		Yıldız Kent
Sınır Kent		7 bin Yıllık Kent
Tarihi Kent		Kadim Kent
Kültür Kent		Benzemiş Kent (... Gibi Kent)
Huzur Kenti		Kültürü Yok olan Kent
Açık Hava Sinema Platosu		Mardinwood
Büyükşehir		Turizm Kenti
Kale Kent		Masalsı Kent
Terör Kent		Medeniyetler Beşiği
Deniz Kenarındaki Kent		Otantik kent
Aşiret Kent		Reklam (pazarlama) Kenti
Taşın Dantel Gibi İşlendiği Kent		Karşılaşmalar Uzaklaşmalar Kenti
Kimliği kaybolan kent		Dönüşen Kent
Güzel Kent		Zamanın Durduğu Kent
Çarpık Kent		Fotojenik kent
Artuklu Üniversitesi		Çatışma(arap*kürt) Kent
Ekonomisi Büyüyen Kent		Kimliksiz Yenişehir

Mardin özelliklerinin ticarileştirilmesi açısından bakıldığında kimlik; farklı sektörlerin yerelin doğasını yansıttığını iddia edikleri ana temalar üzerinden, aslında kendi pazarlama stratejilerinin bir parçasını oluşturdukları görülmektedir. Böylelikle kurumlar sundukları hizmet veya ürettikleri ürünlerin bir veya birkaç özelliğini Mardin'in otantik verileri ile özdeşleştirerek sunmaktadırlar. Böylelikle ürün, önceden bilindiği düşünülen başka bir veri ile —ki buna kimlik de denilebilir— bağlanmaktadır. Kısacası ticari reklamlar zaten kendisi de bir temsil olan kimlik üzerinden yeni temsiller üretilerek

yapılmaktadır. Peki, Mardin için gerçeği anlatan kimlik hangisidir? Ya da Mardin kimliği ile temsil edilen objeler Mardin gerçeğini ne ölçüde anlatır?

2.1.3. Değerlendirme ve Tartışma

Farklı söylem alanlarında yapılan söylem analizleri incelendiğinde kentin kimliği ile ilgili stereotiplerin bir tabloya dönüştüğü görülebilmektedir. Bu stereotipleri oluşturan kelimelerin içinde geçtiği konuşmalar, metinler, her türlü bilgi aktarımı birbiri ile ilişkilendirildiğinde Mardin kent kimliği tartışmaya açılarak bir okuma denemesi yapılabilir.

Söylem alanlarının ürettiği kavramlar ortak bir tabloda birleştirildiğinde bazı stereotiplerin daha fazla tekrar edildiği gözlenmiştir. Her söylem alanının kendi dinamikleriyle ürettiği stereotiplerin tekrar sayısı ile kentin kimliğinde oluşturduğu izler arasında doğrusal bir ilişki görülmektedir. Söz gelimi söylem analizlerinde bir stereotip dört söylem alanında da tekrarlanmış ise kentin kimliğini tariflerken mutlaka atıfta bulunulduğu, söylem alanlarında çapraz yapılacak bir okumada hemen fark edilecektir. Dört söylem alanının üst üste çakıştırılması ile tablo 8'i oluşturmak mümkündür.

Oluşturulan tablonun ilk sütununda kimlik verileri sağlayan ve analizlerden elde edilen stereotiplere yer verilmiştir. Sonraki dört sütunda yer alan harfler her bir söylem alanını tariflemektedir. Mavi renk iktidar söylemlerini, pembe renk haberlerin oluşturduğu söylem alanını, yeşil renk ve ticari reklamların ürettiği söylemleri, turuncu renk ise söylencelerden elde edilen stereotipleri göstermektedir. Derecelendirmenin yapıldığı son sütun ise stereotiplerin dört söylem alanından kaçında tekrarlandığını göstermektedir. Örneğin “taş mimari” stereotipi, iktidar söylemleri, söylenceler ve ticari reklamlar olmak üzere 3 söylem alanında sıkça tekrarlanmaktadır. Haberlerde ise bu stereotipe rastlanmamaktadır. Stereotiplerin her bir söylem alanı içinde ne kadar tekrar edildiğinin belirlenmesi bu araştırma için mümkün olamamıştır. Her bir söylem alanının kendi içinde yapılan araştırmada söylemin ne kadar tekrarlandığından çok hangi söylem alanlarında ortak olarak tekrarlandığı üzerinde durulmuştur.

Tablo 8. Dört söylem alanında üretilen stereotiplerin üretim kaynakları ve tekrar sayıları

Kimlikler (stereotipler)	İktidar Söylemleri	Haberler	Söylenceler	Ticari reklamlar	Derecelendirme
Taş Mimari					3
Müze Kent					2
Barış ve Hoşgörü Kenti					3
Dinlerin ve Dillerin Kenti					4
Sınır Kent					3
Tarihi Kent					2
Kültür Kent					2
Huzur Kenti					1
Açık Hava Sinema Platosu					2
Büyükşehir					3
Kale Kent					1
Terör Kent					2
Deniz Kenarındaki Kent					1
Aşiret Kent					1
Taşın Dantel Gibi İşlendiği Kent					2
Kimliği kaybolan kent					1
Güzel Kent					2
Çarpık Kent					3
Artuklu Üniversitesi					2
Ekonomisi Büyüyen Kent					4
Mezopotamya Merkezi					3
Bilim Şehri					1
Dünya Mirası Kenti					4
Yıldız Kent					1
7 bin Yıllık Kent					2
Kadim Kent					2
Benzemiş Kent (... Gibi Kent)					2
Kültürü Yok olan Kent					1
Mardinwood					1
Turizm Kenti					4
Masalsı Kent					2
Medeniyetler Beşiği					3
Otantik kent					2
Reklam (pazarlama) Kenti					4
Karşılaşmalar Uzaklaşmalar Kenti					3
Dönüşen Kent					3
Zamanın durduğu Kent					2
Fotojenik kent					2
Çatışma(arap*kürt) Kent					2
Kimliksiz Yenişehir					2

Dört söylem alanının birbiri ile ilişkilendirilmesinden oluşan tabloda “dillerin ve dinlerin kenti”, “ekonomisi büyüyen kent”, “Dünya mirası kenti”, “turizm kenti”, “reklam ve pazarlama kenti” stereotiplerinin bütün söylem alanlarında tekrarlandığı görülmektedir. Üç söylem alanında ağırlığını hissedilen stereotipler ise “taş mimarı”, “barış ve hoşgörü kenti”, “büyükşehir”, “Mezopotamya merkezi”, “medeniyetler beşiği”, “çarpık kent”, “dönüşen kent” olarak kendini göstermektedir. Daha sonra iki söylem alanında tekrarlanan kimlik verileri incelendiğinde “müze kent”, “tarihi kent”, kültür kent”, “açık hava sinema platosu”, “terör kent”, “taşın dantel gibi işlendiği kent”, “güzel kent”, “Artuklu Üniversitesi”, “7 bin yıllık kent”, “kadim kent”, “benzemiş kent (...gibi kent)”, “masalsı kent”, “otantik kent”, “zamanın durduğu kent”, “fotojenik kent”, “çatışma (Arap, Kürt) kent”, “kimliksiz Yenişehir” söylemleri ile karşılaşılır. Mardin’in kimliğinde en az dile gelen söylemleri ise “huzur kenti”, “kale kent”, “deniz kenarındaki kent”, “aşiret kenti”, “kimliği kaybolan kent”, “bilim şehri”, “yıldız kent”, “kültürü yok olan kent”, “Mardinwood” stereotipleridir.

Tablo incelendiğinde en fazla stereotipi üreten söylem alanının iktidarın söylem alanı ve onun etkisi dâhilinde olan toplumun söylem alanı söylencelerin diğer alanlara göre daha üretken olduğu görülmektedir. En az söylem üreten alan ise kente daha dar ve belki de daha özellikli bir perspektiften bakan haber kaynaklarının söylemleridir.

Söylem alanlarının ürettiği verilerin Mardin kimliğini oluşturan yapı taşları olduğunu söylemek mümkündür. Bu nedenle Mardin kimliğine diğer bütün kimlikler gibi “verili kimlik” perspektifinden bakılabilir. Böyle bir kimlik inşası birçok tartışma düzlemini de kendi içinde barındırmaktadır. Mardin’in kendine has tabir edilen kimlik söylemi tartışmaya açıldığında, verilen ve gerçeklik olarak sunulan bilginin sorgulanması olanak bulacaktır. Bu doğrultuda Mardin kimliğinin bilgisi maddeler halinde tartışılabilir. Öncelikli olarak “kendine has kimlik” tartışmaya açılmalıdır. Daha sonra söylem alanlarında sıklıkla dile getirilen diğer stereotiplerin üretim sebepleri üzerinde durularak kent ile kurduğu ilişki incelenmelidir.

1. Mardin'in kendine “has bir kimliği” ile çevre şehirlerden farkını ortaya koyan, bu coğrafyada özellikle de o kimlikle kendini ön sıralara taşıyacak olan bir kent olduğunun sinyalleri verilmektedir. İçinde Mardin geçen birçok metinde bu kendine has kimlik ibaresine rastlamak olanaklıdır. Belki de burada üzerinde durulması gereken soru hangi döneme ait kimliği, kim için kimliği olduğudur. Çünkü Mardin'in kimliğinin sürekli bir değişim içinde olduğu yapılan birçok araştırmada tartışılmıştır (Sarı, 2010). Bahsedildiği

gibi tek bir kimlikten konuşmak mümkün müdür? Bahsedilen kimlik ve gerçekte var olan kimlik gerçek manada birbirleri ile örtüşebilmekte midir? Kendine has kimliğinden bahsederken bir taraftan da çok farklı kimlikleri bir arada yaşatıyor olmasının dile getirilmesi bir paradoks değil midir? Kimliğin daima bir karşı karşıya gelişe, bir ötekine ihtiyaç duymasına rağmen, bu karşılaşmalar yumuşatılmakta ve ötekinin de aslında sizden olduğunun resmi çizilmektedir. Böylelikle tek bir kimliğin söz konusu olduğu bir çerçeve oluşturulmaktadır.

2. Mardin için bir diğer kimlik göstergesi olan çok farklı kimliklerin varlığı ve biraradalığı, çokkültürlülüğe ya da kültürlerarası bir kimliğe işaret etmektedir. Kültürlerarasılık kavramı birden fazla kültürün birbirleri içinde kendi kimliklerini koruyarak -dolayısıyla kültürlerarasılık kavramı da aynı problemi yeniden üretmiyor- varlıklarını sürdürdüğünü anlatan bir terimdir. Oysa Mardin birçok kimlik ve kültür bileşenin birbiri içinde çözüldüğü, Türkiye'nin herhangi bir yerinden alacağınız kesit kadar "çok kültürlü" bir yerdir. Arap'ın Kürtçe, Kürt'ün, Arapça, Süryani'nin Arapça, hepsinin Türkçe konuşabildiği bir kent olan Mardin'i dillerin kenti olarak görebilirken dilin aynı zamanda kimliği inşa ettiğini söylemek pek mümkün gözükmemektedir. Aynı şekilde din kurumunu ele aldığımızda Araplarla Kürtlerin Müslüman olmaları, Süryanilerin Hıristiyan olmaları, Yezidi Kürtlerin olması, kimliği ne derece etkilemektedir. Söylemde var olan kimlik hangi saf kimliğe işaret etmektedir? Ya da alanımız olması sebebi ile biz mimarlar için önemli olan nokta bu derece farklı kimliklerin varlığının mimariye nasıl sirayet ettiğidir. Kimliği nasıl okuruz; "dil" üzerinden mi "din" üzerinden mi "ırk" üzerinden mi yoksa bunların bileşenin günlük pratiklere yansımından -mimarlıktan- mı (Bruinessen, 2012)?

3. Mezopotamya, Mardin'in sıkça ilişkilendirildiği, kültürel köprülerin varlığının şimdilerde dile getirildiği bir başka kimlik ögesidir. Mardin bir sınır şehridir ve ülkelerin kültürel olmasa da politik farklılıklarının karşı karşıya geldiği bir yerdedir. Yıllardır süregelen politik sıkıntıların Mezopotamya gibi birleştirici bir kültür etmeni ile çözümleneceğine işaret etmektedir. Arap ve Kürt medeniyetleri ile ortak söylemlerin üretebilmesi bölge için önemlidir. Ayrıca "sınır" şehri olması nedeni ile komşu ülkelerle kurulacak ilişkilerde eşik olmaktadır. Bu nedenle kentin bölgede tarihi merkez olma iddiası üstte tutulmaktadır.

4. Üzerinde durulan önemli bir husus da kentin yıllarca barış, huzur ve tolerans ortamında varlığını sürdürdüğüdür.

Bu nitelendirmeleri kitabına taşıyan Sarı'nın şehirde yaşayan insanlarla yaptığı mülakatlar sonucu yazdığı tespitleri meselenin iç dinamiklerini anlamak adına önemlidir.

“Araştırma alanı bağlamında söylemek gerekirse, Arapların birçoğu, büyük oranda Süryani ve/veya Hıristiyan azınlıklara atıfla hoşgörü ve barış içinde yaşadıklarını belirtmektedir... Dini terimden -Hıristiyan- kaçınılarak etnik terim -Süryani- tercih edilmesi anlamlıdır... Yine bazı Araplar Hıristiyanların “meclisinde” yerlerinin olmadığını, onların kendi cemaatleri içinde yaşadıklarını, ancak ilişkilerde bir sorun çıkmadığını vurgulamıştır” (Sarı, 2010, s. 335).

Bu ve benzeri birçok söylemden anlaşılacağı üzere Mardin’de “kardeşçe yaşamak” söylemi, kültürel farklılık sorunlarının üstesinden gelmeye çalışan ya da söz konusu farklılıkları yok etmeye çalışan politik bir çabayı içerir.

5. Buraya kadar toplumsal kimlik ile ilgili söylemlerin dikkat çektiği görülmektedir. Bir diğer söylem ise mimari kimlik ile ilgili olanlardır. Asıl itibari ile toplumsal kimlik ile doğrudan ilişkili olan mimari kimlik için söylemler korumaya yönelik gözükse de daha çok bu değerlerin tanıtılması ve metalaştırılması üzerinde şekillenmektedir. Özellikle de “açık hava müzesi” söylemleri Eski Mardin için Müze Kent projelerine altlık hazırlamaktadır. Şu anda çeşitli mekânsal eksikliklerine rağmen aktif olarak yaşayan Eski Mardin, böyle bir dönüşümün içerisinde nasıl bir “sosyal doku ile bütünleşecek” ve “korunan kimlik” neyin ya da kimin kimliğini anlatacak? Böyle bir dönüşümden söz etmek çeşitli ekonomik gerçeklikler içinde mümkünken bunun “kültür ya da kimlik” adına yapıyor olması meselenin inandırıcılığını ve işlerliğini tartışmaya açmalıdır. “Eski parlaklığını ve kimliğini kaybetmiş bir kent olan Mardin” diye başlayan cümleler kendi öznesini ve sürecini üreten bir yapının emareleridir.

6. Otoritelerin bireysel söylemlerinin belediyeler, valilik, TOKİ ve kalkınma ajansları tarafından biçimlendirildiğini, yapılan projelerle görmek mümkündür. Dicle Kalkınma Ajansının Yatırım Ortamı broşürünün girişi bölümünde:

“...Uçsuz bucaksız tarım arazileri ve büyüleyici tarihi dokusu ile göze çarpan Mardin aynı zamanda Suriye ile sınır komşusu. Tarım ve tarıma dayalı sanayi, turizm, lojistik gibi sektörlerle yönelik yatırımlarda son yıllarda gözle görülür bir artışın gözleendiği Mardin, çok kültürlü yaşam tarzı, tarihi dokusu, tarım arazileri, kamu yatırımlar, konum, ulaşım ve birçok alanda yatırımcılara cazip imkânlar sunmaktadır...” (URL-12).

Cümlelerine yer verilirken devamında yer verdiği “güvenli ve huzurlu bir yatırım ortamı”, “açık hava müzesi”, “turizm sektörü tırmanışta”, “işgücü ve istihdam”, “berekatli

ovalar”, ”gelişmiş ulaşım ağı işletmemizi dünyaya bağlıyor, mallarımız alıcı buluyor”, “komşularla ticaret”, “Orta Doğu’ya açılan kapımız”, “organize sanayi bölgesi” başlıkların ve bu konular ile ilgili yapılan çalışmaların iktidar söylemleri ile paralelliği Mardin için nasıl bir kimlik ya da rol tahayyül edildiğini anlamak adına önemlidir. Bu kimlik verileri ile kente yeni bir imaj ve çeşitli yatırımlar içinde sebep sağlanmaktadır. Böylelikle Mardin söylemlerde de fark edileceği gibi reklam yapılan ve ekonomisi büyüyen kent imgesi ile tanıtılmaktadır.

7. Eski ve Yeni şehir diye iki ayrı profilin olduğu Mardin söylemleri hala Eski Mardin üzerinden devam etmektedir. Kent Yukarı (eski) Mardin aracılığıyla tariflenir. Oysaki Mardin sadece teraslanan, tarihi taş evlerden oluşmamakta, gecekonduyuyla, yeni kent örüntüsüyle, modern hayata ayak uyduran kentsel düzenlemeleri ile gündelik hayatın ekseninde durmaktadır. Yeni şehre dair iktidar tarafında üretilen söylemlerle pek karşılaşılmazken, halk arasında “yeni kentin eskisine yakışmadığı” dile getirilir ve “Mardin’i mahvettiler, eski kenti örnek almadılar” üzerinde yoğunlaşır. (Gürkaş, 2012, s. 105) Yenişehir kentleşme potansiyelleriyle birlikte asıl özne olmasına rağmen, fiziksel manada eski kentin nasıl gölgesinde kalıyorsa, söylem olarak da eski kentin gölgesinde kalmaktadır.

Bu tez çalışmasında birçok sorunsal işaret eden kimlik sorununa, bir şeyin kimliğinin olup olmaması anlamında değil, bir şeyin fazlaca kimlikli olması problemi olarak bakılmaktadır. Yine benzer şekilde kentlere kendilerine atfedilen kimliklerden daha fazlasını içeren ve sürekli değişen, etkileşim içinde, historiyoğrafik bir geçmişi olan mekânlar olarak bakılmıştır. Mardin kenti de birçok kimlik ögesi ile birlikte her gün yeniden bir varoluş inşa etmektedir. Söylem analizi Mardin kimliğinde yer eden her stereotipin, aslında tartışmaya açılacak bir klişe olduğunu ortaya çıkarması adına yararlı olmuştur. Çünkü ancak bu şekilde “kendine has kimlik” ve diğer stereotipler kendilerine ithaf edilen aşkınlıktan ayrılıp tartışma zeminine taşınabilmektedirler.

3. SONUÇ

Kimliğin mimarlıktaki yerinin güncel söylemler üzerinden değerlendirildiği bu çalışmada kavramın öncelikle tarihsel ve bağlamsal süreci incelenmiştir. Sosyal bilimlerdeki tartışmalara değinilen giriş bölümünde kavramın, sosyolojik ve historiyoğrafik sorunsallarına dikkat çekilmektedir. Bu bölümde yapılan okumalarda, modern sosyolojiyle birlikte, diğer literatürler de dâhil olmak üzere, kimliğin kavramsal bağlamda berrak olmadığı yönünde ortak bir yargının varlığı görülmektedir. Buna rağmen neredeyse her bilim dalının kendi literatüründe kullandığı bir kimlik tanımına ve hatta tartışmasına rastlanmaktadır.

Kavramın ülkemizde tartışma gündemine gelmesi ise kabaca 1960'ları bulmaktadır. Bu süre zarfında kimlik kavramının birçok araştırmaya konu olduğu, mimarlık, edebiyat, tarih gibi alanlarda da kendine yer bulduğu bilinmektedir. Yapılan çalışmalarda kimlik kavramına tipolojik, morfolojik, toplumsal, hatta esoterik yaklaşımlar getirilmiş ve kimliğin oluşumu ile ilgili çeşitli varsayımlar ortaya atılmıştır. Buna bağlı olarak da sosyal hayatın her alanında kullanılan "kimlik alanları" oluşturulmuştur. Bu alanlar sadece sosyal hayatta değil mimarlığın içinde de neredeyse herkesin uzlaştığı bir anlama ve anlamlandırma aracı olarak kullanılmıştır. Bu nedenle tez kapsamında kimliğin mimarlıktaki yeri üzerinde durulmuş ve kavramın eleştirilebileceği yeni bir perspektif açma yolu aranmıştır.

Tezin giriş bölümünde yer alan bir diğer başlıkta kimliğin oluşumunda etkili olan aktörler ve söylem üretme yolları örnekler verilerek açıklanmıştır. Kentsel ölçekte üretilen söylemler incelendiğinde aktörlerin kendi alanlarında ürettikleri söylemler ile kentin kimliğini oluşturdukları görülmektedir. Aktörlerden en etkin olanı, yönetim erkini elinde tutan siyasi iktidar olduğu düşünüldüğünde onun etkisi altındaki toplum, kimliğin sonuç ürününün tezahürüdür. Kimliğin bu halini karşılıklı oynanan bir tenis maçına benzetmek mümkündür. Toplum ve iktidar arasında gidip gelen top kimlik diye tanımlanır ve iki taraf da "topun" içsel ve aşkın olduğu yanılısamasını yeniden ve yeniden üretir. Tasarımcılar ve akademisyenler ise oyunun kurallarını yazan aktörlerdir. Tezin yazılış amacı ise, böyle bir metaforla bakıldığında bunun bir oyun olduğunu hatırlatacak herhangi bir perspektifi görebilmenin yollarını aramaktır.

Bir yerin kimliğini okumak için yapılan çalışmalarda, kimliğin öznel olması, birçok ölçütün bir araya gelişi ile oluşması, farklı zamanlarda farklılık gösterebiliyor olması ve dışa vurulduğu bağlamlarda farklı anlamlar taşıyor olması gibi önemli parametrelerin göz ardı edilerek gerçekleştirilmesi, ortaya çıkan nitelemeleri tartışılır kılmaktadır. Burada önemli bir problemle karşılaşmaktadır; kimliğin yorumlarken kime göre, neye göre, hangi zamana göre yorumlanacağı ya da böyle bir ayırım yapıldığında bunun gerçekten bir kimliğe işaret edip edemeyeceği, eğer ediyorsa hangi kimliğine işaret edeceği sorunudur.

Tezin ikinci bölümünde yapılan çalışmalarda kent kimliğine veya mimari kimliğe dair bilginin nasıl üretildiğine yönelik bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmaya göre bir kentin kimliğinin söylemler üzerinden geliştirilmekte olduğu veya dönüştürülebileceği anlaşılmaktadır. Çünkü her aktör kendi kullanım değerine göre, kentin sahip olduğu bir takım özelliklere değer atfederek kimliğinin o yönde biçimlenmesine katkı sağlamaktadır. Böylelikle bir kentin tek bir kimliğe sahip olmadığı ve her türlü değişime açık olduğu anlaşılmaktadır.

. Örneğin tez kapsamında incelenen Mardin’de farklılıkların dostluk bağları ve hoşgörü ile kurulduğu bir ütopya kimliği üretilebilmektedir. Böyle bir kimlik stereotipini Mardin üzerinden üretmek ise söylemin sağladığı etki ile kolayca gerçekleştirilmiştir. Bu ütöpik kimliğin hem ekonomik hem de yönetsel bağlamlarda faydaları kısa dönem için mümkün görünmektedir. Fakat şu açıktır ki, bugün A kimliği ile tanıtılanın yarın B kimliği ile tanıtılabilir olması muhtemeldir ve muhtemel olması da olumlanmalıdır. Burada problem, kimliğin değişken halini değişmeyecek bir gerçeklik olarak varsaymak, bütün düşünsel yorumları bu sınırlar içinde bırakmak ve bireyden aşkın bir gerçeklik olarak görmektir. Böyle bir bakış açısının neden olduğu birçok problemden bahsetmek mümkündür.

Bu duruma örnek olarak akademik çevrelerde devam eden monolitik bir mimarlığa ya da kente ve vernakülere olan inanç (Sarıalioğlu, 2007) gösterilebilir. Söz gelimi ulusal bir kimliğin ürettiği mimarlık ürünleri yıllarca yüksek lisans ve doktora tezlerine konu olmuş veya yere özgü mimarlıklar rejyonelizm ya da tarihselcilikle bütünleştirilip kimlikle anlatılmıştır. Ne var ki ulus kimliğinin tartışmalı hali ya da mimarlıktaki tarihselcilik anlayışının sorunsallığı kimlikten önce değerlendirilmesi gereken meseleler olarak görülmelidir.

Kimliğin bir diğer problemleri kullanımı, ülkemizde uygulanan yapılaşma pratikleri üzerinden verilebilir. Örneğin kimlikle ilgili genel yargı, Türkiye’nin kentleşme tarihine

bakıldığında, imar kanunlarının ve planlarının toplumsallaşmadan uzak uygulamaları sonucunda oluşan mimari birikimi kimliksizleşme kavramı ile açıklamaya çalışır. Oysa ki yapılan güncel uygulamalar aksine çok fazla kimliklidir. Asıl sorunun kaynağına inmek yerine yer, kültür, öz gibi kavramlar ile mimariyi birleştiren ama toplumsallığı meselenin içine dâhil edemeyerek formalist kalan bir mimari dili oluşturmaya çalışmaktadır. Aynı sorunun tekrarını eski eserleri korurken de yapan Türkiye’deki mimarlık anlayışı, koruma gerekliliğini “kimlikli olmaları” ile açıklar ve yapıları yapıldığı tarihteki kimliğine hapseder.

Mardin de böyle bir yargıdan nasibini alır. Yapılan çalışmalar ve incelemeler sonucu, üretilen söylemler ile Mardin kimliğini tariflenmekte ve her seferinde yeniden üretilmektedir. Bu söylemlere göre en sık tekrarlanan kelime ve duygular şunlardır: “kendine has kimliği olan”, “çok farklı kimlikler”, “barış, hoşgörü ve tolerans ortamı”, “iç içe kardeşçe”, “huzur içinde yaşayan”, “Mezopotamya’nın merkezi”, “bütün bölgeye hâkim”, “taşın dantel gibi işlendiği mimari”, “açık hava müzesi”, “UNESCO’nun listesine girmeyi hak eden bir kent”, “tarihi kentsel dönüşüm”. Sonuç olarak, kentin algılanan yüzünün bir anlamda resmedildiği söylemlerde, kentin tümel anlamının yetersiz bırakıldığı veya başka perspektiflere çekilebildiği somut örneklerle görülmüştür. Örneğin bu söylem ile 2000’lerden itibaren Mardin’in zengin tarihsel ve kültürel mirasının turizm hizmetine sunulması, kentin ekonomik kalkınmasının sağlanması yönünde devletin, kentin sivil toplum örgütlerinin ve özel girişimin çabası ortadadır.

Günümüz algılarında kimliklerin birbiri ile ilişkisinin artması ile kimlik diye belirtilen isimlendirmelerin sayıca arttığı, bu çokluk içerisinde de her defasında yeniden inşa edildiği görülmektedir. Evet, kimlikler değişmekte dönüşmektedir. Fakat yok kimliksizleşme anlamında yok olduğunu söylemek, özellikle de mimarlık bağlamında zordur. Ayrıca verilen her kimlik gerçeği ve olgunun kendisini de yansıtmayabilir.

Sonuç olarak araştırma göstermektedir ki, tarih boyunca farklı kırılma düzlemleriyle karşı karşıya kalan Mardin’in bugün, içinde bulunduğu durumdan yola çıkarak, çok etkili bir kırılma düzleminden daha geçiyor olduğu görülmektedir. Bugün gelinen noktada üst üste düşmüş imgeleri, bilhassa küresel kapitalizmin şehirle karşılaşmasıyla ortaya çıkan durumu “kimlik” söylemleri ile açıklamaya çalışan bir mimarlık etiği tasarımcılar için bir girdi meydana getirirken, bir taraftan da tasarımcıların elini kolunu bağlayan sınır taşlarını dikmektedir. Oysaki mimarlık diğer sanat dalları gibi çoklukla beslenen kimlikler-ötesi bir varlıkta vuku bulur. Türkiye’de ise aksi bir durumdan yani kimlikten beslenmeye çalışan

bir mimarlık anlayışından söz mümkündür. Bu noktada Tanyeli'nin "Mimarlık çeşitli kimlik tanımları aracılığıyla hapishaneler kurmaya fazla hevesli bir dünyada kendi yaratacağı düşünme ve eyleme olanaklarıyla kimlikler-aşırı özgürleşme fırsatı ortaya koyabilir mi?" sorusu mevcut çıkmazları değerlendirmek açısından çok önemlidir.

Bütün bu sorular ve tartışmalar kimlik kurgusunun bugüne kadarki konstrüksiyonunu tersine çevirebilmek için cevaplanmayı bekliyor. Bu çalışmada kimlik kurgusu mimarlıkların ve kentlerin mevcut "çoğul"luğunu anlamak adına episteme bağlamında eksik kaldığı yargısına varılmaktadır.

4. KAYNAKLAR

- Abalı, Z., Barkul, Ö. ve Seçkin, N., 2006. Yöresellik Ara Sıra Güncellenen Eski Bir Akım Mı?, Türkiye Mimarlığı Sempozyumu-II Kimlik,Meşruiyet, Etik içinde, TMMOB Mimarlar Odası, Ankara, 57 s
- Akcan, E., 1996. Mimarlığımızda Kimlik-Yer İlişkisi ve İçerik Sorunu, Türkiye Mimarlığı Sepozyumu II, Kimlik, Meşruiyet, Etik içinde, TMMOB Mimarlar Odası, Ankara, 113 s
- Alioğlu, E. F., 1989. Geleneksel Mardin Şehir Dokusu ve Evleri Üzerine Bir Deneme, Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Alioğlu, E. F., 2003. Mardin Şehir Dokusu ve Evleri (2.Baskı B.), Türkiye Ekonomi ve Toplumsal Tarih Vakfı, İstanbul.
- Anonim, 2012. The New International Webster's Comprehensive Dictionary Of The English Language, (W. Morris, ve R. Voorhees, Dü), Trident Press International, Florida.
- Balamir, A. 1993. Mimarın Kimlik, Meşruiyet, Etik Sorunları ve Mimarlığın Disipliner Buhranı, Türkiye Mimarlığı Sempozyumu II. "Kimlik, Meşruiyet, Etik" içinde, TMMOB Mimarlar Odası, Ankara, 24-25
- Balamir, A., 2003. Çağdaş Mimarlık, Mimarlık ve Kimlik Temrinleri- I,II: Türkiye'de Modern Yapı Kültürünün Bir Profili, Mimarlık Dergisi, 313-314, 18-28 ve 24-29
- Balamir, A. ve Asatekin, G., 1991. Ulusal Kimlik Sorusu Üzerine Karşıt Düşünceler ve Konut Mimarisi, ODTÜ Mimarlık Fakültesi Dergisi, 73-87.
- Bayart, J.-F., 1999. Kimlik Yanılsaması. (M. Morali, Çev.), Metis Yayınları, İstanbul
- Berliyurt, B. ve Aysu, E., 2008. Kentsel Kıyılarda Yer Alan Sanayi Bölgelerinde Dönüşüm Potansiyelinin Değerlendirilmesi; Haliç- Tersane Bölgesi, Megaron, 3(2), 195.
- Bilgin, N., 2011. Sosyal Düşüncede Kent Kimliği, İdeal Kent, 3.
- Bourse, M., 2009. Melezliğe Övgü, (I. Ergüden, Çev.), Ayrıntı Yayınları, İstanbul
- Bruinessen, M. V., 2012. Basic Determinants of Kurdish Societ, (K. Akademi, Dü.) Duhok.
- Bulut, S. ve Yaylagül, L., 2004. Türkiyedeki Yazılı Basında Yargıtay ve Mafya İlişkisine Yönelik Haberler, İletişim Dergisi, 19, 124.

- Castells, M., 2005. Enformasyon Çağı: Ekonomi Toplum ve Kültür, Toplumun Yükselişi (E. Kılıç, Çev., Cilt 1.), içinde İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Çelik, H. ve Ekşi, H., 2008. Söylem Analizi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimler Dergisi, Cilt I, 27, 99-117.
- Çöl, Ş. D., 1998. Kentlerin Kimlik Sorunu ve Günümüz Kentlerinin Kimlik Derecesini Ölçmek İçin Bir Yöntem Denemesi, Doktora Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlama, İstanbul.
- Davutoğlu, S., 2008. Değişen Yerleşim Alanlarına Göre Kent Bilinci: Mardin Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Demir, C., 2006. Kent Kimliği Geliştirme Sürecinde Mekansal Model Tasarımı ve Kent Plancılarının Rolü, Planlama Dergisi, 37, 117-122.
- Demir, M. M., 2010. Mardin Şehri, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Demircan, Ö., 2000. İletişim ve Dil Devrimi, Yayılım Yayıncılık, İstanbul
- Durmuş, S., 2010. Kültürel Kimlik ve Mimarın Rolü Üzerine Bir Değerlendirme, Mimarlık Eğitiminin Dünü Bugünü Yarını, Bildiri Kitabı, T.M.M.M.O.B Mimarlar Odası Konya Şubesi, Konya, 169 s
- Dündar, Ş. G., 2010, Ünvan Peşinde Kentler: “Mega” Projeler ve “Mega Etkinlikler” Üzerinden Bir Bakış, Mimarlık, 353.
- Düzenli, H. İ., ve Taşar, E. S. 2012, Mardin'de Tarih, Bina ve Mimarlık Katmanları: 19.yy. Hükümet Konağından 21.yy. Mimarlık Fakültesine Dönüşümün Hikayesi Arredamento, 2, 66-67 s.
- Elliott, R., 1996. Discourse Analysis: Exploring Action, Function And Conflict In Social Texts, Marketing Intelligence & Planning.
- Erdal, B. 2011. Kapitalist Kent Kültür Öznesi, Arredamento,12, s. 91.
- Eren, H., Gözaydın, N., Parlatur, İ., Tekin, T. ve Zülfikar, H. (Dü), 1988. Türkçe Sözlük (Cilt II), Türk Tarih Kurumu Basım Evi, Ankara
- Ertürk, Z., 2012. Anadolu'da Kent Kimliği: Süreklilik, Değişim ve Sorumluluklar, Diyarbakır Mimarlık ve Kent Sempozyumu 2011, Aralık, Diyarbakır, Bildiri Kitabı, 5-6 s
- Evans, G., 2001. Cultural Planning: An Urban Renaissance, Routledge, İngiltere
- Foucault, M., 1992, Hapishanenin Doğuşu, (M. A. Kılıçbay, Çev.), İmge Kitapevi, Ankara

- Görgülü, Z., ve Görgülü, T. 2010. Kentleşme ve Mimarlık, Türkiye’de Planlama ve Mimarlık Alanının Son 10 Yılı, Mimarlık, 352.
- Gözübüyük, G., 2007. Farklı Mimari Dillerde Fraktallere Dayalı Form Üretimi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Gündüz, E. 2011. Tarihi Kentin Korunmasında Çevresel Kapasite Yöntemi-Mardin Örneği, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Gürkaş, E. T. 2012, Şubat. Mardin İzlenim Notları Varsayımlar Versus Yüzleşmeler, Arrdemento Mimarlık, 2, 103-104 s.
- Hall, S., 1990. Cultural Identity and Diaspora, Identity, Community, Culture, Difference. içinde, 225, Londra.
- Hall, S., 1997. "The Work Of Representation" Representation: Cultural Representation and Signifying Practices, Sage Publications, London
- İşcan, A., 2011. Mimarlık Ofislerinde Markalaşma, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Jenkins, R., 1996. Social Identity, Routledge, London
- Keyman, F., 1997. Globalleşme ve Türkiye: Radika Demokrasi Olasılığı, Cumhuriyet, Demokrasi ve Kimlik İçinde, Bağlam Yayıncılık, İstanbul, 283-294 s
- Koçoğlu, Y., 2006. Mardin İli'nin Truzim Potansiyeli, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Kortan, E., 1996. Mimarlıkta Kimlik Sorunu, Türkiye Mimarlığı Sempozyumu II, Kimlik, Meşruyet, Etik içinde, TMMOB, Mimarlar Odası, Ankara, 96-97
- Köse, R. (2002). Mimar ve Yapısı: Özne ve Nesne Etkileşimlerinin Doğası. Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Lynch, K., 1973. Kent İmgesi. (İ. Başaran, Çev.), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları , İstanbul
- Madran, E. 2011. Kent Kimliği / Yapı Kimliği Diyarbakır Üzerine Bir Okuma, Diyarbakır Mimarlık Ve Kent Sempozyumu-2011, Aralık, Diyarbakır, Bildiri Kitabı, 17-29.
- Marshall, G., 1999. Sosyoloji Sözlüğü, (Akinhan, O. ve Kömürcü, D. Çev.), Bilim ve Sanat Yayınları, Ankara
- Mil, B., 2007. Nitel Araştırmalarda Söylem Analizi ve İlkeleri, Nitel Araştırma: Neden, Nasıl, Niçin içinde, Detay Yayıncılık, Ankara, 157-167

- Mutlu, B., 2009. İstanbul'un Seyirlik Gösteri Kentine Dönüşümü: İmgeler ve Söylemler Üzerinden Kent Pazarlaması, Mimarlık Bölümü, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul
- Oktaç, D., 2011. Kent Kimliğine Bütüncül Bir Bakış, İdeal Kent, 3, 9.
- Özbek, H., 2004. Gelenekselden Türeyen Çağdaş Mardin Konut Yerleşimi, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Petruccioli, A. (2008). Bellek Yitiminin Ardından Akdeniz İslam Kent Dokusu Öğrettikleri, (B. Kütükçüoğlu, Çev.), Yem Yayın, İstanbul
- Prohansky, H., Abbe, K., ve Kaminof, R.1983. Place Identity, Physical WorldSocialization of the Self, Journal of Environmental Psychology.
- Salman, Y. 2009. Koruma Kurulu, İstanbullaşmak, Olgular, Sorunsallar,Metaforlar içinde, Garanti Galeri, İstanbul, 172
- Sarı, E., 2010. Kültür, Kimlik, Politika Mardin'de Kültürlerarasılık, İletişim Yayınları, İstanbul
- Sarıoğlu, C., 2007. Historiyografik Bir Sorunsal Olarak "Türk Evi"(1928-1995), Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri, İstanbul.
- Seçkin, S., 2007. Yayınlar Işığında Mardin, Makalelerle Mardin içinde (Cilt III Kentsel Yapı, Mardin Tarihi İhtisas Kütüphanesi, İstanbul, 282
- Seyrek, S., 1993. Kimliğini Arayan Kent Berlin Ve Yeni Saray, Mimarlık, 254, 22-24.
- Sönmez, F. U., 2001. Seksenler İstanbul'u Kentsel Söylemini Popüler Yazılı Medya Üzerinden Okumak, Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Mimarlık Bölümü, İstanbul.
- Sönmez, F. U., Yücel, A., ve Uluoğlu, B. 2009. Popüler Kültürün Kentsel Söylem Oluşturmadaki Etkisi, İTÜ Dergisi/a, 57-66.
- Sözen, E., 1999. Söylem: Belirsizlik, Mücadele, Bilgi, Güç ve Refleksivite, Paradigma Yayınları, İstanbul.
- Tanju, B., 2009. Kimlik, İstanbullaşmak, Olgular, Sorunsallar, Metaforlar içinde, Garanti Galeri, İstanbul, 171.
- Tanju, B., 2009. Viel Veränderung, Wenig Wandel. ARCH+(195), 34-37.
- Tanju, B., Haziran, 2009. Kemalettin'i Yeniden Konumlandırmak, Mimar Kemalettin ve Çağrı Sempozyumu:7-8 Aralık 2007, TMMOB Mimarlar Odası ve Vakıflar Genel Müdürlüğü, Ankara, 217-225

Tanyeli, U. 2010, Türkiye'de Mimari Çeşitlilik Mi, O Da Ne? Aralık 19, 2012 tarihinde Yeni Mimar: <http://www.yenimimar.com/index.php?action=displayArticle&ID=990> adresinden alındı

Tanyeli, U., 2011. Rüya, İnaş,İtiraz Mimari Eleştiri Metinleri, Boyut Yayıncılık, İstanbul

Tanyeli, U. 2012, Mayıs. Yer, Yer-Olmayanlar, Nazileri, Auge ve Akla Getirdikleri, Arredamento Mimarlık, s. 110.

URL-3, Tanyeli U. Felsefe Ekibi-Sanat,
http://www.felsefeekibi.com/sanat/yazilar/yazilar_Turk_modernlesmesi_kent.html,
31 Aralık 2012

URL-4, <http://beta.eksisozluk.com/soylem--187046/ara?author=turki>, Ekşi Sözlük, 31 Aralık 2012

URL-5,<http://www.kenthaber.com/guneydogu-anadolu/mardin/Haber/Genel/Normal/erdogan-sirnaka-gecti/04e4b096-88ff-43cc-979f-92bfb3fd6e30>, Kent Haber, Mardin / Arşiv 2006, 31 Aralık 2012

URL-6, http://www.youtube.com/watch?v=_18EcTYNAAY, YouTube, 28 Mart 2012

URL-7, <http://www.hilton.com.tr/tr/Hilton-Garden-Inn-Mardin/> , Hilton HHonors, 2012

URL-8, <http://www.erdobaelegance.com/> Erdoba Elegans, 28 Mart 2012

URL-9, <http://www.reyhanikasri.com.tr/> Reyhani Kasrı, 27 Mart 2012

URL-10, <http://www.yaygrand.com>, Yay Grand Otel, 31 Aralık 2012

URL-11, <http://mardintanitimgunleri.com/> Mardin Tanıtım Günleri, 31 Aralık 2012

URL-12, Mardin Yatırım Ortamı. Aralık 2012 tarihinde Dicle Kalkınma Ajansı:
<http://www.dika.org.tr/?g1=mardin-yatirim-ortami-katalogu>, 2009, 31 Aralık 2012

URL-13,
http://erdoganbayraktar.emlaktasondakika.com/TOKI_Mardini_aslina_donusturecek/TOKI/20286/haber, ErdoganBayraktar.EmlaktaSondakika, 21 Nisan 2012

URL-14, <http://www.gazeteciler.com/gazete-tirajlari.html>, 31 Aralık 2012

Yanar, H., 1996. Kimlik Ve Ritim, Türkiye Mimarlığı Sempozyumu-II, Kimlik, Meşruiyet, Etik içinde, TMMOB Mimarlar Odası, Ankara, 33-37

Zorlu, T., Aydınlan, E. ve Engin, E. 2012. Kent Kimliği: Tanjant ve Karadeniz Sahil Yollarının Trabzon Kent Kimliğine Etkisi, Mimarlık Dergisi 352.

5. EKLER

1. Son On (2002-2012) Yılı Mardin Konulu Tezleri

Yüksek Öğretim Tez Merkezi'ne kayıtlı tezler içerisinde "Mardin" konulu son on yılın içeren doktora ve yüksek lisans tezleri incelenmiştir. Oluşturulan tabloda kimlik üretimine katkı sağlayan daha çok sosyolojik boyutları olana tezler renkli bloklar ile belirtilmiştir. Koyu renkli bloklar Mimarlık, Şehir ve Bölge Planlama ve Yapı alanlarında yapılan tezleri göstermektedir.

117102	259 numaralı Hicri 1006-1008 (Miladi 1598-1600) tarihli Mardin şer'iyye sicilinin transkripsiyon ve değerlendirmesi/ Ramazan Günay	Yüksek Lisans 2002
121396	Bazı mercimek hat ve çeşitlerinin Mardin koşullarında kökboğazı çürüklüğü hastalığı (Phoma medicaginis var. pinodella)'na karşı reaksiyonlarının ve bu hastalığın verim üzerindeki etkisinin belirlenmesi [Determining reaction of some lentil lines and varieties against crown rot (Phoma medicaginis var. pinodella) disease and effect of disease on yield in Mardin province conditions] / Mahmut Zirek	Yüksek Lisans 2002
121558	Cudi grubu birimlerinin Nusaybin (Mardin)-Cizre (Şırnak) arasında yer alan kesiminin organik petrografi, organofasiyes ve kaynak kaya özellikleri [Organic petrographical, organofacies and source rock properties of the Cudi group units in the area between Nusaybin (Mardin) and Cizre (Şırnak)] / Nazan Yalçın Erik	Doktora 2002
122323	Türkçe dersi öğretiminin başarısının değerlendirilmesi ve karşılaştırmalı olarak incelenmesi (Mardin-Malatya illeri örneği) [The Evaluation of success of teaching Turkish lesson and comperetively investigation] / Ayhan Bulut	Yüksek Lisans 2002
122608	XI-XIII. yüzyıllarda Diyar-ı Bekr bölgesi tarihi [The history of Diyar al-Bakr province from eleventh to thireteenth century] / Adnan Çevik	Doktora 2002
122886	Mardin kent çalışması [Study of Mardin city] / Mehmet Gümüş	Yüksek Lisans 2002
123541	Mardin ve Elazığ illeri kiraz bahçelerinde böcek ve akar faunasının tespiti üzerinde çalışmalar [Determination of the insect and acarina fauna in the cherry orchards of Elazığ and Mardin provinces] / Muharrem Çınar	Yüksek Lisans 2002
127359	Gümüş çayı (Mardin-Kızıltepe) omurgasız zoosönözünün belirlenmesine yönelik ön çalışmalar [A Preliminary study for the determination on the invertebrates of Gümüş creek (Mardin-Kızıltepe)] / Tuğrul Öntürk	Yüksek Lisans 2002
128045	Savur'daki mimari eserler [Architctural works in Savur] / İrfan Yıldız	Yüksek Lisans 2003
30448	Mardin merkez'de sivil mimari süslemelerinde tipolojik çözümleme / Senem Kaş	Yüksek Lisans 2003
131602	Mardin-Mazıdağı fosfat kayası ile baca gazı desülfürizasyonu esnasında karbondioksitin etkisinin incelenmesi [Investigation of the effect of carbondioxide during the desulfurization of flue gas with Mardin-Mazıdağı phosphate rock] / Hatice Bayrakçeken	Yüksek Lisans 2003
134734	Midyat (Mardin) Ovası su kimyası incelemesi [Hydrochemical investigation of Midyat Plane] / Esra Özel	Yüksek Lisans 2003
137088	Cumhuriyet Dönemi Türk tiyatrosunda geleneksel Anadolu giysilerinin	Yüksek Lisans

	yorumlamaları ve Murathan Mungan'ın Mahmud ile Yezida oyununun kostümlerinin tasarlanması(2.CİLT) [The Applied of traditional Anatolian costumes for Turkish theatre in republican era and the costume designs of Murathan Mungan's play Mahmud with Yezida(2.VALUME)] / Fatma Öztürk Dönmez	2003
137338	Türkiye de topluluklar sosyolojisi: Midyat örneği (Süryaniler, Yezidiler, Araplar ve Kürtler) [The Sociology of community in Turkey smaple of Midyat: (Assyrians, Yazidies, Arabics and Kurdish)] / Fethi Nas	Yüksek Lisans 2003
138933	Bahçebaşı, Beylik, Çatalözü. Çağlar, Gürün köyleri ve çevrelerinin (Nusaybin/Mardin) florası [Flora of the Bahçebaşı, Beylik, Çatalözü. Çağlar, Gürün villages and nearby areas (Nusaybin/Mardin)] / Abdurrahman Yıldırım	Yüksek Lisans 2003
139053	Mardin yöresi Spalax'larının (Mammalia:Rodentia) morfolojik ve karyolojik özellikleri [Morphological and karyological peculiarities Spalax's (Mammalia:Rodentia) from Mardin province] / Gökhan Yürümez	Yüksek Lisans 2003
150329	Geleneksel Türk evi planlamasında iklim faktörü: Edirne evleri ve Mardin evleri ile ilgili bir karşılaştırma [Teh factor of the climate in planing the traditional Turkish house; The comparison between Edime and Mardin traditional house] / Nilay Hacıoğlu Apak	Yüksek Lisans 2004
150661	Diyarbakır, Mardin ve Elazığ illeri badem alanlarında görülen fungal hastalık etmenlerinin saptanması [Determination of the fungal disease of almond in Diyarbakır, Mardin and Elazığ provinces, in Turkey] / Bülent Baransel Ertuğrul	Yüksek Lisans 2004
151068	Siverek (Urfa) ve Ergani (Diyarbakır) arasında kalan bölgede açılan bazı kuyularda geçilen Mardin grubu birimlerinin rezervuar jeolojisi özelliklerinin incelenmesi [Investigation of reservoir geology features of Mardin Group in drilling some wells between Siverek (Urfa) and Ergani (Diyarbakır)] / Gülçin Çetin	Yüksek Lisans 2004
151803	Nusaybin (Mardin) sahasının jeolojisi ve tektoniği [Geology and tectonic of Nusaybin (Mardin) area] / Agah Aykut Kırçival	Yüksek Lisans 2004
160241	Mardin/Ceylanpınar örneğinde sınır aşan akiferler [Transboundary ground waters in the example of Mardin/Ceylanpınar] / Neşe Çetinkaya	Yüksek Lisans 2005
163042	Migration and memory: Assyrian identity in Mardin Kerboran/Dargeçit [Göç ve hafıza: Mardin Kerboran/Dargeçit'te Süryani kimliği] / Ramazan Aras	Yüksek Lisans 2005
165945	Geleneksel konut-aile ilişkisinin sürdürdüğü yerleşmeler için bir koruma model önerisi: Mardin-Savur örneği [A preserving modal suggestion for residences, which maintaining traditional house and family relation like Mardin-Savur] / Fatma Meral Halifeoğlu	Doktora 2005
166234	Mardin'de gecekondulu olgusu bir alan araştırması [The squatter fact in the city of Mardin, a site survey] / Fatma Olğaç	Yüksek Lisans 2005
167173	Regenerating the historical fabric: A proposal for a hybrid infill in Mardin [Tarihi dokunun yenilenmesi: Mardin'de bir melez dolgu önerisi] / Mert Kayası	Yüksek Lisans 2005
172732	Mardin ilinde kültürel çekicilikler ve turizm amaçlı kullanım olanakları [Cultural attractions in Mardin province and their usage possibilities for tourism purpose] / Veysi Günal	Doktora 2006
173339	İlköğretim sosyal bilgiler öğretimine ilişkin öğretmen algılarının değerlendirilmesi (Diyarbakır ve Mardin örnekleri) [The evaluation of teachers perception connecting with elementary education social science instruction] / Mehmet Fatih Erdolu	Yüksek Lisans 2005
173998	Güneydoğu Anadolu Mardin ve Adıyaman bölgeleri kambiriyen ve öncesi tortul istifinin stratigrafik ve sedimantolojik denestirilmesi / Nihat Bozdoğan	Yüksek Lisans 1982
174909	Mardin ve çevresinde bir anlatım biçimi olarak mıtırlık [Mıtırlık as a narrative form in and around Mardin] / Necat Keskin	Yüksek Lisans 2006
181436	Seyreltik asetik asit çözeltileri ile kalkerli Mardin-Mazıdağı fosfat kayasının zenginleştirilmesi [Enrichment of calcareous Mardin-Mazıdağı phosphate rock with dilute acetic acid solutions] / Hikmet Şengül	Yüksek Lisans 2006
181943	Mardin-kızıltepe ovası yağmurlama sulama sistemlerinin performanslarının	Yüksek

	belirlenmesi [To determine the performance of the sprinkler irrigation systems in the kızıltepe plain of mardin] / Şirin Aydın	Lisans 2006
184864	Gelenekselden türeyen çağdaş Mardin konut yerleşimi [Contemporary Mardin settlement evolving from vernacular] / Hakan Özbek	Yüksek Lisans 2004
186276	19. yüzyılda Mardin Süryanileri [Mardin Syrians in 19th Century] / İbrahim Özcoşar	Doktora 2006
187873	Cumhuriyet döneminde Mardin ve yöresinde Süryaniler [Syrians in Mardin and its surroundings during the period of republic] / İsmail Ayduşlu	Yüksek Lisans 2005
189219	El-Cezire Fatih İyaz Bin Ganem ve Mardin'in İslamlaşması [The Conqueror of Al-Jazeera İyaz Bin Ganem and the Islamisation of Mardin] / Abdülbaki Bozkurt	Yüksek Lisans 2006
189414	Mardin ili Kızıltepe ilçesindeki merkez ilköğretim okullarında okuyan 6. 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin beslenme alışkanlıkları üzerine bir araştırma [A Research about the nourishing habits of students at 6th, 7th and 8th classes of central primary schools at Kızıltepe district of Mardin province] / Mehmet Avan	Yüksek Lisans 2006
190199	İl emniyet müdürlükleri bünyesinde yürütülen hizmet içi eğitim programları ve katılımcı algıları (Mardin ili örneği) [City police department's in-service training programs and participant perceptions (Mardin example)] / Hacı Mehmet Köse	Yüksek Lisans 2006
190667	Kamu personelinin kişisel ve sosyal özelliklerinin görev etkinliği ile ilişkisi Mardin örneği [The relation between personal and social properties of official staff with duty activity example of Mardin] / Ahmet Levent Ateş	Yüksek Lisans 2006
192179	Mardin Midyat'taki ilköğretim kurumlarında işlenen beden eğitimi derslerine yönelik öğrencilerin, öğretmenlerin ve yöneticilerin görüşleri [The thoughts of students, teachers and managers about physical education classes of primary education schools in Midyat, Mardin] / Halil Alper Altıntaş	Yüksek Lisans 2006
204966	Mardin ilinin turizm potansiyeli [The tourism potential of Mardin] / Yusuf Koçoğlu	Yüksek Lisans 2006
206695	Mardin ili merkezindeki sağlık kuruluşlarında çalışan hemşirelerin iş doyumları ve depresif duyu durumlarının bazı sosyo demografik değişkenler açısından incelenmesi [Research of the job satisfaction and depression and relationship between them and some demographic feature for nurses working in health organization in Mardin] / Bedreddin Ertekin	Yüksek Lisans 2006
213530	Geleneksel mimari dil için geliştirilen tasarım grameri: Mardin [The design grammar for vernacular architectural language: Mardin] / Togay Özkaraduman	Yüksek Lisans 2007
209924	Ali Emîrî ve Mardin Mülûk-i Artûkiyye tarihi ve kitabeleri vesâir vesâik-i mühimme adlı eseri [Ali Emîrî who's from Diyarbakir ve Mardin Mülûk-i Artûkiyye tarihi ve kitabeleri vesâir Vesâik-i Mühimme adlı eseri name's book] / Muhammed Yusuf Yaşar	Yüksek Lisans 2006
208235	İl-ilçe insan hakları kurulları ve Mardin uygulaması [The human rights commissions of province-district and Mardin practice] / Kemal Kızılkaya	Yüksek Lisans 2007
208928	Mardin ilinin iktisadi ve sosyal açıdan gelişimi (1950-2000) [Economical and social development of Mardin between 1950-2000 years.] / Abdürrauf Aydın	Doktora 2007
200529	Werner, Euler ve analitik sinyal tekniklerinin kuramsal olarak karşılaştırılması ve bu tekniklerin Mardin-Derik yükselimine ait manyetik anomaliye uygulanması [Comparison of the Werner, Euler and analytical signal of these techniques to the magnetic anomaly of the Mardin-Derik up-land area] / Nurten Ayten Uyanık	Yüksek Lisans 2007
202001	Mardin ili bağ yetiştiriciliğinin analizi [The analyze of grape production in the city of Mardin] / Hicran Akaalp	Yüksek Lisans 2007
195866	Mardin yöresindeki koyun ve keçilerde brusellozisin seroprevalansının araştırılması [Investigation of seroprevalance of brucellosis in sheeps and goats from Mardin region] / Mustafa Hakkı Çetintaş	Yüksek Lisans 2007

207396	Diyarbakır ve Mardin'deki tarihi kamu yapıları [The governmental strate buildings in Diyarbakir end Mardin] / Özden Gökhan Baydaş	Doktora 2007
177723	Mardin ilinde arıcılığın yapısal analizi [Structural analysis of beekeeping in Mardin province] / Yücel Demir	Yüksek Lisans 2007
218142	Kültür, kimlik, politika: Mardin'de kültürlerarasılık [Culture, identity, politics: Interculturality in Mardin city] / Engin Sarı	Doktora 2007
209009	Mardin ilinde eğitimin dağılışı [The dispersion of education in Mardin] / Enise Türk	Yüksek Lisans 2007
209167	Mardin yezidileri, inanç, sosyal hayat ve coğrafi dağılım [Yezidies of Mardin, belief, social life and geographic distribution] / Yusuf Öz	Yüksek Lisans 2007
209863	201 numaralı Mardin Şer'iyye sicili (Değerlendirme metin transkripsiyonu ve dizin) / Veysi Akay	Yüksek Lisans 2006
213529	Konut ön tasarım sürecinde kural tabanlı bir yazılım modeli: Mardin örneği [A ruled-based software model in the preliminary design phase of housing: Example of Mardin] / Belinda Torus	Yüksek Lisans 2008
214795	235 nolu şeriye sicil defterine göre Mardin [Mardin according to court registry numbered 235] / Fasih Dinç	Yüksek Lisans 2007
211667	Yöresel kültür parklıklarının 7-9 yaş grubu çocuklarının resimlerine yansımaları (Ankara ve Mardin illeri örneği) [The reflections of local culture differences to the pictures of the children in 7-9 age group (samples of Ankara and Mardin cities)] / Münire Meral Yağcı	Yüksek Lisans 2007
230643	La communication interculturelle entre la communauté Chrétienne / Assyrienne et la communauté Musulmane Le cas d'une ville pluriculturelle: Mardin [Hiristiyan / Süryani ve müslüman cemaatleri arasındaki kültürlerarası iletişim Bir çokkültürlü şehir örneği: Mardin] / Su Erol	Yüksek Lisans 2008
179931	Şanlıurfa, Mardin, Batman ve Diyarbakır illerinde patlıcan solgunluk hastalıklarının etmenleri, yaygınlıkları ile bazı çeşitlerin bu hastalıklara karşı tepkileri [Prevalence of the causal agents of wilt disease of eggplant and reactions of some eggplant cultivars against wilt diseases in Şanlıurfa, Mardin, Batman and Diyarbakır provinces] / Ender Ögüt	Yüksek Lisans 2008
226669	Değişen yerleşim alanlarına göre kent bilinci:Mardin örneği [Consciousness depending on urban changing settlement areas: The case of Mardin] / Sedat Davutoğlu	Yüksek Lisans 2008
178477	Mardin/Derik ekolojik koşullarında ikinci ürün olarak yetiştirilebilecek pamuk (Gossypium hirsutum L.) çeşitlerinin tarımsal ve teknolojik özellikleri ve bunlar arasındaki ilişkilerin belirlenmesi üzerinde bir araştırma [A research on determination of agronomic and technological characters and relations among these characters of cotton varieties (Gossypium hirsutum L.) grown as second crop under the Mardin/Derik ecological conditions] / Yusuf Kılıç	Yüksek Lisans 2008
227635	Mardin Youth Center as a model for sustainable development [Sürdürülebilir kalkınma modeli olarak Mardin Gençlik Merkezi] / Ertan Kerem Şahin	Yüksek Lisans 2008
238138	Grammer tabanlı mimari tasarım: Mardin'de ilköğretim okulu tipolojileri [Grammer based architectural design: Elementary school typologies in Mardin] / Hüseyin Tok	Yüksek Lisans 2008
234731	Mardin'deki su mimarisi [Water consructions in Mardin] / İrfan Yıldız	Doktora 2008
179575	Mardin ilinde akrelerin (scorpiones) dağılım ve sistematik yönünden incelenmesi [An investigation of the scorpion species (ordo:scorpiones) of Mardin province] / Mustafa Kürtüllü	Yüksek Lisans 2006
178091	Midyat taşının kaplama ve yapıda kullanılabilirliğinin araştırılması [The usage of midyat stone as a covering and building material researching] / Alper Cenk Kaya	Yüksek Lisans 2008

232384	Mardin-Mazıdağı fosfat kayası ile baca gazı desülfürizasyonunda elde edilen ürünün zenginleştirilmesi ve sülfürik asitte çözünürlüğünün incelenmesi [The upgrading of the product that was obtained by the desulfurization of Mardin-Mazıdağı phosphate rock with flue gas and the investigation of its resolution in H ₂ SO ₄ solutions] / Melike Sınırkaya	Doktora 2008
214117	Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin toplumsal ve siyasal yapısı: Mardin örneğinde siyasal katılım [Social and political structure of Southeast Anatolia Region: A case of political participation in Mardin] / A. Vahap Uluç	Doktora 2007
215980	Midyat (Mardin) civarında etnobotanik [Ethnobotany at Midyat (Mardin)] / Ali Akgül	Yüksek Lisans 2008
251823	Mardin kireç taşının yapı taşı olarak araştırılması [A study on Mardin limestone as a construction component] / Fatih Semerci	Yüksek Lisans 2008
237586	Diyarbakır ve Mardin illerinde mercimek ve domateste zararlı olan canavar otu türler (Orobanch spp.) ve Phytomyza orobanchia (Kaltenbach), 1864 (Diptera:Agromyzidae)'nın bu türler üzerindeki etkinliğinin araştırılması [Investigation on orobanche spp. which are harmful in lentil and tomato fields and efficiency of Pytomyza orobanchia kaltenbach, 1864 (Diptera:Agromyzidae) on orobanche spp. in Diyarbakir and Mardin provinces] / Yunus Bayram	Yüksek Lisans 2008
228719	Mardin efsaneleri [Mardin legends] / Nuriye Sancak	Yüksek Lisans 2008
217072	Mardin ve çevresinde Süryaniler [The Syrians in Mardin and its around] / Zeynep Gül Küçük	Yüksek Lisans 2008
252599	Diyarbakır, Elazığ ve Mardin illeri bağ alanlarında bulunan Cicadellidae türleri, önemlilerinin populasyon değişimleri ve savaşım yöntemlerinin iyileştirilmesi üzerinde araştırmalar [Researches on species of Cicadellidae (Homoptera) family found in the vineyards of Diyarbakir, Elazığ and Mardin provinces of Turkey, distribution area, population fluctuations of important species and improving of struggle methods] / İnanç Özgen	Doktora 2008
233756	Mardin-Kızıltepe koşullarında Türkiye'de tescil edilmiş mercimek çeşitlerinin verim ve bazı verim özelliklerinin belirlenmesi [Determination of yield and some components of the registered lentil cultivars of Turkey in Mardin-Kızıltepe conditions] / Erdal Karadeniz	Yüksek Lisans 2008
239659	Emniyet teşkilatında örgütsel stres kaynakları, Mardin İl Emniyet Müdürlüğü uygulaması [The sources of organizational stress in the police organization, Mardin Police Headquarters sample] / Sevgi Talas Özdemir	Yüksek Lisans 2008
244754	Kalsine edilmiş Mardin-Mazıdağı fosfat kayası ile baca gazı desülfürizasyonu ve desülfürizasyona çeşitli tuzların etkisinin incelenmesi [Flue gas desulphurization with calcined Mardin-Mazıdağı phosphate rock and investigation of the effects of various gas salts on desulphurization] / Jale Naktiyok	Doktora 2008
237224	Mardin ilindeki süt sığırclığı işletmelerinin yapısal özellikleri [The structural characteristics of dairy cattle farms in Mardin province] / Naile Nergiz Öztürk	Yüksek Lisans 2009
259059	Adıyaman-Kahta güneyi (Çalgan-Karaköprü-Alıdağ) Mardin grubu karbonatlarının yer altı jeolojisi ve petrol potansiyelinin incelenmesi [Investigation of subsurface geology and petroleum possibilities of mardin group carbonates in southern Adıyaman-Kahta area (Çalgan-Karaköprü-Alıdağ region)] / Bernin Belma Yazar	Yüksek Lisans 2009
253098	208 nolu Mardin şer'iyeye sicili (metin transkripsiyonu ve değerlendirme) / Danyal Tekdal	Yüksek Lisans 2009
258589	Mardin ili gümüş işlemeciliği ve yörede yapılan ürünlerin bazı özellikleri [Silver working and some properties of silver items produced in Mardin] / İlknur Ertuğrul Kamiloğlu	Doktora 2009
258742	Adıyaman, Mardin, Şanlıurfa ve Şırnak illeri zeytinlerinin (Olea Europaea L.) seleksiyon yolu ile ıslahı ve seçilen tiplerin moleküler markörler aracılığı ile	Doktora 2009

	tanımlanması [Selection based breeding and genetic characterization of selected olive (Olea Europaea L.) genotypes from Adiyaman, Mardin, Şanlıurfa ve Şırnak provinces] / Ebru Sakar Çakır	
252037	Yerel verilerin konut tasarım sürecinde değerlendirilmesi: Mardin örneği [The evaluation of local data in house design process: Mardin example] / Can Karagülle	Doktora 2009
239046	Mardin/Midyat'taki Süryani'lerin halkoyunları ve oyun müzikler [Folklore and folklore music of Mardin-Midyat Suryanies'] / Senem Kumaz	Yüksek Lisans 2009
244086	Güneydoğu Anadolu bölgesi Diyarbakır, Mardin, Urfa, Batman geleneksel köy evleri [The South Anatolian traditional village houses of Diyarbakır, Mardin, Urfa, Batman] / Rojat Aksoy	Yüksek Lisans 2009
248438	İleri doğurganlık yaşındaki evli kadınların ve eşlerinin aile planlamasına yönelik tutumları ve bu konuda verilen eğitimin etkisinin değerlendirilmesi (Mardin/Kızıltepe örneği) [The attitudes of advanced fertility aged women and towards family planning and evaluation of the given education on this subject] / Gülcan Çiftçioğlu	Yüksek Lisans 2009
235219	Mardin süryani cemaati örneğinde kültürel ifade ve anlam üretme alanı olarak ritüeller ve müzik [Music and rituals as cultural expression and meaning production field: The example of mardin syriac community] / Bilgihan Akbaba Bozok	Yüksek Lisans 2009
235129	The closure of the political as a problem of democracy: A critique on democratic thought in Turkey [Demokrasi sorunu olarak politikanın kapanması: Türkiye'de demokrasi düşüncesinin bir eleştirisi] / H. Ertuğ Tomuş	Doktora 2009
249188	Kerküşti Höyüğü III. ve IV. tabakaları çanak çömleği [The pottery of III. and IV. levels of Kerküşti Höyük] / Meral Başaran	Yüksek Lisans 2009
251182	Mardin ilinde ilköğretim kurumlarında çoklu zeka ile yapılan eğitimin fen bilgisi öğretiminde başarıya etkisi [The effect of multiple intelligence based education method to the level of student succes in the primary scholls center of Mardin] / Ebru Beyazıt	Yüksek Lisans 2009
244432	Mardin geleneksel yerleşim dokusunun kentsel dış mekan kullanımları bağlamında incelenmesi [Research on historical Mardin's urban fabric in context of out space usage] / Mehmet Mustafa Tural	Yüksek Lisans 2009
313430	Mardin altın telkari işlemeciliği [Mardin gold filigreed working] / Evin Telli	Yüksek Lisans 2009
252926	Analytic aproach to Mardin vernacular architecture in context of sustainble design [Mardin geleneksel mimarisinin sürdürülebilir tasarım yaklaşımları bağlamında analizi] / Saba Esin Aydın	Yüksek Lisans 2009
249213	Ortaöğretim tarih öğretmenlerinin derslerinde zamanı etkili kullanma stratejilerinin değerlendirilmesi (Mardin ili örneği) [Evaluation of usage effective time strategies in secondary education by history teachers (Mardin sample)] / İslam Çam	Yüksek Lisans 2010
268112	Geleneksel Mardin evlerine ait ahşap kapıların malzeme ve yapım tekniği bakımından incelenmesi [Examination of wooden doors belonging to traditional Mardin houses in terms of their materials and construction techniques] / Emrullah Kılıç	Yüksek Lisans 2010
259295	Asit yağmurlarının Mardin ve çevresindeki tarihi eserlere etkisi [The effect of acid rain on the historical monuments in Mardin region] / Betül Sartop	Yüksek Lisans 2010
289548	Kızıltepe ilçesi'nin (Mardin) beşeri ve ekonomik coğrafyası [Kızıltepe (Mardin) anthropogeography and economic geography] / Cebrail Öztürk	Yüksek Lisans 2010
257422	Mardin'de Süryaniler: Nüfus hareketlilikleri ve nedenleri [Syrians in Mardin: Mobility and Its causes] / Mehmet Keske	Yüksek Lisans 2010
269503	Kentsel planlama yaklaşım farklılıklarının ve plamlama sürecinde rol alan aktörlerin değişiminin yapılı çevre oluşumuna etkisi Mardin Artuklu Üniversitesi Yerleşkesi ve yakın çevre [Reflections on built environment by the approaches of actors and planning that have a role in the formation of urban built environment: The sample of Mardin Artuklu University Campus and near surroundings settlement] / Ali Arı	Yüksek Lisans 2010

293690	The analysis of a problematic city block in Mardin: The Milli settlement [Mardin'de problematik bir yapı adasının analizi: Milli yerleşkesi] / Bahadır Numan	Doktora 2009
255068	Batman, Diyarbakır, Mardin ve Şanlıurfa illeri diplura (Insecta) faunasının saptanması [Diplura (Insecta) fauna is determined cities of Batman, Diyarbakır, Mardin and Şanlıurfa] / Sadreddin Tusun	Yüksek Lisans 2006
257917	Mardin şehri [Mardin city] / Mehmet Mahsun Demir	Yüksek Lisans 2010
262279	Batılı seyyahların gözüyle Mardin ve çevresi (Mardin, Nusaybin ve Hasankef) [Mardin and its surrounding (Mardin, Nusaybin and Hasankef) from the eyes of western travelers] / Mehtap Nasıroğlu	Yüksek Lisans 2010
309062	Toward a reconciliation of virtue and freedom in contemporary political philosophy [Çağdaş siyaset felsefesinde erdem ve özgürlüğün telifine doğru] / Ahmet Okumuş	Doktora 2010
277977	Mardin ili gümüş telkari kadın takıları [Filigree silver jewelry of women of Mardin province] / Yeter Fırat	Yüksek Lisans 2010
275438	Geleneksel Mardin kasırlarının mimari özellikleri ve korunması üzerine bir yöntem araştırması [Architectural features and the conservation of traditional Mardin pavilion on research methods] / Murat Çağlayan	Yüksek Lisans 2010
270594	Mardin ili Kızıltepe ilçesinde organik çilek yetiştiriciliği olanaklarının araştırılması [Yield and quality parameters of two strawberry cultivars with summer planting in Kızıltepe (Mardin) conditions] / Lokman Sezer	Yüksek Lisans 2010
264660	Tur Abdin at close: The church complex at Zaz, Mardin. its architecture, history and contemporary revitalization process [Tur Abdin'e yakından bakış: Mardin'in Zaz köyündeki kilise kompleksi. mimarisi, tarihi ve günümüzdeki yeniden canlandırma süreci] / Reyhan Durmaz	Yüksek Lisans 2010
313926	Savur'daki mezartaşları [The gravetones in Savur] / Mehmet Fatih Pullu	Yüksek Lisans 2010
292881	179 no'lu Mardin Şer'iyeye Sicilinin transkripsiyonu ve değerlendirilmesi [Transcription and evaluation of 179 numbered Mardin Kadhi Register] / Ertuğrul Tan	Yüksek Lisans 2010
276348	Bir kentsel mekan çözümlemesi-Savur (Mardin) örneği [An urban space analysis-Savur (Mardin) example] / Ahmet Serhat Karaduman	Yüksek Lisans 2010
276929	Mardin ilinde makarnalık buğday üretim ekonomisi [Economic analysis of durum wheat production in Mardin] / Veysi Acıbuca	Yüksek Lisans 2010
276930	Mardin ilinde tarımsal yayımı geliştirme projesi kapsamında görev yapan elemanların tarımsal yayım ve danışmanlık sistemine bakışları [Agricultural extension project personnel views about agricultural extension and advisory system in Mardin] / Aslıhan Derman	Yüksek Lisans 2010
313409	Mardin'deki Osmanlı Dönemi mimari yapılarında taş süsleme [Stone ornamentation of architectural buildings in the Ottoman Period in Mardin] / Gülnaz Güzel	Yüksek Lisans 2010
283480	Tarihi kentin korunmasında çevresel kapasite yöntemi-Mardin örneği [Conservation of the historical city by environmental capacity methodology-Mardin sample] / Elif Gündüz	Doktora 2011
287000	Mardin ili buğday ekiliş alanlarında bulunan bitki paraziti nematod türleri üzerinde taksonomik araştırmalar [Taxonomic studies on the species of plant parasitic nematodes in wheat cultivated areas in Mardin province] / Mehmet Kılıç	Yüksek Lisans 2011
290577	Bütünleşik pazarlama iletişimi çerçevesinde Türkiye'de inanç turizminin geliştirilmesi (Mardin örneği) [Development of religious tourism with entegreted marketing communication (Example of Mardin)] / Sadık Serçek	Yüksek Lisans 2011
295459	Mardin belge envanter sistemi [Document inventory system for Mardin] / İzzet Ercan Eraslan	Yüksek Lisans 2011

299970	Süryani kırsal mimarisi üzerine bir araştırma: Midyat-Haberli (Basibirn) Köyü örneği [An analysis on assyrian rural architect: Midyat-Haberli (Basibirn) Village sample] / Berrin Karakaş	Yüksek Lisans 2011
288875	Mardin ili Kızıltepe ilçe merkezinde yaşayan evli kadınların doğum sonrası dönemde anne ve bebek bakımına yönelik bildikleri ve/veya uyguladıkları geleneksel yöntemler [Traditional methods about mother and baby care at postpartum period of married women whom lived in Mardin province, Kızıltepe district] / Vasfiye Bayram Değer	Yüksek Lisans 2011
280987	Mardin Müzesi'ndeki İslami Dönem sikkelerinden örnekler [Islamic-Period coin samples in Mardin Museum] / Necla Akkaya	Doktora 2011
300494	Midyat taşı ve coğrafi çevre arasında ilişkiler [Midyat stone and geographical area relations] / Asiye Günel	Yüksek Lisans 2011
288859	Mardin ilinde 15-49 yaş arası kadınlarda aile içi şiddete maruz kalma sıklığı ve etkileyen faktörler [Frequency of the domestic violence which women aged between 15-49 age in Mardin face with and its effecting factors] / Sema Çiftçi	Yüksek Lisans 2011
320100	Erken Tunç Çağından Yeni Assur Dönemi sonuna kadar Mardin ili tarihi coğrafyası [The historical geography of Mardin province from the Early Bronze Age to the end of New Assyrian Period] / Murat Eroğlu	Yüksek Lisans 2011
308842	Mardin folkloru [Folklore of Mardin] / Ali Ünal Ayan	Yüksek Lisans 2012
314261	Mardin yöresi Süryanilerinde dini ve sosyal hayat [Social and religious life of the Syrian people who live in Mardin area] / Cem Zafer	Yüksek Lisans 2012
314263	Bizans İmparatorluğu Döneminde Nusaybin'in siyasi, sosyal, iktisadi, mimari ve kültürel durumu: IV. -X. yüzyıl [The political, social, economic, architectural and cultural situation of Nisibis during the Byzantine Empire: IV. -X. centuries] / Ahmet Küttük	Doktora 2012
319772	KOBİ'ler için UFRS'nin incelenmesi ve ülkemizdeki muhasebe mesleği mensupları tarafından benimsenme durumuna yönelik bir araştırma: Mardin örneği [The review of IFRS For SME's and the research of accountants' adoption conditions in the country: The case of Mardin] / İlknur Babaoğlu	Yüksek Lisans 2012
318477	Diyarbakır, Mardin ve Elazığ illerinde tarım ve tarım dışı alanlardaki ağaçlarda bulunan Tingidae (Hemiptera) türleri ile bunların parazitoit ve predatörlerinin saptanması ve zararı önemli görülen türlerin biyolojisi ve popülasyon gelişiminin belirlenmesi [Tingidae (Hemiptera) species and their parasitoids and predators in agricultural and non-agricultural areas of Diyarbakır, Mardin and Elazığ provinces and the determination of the biology and population development of species that cause serious damage] / Hasan Maral	Doktora 2012
321080	Theorizing trust in the economic field in the era of neoliberalism: The perspectives of entrepreneurs in Mardin [Neoliberalizm döneminde güveni ekonomik alanda teorileştirme: Mardin'deki girişimcilerin perspektifinden] / Zehra Nurdan Atalay Güneş	Doktora 2012
318052	Mardin yöresinde 2004 – 2010 yılları arasında yapılan ağaçlandırma çalışmalarının değerlendirilmesi [Evaluation of forestation studies carried out between 2004-2010 in Mardin region] / Tuncay Narin	Yüksek Lisans 2012
322388	The heritage of viticulture in Anatolia: Connecting Cappadocia and Mardin through a cultural route of the vine [Anadolu'da bağcılık mirası: Kapadokya ve Mardin'i şarap kültürüyle bağlamak] / Joan MacDonald	Yüksek Lisans 2012
323956	Mardin kentinin korunması kapsamında ' Surp Kevork Ermeni Kilisesi' restorasyon önerisi [The conservation and restoration project Of 'Surp Kevork Armenian Church' in Mardin] / Amine Seyhun Alkan Reis	Yüksek Lisans 2012
320061	Tek Parti Döneminde Mardin: 1923-1950 [Mardin in the Single Political Party Period/Regime] / Cahide Korhan	Yüksek Lisans 2012
320760	Kızıltepe ilçesi (Mardin) atmosferindeki polenlerin araştırılması [The investigation of	Yüksek Lisans

	Kiziltepe district (Mardin) atmosphere pollens] / Kadir Osoydan	2012
321078	Intersecting identities: context and change in the case of Mardinian Arabs [Kesişen kimlikler: Mardinli Araplar örneğinde bağlam ve değişme] / Murat Küçük	Yüksek Lisans 2012
322573	Mardin-Mazıdağı fosfat kayasının yaş baca gazı desülfürizasyonunda kullanımının incelenmesi [The investigation of Mardin-Mazidagi phosphate rock utilization for wet flue gas desulphurisation] / Hayrunnisa Çavuşoğlu	Doktora 2012
324955	XVIII. yüzyılda Mardin Şehri [City of Mardin in the 18th Century] / Veysel Gürhan	Doktora 2012
310349	Geleneksel Mardin evlerinin tasarım ve ergonomi ilişkisi bağlamında incelenmesi [Studying traditional Mardin houses with in the context of design and ergonomic] / Kübra Bayram Kaya	Yüksek Lisans 2012

2. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün Konuşmaları

2.1. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün Mardin Artuklu Üniversitesi'nin 2010-2011 Akademik Yılı Açılış Töreninde Yaptıkları Konuşma

Tarih: 25.10.2010²³

Değerli Konuklar, Mardin Artuklu Üniversitesi'nin Değerli Öğretim Üyeleri ve Değerli Öğrenciler, Hanımefendiler, Beyler, Hepinizi sevgi ve muhabbetle selamlıyorum.

Uzun süredir, Mardin'e gelmeyi gerçekten çok istiyordum. Çünkü gelmeyi epey olmuştum. Daha önceki görevlerim vesilesiyle, birçok defa Mardin'de bulunmuştum. Bu sefer, bu ziyaretim gerçekleşirken, Üniversite'nin, 2010-2011 Akademik Yılı'nın açılışında bulunmak ve bu güzel temel atma merasimlerine katılmak da, benim için ayrı bir mutluluk kaynağı olmaktadır.

Mardin, gerçekten kendine has kimliği olan, özelliği olan bir şehrimizdir. Türkiye'nin her bölgesinin kendine has bir güzelliği vardır, bunu tartışmıyoruz. Ama şu bir gerçek ki: Mardin bir açık hava müzesidir. Ve Mardin'de çok farklı kimlikler, barış, hoşgörü ve tolerans ortamında, iç içe, kardeşçe, yüzyıllardır beraber huzur içerisinde yaşamaktadır. Bu özelliği, Mardin'i tabii ki çok dikkate getirir yapmıştır. İşte böyle bir şehrimizde bulunmaktan büyük bir memnuniyet duyuyorum.

Mardin'in gıyabında her zaman çok güzel konuşulur. Ve konuşulurken de bu özellikleri, dilden dile dolaşır. Biraz önce değerli Rektör Yardımcısı, değerli Rektör, Zeynel Abidin Bey konuşurken Mardin'i yeteri kadar anlattılar. Aslında burası, Mezopotamya'nın önemli merkezlerinden başka birisidir. Ve bu şehirde taş, dantel örülür gibi yontulmuştur. Ve bu özelliğiyle de daima hafızalarda güzel yer etmiştir.

Maalesef son yıllarda, Mardin'in bu güzelliği, neredeyse örtülür, kapatılır şekilde, yanlış yapılaşmanın, yanlış şehirleşmenin ve kötü mimarinin geliştiğini acı acı hepimiz hissederken, tekrar birdenbire herkesin Mardin'i keşfettiğini, Mardin'i sahiplendiğini ve bütün bu çirkinliklerin yavaş yavaş temizlenip, tekrar Mardin'in eski haline o güzelliğiyle, hafızalardan hiç silinmeyecek şekilde kalması yönünde önemli adımlar, teşebbüsler ve çalışmalar yapılmaya başlandığını memnuniyetle görüyoruz.

Hükümetimiz, devletimiz bunun farkına vardı. Burada ise bütün Mardinliler olarak sizler, Mardin'in ileri gelenleri, burada olanları veya burada olmayıp, başka illerimizde olanları, herkes bunu sahiplendi. Değerli Vali, Belediye Başkanı, siyasetçiler herkes bu işin farkına vardılar ve büyük bir çaba gördüm. Bundan büyük bir memnuniyet duydum gerçekten. Daha önceki gelişlerimde, bu çabayı, bu bilinci, bu şuuru görmemiştim, yoktu. Şimdi böyle bir çabanın olmasını çok değerli buluyorum, takdir ediyorum ve bunu çok teşvik ediyorum.

İnanıyorum ki kısa süre içerisinde, UNESCO'nun tarihi miras listesine bu şehir girecektir. Bununla ilgili çalışmayı ben de himayeme aldım, bugün vilayeti ziyaretimde ve bunu hızlandıracağız. Bütün bunlar, Mardin'in eski parlaklığının, sönmek üzere olan o korun, ateşin tekrar nasıl alevleneceğine ve nasıl etrafını pırıldatacağına en güzel işaretidir. Ve böyle bir değişim, tekrar kendine gelme, bu şehri 5-10 sene içerisinde çok cazip yapacak. Ve yerli-yabancı, binlerce yüz binlerce insana ev sahipliği yapacağımıza inanıyorum. Şüphesiz ki, bunun getireceği ekonomi, bunun getireceği dinamizmin çok farklı ve çok katkıları burada yaşayan vatandaşlarımıza da olacaktır.

²³ <http://www.tccb.gov.tr/kategoriozel/371> adresinden 22Aralık 2012 tarihinde kontrol edilmiştir.

Bunları söyledikten sonra, bu Üniversiteyle ilgili bazı görüşlerimi paylaşmak isterim. Tabii ki bütün üniversiteler önemlidir, çünkü ilim yuvasıdır üniversiteler. Çok şükür bugün Türkiye’de her ilde üniversite açıldı. Eskiden olduğu gibi, sadece 3 ilimizde 3-4 tane üniversite değil, çok sayıda üniversite var. Bu üniversitelerin yanında vakıf üniversiteleri var. Daha önce olduğu gibi üniversiteler çok dar kalıplar içerisine zorla sığdırılan değil, tam tersine canlı tartışan, konuşan ve birbiriyle rekabet eden, bilim üreten, ilim üreten kurumlar haline de dönüşüyor. Bundan büyük bir memnuniyet duyuyorum. İşte bu üniversiteler içerisinde bazıları çok temayüz edecektir. Bazıları belki vasat gidecektir, bu işin tabiatı gereği böyledir. Herkes birinci olamaz, herkes ikinci üçüncü de olamaz. Ama bazıları çok ileri gidebilir, bazıları biraz geride kalabilir, onlar da yarış içerisinde tekrar ileri gidebilirler. Ama bu rekabetin olması, ilerlemeyi, terakkiyi ve giderek mükemmelleşmeyi gerçekleştiren en büyük dinamizm ve en büyük itici güç olacaktır.

İşte bunların içerisinde, birçok üniversite içerisinde, bu Üniversitede ben büyük bir potansiyel görüyorum açıkçası. Çünkü burası bütün Mezopotamya’ya hitap ediyor. Sadece Türkiye’ye değil, bütün bölgeye hitap eden bir yer. Ve burada Türkiye’nin başka bölgelerinden de farklı olarak yine bir kimlik, bir gerçek var; Müslümanlar, Süryaniler, Hıristiyan vatandaşlarımız, hepsi beraber buraya çok katkılar sağlamışlar. Bu bölgede, çok büyük bilim adamları gelmiş, büyük medreseler açılmış, bugün işte bunlar tekrar canlanıyor. Bugün bunlarla ilgili çok güzel çalışmalar yapılıyor. Dolayısıyla bu Üniversite gerçek anlamda, sosyal bilimler üniversitesi olmaya en iyi şekilde adaydır.

Her kurumun, ülkenin, şehrin olduğu gibi, üniversitelerin de bir mukayeseli üstünlükle öne çıkartabileceği bir konu olabilir. Bazısının teknolojide çok ileri gitme üstünlüğü vardır, imkânları ona göredir. Bazısı başka bir dalda, tıpta, çok ileri gitme avantajı vardır, bu avantajlar bir veridir. Siz bunları zorla yapabilirsiniz, hazırlayabilirsiniz, ama bazılarının da çevreden daha önceden gelen bir müktesebatı, onun bir avantajı vardır. İşte bu Üniversite’nin avantajını da sosyal bilimlerde görüyorum ben. Bunun içerisinde mimariyi de sokuyoruz. Bütün kültür, geniş anlamda, dolayısıyla ruh koydunuz oraya, sadece çarpma bölmenin ötesine geçtiniz. Bunu da bir geniş bir kültür anlayışı içerisinde koyuyorum. Bu alanlarda, bu Üniversite gerçekten çok aranan, bilme, ilme, bilim hayatına çok katkı yapan bir üniversite olabilir. Onun için sosyal bilimler üniversitesi olarak kendisine alan seçmiş olmasını çok doğru buluyorum. Ve bu yönde, bütün kurumlarımızın da tabii ki sizi desteklemesi gerekir.

Unutmayalım ki kültürel mirasın korunması aslında, anayasanın emridir. Yani Anayasamız, bütün kültürel mirası korumamızı emrediyor. Kültürel miras dediğimizde de kültürel miras çok geniş aslında. Güzel bir eser, Sultanahmet Camii de veya buradaki gördüğümüz bir medrese de, buradaki bir Süryani kilisesi de, bütün bunların hepsi; Mimar Sinan’ın köprüsü de mirasımızın bir parçası olduğu gibi, sanatta, edebiyatta, başka alanlarda da aynı şekilde. Dede Korkut, Mesnevi, Ahmedî Hani’nin Mem u Zin’i, bunların hepsi de bizim mirasımızdır, kültürel parçamızdır. Dolayısıyla bunların korunması, bütün bunların en iyi şekilde yaşatılması, anlatılması, öğretilmesi, hepimizin aslında görevidir. İşte bu Üniversite, bunu yapabilecek bir üniversite.

Bugün Mardin meydanında halkla şöyle buluştuğumda baktım, tabii ki herkesi dinlerken orada, üç tane hanım farklı dillerle konuşular, benimle. Biraz da yaşları ileri seviyede idi, yani çok yaşlı değillerdi ama. Birisi Arapça konuştu benimle, birisi Kürtçe konuştu, birisi Süryanice konuştu orada. Ve bütün bunlar, tabii buranın yerlisi olan insanlar. Dolayısıyla bu büyük bir zenginlik. Farklılıklarımızı zenginlik olarak görmeyi işte burada buluyorum ben. Bu çerçeve içerisinde buluyorum. Ama bütün bu zenginliklerin hepsi, burada huzur içerisinde, burada kardeşlik içerisinde, yüzyıllar boyunca yaşamıştır. Arzı şeyler her dönemde olabilir, ama önemli olan, işin ruhudur ve işin esas ana izidir. Bu

bakımdan baktığımda burada herkes vardır, herkes var olmaya da devam edecektir. Bunu yaşatmak, bu zenginliği muhafaza etmek anlamına gelecek. İşte bu Üniversite, bunu en iyi şekilde yapabilir. Üniversitenizde tabii ki Türk edebiyatı, Farsça var, Kürtçe öğretmeye başladınız, burada var, bunun bölümünü açtınız. Başka diller, Süryanice bildiğim kadarıyla var, burada bunları öğretiyorsunuz. İşte bütün bunlar bu Üniversite'yi öne çıkartacaktır, başka üniversitelerden daha önde. Siz başka üniversitelerin önde olduğu konulardan, ihtiyacınız varsa onlardan faydalanacaksınız, onlar da sizden faydalanacak.

Artık bu işler, el yordamıyla olmayacak. Bu işlerin hepsi, bir bilimsel metodoloji içerisinde olacak, bu da üniversitelerde yapılmaktadır. O bakımdan Mardin Artuklu Üniversitesi'ne gerçekten çok önem veriyorum. Başta Rektör olmak üzere, bütün yakın arkadaşlarını hepimizi tebrik ediyorum. Ve bu Üniversitenin güçlenmesi için de ne gerekiyorsa, bunu hep beraber el birliği içerisinde yapmamız gerekmektedir.

Tabii ki devlet üstüne düşenleri yapacaktır. Çünkü burası bir devlet üniversitesi, bir vakıf üniversitesi değil. Devlet üstüne düşeni yaparken, bazı şehirlerimizde gördüğüm, çok güzel örneği, burada da görüyorum. Bu da ayrı bir mutluluk kaynağıdır. Nedir o? Üniversite işine şehir sahip çıkıyor, o il sahip çıkıyor. Üniversitenin biran önce tamamlanması, üniversitenin daha güçlü ve daha iyi bir şekilde akademik hayatına devam etmesi için devletin bütçesinin yanında halk devreye giriyor. Halk da şöyle giriyor, hayırseverleri vasıtasıyla giriyor. Birçok üniversite var, devlet bütçesiyle yapılacak olsaydı, inan ki bugünkü durumunun çok gerisinde olunurdu. Ama hayırsever vatandaşlarımızın kazançlarının bir bölümünü gönüllü olarak üniversiteye ayırmaları, fakülte binalarını yapmaları, akademik kadroları desteklemeleriyle, bu üniversitelerimiz çok süratli bir şekilde büyümekte ve gençlerimize çocuklarımıza en iyi eğitim vermektedirler.

İşte burada bugün Zeynel Abidin Bey'i tebrik ediyorum, bütün ailesini tebrik ediyorum, böyle bir fakülteyi yaptırdıkları için. Ve sadece tabii ki Mardin'e değil, insanlar sadece doğduğu yere değil, bazen de kazandığı yerlere de yapıyorlar, dolayısıyla göreceğiz o projeniz nedir, onu da öğreneceğim, ondan dolayı da tebrik ederim. Ama burada bu Üniversite'nin bu hale gelmesinde, en büyük katkıları olanlardan biri de eski milletvekillerimizden, Güzel Sanatlar ve Edebiyat Fakültesini yapan Süleyman Bölünmez. Deminden beri hep gözüm arıyor, ama göremiyorum, burada mı değil mi bilemiyorum. Bildiğim kadarıyla o daha önce de iki fakülte yaptırdı. Dolayısıyla onu da tebrik ediyorum. Diğer tabii Midyat, buranın aynı demin söylediğim farklılıkları en iyi şekilde bir arada tutan önemli bir ilçe Midyat. Oraya da Sayın Mithat Yenigün, o yine bir yerleşke yapıyor, onu da tebrik ediyorum. Sonra tabii Rektörlük Binasını İstanbul Menkul Kıymetler Borsası yaptırdı, bütün borsa, iş adamları nezdinde, Başkanı Sayın Hüseyin Erkan'ı çok tebrik ediyorum. Şimdi başka yine tebrik etmem gereken, ama burada görmediğim hemşerim Halit Narin. Onlar Tekstil Sanayi İşverenleri Sendikası olarak, sadece buraya değil, doğrusu birçok yerde gerçekten çok güzel işler yapıyorlar. Sadece üniversitelere değil, bazen Kızılay'ın bir sağlık kuruluşu oluyor, bazen bir hastane oluyor, bütün bunları hep destekliyorlar. Ve bu şekilde sadece kendi meslektaşlarının dayanışmasını yapmıyorlar, aynı zamanda da çok güzel bir sosyal sorumluluk örneği ortaya koyuyorlar.

Biraz önce Sayın Rektör söyledi, ben de buraya gelirken bana da söylediler. Not ettim, Sayın Şakir Nuhoğlu da, herhalde burada, doğrusu sizi de tebrik ediyorum. Çünkü bunlar gönüllü verilen kararlar. Hiç kimsenin zoruyla, baskısıyla değil. Kazancınızın bir kısmını, istediğiniz gibi harcayabilirsiniz, ama buraya da en güzel şekilde işte ayırabilirsiniz. Burada bu eğitim devam ettiği süre içinde, sizin, ailenizin ismi en güzel şekilde yâd edilir.

Bundan dolayı bütün Mardinlileri kutluyorum ve bunların arkasının geleceğine inanıyorum. Çünkü bunlar aynı zamanda takdir ediliyorsa, güzel bir hareket, o aynı

zamanda teşvik anlamına da geliyor, yenilerinin çıkması bakımından da. İnanıyorum ki Üniversite'nin diğer ihtiyaçlarını bir taraftan devlet karşılarken, bir taraftan sizler de sahipleneceksiniz ve en güzel şekilde bitecek.

Buradaki akademik kadroya, bütün öğretim üyelerine, öğretim elemanlarına, idari personelinize ve öğrencilere hep başarılar diliyorum. Bu Akademik Yılı'nızın sizler için ve Üniversite için birçok başarılarla dolu olmasını temenni ediyorum.

Ve bu vesileyle bir kez daha bütün Mardinlilere sevgilerimi, muhabbetlerimi sunuyorum. Sağ olun, Var olun.

2.2. Mardin'de Akşam Yemeğinde Yaptıkları Konuşma

Tarih:25.10.2010²⁴

Değerli Konuklar, Değerli Mardinli Vatandaşlarım,

Hepinize tekrar iyi akşamlar diliyorum, afiyet olsun. Böyle güzel bir merasimden sonra, sizlere birkaç cümle söylemek istiyorum. Her şeyden önce, bugün Mardin'de olmaktan, eşimle beraber gerçekten büyük bir mutluluk duyuyoruz. Çünkü Mardin gıyabında çok konuşulan bir şehir. Güzel bir kimliği var, güzel bir tarihi var. Ve birçok farklılıkları, büyük bir barış ve huzur içerisinde, bünyesinde toplayan bir şehrimiz. Binlerce yıl eskiye giden bir kökü var. Dolayısıyla birçok kavimler, birçok medeniyetler geçmiş, buraya birçok katkılarda bulunmuş ve Mardin bugünlere böylece gelmiş. Mardin'in bu zenginliği içerisinde, Müslümanlar, Süryaniler, diğer başka birçok farklı farklı bu toprakların insanları barış ve huzur içerisinde, hep uzun içerisinde yaşamışlar. Bundan sonra da inşallah huzur içerisinde yaşayacaklar.

Bugün Üniversitenin açılışında da söyledim; Mardin'de aslında taşı nakış işler gibi işleyen ustalar gelmiş geçmiş ve buraya çok güzel eserler bırakmışlar. Bundan dolayı Mardin'in müstesna bir kimliği var. Bu kimliği muhakkak korumak lazım ve gelecek nesillere en güzel şekilde devretmek lazım. Ne yazık ki bir zamanlar, bu kimlik neredeyse kaybolacak şekilde, kirli binalarla, kötü yapılaşmayla bozulmaya başlamıştı. Daha önceki gelişimde görmediğim bir şeyi bu sefer gördüm. Bu şehre sahip çıktığımı, bu şehrin kimliğine sahip çıktığımı, "bu şehrin bu kaybolan kimliğini tekrar kazandıralım" diye hem devlet eliyle hem de Mardinliler eliyle büyük bir şuurlanma, büyük bir gayreti gördüm. Bu gerçekten beni çok mutlu etti. Herkesi tebrik ediyorum. Sayın Valiyi, Belediye Başkanımı, bütün devlet yetkililerini ve bu şehrin esas sahiplerini, sizleri, hepinizi tebrik ediyorum. İnanıyorum ki kısa süre içerisinde, gözümüze batan çirkinlikler gidecek ve bu şehir çok daha göz kamaştırır hale gelecektir.

Bir taraftan bu tarihi kimliğin kazanılması, şehre ayrı bir cazibe kazandırırken, diğer taraftan da ekonomik faaliyetler daha da hızlanacaktır. Sanayi, tarım, turizm kendiliğinden bu şehrin güzelleşmesiyle gelecek, ama diğer faaliyetler de, ticaret de, bu şehirde çok daha güçlü hale gelecektir. Çünkü burası büyük bir havzadır. Mezopotamya havzasının önemli merkezlerinden birisidir. Artık sadece Türkiye'ye, bölgemize değil, bütün çevreye büyük bir bölgeye hitap ediyorsunuz. Ticarete de, sanayide de bu böyle. Komşularımız da eskiden olduğu gibi, düşmanca bir tavır içerisinde değil. Tam tersine, herkesle dostluğa ve herkesle iyi komşuluk ilişkilerine çok önem verdiğimiz için, komşularımızın da Türkiye'ye karşı aynı anlayış ve aynı politikaları beslemeleri söz konusu oldu.

Güvenliğe çok önem veriyoruz. Güvenlik söz konusu olunca, istikrar hemen arkasından geliyor. İstikrar olunca da güven doğuyor. Ve büyük bir ekonomik işbirliği,

²⁴ <http://www.tccb.gov.tr/kategoriozel/371> adresinden 22Aralık 2012 tarihinde kontrol edilmiştir.

faaliyet söz konusu oluyor. Ticaret, karşılıklı yatırımlar, ihracat, ithalat, kapıların çoğalması, karşılıklı gidiş-gelişler ve bunun üzerinden de refah oluşuyor. Refahın oluşması için, zenginliğin oluşması için, ekonomik işbirliğinin olması, onun olması için de, güvenlik ve istikrarın temin edilmesi gerekiyor. Bütün bunlar da konuşarak, karşılıklı tartışarak olacak şeylerdir. Ve bunlar da bu ülkede ve komşularıyla bu çevrede oluyor. Tabii ki bazı problemlerimiz de var. Konuşarak ya da diyalogla tartışarak bu problemlerimiz de çözülecektir.

Unutmayalım ki, biz bu ülkede büyük bir milletin parçalarıyız. Bunu unutmayalım. Hepimiz bu ülkenin en şerefli vatandaşlarıyız. Hepimizin hakları eşittir. Problemlerimiz var tabii ki. İstanbul'da da, Kayseri'de de, Diyarbakır'da da, Mardin'de de problemler var. Ama bu problemleri halletmek, çözmek, bunlar da bizim görevlerimizdir. Bunlar için açık fikirli olmak, bunlar için birbirimizi anlamak, farklılıklarımızı zenginlik gibi görmek ve hepimizin bir milletin parçaları olduğumuzu, millet olma şuru içerisinde olduğumuzu idrak etmemiz gerekiyor.

Hepimiz bu ülkenin ortak sahipleriyiz. Ben Türkiye dışına gittiğimde, şehitliklerimize uğrarım. Oralardaki şehitlerimize bir fatiha okumak için gittiğimde, bakarım Mardin'den gelmiş, Çanakkale'den gelmiş, o zamanki coğrafyamız, Bosna'dan gelmiş, Musul'dan gelmiş insanları dünyanın dört bir yerinde, Türkiye sınırlarının dışında görürsünüz. Diyarbakır'dan gitmiş, Kayseri'den gitmiş, hepsi o zaman işte aynı milletin parçaları olarak, fertleri olarak. Bugün de biz bu anlayış içerisinde, problemlerimizi kesinlikle çözeceğiz. Bundan hiç kimsenin şüphesi olmasın. Türkiye, böyle bir dönemin içerisine girmiştir.

Birbirimizi diğerimizin yerine koyarak düşüneceğiz. O zaman sıkıntılarımızı, şikâyetlerimizi daha rahat anlayabiliriz. Diğer yandan, ekonomik kalkınma kaçınılmaz bir şeydir. Türkiye, çok şükür ki, devamlı kalkınan, gelişen bir ülkedir. Dünyanın birçok ülkeleri çok büyük ekonomik krizlerle kıvrılırken, Türkiye görüyorsunuz, devamlı büyüyen bir ülkedir. Herkes Türkiye'ye bu açıdan gıptayla bakıyor. Biz inşallah daha çok çalışarak, daha çok kendimizi motive ederek, kurallarımızı daha düzenli hale getirerek, bunu hızlandıracağız.

Özellikle sınır bölgelerimiz, sınırla komşu olan illerimiz, çok daha avantajlı hale geliyor. Eskiden sınır illerimiz, bir çıkmaz sokak gibiydi. Çünkü komşularla güven yoktu. İlişkiler, neredeyse çok sınırlıydı. Kapılar kapalıydı. Vizeler ancak çok acil şartlarda verilirdi. Bugün ise bu çıkmaz sokaklar, tam tersine cadde ve otobana çevrilmiş vaziyette. Bakın komşularımıza vizeler kaldırılmış vaziyette. Yeni yeni kapılar açılıyor ve bu yeni kapılar, en modern kapılar haline getirilecek. Ve buralarda bürokrasi en az düzeyde olacak. Komşu ülkelerin hepsiyle serbest ticaret anlaşmaları imzaladık. Yani gümrükleri çok düşürmüş olduk. Bütün bunlar işte sınır şehirlerimizin eskiden dezavantajlıyken, şimdi sınır şehirlerimizin avantajlı hale geldiğini göstermektedir.

Eğitim, her şeyin başıdır. Burada çok güzel bir üniversite kuruldu. Bu Üniversitenin, 2010-2011 Akademik Yıl açılışını bugün yaptık. Bu Üniversite'ye hem devlet hem de siz Mardinliler sahip çıktınız. Devlet bir taraftan üstüne düşeni yaparken, bazen devlet her tarafa yetişemiyor, o zaman "biz yetişelim" dendi. Ve bu çerçevede içerisinde, çok değerli hemşerileriniz bu Üniversiteye sahip çıktılar ve fakültelerini devletten önce yapmaya başladılar. Süleyman Bölünmez, bunlardan birisi, iki fakültesi var. Bugün Zeynel Abidin Erdem Bey, bir fakülte hediye etti, onun temelini attık, Yine Şakir Nuhoglu, bir fakülte yapacak, o da bugün orada sözünü verdi. Ayrıca değerli hemşerilerinizin hep yardımı var, ama Mardinli olmayıp da eğitime önem veren, yine bazı sendikalarımız ve kurumlarımız, İstanbul Menkul Değerler, ayrıca Tekstil İşveren Sendikası; onlar da yine Üniversite'ye binalar yapıyorlar. Hepsine çok çok teşekkür ediyorum ve tebrik ediyorum.

Bunun dışında, burada şimdi hepinizin huzurunda, gerçekten büyük bir gurur duyarak, kendilerine sadece sembolik değeri olan plaketler sunduğum, çok değerli hemşerilerinize -bazıları, hemşerinizi değil ama Türkiye'nin dört bir yanına eserler kazandıran, yine değerli iş adamlarımız, değerli sanatçımız, onlara da plaketler verdim-hepsine teşekkür ediyorum, tebrik ediyorum. Sizler, gönüllü olarak bu eğitim seferberliğine katıldınız. Sizler en güzel örnek oluyorsunuz. Sizleri görenler, bu kervana katılmak için yarışacaklardır. Bir noktada siz hayır işlerinde yarışyorsunuz. Hayır işleri, yani insanlığa hizmet, eğitime hizmet için, bu ülkenin çocukları daha iyi okusunlar, onlar gelecekleri daha parlak olsun diye, kendi kazançlarınızdan ayırıyorsunuz ve gönüllü olarak buralara kazançlarınızı hibe ediyorsunuz, karşılık beklemeden. Bu gerçekten, övünülecek bir davranış şeklidir. Herkese de örnek olacak bir davranış şeklidir. Bundan dolayı bir kez daha hepinizi ayrı ayrı tebrik ediyorum, teşekkür ediyorum. Ve şükranlarımı sunuyorum. Çünkü bu hayır işleri, takdir edilecek ki, tekrarlınsın ve yenileri gelsin.

Malum bir söz vardır, "Marifet iltifata tabidir" diye. Tabii ki sizler bu güzel işleri yaparken, "teşekkür edilsin" diye yapmıyorsunuz. İnandığınız için, gönülünüzden geldiği için bu hizmetleri yapıyorsunuz. Bunun karşılığı, muhakkak ki, verilecektir size. Ama biz de bunun farkında olur ve bu güzellikleri takdir edersek açıkça, o zaman sizi daha çok teşvik etmiş oluruz. Başkaları da örnek alır ve bunların sayısı çoğalır. O bakımdan bugün Mardin'de bulunmaktan, zaten büyük bir mutluluk duyuyorum ama bu güzel toplantının bu vesileyle yapılmasından da ayrıca, büyük bir mutluluk duydum. Bazı illerimiz var, bu konuda gerçekten yarış içindeler, yarış içindeler. Şimdi görüyorum ki bu yarış, başka illere de yansıyor ve başka iller de örnek alıyorlar. Bunların hepsini sizler de, bizler de hepimiz, büyük bir mutlulukla takip ediyoruz.

Bir kez daha bu güzel ilimizde bulunmaktan duyduğum memnuniyeti ifade ediyorum ve burada olmayanlara selamlarımı, sevgilerimi, muhabbetlerimi götürmenizi rica ediyorum.

Hepinize, saygılar, sevgiler ve muhabbetler sunuyor, hayırlı geceler diliyorum, sağ olun.

3. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın Konuşmaları

3.1. 22 Nisan 2012 Tarihli "Türk-Arap Turizm Buluşması" Toplantısında Yaptığı Konuşmadan Bir Bölüm²⁵

"Türkiye Tarihi Sadece Roma, Bizans Ve Diğer Kadim Medeniyetlerin Tarihi Değil"
 "Kış mevsiminin, Erzurum'da, Kars'ta, Kocaeli'nde, özellikle de burada, Bursa'da güzelliklerini yaşamak mümkündür. Baharda, Karadeniz, Marmara Bölgesi, Ege Bölgesi eşsiz tabiat güzellikleriyle sizleri memnun edecektir. Yaz ve sonbahar aylarında, Akdeniz, Ege bölgelerimiz sizlere hizmet verecektir. Bunun dışında, yılın tamamında, Bursa, İstanbul, Edirne, İzmir, Ankara, Mardin, Nevşehir, Diyarbakır ve daha nice şehrimiz, tarih birikimiyle, kültür hazineleriyle, sağlık tesisleriyle sizleri ağırlayacaktır. Esasen, Türkiye'de Türkiye tarihi, sadece Roma, Bizans ve diğer kadim medeniyetlerin tarihlerini değil, kendi tarihinizi de görecek, kendi geçmişinizin de izini sürebileceksiniz. Bu topraklarda, ortak medeniyetimizin eşsiz eserleriyle, ne muhteşem bir ortak tarihe ve ne muhteşem bir ortak medeniyete sahip olduğumuzu eminim ki daha iyi anlayacaksınız."

²⁵ <http://www.basbakanlik.gov.tr/Forms/pDetay.aspx>

3.2. 07 Haziran 2011²⁶ Mardin Mitingi Konuşmasının Tam Metni

Başbakan Erdoğan'ın Mardin Mitinginde Yaptığı Konuşmanın Tam Metni...

Derik'e, Kızıltepe'ye, Mazıdağı'na, Midyat'a, Nusaybin'e, Ömerli'ye, Savur'a, Yeşilli'ye sevgilerimi, saygılarımı yolluyorum.

Biliyorsunuz bundan 6 ay önce 11 Aralık'ta Mardin'e geldim. 78 farklı eserin resmi açılışını yağmurlu, adeta dolunun yağdığı bir günde burada sizlere sunduk, açılış yaptık. Eğitimden sağlığa, emniyetten ulaştırmaya, belediye hizmetleri, KÖYDES bütün bu projelerle Mardinli kardeşimi bütünleştirdik. Mardinli kardeşimin ufkunu aydınlatacak, umudunu çoğaltacak 78 eser ve hizmeti sizlerle buluşturduk. 6 ay sonra bugün sizlerle yine bir aradayız. Biz sizlerle gurur duyuyoruz. Çünkü Mardin huzurun şehridir, Mardin kardeşliğinin, dayanışmanın, hoşgörünün şehridir. Mardin tarihin, medeniyetin, bilimin şehridir. Mardin sadece bizim değil, sadece Türkiye'nin değil, dünyanın gözbebeği bir şehirdir. Biz Mardin'i Türkiye'nin kardeşliğinin örnek şehri olarak görüyoruz. Gittiğimiz her yerde Mardin'den övgüyle bahsediyor, Mardin'den duyduğumuz iftiharını özellikle dile getiriyoruz. Mardin tarihi medreseleriyle, Zinciriye, Kasımiye'yle dayanışmanın simgesi, Mardin yan yana camileriyle, Deyrulzafaran, onun yanında Kırklar Kilisesiyle hoşgörünün simgesi, Mardin Ulu Camii, Şehidiye, Latifiye ile kardeşliğinin simgesi, bizim kardeşliğimiz, bizim binlerce yıllık dayanışmamız işte şu Mardin'in taşlarında meknuz, oraya kazınmış durumda. Biz ezelden kardeşiz. Allah'ın izniyle ebediyen kardeşiz.

Bakın sevgili Mardinliler; şu Mardin'de Kürt'üyle, Arap'ıyla bir gayretin içerisine girenler var mı? Var. Böyle bir ayrımcılığı, bölücülüğü yapanlar var mı? Var. İşte bu ayrımcılığı, bu bölücülüğü ortadan kaldıracak olan tek hareket Ak Parti hareketidir. Çünkü biz Türk'üyle, Kürt'üyle, Laz'ıyla, Çerkez'ıyla, Gürcü'süyle, Roman'ıyla, Boşnak'ıyla, Arnavut'uyla velhasıl kim olursa olsun "yaratılanı Yaratan'dan ötürü seviyoruz." Mardinli kardeşim, ben Türk'ü de seviyorum, Kürt'ü de seviyorum, bizde ayrım yok. Fakat Kürt'ün temsilcisiyim diyenin benim Kürt kardeşlerime kazandırdığı ne var söyler misiniz, söyler misiniz ne kazandırıyor? Şimdi şu Mardin'de biz Kürtler adına ortadayız deyip ortaya çıkan bağımsız adaylar var. Allah aşkına bundan önce şu Mardin'e ne kazandırdılar söyler misiniz? Okullarınızı mı yaptılar? Hastanelerinizi mi yaptılar? Yollarınızı mı yaptılar? Size iş, aş mı buldular? Ne yaptılar? Şimdi hangi yüzle gelip de bunlar sizden oy istiyorlar? Ne yapacağız diyorlar? Kardeşlerim, bu ülkede artık ret politikaları yoktur, bu ülkede artık inkâr politikaları yoktur, bu ülkede artık asimilasyon politikaları yoktur. Zira az önce de ifade ettiğim kadarıyla, biz tüm kardeşlerimizi, tüm vatandaşlarımızı Yaratan'dan ötürü sevdik, seviyoruz, bunun gerisi hep yalandır.

Kardeşlerim; şunu bilirsiniz: Bugün bu bağımsızlar, bu BDP sırtını nereye dayıyor? PKK terör örgütüne dayıyor. Oyu nasıl alıyorlar? Tehditle, korkutarak. Esnafın kepenklerini kapattırıyorlar. Yoksa esnaf kepenk kapatır mı? Onun 1 günlük kazancı geri gelir mi? Ama tehditle kapattırıyorlar. Sevgili kardeşlerim, işte 12 Haziran bütün bu tuzakları, bu tezgâhları bozma günüdür. Mardin buna hazır mı? Mesele bitmiştir. Çünkü bizim kardeşliğimiz, bizim dayanışmamız hiçbir şeyle izah edilemez. Çok önemli adımlar attık her alanda. Biz sizlerle gurur duyuyoruz, sizlerle yürüyoruz, bizim rotamızı siz çizdiniz. Yıllarca ihmal edilen şu Mardin'i, şu bölgeyi adeta yeniden canlandırmak, yılların ihmalini telafi etmek için var gücümüzle çalıştık. Kürt kardeşlerimizin samimiyetle dertlerine eğildik. Arap kardeşlerimizin sorunlarına samimiyetle eğildik. Yezidi, Süryani, Keldani, Protestan, Ortodoks, Katolik demedik, her kim varsa, her kim bu ülkenin

²⁶ <http://www.akparti.org.tr/site/haberler/7-haziran-mardin-mitingi-konusmasinin-tam-metni/8376> adresinden 22 Aralık 2012 de kontrol edilmiştir.

vatandaşıysa onların sorununu biz kendi sorunumuz olarak gördük. Biz cesaretle, kararlılıkla bir adım attık. Biz çözüm kapısını sonuna kadar araladık. Yasakları kaldırdık, kısıtlamaları kaldırdık, baskılara son verdik. Biz milli birlik ve kardeşlik dedik. Bedeli her ne olursa olsun biz bu meseleyi çözeceğiz dedik. Biz sorunlardan beslenmedik kardeşlerim. Biz sorunları çözen bir iktidar olduk.

Biz yoksulluktan beslenen, yoksulluğu istismar eden değil, yoksulluğu azaltan bir partiyiz. Geldiğimizde neydi bu rakam biliyor musunuz? 19 milyon. Şimdi 12 milyon 715 bin, buraya indirdik. Şimdi Bay Kemal bunu istismar ediyor. Bay Kemal, 12 milyon 715 bini söylerken buraya nereden geldik bir de onu söyle, 19 milyondan geldik, bir de onu söyle, onu söylemiyor. Kardeşlerim, biz acıları, gençlerin kanını, anaların gözyaşlarını oya tahvil etme çabasındaki vicdansızlardan olmadık. Biz kanı, gözyaşını, acıyı durdurmak için çırpınan bir iktidarız. İşte görüyorsunuz... Mardin, biz sizinle gurur duyuyoruz.

Seçim sürecine girdiğimiz andan itibaren terör örgütü ve BDP şiddetin dozunu artırdılar. Ak Parti'yi hedef alarak Türkiye genelinde şiddetten medet ummaya başladılar. Sevgili Mardinliler, Cizre'de 13-15 yaşındaki imam hatipli yavruların kaldığı yurdun ne günahı vardı, o yavruları yaktılar. Molotoflarla yaktılar. Yine Cizre'de büyük Kürt âlimi Melaye Ceziri'nin türbesini tahrip ettiler. Ölüden ne elde edeceksiniz ya. Diyarbakır'da bir kez daha imam hatipli çocuklara saldırdılar. Ve çıktı içlerinden malum İmralı'daki, Kürtlerin dini Zerdüştlüktür dedi. Son zamanlarda biz Hıristiyanlara daha yakınız dedi. Bakın, S dönüşü, bu da aynı. Oturmuş omurgalı bir yapıları yok, istikamet yok. Kürtler kılıç zoruyla Müslüman olmuşlardır diyerek benim Kürt kardeşlerime hakaret ettiler. İstanbul'da barış diyen, demokrasi diyen, mağduriyet kisvesi altında oy toplamaya çalışan bağımsız adayların seçim bürosundan molotoflar çıkıyor. Kısa bir süre önce aynı şekilde çok ilginç, İstanbul'daki bir ilçe başkanı molotoflarla yakalanıyor, BDP'nin. Ve seçim bürolarından, çadırlarından molotoflar çıkıyor. Ne olacak bu molotoflar, kimin yüzünü yakmayı planlıyorsunuz? İstanbul'da Serap kızımızdan sonra şimdi kimi belediye otobüsünde öldürmeye çalışıyorsunuz? Dün Van'ın Başkale ilçesinde bizim milletvekillerimizi taşladılar. Hopa'da bulunduğum otobüsü ve tüm konvoyumuzu taşladılar. Ve neticesinde koruma polisim orada aldığı isabetle otobüsten düşerek bir beyin travması geçirdi. Ameliyat oldu, şu anda hala hastanede o ameliyattan sonra şuuru kapalı vaziyette duruyor. Değerli kardeşlerim, bu mu demokrasi? Bu mu özgürlük? Sandıktan umudunuzu bu kadarı kaybettiniz onlara söylüyorum. Söyleyecek sözünüz sizin molotof mu, söyleyecek sözünüz sizin taşlar mı? Dağlardaki silahla dolaşılıyor, sizler de şehirde taşlarla, molotoflarla mı dolaşıyorsunuz? Hiç mi fikriniz kalmadı ki şiddete başvuruyorsunuz?

Sevgili Mardinli kardeşim; devletin asimilasyon, ret ve inkar politikalarına biz son verdik. Bana buraya geldiğim zaman Partimizi kurarken ne dediniz? Şunu söylediniz unutmuyorum: Sayın Başkan, olağanüstü hali kaldırın, gerisine karışmayın dediniz. Olağanüstü hali biz kaldırdık mı? Kaldırdık. Şu çekiç güç gitsin dediniz. Çekiç gücü gönderdik mi? Gönderdik. Anadilde kurslar dediniz, kursları açtık mı? Açtık. Ama bak yürütemediler. Aynı şekilde TRT'de yayın dediniz. Ne oldu? Biz kalktık, yarım saat bizden öncekiler dayanamıyordu, MHP'si, şusu busu, geldik devletin bir kanalını tamamıyla 24 saat TRT Şeş'le yayın yapar hale getirdik.

Bitmedi. Cezaevlerinde anne evladıyla Kürtçe konuşamıyordu. Genelgeyi yayınladım ve anne evladıyla Kürtçe konuşur hale geldi, bunları da yaptık. Bunları kim yaptı değerli kardeşlerim? Biz yaptık. BDP ise bu faşizan baskılarına acaba demokrasi demokrasi diyerek mi son verecek? Demokrasiyle faşizan baskı bir arada olmaz, ona biz son vereceğiz. Hangi şiddet eylemini yaparlarsa yapsınlar sonuçta şiddet değil, demokrasi kazanacak. Değerli kardeşlerim, şunu bilin: Senin yoksulluğundan bunlar çıkar sağlamanın

derdi içindeler. Ne olacak, 20 tane, 30 tane bağımsız milletvekili Parlamentoda grup kursa ne olacak, ne yapacak? Sadece Meclis'in içinde bunların yaptığını söyleyeyim size. Bunlar bağırılar, çağırırlar o kadar. Yaptıkları bir şey daha var onu da söyleyeyim. Bakınız, Anayasa değişikliği yaptık değil mi, 26 maddelik. Bunlar diyorlardı ki, durmadan bizim partimiz kapatılıyor. Biz de Anayasa değişikliğinin içine bir de partilerin kapatılmamasını sağlayacak madde koyduk. Ve ne oldu? Bu BDP'li milletvekilleri bu partilerin kapatılmasını engelleyecek olan maddede oy kullanmaya gelmediler. Çünkü bunlar parti kapatılsın ki buradan da oy alalım diye çırpınıp duruyorlar, yaptıkları bu. Dürüst değiller, samimi değiller, bunu böyle bilmenizi istiyorum. Ve milletvekilliğinin kendilerine sağlamış olduğu saltanatla bu işi sürdürmeyi istiyorlar, yaptıkları bu. Senin yavrularının kanı üzerinden siyaset yapmanın gayreti içindeler.

Kardeşler; taşı kimin eline veriyorlar? Çocuğun. Molotofu kimin eline veriyorlar? Çocuğun. Bak kendisi atmıyor ha, çocuğun eline veriyor. Niye? Çünkü çocuğun üzerinden istismar siyaseti yapacak. Bunlar eser siyasetiyle konuşmuyorlar, hizmet siyasetiyle konuşmuyorlar. Bakın ellerinde belediyeler var değil mi? Yaptıkları hizmetleri duyuyor musunuz? Pislikten geçilmez, altyapı yok, çöplük, rezillik. Paran mı gelmiyor senin? Paranı alıyorsun, paramı aldığın halde hizmet vermiyorsun. Dert başka dert, dert hizmet değil, istismar siyaseti.

Kardeşlerim; Kürt annelerinin, Türk annelerinin, Arap annelerinin gözyaşı üzerinden siyaset üretmenin mücadelesi içindeler. Biz sorunu çözdükçe bunlar kışkırtmayı, tahriki artırıyor. Biz yasakları kaldırdıkça millete baskıyı bunlar yapmaya başlıyor. Özgürlük alanı genişledikçe bunlar özgürlüğü istismar edip benim Kürt kardeşime, Arap kardeşime faşistçe baskılar uyguluyor. Kardeşlerim, bizde ayırım yok dedim. İşte buyurun karşınızda ben, ben Türk'üm, ama benim eşim Arap. Ben Rizeliyim, eşim Siirtli. Niye? Çünkü bizde ayrımcılık yok. Çünkü biz az önce şarkıyı dinledik, ne diyoruz? Bir Allah'ın kuluyuz diyoruz, değil mi? Bitti. Bizde ayrımcılık olmayacak. Benim Kürt kardeşim, Arap kardeşim artık bunlara aldanmasın diyorum, bunların tuzağına düşmesin.

Dikkatinizi çekiyorum değerli kardeşlerim, hep bunu söylüyorlar: Ret, asimilasyon, inkâr politikaları. Bunların tek sebebi vardır bu ülkede, o da Cumhuriyet Halk Partisidir. Bu ülkede bu yaşananların müsebbibi CHP'dir. Kürt meselesinin patentini CHP'ye aittir. Ama şimdi BDP çıkıyor, CHP ile kol kola. Hatta Elazığ'da olduğu gibi CHP'nin eş başkanı ne diyor? Eğer CHP'nin kazanma şansı yoksa oyları MHP'ye verelim diyor. MHP ile de kol kola siyaset yapıyorlar. Çünkü bunların üçü de statüko partisi. Bunların üçü de değişiklikten korkuyor. Bunların üçü de çözümden korkuyor. 12 Haziran'da sandığa gidelim ve bunlara gereken dersi verelim diyorum. Elinizi vicdanınıza koyun ve sandıkta bunlara gereken cevabı verin. Hiç korkmayın, hiç korkmayın, korkunun ecele faydası yoktur bunu unutmayın. Güvenlik güçlerimiz her türlü tedbiri almış vaziyette ve alacak. Sandığa güvenle gidin, oyunuzu hür vicdanınızla kullanın. İnsan ömründe bir kez ölür, ama onlar bin kez ölecekler. Unutmayın. Dağıtılan bildirilere, savrulan tehditlere, sizi sindirmek için yapılan baskılara boyun eğmeyin. CHP, MHP ve BDP'nin kurduğu oyunu, kurduğu tezgâhı 12 Haziran'da gelin hep beraber altüst edelim. Siz bütün baskılara rağmen, tehditlere rağmen, zorbalığa rağmen 12 Eylül'de sandığa gittiniz. Ve yüzde 93,5 "Evet" dediniz. Şimdi de sandığa gidin ve yeni bir anayasa için, hak ve özgürlükler için, ileri demokrasi için AK Parti deyin, büyük Türkiye deyin. Değişim için AK Parti, çözüm için, kardeşlik için, dayanışma için bir kez daha AK Parti deyin. Oyunuza sahip çıkın, iradenize sahip çıkın, onurunza sahip çıkın, geleceğinize sahip çıkın. Bu çocuklar bizim, bu gençler bizim, yavrularımızın geleceği için sandığa gidin. Yavrularımızı dağlara kaçırana karşı sandığa gidin. Onun için duruşunuz önemli, onun için duruşumuz önemli.

Sevgili kardeşlerim; Mardin'e son 8,5 yılda çok büyük hizmetler verdik. Mardin'i bölgenin en huzurlu, en mamur kentlerinden biri haline getirdik, getiriyoruz. 2009 yılında tarihi dönüşüm projesini başlattık. 570 beton bina ve eklentilerini vatandaşımızı mağdur etmeden yıkmak suretiyle en kısa zamanda şehri tarihi yapısına kavuşturacağız.

Bakın size burada bir belge sunmak istiyorum. Bu belgeyi bütçe görüşmeleri sırasında Meclis'te gösterdim. Osmanlı Sultanı III. Selim 5 Eylül 1792'de, yani tam 219 yıl önce Bağdat Valisi Kadir Süleyman Paşa'ya bir ferman gönderiyor, işte bu. Ve diyor ki, Mardin Kalesi harap olmaya başlamıştır. Bakın 219 sene önce. Tamir edilmediği takdirde yıkılıp gidecektir. Gerekli ödeneği veriyoruz, mimar gönderiyoruz, derhal kaleyi tamir edin. 219 yıl önce kale kısmen tamir ediliyor ve ondan sonra da hiç kimse dokunmuyor. İşte 219 yıl sonra bu kaleyi AK Parti Hükümeti olarak biz tamir ediyoruz. Talimatı verdim, Hava Radar Komutanlığı başka bir yere taşınacak. 30 Mayıs'ta tamir ihalesi yapıldı. 2013 yılında inşallah bu tamirata bitireceğiz. Çocukluğumda bu kale içinde top oynayanlar, piknik yapanlar inşallah o çocukluk yıllarına geri dönecekler. Aynı zamanda tabi ki orası bir müze olarak da görev yapacak. Şimdiden hayırlı olsun.

Kültür ve Turizm Bakanlığımız Mardin'i, buna çok dikkat edin, Mardin'i bir açık hava sinema platosu olarak belirledi. Ben tabi İstanbul'da Kanal İstanbul projesiyle ilgili çılgın dedim, şimdi gittiğim her ilde diyorlar ki bize bir çılgın yok mu. Onunla ilgili böyle bir şey geçti, ama burada da biz bu illerimizi ayağa kaldıracak adımlar atıyoruz. İşte Mardin ne olacak biliyor musunuz? Artık nasıl Amerika'da bir Hollywood varsa, Hindistan'da bir Bollywood varsa, inşallah Türkiye'de de bizim için bir Mardinwood olacak. Buna dönüşüyor. İnanıyorum ki milyonlarca, milyarlarca dolar kazanacak.

2002 yılında Mardin'e gelen turist sayısı neydi biliyor musunuz? 150 bin. Şu anda 1 milyon rakamına ulaştı. İnşallah 2023'e kadar hedef 5 milyona bu turist sayısını çıkaracağız. Bakın, artık Mardin'de dünya oteller zinciri içerisinde yeri olan oteller yükselmeye başladı. Ben şimdi Mardinli iş adamlarına sesleniyorum. Bak benim hemşerim geldi burada Hilton Otelini konduruyor, Rizeli. Mardinliler de kuracak. Evvel Allah bu oteller var ya tıklım tıklım dolacak. Bak şimdi Şanlıurfa'da otellerde boş yer yok, tıklım tıklım doluyor. Yeter ki bu yatırımları yapalım. 2023'e kadar Mardin'de yatak kapasitesini 50 bin rakamına ulaştıracağız. Tabi şimdi bunların altyapısını yapıyoruz. Ne yapıyoruz? Mardin Havaalanının pistini büyütüyoruz. Dolayısıyla, uluslararası uçakların rahatlıkla inebileceği hale getiriyoruz. Bitmedi. Tabi bu işle ilgili olarak 15 milyon liralık bir yatırım yapacağız. Ama bir de tabi gayet büyük lüks bir terminal binasını da yapıyoruz. Ve böylece pistiyle, terminal binasıyla Mardin Havalimanı inşallah sizlere hizmet verecek. Şu anda aynı anda iki uçak iniyor, bunu yaptığımız zaman dört uçak inebilecek.

Kardeşlerim; şu anda Mardin'de 65 bin hektarlık alan sulanıyor. GAP çalışmalarını bitirdiğimiz anda 204 bin hektarlık alan su ile buluşacak. Mardin'de çiftçilerimize bir de müjdem var. Mardin'de 2 bin 624 üreticimize 37 milyon 500 bin lira pamuk desteği yapmaya başladık. Dün başladı ve bu devam ediyor ve süratle bu ödemeleri tamamlayacağız. Eski Mardin'de içme suyu ve kanalizasyon şebekesi 1955'ten bugüne kadar tamir edilmemişti. Şimdi biz bunları elden geçiriyoruz. Ve tertemiz, pırıl pırıl, güvenli suyu evlerimizde kullanacağız.

Mardin Artuklu Üniversitesini kim kurdu? Mardin'e üniversiteyi 2007 yılında biz kazandırdık. Nerede bu bağımsız milletvekilleri, onlar neyi kazandırdı? Onların derdi başka, bizim derdimiz başka. Biz hizmetteyiz, onlar istismarda. Üniversite bünyesinde 4 fakülte, 3 enstitü, 1 devlet konservatuvarı, 2 yüksekokul ve 4 meslek yüksekokulu hizmete girdi. Üniversitemiz çok hızlı şekilde gelişti ve bölgenin en önemli eğitim kurumlarından biri haline geldi. Hem Mardin'in, hem de tüm Ortadoğu'nun medeniyet birikimi artık Mardin Artuklu Üniversitesinde yeniden canlanıyor.

Değerli kardeşlerim; tarihi Zinciriye Medresesini Yaşayan Diller Enstitüsüne tahsis ettik. Tarihi Davudiye Tekkesini Sosyal Bilimler Enstitüsüne tahsis ettik. Eski Hükümet Konağı, Mimarlık Fakültesi oldu. Mardin’de inşallah tüm Türkiye’ye, tüm Ortadoğu’ya ışık tutacak örnek bir bilim yuvası inşa ediliyor.

Kardeşlerim; biz Mardin’e sevdalıyız, bizim Mardin’e aşkımız var, biz dertliyiz dertli. Mardin için ürettik, üretmeye devam edeceğiz.

Bugün Mardin’e bir müjdemizi daha burada açıklamak istiyorum, bir müjde daha. Biliyorsunuz sevgili Mardinliler, bir ilin büyük şehir olması için 750 bin nüfusa ihtiyacı var. 750 bin. Şurada Mardin sınırda, fazla değil, bir 6 bin gibi açığımız var. Şimdi 2013 Mart’ına kadar Mardin’in nüfus artış hızı yüksek, öyle zannediyorum ki 750 bini Mardin yakalayacak. Ben ne diyorum, en az 3 diyorum, ilerisine karışmam zaten, en az 3 diyorum ben. Zaten bu hızla giderseniz bu işi bitirirsiniz, evvel Allah. Ve bunu hallettiğimiz anda Mardin 2014 yerel seçimlerine büyükşehir belediyesi olarak girecek. Hallolur mu bu, hallolur. Şu anda sınırda iki ilimiz var; Mardin, Malatya. Bakın, Mardin’in bütün ilçeleri büyükşehirin sınırlarına girecek, Mardin’in bütün ilçeleri. Yani mülki sınır Mardin’in belediye sınırı olacak büyükşehir. Belde belediyelerini kaldırıyoruz, hepsi ilçe belediyelerinin mahallesi olacak. 100 binlik planı büyükşehir yapacak, 50 binlik, 25 binlik, 5 binlik planları büyükşehir belediyesi yapacak. Buna hazır mıyız? Yani İstanbul Belediyesi neyse, Kocaeli Belediyesi neyse, Mardin’i de aynı şekle dönüştüreceğiz. Onun için biliyorsunuz adrese dayalı nüfus sistemi anlayışıyla günlük olarak zaten nüfusu takip ediyoruz. İnşallah Mardin’imizi de büyük şehirlerarasında görelim, bunu arzu ediyoruz. Ve o zaman şu andaki tabloya göre Malatya, Mardin bu seriye katılırsa 2014 yerel seçimlerine 29 büyükşehir belediyesi olarak gireceğiz. Şimdiden hayırlı olsun diyorum.

Değerli kardeşlerim; bugüne kadar Mardin’e ne gibi hizmetler getirdik, bunlardan biraz bahsedeyim istiyorum size. Bakınız, Türkiye genelinde 163 bin derslik yaptık. Mardin’e 2 bin 89 derslik yaptık. Okullarımıza 8 bin 632 bilgisayar gönderdik Mardin’de. Peki, bizden önce niye göndermiyorlardı? Neredeydi bu CHP, neredeydi bu MHP, niye göndermediler? Ama biz gönderdik, ama biz göndereceğiz. Değerli kardeşlerim, bakınız, biz ilköğretimde, ortaöğretimde okullar açılırken sıraların üzerine kitapları ücretsiz olarak koyduk mu? Çıkmış bu Bay Kemal ne dese beğenirsiniz. Ne diyor biliyor musunuz? İnanın bu yürüyen yalan, koşan yalan, uçan yalan, ne dersiniz deyin yetişmek mümkün değil. Şimdi geçen gün baktım bir radyo programında ne dese beğenirsin. Çocuklara diyor, verilen kitaplardan katılım payı alındı diyor. Eline diline dursun senin ya. Allah aşkına şurada sizlere dağıttığımız kitaplardan dolayı para veren var mı? Varsa söyleyin. Eğer sizlerden okullarda böyle bir şey yapmışlarsa ki bana şu ana kadar böyle bir şikâyet asla gelmemiştir, o okulun müdürünü evvel Allah süründürürüm. Çünkü bunları biz vermişiz, bunları biz ücretsiz olarak vermişiz. Ve bunu Meclis’te CHP’liler fakire veriyorsunuz; ama zenginlere niye veriyorsunuz demişlerdir bize. Biz de dedik ki, öğrencinin zengini, fakiri olmaz, biz hepsini ayırt etmeksizin vereceğiz dedik, hepsine verdik.

Sevgili kardeşlerim; sosyal güvencesi olmayanlara erkek çocuklara ne verdik? İlköğretimde 30 lira verdik. Kızlara 35 lira verdik. Ortaöğretimde erkek çocuğa ne verdik? 45 lira. Kız çocuğa ne verdik? 55 lira. Anneye ne verdik? 150 lira her ay. Kaç çocuk olursa olsun bunu verdik. Sevgili kardeşlerim, bitmedi. Üniversitede bakın bizden önce ne veriyorlardı üniversite öğrencisine? 45 liracık. Biz ne veriyoruz? 240 lira. Farkımız bu. Mastır öğrencilerine 480 lira veriyoruz. Eğer Kredi Yurtlar Kurumunda kalıyorsa lisans öğrencisi 150 lira da beslenme yardımı veriyoruz.

Fakat şimdi ben Mardin’e bir müjde veriyorum. Artık okullardan karatahtayı kaldırıyoruz. Akıllı tahtaya geçiyoruz, bilgisayar donanımlı akıllı tahta, internet ağıyla dünyaya bağlı. Ve yavrularımıza birer tane elektronik kitap dağıtacağız, şu elektronik

kitap, şu. Bütün müfredat bunun içerisine girilecek. Ve bunu ücretsiz olarak vereceğiz. Fakir-zengin ayrımı bunda da olmayacak. Bay Kemal, buna da bir yalan uydurursun herhalde. İşi gücü bu. Evvel Allah benim ülkem artık bunları yapabilecek güçte.

Biz CHP'nin karne dönemlerini yaşamıyoruz. Bakın elimde bir CHP'nin döneminden kalma toz şekeri dağıtım kartı var. Sende de mi var? Keşke bana getirseydin onu. Bakın bana bunu Antalya'da verdiler. Ben dediler bu karneyle gidip şekeri alıyordum. Bakın elimde çok gerilere gitmiyorum, 1979 yılında da İstanbul Valiliğinin dağıttığı akaryakıt kartı var. Bununla akaryakıt alıyorduk, bunları ben de yaşadım. Gençler bunu bilmez, bunu bilin. CHP demek karne demektir, mühür demektir.

Bakın Trabzon'daydım geçenlerde, Trabzon'da da bana geldiler bir yaşlı amcanın oğlu veya torunu neyse şu nüfus kâğıdını verdi. Bu nüfus kâğıdında ne var biliyor musunuz? Çok ilginç, çok şeyler var da ben bir tanesini okuyayım size. 2 metre tirit bezi verin diyor. Altında mühür, buyur. Zoom'layabiliyorsa medya da bunu yaz. Ve bu amcam da Akçaabatlı Trabzon, Mehmet Hikmet Efendi. Arkada tonla mühürler var. CHP bu, CHP karne, CHP yoksulluk, CHP yokluktur bunu böyle biliniz. Elhamdülillah bizde de bolluk, işte bu. Bak bırakın siz o dönemde benim çiftçi kardeşim Mardin'de mazot bulamıyordu mazot. Şimdiki gibi her ailede zaten traktör, pulluk şu bu filan yoktu ki. Şimdi artık yokluk diye bir şey yok. O gün az sayıdaki traktöre bile mazot veremiyordu bu zihniyet, bu CHP zihniyeti budur, yokluktur bunlar, yoksulluktur bunlar, kölelik düzenidir bunlar. Kardeşlerim, bize ağalık düzeni nereden kaldı? Ağalar gücenmesin. Çünkü bu bağımsızların içinde de ağalar var. Çünkü biz ağalıktan gelmedik, ağalıktan da pek hoşlanmam onu da söyleyeyim. Çünkü biz bu millete ne ağalık yapmaya, ne efendi olmaya değil, hizmetkâr olmaya geldik bizim durumumuz bu, biz bunun için geldik, farkımız bu. Çünkü biz kula kul olmayacağız, biz sadece Hakka kul olacağız. Biz böyle bildik bu işi, böyle yapacağız. Sağ olasınız, zılgıtlarınıza da teşekkür ediyorum. Evvel Allah şu kalan 5 gün, bugünü saymazsanız 4 gün, asıl zılgıtları Pazar akşamı atalım. Onun için gece-gündüz çalışmaya var mıyız? Kapı kapı dolaşmaya var mıyız? Bu iş evvel Allah bitiyor, tuttu bu iş, inşallah başaracağız.

Sevgili kardeşlerim; aynı şekilde Mardin Artuklu Üniversitesine ilahiyat bilimleri fakültesi, fen fakültesi, edebiyat fakültesi kurulmasına ilişkin kararı Bakanlar Kurulumuzda aldık ve çalışmalara başlandı. Ve Yüksek Öğretimde bu sene yatırım programımızda Mardin'de ihale aşamasında olduğumuz 750 yatak kapasiteli yurt projemiz var. İnşallah üniversite öğrencilerimiz daha da rahat edecekler.

Sağlıkta, istediğiniz hastaneye gidiyor musunuz? İsteddiğiniz eczaneden ilacınızı alıyor musunuz? Ayırım var mı? Ne kadar yatırım yaptık sağlıkta biliyor musunuz? 172 trilyon Mardin'e yatırım yaptık. Ah benim Mardinli kardeşim, ben bu bağımsızlar için bir şey söyleyecek halde değilim. Çünkü ne yaptıkları, ne yapacakları bir şey yok. Ama sadece tehditle, korkutarak oy alacaklar, o kadar. Gelin bu işe asılalım. Sandıklarda oy pusulasının 1. sırasında ne var? AK Parti var.

Kardeşler; yapımına bizden önce başlanan Mardin Devlet Hastanesi, Derik Devlet Hastanesi, Savur İlçe Hastanesi, Ömerli İlçe Hastanesi, Mazıdağı İlçe Hastanesi, Nusaybin Devlet Hastanesi ek binası, 4 adet sağlık merkezini biz tamamladık, hizmete açtık. Kızıltepe Devlet Hastanesi ve ek binası, Mardin Devlet Hastanesi ek binası, 12 adet aile sağlığı merkezinin yapımına başladık, süratle tamamladık ve hizmete açtık.

Kardeşler; hepinizin aile doktoru var mı? İstedğinizde telefonu açıp görüşüyor musunuz? Yatağa bağımlı hastalara şu ana kadar 40 bine yakın hasta evinde tedavi ediliyor. Helikopter ambulansla şu ana kadar 10 bine yakın hastamızı helikopterlerle taşıdık. Ah benim kardeşim, ben sigortalıydım biliyor musunuz? Belediye Başkanı olana kadar sigortalıydım. Fakat hastaneye giderdik, doktor efendi bizi muayenehaneye çağırırdı.

Giderdik para. İçinizde bunu yaşanlar var mıydı? Reçeteyi yazardı, gel yine hastaneye, aynı hastaneye, reçeteyi ver ilacın birazı var, birazı yok. Olmayanı nereden alacağım? Git eczaneden al. Ben SSK'lıyım, yok. Bunu yaptılar. Yıllarca böyle oldu mu? Dirimizi de, ölümüzü de hastanelerde rehin aldılar mı? Senetler imzalattılar mı? Peki kardeşlerim, şu anda böyle bir şey var mı Allah aşkına? Bahçeli'si de rehin aldı, CHP zihniyeti de rehin aldı. Bunların insana verdiği değer bu. Ama benim genelgem var. 1 hasta kapıya gelir de bu kapıdan çevrilirse bunun hesabını ağır ödersiniz, genelgem var benim, yayınlanmış genelgem var. Çünkü biz Kanuni'den aldık bu terbiyeyi. Ne diyor; "halk içinde muteber bir nesne yok devlet gibi, olmaya devlet cihanda bir nefes sıhhat gibi." Bir sağlıklı nefese koskoca Devleti Aliyeyi Osmaniye'yi feda ederim diyor, böyle bir anlayıştan geliyoruz biz. Öyleyse Mardin, Pazar akşamı hesabı sen soracaksın.

Bak size bir şey daha söyleyeyim. Kardeşlerim, şu Mardin'in devlet hastanelerinde bizden önce, bakın çok önemli, tomografi cihazı yoktu biliyor musunuz? MR hizmeti verilmiyordu biliyor musunuz? Ama bugün 3 adet tomografi ve 2 adet de MR cihazı hizmet veriyor. Diyaliz cihazı koskoca Mardin'de ne kadardı biliyor musunuz? 9 tane, 9. Şimdi 64 tane diyaliz cihazı var. 112 istasyonu, bak burada var şimdi 112'ler var. Ne kadardı bunlar biliyor musunuz? Koskoca Mardin'de 1 tane 112 acil vardı. Şimdi 17 tane 112 var acil. Yani bu istasyon 17 adet arttı. Ambulans, ya ambulans be, kaç tane ambulans vardı Mardin'de biliyor musunuz? 2 tane. Şimdi 21 ambulans var. Ve Mardin'imizde uzman hekim sayısı neydi? 87. Şimdi 236. Ebe, hemşire 366 taneydi Mardinli kardeşim. Şimdi 944. Biz sizi seviyoruz be, siz Allah için seviyoruz be. Onun için el ele yürüyeceğiz, omuz omuza yürüyeceğiz ve inşallah Pazar akşamı sandıkları da AK Parti'yle patlatacağız.

TOKİ olarak şu Mardin'e 3 bin 144 inşaat yaptık. 1700'ünü sahiplerine teslim ettik. Diğerlerinin yapımı devam ediyor.

2002'ye kadar, biz iktidara gelene kadar şu Mardin'de bölünmüş yol ne kadardı biliyor musunuz? Ah benim kardeşlerim, 28 kilometre. Biz 8 yılda ne kadar yaptık biliyor musunuz? 206 kilometre bölünmüş yol yaptık şu Mardin'e. Ah kardeşim, bu bağımsız milletvekilleri mi bu yolları yaptı? Bu TOKİ inşaatlarını onlar mı yaptı? Peki, neye oy vereceğiz Allah aşkına, bunu gidin anlatın, çekinmeyin anlatın hepsine. Bu derslikleri, bu bilgisayarları, bu hastaneleri, bunları bu bağımsızlar mı getirdi, siz oyu kime veriyorsunuz anlatın bunları.

Gençler, siz bizim geleceğimize sizsiniz. Gençler, bu Bay Kemal'in de, diğerlerinin de, BDP'sinin de sizler üzerindeki spekülasyonları bilirsiniz ki geleceğinizi çalmaya yöneliktir. Biz ise gençlerimizin geleceğini zenginleştirmeye gayret ediyoruz. Attığımız adımlar hep buna yöneliktir.

Kardeşlerim; her yıl şu anda 1000 tane doktor öğrencisini, mastır öğrencisini yurt dışına gönderiyoruz. Bakın bunları biz başlattık, biz bunları yapıyoruz. Şimdi bakıyorum, Bay Kemal diyor ki, akıl hocası çünkü öyle söyledi ona, o ne veriyorsa 5 fazla diyor, rakamı büyütmüş. Olur ya, ya tutarsa. Nasrettin Hoca'nın meselesi. Hani Nasrettin Hoca göle maya çalıyor ya. Gelmiş sormuşlar ya Hoca ne yapıyorsun? Göle demiş maya çalıyorum. Ya Hoca, bu mayayla af edersin göl yoğurt olur mu? Tabi Hoca'nın cevabı hazır; "Ya tutarsa!" Ya tutarsa, bununki de böyle ya tutarsa. Ama benim milletim bir sokulduğu delikten bir daha sokulmaz. Çünkü CHP'nin bu ülkede açtığı delikler çok.

İşte görüyorsunuz, 27 Mayıs'ta idam edilenler bakıyorsunuz CHP o günü bayram ilan ediliyor. Bunlara mı, bu darbecilere mi biz evet diyeceğiz? Sevgili kardeşlerim, mezarlığın kapısında "her nefis ölümü tadacaktır" yazıyor. CHP'nin bir tane profesör milletvekili çıkıyor, diyor ki bu "sinir bozucu." Bunlar bu. Sen ölmeyecek misin? Sen de öleceksin. Orada üzerine tabutun üstündeki örtüde o yazıyor. Ne yazıyor orada? "Küllü nefsin zaikatül mevt" yazıyor. Her nefis ölümü tadacaktır, sen de öleceksin, Bay Kemal

sen de öleceksin, Cumhurbaşkanı da ölecek, ben de öleceğim, trilyarderi de ölecek, profesörü de ölecek. Ve o musalla adalet taşıdır, oraya geldiği zaman hoca efendi er kişi niyetine der, hatun kişi niyetine der. Hiçbirinin kafeni atlastan değil, ipekten değil. 9 metre patiska, bu kadar. Bazıları o patiskayı da bulamayabilir onu da söyleyeyim. Fakirliğinden dolayı filan demiyorum, ölümünün şeklinden dolayı diyorum. Ve bizi gömecekleri yer ne kadar? 2 metre küp. Oraya gömecekler, ondan sonra da ayrılıp gidecekler. Onun için yere sağlam basalım hem bu dünya, hem ebedi âlem, bunun hesabını iyi yapalım.

Mardin, değerli kardeşlerim bitmedi. Attığımız bu adımların yanında bakınız, doğalgazı anlattım sizlere. Devlet Su İşlerinde, KÖYDES'te yoğun bir çalışma yapıyoruz. İnşallah yolu olmayan, suyu olmayan köy kalmayacak. 111 trilyon buraya KÖYDES'ten para gönderdik.

Tarımda bizden önce 2002'de 30 trilyon destek verdiler. Biz 2010'da 135 trilyon destek verdik. Ve iktidarımızda 814 trilyon destek verdik. Kardeşlerim, 20 trilyon hayvancılık desteği verdik. Ziraat Bankası, çiftçiye ne veriyordu? Yüzde 59 faizle ne yazık ki kredi veriyordu. Biz yüzde 5. Bak nereden nereye. Halk Bankası, esnaf sanatkâra yüzde 47 faizle kredi veriyordu. Biz yüzde 5, nereden nereye.

Değerli kardeşlerim; biz dertliyiz dertli. Ama şu 4 günü iyi değerlendirelim. 6 milletvekilliğinin 6'sına da var mıyız? Var mıyız? Bak size emanet ediyorum burayı. Bütün arkadaşlarımı size emanet ediyorum. 367'nin üzerinde Parlamento'ya girmemiz lazım ki yeni anayasayı, ileri demokrasiyi, temel hak ve özgürlükleri ülkemizde inşallah konsensüsle ne yapalım? Getirelim.

Bu akşam Kanal Türk ve bugün de ortak yayında sizlere hitap edeceğim, soru-cevaplarla hitap edeceğim. İzlemenizde inanıyorum ki birçok şeyleri çözmüş oluruz. Şimdi hazır mıyız? Şarkımızı biliyorsunuz değil mi? Hazır mıyız? Beraber söyleyeceğiz, ama çok gür seda ile. Yarın Bingöl'deyim, Elazığ'dayım, duymaları lazım. Bayrakları bir göreyim bakayım şöyle, tamamen şöyle bir görelim. Mardin'e yakışacak şekilde olsun.

Beraber yürüdük biz bu yollarda. Beraber ıslandık yağın yağmurda. Şimdi dinlediğim tüm şarkılarda bize her şey sizi hatırlatıyor. Bize her şey sizi hatırlatıyor. Bize her şey sizi hatırlatıyor.

Günümüz kutlu olsun. 12 Haziran Türkiye'miz için, Mardin'imiz için, milletimiz için, tüm Mardinliler için, yeni anayasamız, ileri demokrasi, temel hak ve özgürlükler için yeni bir milat olsun diyorum. Allah yar ve yardımcımız olsun diyorum. Sizleri saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

3.3. 31.10.2010 / İhsu Köyü Konutlarının Anahtar Teslim Töreninde Yaptığı Konuşma Metnin Bir Bölümü²⁷

"8 Yılda 4 Bini Aşkın Vakıf Eserimizi Onardık"

Erdoğan, yeni Hasankeyf'in altyapı çalışmalarına başladığını, buradaki güzelliklere yeni Hasankeyf'in de sahip olacağını belirterek, şöyle konuştu:

"Bununla birlikte kalkınmayla kültür, yatırımla tarihe saygıyı birbirlerinin alternatifleri olarak görmüyoruz. Tam tersine bunların birlikte ve bir arada yürütülecek işler olduğuna inanıyoruz. Hasankeyf'in yeni yerleşim alanının belirlenmesi ve tarihi eserlerin korunması konusunda yürüttüğümüz çalışmalar bunun en güzel örneğidir. Zaten Hasankeyf yanlış imar ve yapılaşma yüzünden yok olma tehlikesi ile karşı karşıyaydı. Bu proje çerçevesinde yürüttüğümüz çalışmalar Hasankeyfi yok olmaktan kurtarıp, ülkemiz

²⁷ <http://www.basbakanlik.gov.tr/Forms/pDetay.aspx>

ve dünya kültür mirasına kazandırmıştır. Tıpkı Mardin'i kazandırdığımız gibi. Yani İlsu Barajı, Hasankeyf'in yok edilmesine değil, tam tersine kurtarılıp gelecek nesillere kazandırılmasına vesile olmuştur. Baraj inşaatı söz konusu olana kadar Hasankeyf'in adını bilmeyenlerin bir anda Hasankeyf aşığı kesilmesi tarihe ve kültüre olan hassasiyetlerinden kaynaklanmıyor. Orada hesap başka. Ama biz hadiseye öyle bakmıyoruz."

"Biz bu emanete sırtımızı dönemeyiz. Bu emaneti kendi kaderine terk edemeyiz. Bu ülkede tarihi eserler kendi kaderine terk edilmişken çürümeye bırakılmışken ahır haline getirilmişken biz çıktık bu eserleri tescil ettik ve onarmaya başladık. 8 yılda 4 bini aşkın vakıf eserimizi onardık. Birçoğunu yüzlerce yılın ardından gün yüzüne çıkardık. Hasankeyf'i korumak ve gelecek nesillere aktarmak için hiç kimsenin zorlamasına ihtiyacımız yok. Türkiye genelinde nasıl dört bir yandaki tarihi esere sahip çıktıysak Moğolistan'dan Bosna Hersek'e kadar, nasıl ata yadigârı kültür mirasımıza sahip çıktıysak, Hasankeyf'e de biz sahip çıkarız. Onu biz koruruz, biz yaşatırız. Artık modern dünyada bu tür tarihi eserlerin nakli problem değil. Yeter ki siz arkeolojik eserleri korumada kararlı olun, samimi olun, dürüst olun. Eğer dürüst ve samimi olursanız onların hepsinin nakli konusunda dünyada bilimsel çok açık net örnekleri var. Burada da yapılacak olan budur. Eğer birileri bu işe karşı çıkıyorsa dedim ya tuzak başka tezgâh başka. Ama bu tuzağa da bu tezgâha da AK Parti iktidarı asla gelmedi, gelmeyecek. Bu doğrultuda her türlü çalışma yürütülüyor."

3.4. 23 Şubat 2009 Mardin Mitinginde Yaptığı Konuşmanın Tam Metni²⁸

Sevgili Mardinliler, Değerli kardeşlerim, Sizleri bu anlamlı buluşmada en kalbi duygularla selamlıyorum. Kızıltepe'ye, Nusaybin'e, Midyat'a, Ömerli'ye, Derik'e, Mazıdağı'na, Dargeçit'e, Savur'a, Yeşilli'ye sevgi ve saygılarımı gönderiyorum. Bütün Mardin'i, Mardin'in yiğit, mert, asil insanlarını selamlıyorum. Tarihin şehri, kültürün şehri, gecesi de, gündüzü de gerdanlık olan bu güzel şehri selamlıyorum. Mardin'e gelip, buradaki havayı teneffüs edip, bir ömür boyu bu şehri özlememek mümkün mü? Ne diyor şu Mardin türküsü?

"Yola çıktım Mardin'e
Düştüm senin derdine
Mevla'm sabırlar versin
Mardin'i özleyene"

Bizim derdimiz milletimizin derdi. Sizin meseleleriniz, sizin sorunlarınız, sizin ihtiyaçlarınız, sizin arzularınız bizi yollara düşürdü. Sizin aşkınız, sevdanız, ahde vefanız, hayır duanız bizi yollara düşürdü. Tıpkı Âşık Veysel gibi; ' Uzun ince bir yoldayız gidiyoruz gündüz gece'. Biz, millete sevdalandık, biz hizmete sevdalandık, şu milletin yüzü gülsün, şu Mardin'in yüzü gülsün, çehresi değişsin diyerek yollara düştük. Hiç kimse bizi diğer siyasi partilerle karıştırmamasın, biz onlara benzemeyiz. Bizim üzerimizde Diyarbakır'ın kokusu var. Bizim üzerimizde Adıyaman'ın kokusu var. Bizim üzerimizde Kahramanmaraş'ın kokusu var. Bizim üzerimizde Edirne'nin kokusu var. Bizim üzerimizde Van'ın Hakkâri'nin kokusu var. Bizim üzerimizde Trabzon'un Samsun'un Sinop'un kokusu var. Bizim üzerimizde Konya'nın Kayseri'nin Hatay'ın kokusu var. Bizim üzerimizde Mardin'in kokusu var. Bizim üzerimizde, karış karış dolaştığımız, Anadolu'nun, Trakya'nın kokusu var. Benim Mardinli kardeşlerim, emek nedir, göz nuru nedir bilir... Şu Mardin'in

²⁸ <http://www.akparti.org.tr/site/haber/6252/ak-parti-genel-baskani-ve-basbakan-erdogan-mardinde>

telkari ustaları çok iyi bilir... Onlar gümüşü, nasıl ince ince işliyorlarsa, biz de tüm Türkiye'yi her bir şehrimizi, her bir ilçemizi, beldemizi, köyümüzü, mezramızı ince ince, nakış nakış işliyor, geleceğe hazırlıyoruz. Bakınız, Mardin için çok şey yaptık. AK Parti İktidarı olarak, AK Parti Belediyeleri olarak Mardin'e çok şey kazandırdık. Mardin bugün, sadece Türkiye'nin değil, dünyanın yıldız şehirlerinden bir tanesi haline geldi. Mardin adı artık bugün, Kudüs'le, Venedik'le birlikte dünyanın en tarihi şehirleri arasındaki haklı yerini aldı. Ancak şuraya özellikle dikkatinizi çekiyorum:2002 yılında, bundan yaklaşık 6,5 yıl önce Mardin'i ziyaret eden yerli-yabancı turist sayısı 50 bin kişi idi. 2008 yılında bu sayı tam 900 bin kişiye ulaştı. 50 bin nere 900 bin nere? Sayı tam 18 kat arttı.2009 yılında tahminimiz 1 milyon 200 bin ziyaretçi. Mardin bu seviyeye nasıl geldi? Mardin bu rekoru nasıl kırdı? Bakın ben söyleyeyim: Mardin bu seviyeye huzurla geldi. Mardin bu seviyeye istikrarla geldi, güvenle geldi. Mardin bu güven ortamının, barış ortamının, kardeşlik ortamının tesis edilmesiyle geldi. Mardin bu seviyeye, çalışan, üreten, iş bilen, ufuk sahibi, vizyon sahibi idareciler sayesinde geldi. Mardin inşallah çok daha fazlasını başaracak. Mardin, ulaştığı seviyelerden çok daha yükseklere ulaşacaktır. Bundan endişeniz olmasın.

Değerli kardeşlerim,

Mardin, 7 bin yıldır kardeşliğin şehri, tam 7 bin yıldır barışın şehri, hoşgörünün şehri. Tüm dünyayı gezin, bir Ortodoks Kilisesi ile Bir Katolik Kilisesi'nin, bitişik duvarlarla sırt sırta yükseldiği başka bir şehir bulamazsınız. Müslüman'ın, Hristiyan'ın, Musevi'nin, Alevi'nin, Sünni'nin, Süryani'nin; bütün renklerin, bütün dillerin, dinlerin, renklerin bu kadar güzel kaynaştığı, bu kadar anlamlı kader birliği yaptığı bir şehir bulamazsınız. Tüm inançların her gün, her hafta, barışa çağrı yaptığı bu kadar güzel bir şehir bulamazsınız. Mardin bizim, sevgi medeniyetimizin, hoşgörü medeniyetimizin, barış medeniyetimizin abidesidir. Mardin'den, Hatay'dan, İstanbul'dan, Türkiye'nin 81 vilayetinden aldığımız ilhamla Medeniyetler İttifakı diyoruz. Şu anda Türkiye Medeniyetler İttifakında İspanya ile birlikte eş başkan. Beraber yürütüyoruz bu işi. Beraber. Niçin? Çünkü Türkiye'de bu altyapı var. Niçin? Çünkü Türkiye'nin insanı barıştan yana, hoşgörüden yana. Bunu bildikleri için bu görev bize verildi. Ulu Cami'den, Kasımiye Medresesi'nden aldığımız mesajla, Deyrul Zaferan Manastırı'ndan, Mor Gabriel Manastırı'ndan gördüklerimizle medeniyetleri buluşturmaya çalışıyoruz. İşte bunun için, dünya genelinde zulme karşı, haksızlığa karşı tutarlı bir tavır sergiliyoruz, insanlık vicdanının ortak diliyle konuşuyoruz. Gürcistan'da barışın yanındayız. Gazze'de barışın yanındayız. Azerbaycan-Ermenistan arasında uzlaşmanın yanındayız. Ortadoğu'da barışın, diyalogun yanındayız. Çünkü biz bir şeye inanmışız. Nedir o? İstiklal şairimizin ifade ettiği gibi.

"Zulmü alkışlayamam zalimi asla sevemem,
Gelenin keyfi için geçmişe kalkıp sövemem,
Biri ecdadıma saldırdı mı hatta boğarım
Boğamazsam da hiç olmazsa yanımdan kovarım.
Üç buçuk soysuzun ardında zağarlık yapamam
Hele hak namına haksızlığa ölsem tapamam.
Doğduğumdan beridir aşığım istiklale
Bana hiç tasmalık etmiş değil altın lale.
Yumuşak başlı isem kim dedi uysal koyunum.
Kesilir belki fakat çekmeye gelmez boynum.
Kanayan bir yara gördüm mü yanar ta ciğerim
Onu dindirmek için kamçı yerim çifte yerim
Adam aldırma da geç git diyemem
Aldırırım çiğnerim çiğnenirim

Hakkı tutar kaldırım

Zalimin hasmıyım amma severim mazlumum" İşte değerli kardeşlerim bizler tarih boyunca zalimlerin karşısında durmuş mazlumun yanında yer almış bir ecdadın torunlarıyız. Tarihimize baktığımızda bunu görürüz. Dolayısıyla Selçuklu'da bunu görürüz, Osmanlı'da bunu görürüz, Cumhuriyetimizde bunu görürüz ve bundan sora da evvel Allah bu yolda devam edeceğiz. Bir yandan Avrupa Birliği yolunda kararlılıkla ilerliyor, hukuk noktasında, özgürlükler noktasında, insan hakları noktasında Avrupa standartlarını ülkemize taşıyor; bir yandan Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nde küresel barışa hizmet ediyoruz. 41 yıldır Türkiye Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'ne üye olmadı. Ama iktidarımız döneminde 150 ülkenin desteğiyle birinci turda Türkiye Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'ne geçici üye oldu. Dikkat edin, son 6,5 yıldır dünyanın 5 kıtasında Türkiye konuşuluyor. Dünya genelinde Türkiye örneği, Türkiye başarısı konuşuluyor. Kabil'den Brüksel'e, Sana'dan Beyrut'a, Kahire'den New York'a, Ottava'ya kadar Türkiye'nin barışa yaptığı katkılar konuşuluyor. Benim her bir vatandaşım, her bir kardeşim, yurtiçinde, yurtdışında, alnı ak, başı dik bir şekilde, gururla geziyor. Benim her bir vatandaşım, Türkiye Cumhuriyeti Pasaportu'nu artık gururla taşıyor. Türkiye bu noktalara geldi. Allah'ın izniyle daha da ileri seviyeleri yakalayacak, çok daha büyük hedeflere hep birlikte ulaşacağız. Birliğimizi, bütünlüğümüzü muhafaza ederek, çok daha güzel günlere birlikte erişeceğiz. Aramıza nifak sokmaya, bizi birbirimize düşürmeye, kardeşliğimizi sabote etmeye çalışanlara tek ses, tek yürek olarak en güzel cevabı vereceğiz.

Şu Mardin'in yaşadığı değişimi görüyorsunuz. El birliği, gönül birliği, kader birliği yaptık, Mardin'i, Mardin'le birlikte 81 vilayetimizi, Diyarbakır'ı, Hakkâri'yi, Van'ı, Muş'u, Bitlis'i güvene, istikrara, gelecek tasavvuruna, gelecek umuduna kavuşturduk, kavuşturuyoruz. Ankara Mardin'e bin kilometre değil, binlerce kilometre uzaklıktaydı. Ankara Mardin'e, Mardin'le birlikte 80 vilayetimize, duyarsız, kör, sağırdı. Bu milletin, bu halkın talepleri, arzuları, ihtiyaçları Ankara'nın kör, sağır duvarlarını aşamıyordu. Tüm o duvarları yıktık.

Senlik benlik kavgasını elimizin tersiyle ittik. Ankara bugün yanı başındaki Kırıkkale'ye ne kadar yakınsa, Hakkâri'ye o kadar yakın, Iğdır'a o kadar yakın, Edirne'ye, İzmir'e o kadar yakın, Ankara artık Mardin'e çok daha yakın.

Bakın, TRT bu bölgenin, bu bölgedeki kardeşlerimin ihtiyacına, arzularına cevap verecek dedik. TRT 6 kanalı, 24 saat Kürtçe yayına başladı. Buna karşı çıktılar. CHP'si, MHP'si, DTP'si buna karşı çıktılar. Her türlü yeniliğe, her türlü reforma, milletimin her türlü ihtiyacına karşı çıktıkları gibi buna da karşı çıktılar. Bunlar, hareket eden, kımıldayan, kıpırdayan her şeyden rahatsız oluyorlar. Her türlü değişimden, her türlü reformdan, millet adına her türlü yenilikten rahatsız oluyorlar. Değerli kardeşlerim, bunlar statükonun değişmesinden, istismar alanlarının ortadan kalkmasından rahatsız oluyorlar. Yol yapıyoruz, rahatsız oluyorlar. Köprü yapıyoruz rahatsız oluyorlar. Hastane yapıyoruz rahatsız oluyorlar. Köylere, şehirlere su götürüyoruz rahatsız oluyorlar. Okul yapıyoruz, üniversite açıyoruz rahatsız oluyorlar. Türkiye özgürleşiyor, Türkiye büyük ülke haline geliyor, Türkiye büyük düşünüyor, rahatsız oluyorlar. Kardeşliğimiz pekişiyor, ortak heyecanlarımızdan, ortak coşkumuzdan, ortak vizyonumuzdan rahatsız oluyorlar. Şu Mardin değişiyor, gelişiyor, güzelleşiyor, bundan bile rahatsız oluyorlar. İstedikleri kadar rahatsız olsunlar, reformlara devam, Türkiye'yi büyütmeyle devam, sofradaki ekmeğimizi büyütmeyle devam, Mardin'i büyütmeyle devam. Durmak yok, yola devam diyoruz.

Sevgili kardeşlerim,

Bize küçük düşünmek yakışmaz. Mardin'e küçük düşünmek yakışmaz. 7 bin yıllık bu şehre küçük düşünmek yakışmaz. İşte onun için diyoruz ki: Sen Türkiye'sin, büyük düşün. Sen Mardin'sin, büyük düşün!

Değerli kardeşlerim, Sevgili Mardinliler...

Düşünün, Mardin, tarihteki en eski üniversite şehirlerinden biri. Peki, bugüne kadar gelen iktidarlar özellikle CHP. Mecliste hep şöyle konuşurlar; biz Cumhuriyetin kuruluşundan daha eskiyiz. Yahu eskisin de sen bu ülkede ne yaptın önce onu söylesene. Soruyorum sizlere Sayın Baykal şu Mardin'e kaç kere geldi? Hiç geldi mi? Buranın yolunu biliyor mu? Başka ne söyleyeyim! Peki, Sayın Bahçeli buralara hiç geldi mi? Peki bu ülke, 780 bin kilometrekarelik bu topraklar bunların hizmet vermesi gereken yerler değil mi? Niye buraları tanımazlar? Bunlar bu ülkenin iktidarına talip değil mi? Bu nasıl siyaset? Siyaset sadece Türkiye'nin birkaç tane ilinde mi yapılır? Hep söylüyorum bunlar Ankara'ya mahkûm siyaset yaparlar. Ankara'nın dışına çıkamazlar. Onun için nereden bilecekte gelecek buraya üniversite kuracak. Hep seçimden seçime televizyonlarda konuşur bu beyler. Şimdi beni de televizyona davet ediyor. Mardin'e gel Mardin'e. Bırak televizyonu. Bak oy buradan çıkıyor. Bırakın gelmek korkarım buraların haritadaki yerini bilmezler. Bu medeniyet şehrinde, bu tarih şehrinde, Daha önceki gelişimde söz verdim. Sizler üniversite dediniz bizler dedik ki imkânlarımızı hazırlayacağız, hazır olduğumuz zaman bunu yerine getireceğiz. Mardin'de üniversitemizi kurduk mu? Kurduk. Ama hepsinden de öte Japonya'da eğitimini tamamlamış bir hocamız da geldi, üniversitenin rektörlüğü görevini kabul etti. Böylece, Mardin Artuklu Üniversitesi, çok kısa bir sürede gelişmeye başladı büyüdü ve adından söz ettirmeye başladı. Bakınız, şu anda bir Kürt dili ve edebiyatı Bölümü açılması için çalışmalar yapılıyor. Bununla kalmıyor, Üniversite bünyesinde bir Süryani dili ve edebiyatı bölümü açılması için de çalışmalar sürüyor. Şu anda sadece İngiltere'de, Oxford Üniversitesi'nde böyle bir bölüm var, artık Mardin'de de olacak. Ardından Arapça, Farsça gelecek. İnşallah, dünyanın en büyük, en tanınmış ŞARKİYAT ENSTİTÜSÜ Mardin'de kurulacak ve Mardin adını artık bilimle de duyuracak. Olması gereken de bu! Türkiye bu konuda geç bile kalmıştır. Şu eserleri görüyor musunuz? Tarih bu tarih, zenginlik bu. Bu zenginliğe sahip çıkmaya mecburuz. Bunları gölgelemeye, bunları lekelemeye kimsenin hakkı yok. Bunu yerine getirmeye mecburuz. Mardin artık büyük düşünüyor. Mardin, tarihine, birikimine yakışanı, yaşanı yapıyor.

Değerli kardeşlerim,

Biliyorsunuz tüm dünya küresel bir mali kriz sürecinden geçiyor. Başta ABD, Avrupa Ülkeleri, Çin, Hindistan, Japonya gibi gelişmiş ülkeler olmak üzere tüm ülkeler bu krizden az ya da çok nasibini alıyor. Türkiye'de bu krizden etkileniyor. Ancak, krizin etkilerini asgari seviyede tutmak, Türkiye'nin krizden en az derecede etkilenmesini sağlamak için önlemler aldık. Şu ana kadar 30'a yakın köklü önlemi uygulamaya başladık. Özellikle, işsizlik en önemli sorunumuz. Bunu aşabilmek için de bütün gayretimizle çalışıyoruz. Bazı destekleri işverene veriyoruz ki çalıştırdığı elemanlarını çıkarmasın. Meslek kurslarıyla, Mardin'de olduğu gibi tüm Türkiye'de işsizlerimizi eğitiyor, kalifiye elaman haline getiriyoruz. Üstelik bu kursiyerlerin sigortasını yapıyor, aylık 360 TL burs veriyoruz. Kısa çalışma ödeneğini çıkardık, işverenlere destek oluyor, işçi çıkarmasının önünü kesiyoruz. İş-Kur, işsiz kalan vatandaşlarımızın mağduriyetini önlemek amacıyla işsizlik sigortası uygulamasını başarıyla yürütüyor. Şimdi şuraya dikkatinizi çekmek istiyorum: Muhalefet nihayet Ankara'dan başını uzattı. Nihayet tezgâhlarını açtılar. Ne var ki, bu tezgâhlarda yalan pazarlıyorlar, iftira pazarlıyorlar, gerçek dışı rakamlar pazarlıyorlar. Son günlerde nereden bulduysa Sayın Baykal'ın eline kırtasiyecilik dükkânından bir kırmızı dosya vermişler. Bu dosyacı muhalefetin dosyalarında iş yok,

hizmet yok, proje yok, icraat yok. Muhalefetin dosyalarında yalan var, iftira var, karalama var. Yalanın, iftiranın, aldatmanın bini bir paraya kadar düştü. Bol keseden dağıtıyor, akıllarına geleni tezgâha sürüyorlar. Aynen geçmişin komünist rejimlerinde olduğu gibi; İftira at tutmasa da iz bırakır. Mantık bu. Güneşi balçıkla sıvayamayacaksın Sayın Baykal. Boşuna uğraşıyorsun. Eğer belediye başkanlarımla bu kadar uğraşıyorsan varsa elinde bir bilgi belge zaten bunlar dokunulmaz değil git yargıya. Niye yargıya gitmiyorsun? Yargının yolu sana açık git yargıya. Bak şu anda bizim müracaat edipte herhangi bir yanlısını duyduğumuz belediye başkanlarını biz partimizden ihraç ettik. Acaba sen kaç tane ihraç ettin bunu söyle. Sayın Baykal biz dosyacılık peşinde değiliz. Ama bir tanesini söyleyeyim ki bu çok önemli; hazinenin CHP'ye yaptığı yardımdan 1 trilyon parayı nereye götürdünüz? Bak Anayasa Mahkemesi bu mahkûmiyeti verdi. Sonra da 1 trilyonu sizden tahsil etti. Önce bunun hesabını verin. Tescillisiniz.

Buradan, Mardin Meydanı'ndaki şu coşkulu kalabalığın içinden sesleniyorum. Türkiye'de işsizlik AK Parti iktidarında ortaya çıkmış bir mesele midir? Biz göreve geldik Türkiye'de işsizlik oranı 10,7 idi. Şimdi Amerika'dan gelen bu dalga bizi de biraz rahatsız etti. 1-2 puan arttı. Amerika'da 4 puan - 5 puan Avrupa'da hakeza öyle. Hepsi buna tedbir almaya çalışıyor. Bütün bunlar ortada iken durmadan bunu gündeme getirmek sadece bunun üzerinden siyaset yapmaktır. Bak ben burada söz veriyorum. Sayın Baykal, Sayın Bahçeli şunu söylüyorum; eğer işsizliğe bir çaren varsa açıkla. O çareyi yerine getirmeyen Tayyip Erdoğan varsa ben siyaseti bırakmaya hazırım. Ama çözüm üret. Eğer çözümün yoksa lüzumsuz yere konuşma. Zaten 29 Mart'ta boyunun posunun ölçüsünü alacaksın. Değerli kardeşlerim, gerçekler ortada. Borç miktarları konusunda CHP'de, MHP'de doğru konuşmuyor. Şimdi size rakamlar vereceğim. Burada olanlar olmayanlara lütfen duyursunlar. 2000 yılında Türkiye'nin kamu net borç stoku 71 milyardı. Kim vardı iktidarda? DSP-MHP-ANAP vardı. Bu koalisyon döneminde bunu önce 160 milyar TL'ye, ardından 215 milyar TL'ye çıkardı. Bizim zamanımızda ise, 2005 yılından itibaren kamu net borç stoku ilk kez gerilemeye başladı. 2008 yılı 3'üncü çeyrek sonu itibariyle borcumuz 242 milyar TL. Bir başka ifade ile yüzde 65 kamu net borç stoku ile aldık, şu anda yüzde 25. Yani bu ne demek? 100 liranın 65 lirası borçtu, şimdi 25 liraya düştü. Dürüst davranalım, doğru olalım. Sayın Baykal bunları bil. Mesleğin avukatlık ama biraz da ekonomi öğren. Bak Sayın Bahçeli sen de bil! İş başka yere saptırmayın. Doğru olun, dürüst olun. Siyasette aslolan dürüstlüktür. Bakınız biz göreve geldiğimizde Türkiye'nin gayrisafî yurtiçi hasılası 230 milyar dolardı. Biz buna 5 yıl içinde 520 milyar dolar ilave ettik. Şimdi 750 milyar dolar oldu. 79 senede 250 milyar dolar 6 senede 520 milyar dolar. Halep oradaysa arşın Mardin'de. Bu kadar basit. Devletin borçlanma faizi neydi biliyor musunuz? Yüzde 63. Şimdi nereye düştü? Gecelik faiz 11,5'e düştü.

Değerli kardeşlerim,

Enflasyon neydi? Yüzde 30. Sayın Bahçeli senin başında olduğun hükümetten aldık bunu, yüzde 30. Şimdi nerede enflasyon? Tek haneli rakam 9,5. Sayın Baykal 30'dan 9,5'a. Herhalde 30, 9,5'ten daha küçük değil. Bak nereden nereye düşürdük. Benim vatandaşımı enflasyona ezdirenler işte bunu görmeli.

Değerli kardeşlerim,

Sayın Baykal'a buradan bir daha sesleniyorum. Eski hazine müsteşarı şu anda senin milletvekilin. O sana gösterebilir nasıl internete girilir. Hazinenin web sayfasını açsın borç verilerine nasıl ulaşılır, o veriler nasıl okunur sana gösterebilir. Ondan sonra çık halkın arasına ve lütfen doğruyu söyle. Bakın Mardin'in güzel bir atasözü var: Kuş kafasından kavurma olmaz! Bunlardan da iktidar olmaz. Bugüne kadar milletim bunlara tek başına iktidar verdi mi? Vermedi, vermez. Çünkü milletim bunları çok iyi tanıyor. Sayın Baykal bu ülkede bakanlık yaptı. Bakanlık yaptığı zaman, çiftçi kardeşim mazot kuyruklarında ne

kadar bekledik? İstasyonlarda, benzin kuyruklarında az mı bekledik. Gazyağı kuyruğunda az mı bekledik. Hatırlayın. Bunların cemaziyülevvelini biz biliriz. Ben babamın elindeki karneyi bilirim, nüfus kâğıdını bilirim. Bunları nasıl karneyle aldıklarını biliriz. Burada da aynı jenerasyondan olanlar, bizim büyüklerimiz de çok iyi bilir. Onun için CHP zihniyeti yokluk demektir. Orada bereket yok...

Değerli kardeşlerim şimdi ne yaptılar? Bu ara bunlar bir şey yaptılar muhalefet etmeyi yandaş medyalarına havale ettiler. Şimdi siyaseti de medya üzerinden yapmaya çalışıyorlar. Biz medya siyaseti yapmıyoruz, biz millet siyaseti yapıyoruz. Diyarbakır'da da söyledim. Yüreğin varsa Diyarbakır'a gel. Yüreğin varsa Mardin'e gel. Yüreğin varsa Batman'a gel meydanlarda konuş dedim. Kameralara bakarak değil, bu milletin gözünün içine bakarak konuş...

Değerli Mardinliler,

Mardin için, 6,5 yıldır hükümette, 5 yıldır belediyelerimizde neler yaptık? Bunu anlatmak isterim. Eğitimden sağlığa, adaletten güvenliğe, ne yaptık? Bunları anlatmam lazım. Örneğin, benim Mardinli kardeşim artık okullarda sıralarının üzerinde kitaplarını ücretsiz olarak alıyor mu? Eğitimde engel yok dedik. Kardeşim fakir misin, yoksul musun? İlköğretimde erkek çocuğa 20 milyon kız çocuğa 25 milyon, ortaöğretimde erkek çocuğa 35 milyon kız çocuğa 45 milyon veriyoruz. Parayı kime veriyoruz? Anneye. Babaya vermiyoruz. Niye? Babaya versek duman olup gidecek. Onun için anneye ödüyoruz ki yerini bulsun. Ve bunu bilmeyen anneler lütfen valiliklere, kaymakamlıklara, milli eğitime müracaatınızı yapın ve bu hakkınızı alın. Bu bir lütuf değil. Bu sizin, hakkınızı gidin alın. Baykal'ın söylediği gibi de değil. Efendim bunlar bunu seçim zamanı yapıyor diyor. Biz bunları 5 yıldır yapıyoruz. Niçin? Çünkü Türkiye Cumhuriyeti demokratik laik sosyal bir hukuk devleti. Sosyal devlet olmanın gereği budur. Sosyal devlet vatandaşını ihmal edemez. Gücü nispetinde ilgilenecek. Mardin'in, Kızıltepe'nin, Nusaybin'in tüm okullarında gidin müracaatınız yapın.

Değerli kardeşlerim,

Yine bildiğiniz gibi üniversiteyle ilgili süreç hızla devam edecek. Yurtlarımızın öğrenci kapasitesini artırıyoruz. Yeni yurt yapımı hızla devam ediyor.

Değerli kardeşlerim,

Bakınız biz göreve geldik üniversite öğrencisinin aldığı burs 45 milyondur, şimdi 180 milyon alıyor. Nereden nereye... Göreve geldiğimizden bu yana Mardin'e ne kadar derslik yaptık? Değerli kardeşlerim sadece Mardin'de yaptığımız derslik sayısı 1411. Mardin'in okullarında çok az sayıda bilgisayar vardı. 6,5 yılda okullarımıza 2 bin 934 bilgisayar gönderdik. Bilişim teknolojisi sınıfları daha önce niye yoktu? Biz geldik ve açtık. Yani Batı'nın çocuklarında bilgisayar öğrenmek için imkân varda benim Mardin'deki yavrum niçin bilgisayar öğrenmesin? Ama şimdi öğreniyor. Nereye giderseniz gidin ilköğretimde orta öğretimde bilişim teknolojisi sınıfı var.

Bir diğer adım sağlıkta...

Sağlıkta ne yaptık? Önce hastaneleri birleştirdik. Artık SSK hastanesi, Emekli Sandığına bağlı hastane, devletin kuruluşlarına ait hastane ayrımı yok, onlar gitti. Şimdi hepsi birleşti. İstedğin hastaneye gidebiliyor musun? Gidebiliyorsun. Bunu başardık. Zengin gidiyor fakir gidemiyor, kalktı bunlar. Hepsine gidebiliyorsun. Bunu başardık. Ama biz bunu da yeterli görmüyoruz. Şimdi yeni bir adım daha atıyoruz.

Ah benim Ayşe kardeşim, Fatma kardeşim Hasan Hüseyin Ahmet'im Mehmet'im sabah namazından sonra gider hastanede ilaç kuyruğuna girer miydin? Girerdin. ikisini alır ikisini alamazdın. Öyle mi? Sevgili kardeşlerim artık bu kuyruklar bitti mi? Bitti. İstedğini eczaneden ilacını alabiliyor musunuz? Halep oradaysa arşın burada. Bunu bu iktidar

sağladı. Ama onlar buna da karşı oldular. Mardin'de Hükümetimiz Döneminde sağlık hizmetleri için 63 trilyon harcama yaptık.

Değerli kardeşlerim,

150 yataklı Merkez devlet hastanesi, 50 yataklı Derik devlet hastanesi, 30 yataklı Savur devlet hastanesi, 30 yataklı Ömerli devlet hastanesi, 30 yataklı Dargeçit hastanesi, 25 yataklı Mazıdağı devlet hastanesi, 5 sağlık ocağı ve 4 sağlık evini biz tamamladık, hizmete açtık.

Düşünebiliyor musunuz Merkez devlet hastanesinin yapımına 1991'de başlanmış. Diğer hastanelerimizin yapımına da 1995'te başlanmış, geldik bunları tamamladık. Merkez devlet hastanesi ek binası ile 4 sağlık ocağımızın yapımına da biz başladık, süratle tamamladık, hizmete açtık. 200 yataklı Kızıltepe devlet hastanesi ve 150 yataklı Midyat Devlet hastanesinin yapımına geçen yıl başladık, önümüzdeki yıl bu hastaneleri bitirmeyi planlıyoruz.

Değerli kardeşlerim,

Devlet Hastanesi uzman hekim muayene odası sayısını 30'dan 96'ya çıkardık. Sağlık ocağı muayene oda sayısı 32 idi, 36'ya çıkardık. Sadece 2 ambulans vardı Mardin'de şimdi 11. Diyaliz cihaz sayısı sadece 9'du, şimdi 42. Uzman hekim sayısını iki kata yakın artırdık, 87'yi şimdi 170. Biz dertliyiz be... Bizim size sevdamız var... Aşkımız var.

İşte Adalet...

Kızıltepe adalet sarayını tamamladık, açtık. Midyat İlçe emniyet Müdürlüğü binasını tamamladık. Toplu konutta hamle üstüne hamleler yapıyoruz. Mardin'de bugüne kadar 1632 konutu tamamladık. 2 bin 450 konutla ilgili proje ve ihale çalışmalarımız da ayrıca devam ediyor. Bütün projelerimiz tamamlandığında Mardin'de toplam 4 bin 130 konut yapmış olacağız.

Değerli kardeşlerim, sosyal yardımlarda şu ana kadar Mardin'e 133 trilyon sosyal yardım yaptık. Bunlar kömür yardımlarıydı, kitap yardımlarıydı v.s. Bütün bunların yanında 22 bin 600 aileye kömür yardımını sürdürüyoruz. Fakir fukara garip gurabanın yanında olacağız. Kömürünü sobasını vereceğiz.

Ulaştırımda...

2002 yılına kadar Mardin'e ne kadar duble yol yapılmış biliyor musunuz? 28 kilometre duble yol yapılmış. Biz ise 6 yılda ne kadar ilave ettik biliyor musunuz? 113 kilometre. Değerli kardeşlerim yol medeniyettir. Yolun varsa medeniyim dersin, suyun varsa medeniyim diyebilirsin. Suyun yok yolun yok nasıl medeniyim diyeceksin? Hedefimiz inşallah benim vatandaşımın ayağı tamamen çamurdan kurtulacak. O günleri de göreceğiz, işte onun için KÖYDES'i BELDES'i başlattık. On yıllardır el sürülmeyen Şenyurt-Nusaybin-Ceylanpınar Demiryolunu yeniledik. Değerli kardeşlerim tarımda ne yaptık? Mardin'de tarımı, çiftçilerimizi ihmal etmedik. 2003-2008 döneminde Mardin'e 500 trilyon tarımsal destek verdik. Nereye ne verdiğimizize girmeyeceğim. Yani gübreydi mazottu prim desteğiydi vs.

Değerli kardeşlerim bildiğiniz gibi en önemli sıkıntılardan birisi beyaz su olayıdır. Bu olayda geliştirildi ele alındı ve bu konuyla ilgili olarak da şu anda DSİ gerekli olan çalışmaları hızla devam ettiriyor. Mardin'in Nusaybin'in su sorununu çözmek için bu adımı attık ve şu anda beyaz su projesi hayata geçirildi. Tam 320 bin nüfusun 2040 yılına kadar su sorununu çözmüş oluyoruz.

Bakınız bir diğer önemli olay... Nedir bu? Ilısu Barajı. Şu anda Ilısu Barajı da hızla devam ediyor ve Ilısu Barajı bittiği zaman Türkiye'nin ikinci büyük barajı olacak. Hem su noktasında, hem elektrik noktasında Türkiye'nin ikinci dev yatırımını olacak. Burada hiçbir sıkıntımız yok. İnşallah bu proje hızla bitecek ve hayata geçecek. Mardin'deki KÖYDES

çalışmaları için 71 trilyon harcama yaptık. Bu çalışmalar kapsamında, 1.062 kilometre asfalt, 457 kilometre stabilize, 17,5 kilometre beton yol yaptık.

Sevgili kardeşlerim, sevgili Mardinliler, bunlar Mardin'e kazandırdıklarımızın bir kısmı. 6.5 yılda yılların ihmaliyle mücadele ettik. Sizin desteğinizle, sizin katkınızla, sizin hayır dualarınızla çıktığımız bu yolculuğa kararlı bir şekilde devam edeceğiz.

Durmak yok yola devam dedik. Durmak yok hizmete devam dedik ve Mardin'de Mehmet Beşir Ayanoglu kardeşimi aday olarak gösterdik. Sağolsun Metin Pamukçu kardeşimizle bu süreci işlettik ve Metin Pamukçu kardeşimiz şimdi bayrağı Beşir kardeşime teslim ediyor ve Beşir kardeşimizle bu mücadeleyi omuz omuza sürdüreceğiz. Bu mücadele AK Belediyecilik mücadelesidir. Bunu yapacağız. Kendisi malum hukuk fakültesi mezunu, avukat. Dolayısıyla hak hukuk çerçevesi içerisinde yanında güçlendirilmiş kadrolarla birlikte buradaki hizmeti sürdürecektir ve burada önemli bir adım atacağız. Nedir o? Mardin'i güzelleştirme yolunda bilgisiyle, birikimiyle, tecrübesiyle çok önemli eserler ortaya koyacak. Ben, bu vesileyle, Mardin Milletvekillerimize, Belediye Başkanlarımıza, il teşkilatımıza teşekkür ediyorum.

Sevgili Mardinliler,

Biz sizin emanetinize nasıl sadakatle bağlı kaldıysak, sizin emanetinizi nasıl yüceltmiştik, inanıyorum ki, sizler de size emanet ettiğimiz adaylarımızın tümüne sahip çıkacaksınız.

Hem İl Belediye Başkanı adayımıza, hem de ilçe belediye başkan adaylarımıza eminim ki sahip çıkacaksınız. Gelin bu medeniyet yolculuğuna kaldığımız yerden devam edelim. Gelin Türkiye'yi dünyanın zirvelerine taşıyalım. Gelin 29 Mart'ta mührü AK Parti'ye basalım, bu ülkenin mutlu ve müreffeh geleceğini hep birlikte inşa edelim. Tek Millet, Tek Bayrak, Tek Vatan, Tek Devlet. Bu noktada hep birlikte bir şeyi birleştirmemiz lazım. Çünkü bizi birleştirecek olan bu. Tek bayrak diyeceğiz, Tek millet diyeceğiz, Tek devlet diyeceğiz, Tek vatan diyeceğiz ki bizi bölmek parçalamak isteyenler burada kurdukları tuzağa kendileri düşsün. Bunu başarmamız lazım. Çünkü birilerinin bu yaklaşım tarzı bizim için olumlu değildir. Gün birlik ve beraberlik günüdür. Son söz sizin, karar sizin, bu ülke hepimizin! Onun için diyorum ki; beraber yürüdük biz bu yollarda, beraber ıslandık yağın yağmurda, şimdi dinlediğim tüm şarkılarda, bize her şey sizi hatırlatıyor. 29 Mart hayırlı olsun. Günümüz kutlu olsun. Allah yar ve yardımcımız olsun...

4. Bakanların ve Milletvekillerinin Mardin Açıklamaları

4.1. 08 Kasım, 2012²⁹ Mardin Tanıtım Günleri Kapsamında Bakanların Konuşmaları

Mardin'in güzelliği ortaya çıkıyor

Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz son yıllarda yapılan çalışmalarla Mardin'i yine o asli güzelliğine ve kültürel dokusuna kavuşturmaya başladıklarını söyledi.

İçişleri Bakanı İdris Naim Şahin, Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Mehdi Eker ve Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz ile Atatürk Kültür Merkezi'nde düzenlenen Mardin Tanıtım Günleri'nin açılışını gerçekleştirdi.

Bakan Şahin, buradaki konuşmasında, Mardin'in tarihi bir şehir olduğunu belirterek, Mardin'in insan hayatının ne kadar güzel şekillenebileceğinin asırlar boyu örneklerinin görüldüğü bir şehir olduğunu dile getirdi.

İçişleri Bakanı İdris Naim Şahin "Gecesi gündüzü, şehri, kırsalı, sokağı caddesi farklı güzellikler taşıyan, kültürel değerler taşıyan bir şehrimiz. Mardin'de 2 yıl fiilen çalışmış, Mardin'i yaşamış birisi olarak sofrada adabından, kahve içme kültürüne kadar, sohbet kültüründen, misafir kültürüne kadar kendine has özellikleri olan bu şehri hala seviyorum, daha çok seviyorum, zaman geçtikçe sevgimin arttığını ifade ediyorum. Mardin'in güzel insanlarına ortaya koydukları birlikte yaşama örneğini başarılı bir şekilde sürdürdükleri için gönülden teşekkürlerimi ifade ediyor ve Mardin'i en içten duyguyla hasretle selamlıyorum."

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı Mehdi Eker, Atatürk Kültür Merkezi'nde düzenlenen Mardin Tanıtım Günleri'nin açılışında yaptığı konuşmada, bazı şehirlerin anlatılamayacağını, gezilmesi, görülmesi ve hissedilmesi gerektiğini belirterek, Mardin'in de öyle bir şehir olduğunu söyledi. Mardin'i Türkiye'ye benzeten Bakan Eker, bu şehrin farklı etnik yapıları barış içinde bir arada tutabilen, farklı dilleri, kültürleri ve inanç gruplarını asırlarca barış içinde yaşatabilen özel bir şehir olduğunu vurguladı. Bu dünya mirası şehrin tanıtıldığı günlerin etkinliğinde bulunmaktan onur duyduğunu anlatan Bakan Eker, şöyle konuştu:

"İçinden Mezopotomya'nın bereketli ovalarının seyredilebildiği bu muhteşem şehir, o coğrafyanın bütün acılarının, bütün sevinçlerinin, bütün motiflerinin taşlara işlendiği, sokaklarında hüznün sevinçlerin, hala kapı kapı, taş taş hissedilebildiği bu güzel şehir, ancak gidilip görülünce, taşlarına dokunulunca, sokaklarındaki hava teneffüs edilip, kahvelerindeki insanlarla görüşülünce daha çok anlaşılır. Bugün bu güzel şehir, tarihi birikimini ortaya çıkarmayla birlikte bir çok projenin uygulama alanıdır. Bu yönüyle biz Mardin'e karşı borcumuzu ancak bu projeleri tamamlayarak ödeyebiliriz. Bunu dünyaya anlatmalı, bu modeli Türkiye ve dünyaya tanıtmalıyız."

"Mardin'i yine o asli güzelliğine kavuşturmaya başladık". Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz da tarihi ve kültürel zenginlikleriyle ünlü Mardin'in, geçmişte çarpık yapılaşmalar nedeniyle orijinal yapısının bozulduğunu, ama son yıllarda yaptıkları çalışmalarla Mardin'i yine o asli güzelliğine ve kültürel dokusuna kavuşturmaya başladıklarını söyledi. "Başka yerlerde yapmakla övünüyoruz ama Mardin'de yıkmakla övünüyoruz" diyen Bakan Yılmaz, çarpık yapıları yıkarak Mardin'in güzelliğini ortaya çıkarmaya başladıklarını, bu konudaki çalışmalarda son aşamaya geldiklerini kaydetti. Mardin'in sadece Türkiye için

²⁹ <http://www.akparti.org.tr/site/haberler/mardinin-guzelligi-ortaya-cikiyor/33323>

değil bütün insanlık için önemli olan çok güzel bir özelliğinin bulunduğunu ifade eden Yılmaz, "Bir arada yaşama kültürünü en güzel şekilde ortaya koyan bu şehrimiz değişik dinleri, dilleri, mezhepleri ve etnik yapılarıyla birlik, beraberlik ve uyum içinde bir tolerans kültürüyle yaşayan şehrimiz. Bu yönüyle de bütün insanlığa örnek teşkil edebilecek bir şehir. Mardin'in bu yönüyle tüm dünyada tanınması hem Mardin için hem insanlık için çok uygun olur" diye konuştu.

4.2. 22 Mart 2012³⁰ Çevre ve Şehircilik Bakanı Erdoğan Bayraktar'ın Mardin Ziyareti

Çevre ve Şehircilik Bakanı Erdoğan Bayraktar, çeşitli incelemelerde bulunmak üzere Çevre ve Şehircilik Bakan Yardımcısı Muhammet Balta, AK Parti Mardin Milletvekili Ecz.Gönül Bekin Şahkulubey, AK Parti İstanbul Milletvekili, Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanı İdris Güllüce ve komisyon üyesi diğer milletvekilleri ile birlikte 20 Nisan 2012 Cuma Günü Mardin'e geldi. İlk olarak Kutlu Doğum Haftası Etkinliğine katılan Bayraktar ve beraberindekiler, daha sonra Mardin Valiliği ile Mardin Belediyesi'ni ziyaret etti ve tarihi mekânları gezdi.

Programda bir konuşma yapan Bakan Bayraktar, Mardin şehrinin hoşgörüsüne işaret ederek, "Mardin sıradan bir şehir değildir. Mardin dünyanın hoşgörü şehri, Mardin dünyanın en hoşgörü insanları, Mardin dünyanın en önemli semavi dinlerinin merkezlerinden bir tanesidir. Bu bakımdan Mardinli olmak, aynı zamanda bir övünç ve bir gurur kaynağıdır" dedi.

Bakan Bayraktar, Vali Vekili Turan Erdoğan'dan 'Tarihi dönüşüm projesi' hakkında brifing aldı.

Bakan Bayraktar, Mardin'in TOKİ ile aslına döneceğini belirterek, "Tarihi derinliğini yansıtacak, yöresel mimariyi yansıtacak, tarihi kimliğini yansıtacak yeni bir yapılanma içerisine giriyoruz. Bu uzun bir süreye yayılacak, 8-10 yıllık bir proje halinde. Tabi Başbakanımızın da bu konuda müzaheret var. TOKİ olarak da yapılıyor. Bir tarafta vali var, belediye var. Kültür Bakanlığı, ayrıca proje içerisinde. Biz de Çevre ve Şehircilik Bakanlığı olarak projeyi beraber yürüteceğiz. Çok güzel olacak Mardin inşallah" şeklinde konuştu.

4.3. 14 Ocak, 2012 Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay

Çeşitli programlara katılmak üzere Ordu'da bulunan Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay, beraberindeki heyetle birlikte kentteki tarihi yapılarda incelemede bulundu.

Türk dizilerinin Asya, Avrupa ve Rusya'dan Arabistan ortalarına kadar her tarafta büyük bir yaygınlık kazandığını ifade eden Bakan Günay, "Bazı diplomatlar veya bakan muhataplarım, akşam programlarını Türk dizilerine göre ayarladıklarını söylüyorlar, o kadar yaygın" dedi. Türk dizilerinin izlenmesinin Türkiye'nin dünyadaki tanıtımını artırdığına işaret eden Bakan Günay, şöyle devam etti:

"Dizilerde İstanbul gözüküyor, Kapadokya gözüküyor, Mardin gözüküyor. Bu yüzden bir anlamda Türkiye'nin tanıtımını sağlamış oluyoruz. Bu tanıtımla birlikte turizm

³⁰ <http://www.gonulbekin.com/haberdetay.asp?id=533&kategori=Haberler>

açısından da bunun bereketini görüyoruz. Bu yıl Türkiye'ye gelen yabancı ziyaretçi sayısı 30 milyonu aştı, bu rekordur. Türkiye 25-30 yıldan bu yana turizm yapmaya çalışıyordu. 2000'li yılların başında Türkiye'ye 10 milyon turist geliyordu. Şuan 30 milyonu aşıyoruz. 25 milyar doların üzerinde de turizmden gelir elde ediyoruz ki, bu doğrudan doğruya asgari hesaplanan gelirdir, yan gelirleri hesapladığımız zaman 30 milyar doların üzerinde gelir elde ediliyor. Turizmin Türkiye'ye getirdiği bereket, otomotiv sektörünün veya tekstil sektörünün getirisinden daha yukarda. Çünkü bir ithal girdimiz yok. Tamamen ne elde ediyorsak Türkiye'nin kendi kaynaklarından elde ediyoruz."

4.4. 14 Kasım 2011³¹ Mardin'de Tarihi Değişim

MARDİN'DE TARİHİ DEĞİŞİM

Mardin Kent Konseyi ocak ayı toplantısında konuşan AK Parti Milletvekili Gönül Bekin Şahkulubey, 2002 yılında Mardin'e gelişinde Başbakan Recep Tayip Erdoğan'ın Mardinlilere su ve tarihi dönüşüm müjdeleri verdiğini hatırlattı. Şahkulubey; "Mardin'deki Tarihi Dönüşüm Projesini; valilik, belediye ve TOKİ ortaklaşa yürütüyor" dedi.

Mardin Kent Konseyi Ocak ayı toplantısı belediye meclisi salonunda yapıldı. Tarihi Dönüşüm Projesi ile Mardin'in trafik sorunlarının tartışıldığı toplantıya; AK Parti Mardin Milletvekilleri Gönül Bekin Şahkulubey, Cüneyt Yüksel, Mardin Belediye Başkanı Mehmet Beşir Ayanoğlu, Vali Yardımcısı Şenol Koca, Trafikten sorumlu Emniyet Müdürü özer Tanrıverdi ve Kent Konseyi Üyeleri katıldı.

AK Parti Milletvekili Gönül Bekin Şahkulubey, 2002 yılında Mardin'e gelişinde Başbakan Recep Tayip Erdoğan'ın Mardinlilere, su ve tarihi dönüşüm projesi olmak üzere iki müjde verdiğini söyleyerek; "Mardin'deki Tarihi Dönüşüm Projesini; valilik, belediye ve TOKİ ortaklaşa yürütüyor. Bu işin derdini çeken, koordinasyonunu yapan valilik ve belediyedir. Bu proje sen ben projesi değil, Mardinlilerin projesidir. Biz vekiller ise işin Ankara ayağını oluşturmaktayız. Nerede finans varsa oraya koşturuyoruz." şeklinde konuştu. Mardin Kalesi'nin halka açılması sürecini bizzat Başbakan'ın kendisi takip ettiğini ve bunun için 4 milyon lira ödenek gönderildiğini söyleyen Bekin, "Kalenin güvenliği ve restorasyonu tamamlandığında 2013 yılında halka açılması planlanıyor" dedi.

Mardin'de başlatılan Tarihi Dönüşüm Projesi'nin Dünya'ya örnek olabilecek bir proje olduğunu ve Projeye şu ana kadar 10,5 milyon lira harcandığını söyleyen AK Parti Mardin Milletvekili Cüneyt Yüksel; "Bu projenin resmi adı Kentsel Dönüşüm Projesidir. Yalnız Mardin gibi kadim bir tarihe sahip bir şehirde bu tanımlama yetersiz kalmaktadır. Onun için biz bunu Tarihi Dönüşüm Projesi diye adlandırdık. Kentsel Dönüşüm Projesi adına Tarihi Dönüşümün eklenmesi yeni bir konsepttir. Bu proje diğer tarihi şehirlere de örnek olacaktır. Bu proje hükümetimizin vizyonudur. Mülkiyet hakkı kutsaldır. Bu çalışmalar yapılırken hiçbir vatandaş hiçbir esnaf mağdur edilmemektedir." dedi.

İki yıl öncesine göre şehirde ciddi değişimlerin yaşandığını ve dışından gelen insanların bunu hemen fark ettiklerini söyleyen Mardin Belediye Başkanı Mehmet Beşir Ayanoğlu, "Tarihi Dönüşüm Projesi'ni valilik ve belediye olarak ortaklaşa yürütüyoruz. Rölöve ve imar çalışmalarını tamamlayan Mardin diğer şehirlere göre daha şanslıdır. Birinci Caddenin restorasyonu ile ilgili çalışmalar son aşamaya gelmiş durumda. 9 milyon Euro harcanacak olan proje kapsamında tek tip vitrin, tek tip tabela kullanılacaktır. Tabela kirliliğiyle önümüzdeki günlerden itibaren mücadele etmeye başlayacağız. Caddenin tüm

³¹ <http://www.gonulbekin.com/haberdetay.asp?id=422&kategori=Bas%FDnda%20%DEahkulubey>

altyapısı yeniden düzenlenecek. Caddeye şu an dokunmuyoruz, sürekli kazı yapıp halkımızı rahatsız etmek istemiyoruz" dedi.

4.5. 10 Eylül, 201132 Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay

“Kültür Turizminin Önemli Durakları”

İlçe merkezinin de bakıma ihtiyacı olduğunu ifade eden Bakan Günay, gezisi sırasında sıcak hava ve bazı olumsuzluklara rağmen ABD'li ve Japon turistlerle karşılaştığını ifade ederek konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Bu sıcakta ve bu imkânsızlık içinde dünyanın çeşitli yerlerinden gelmiş turist kabileleri var. Artık Urfa zaten Türkiye turizminin çok bilinen merkezlerinden biri haline gelmeye başladı. Urfa, Mardin, Gaziantep inşallah Diyarbakır'ı da katacağız bu güzergâha. Kültür turizminin çok önemli durakları haline gelmeye başladı. Urfa ayrıca asayiş bakımından şükürler olsun herhangi bir sıkıntı olmayan bir yöre. Urfa'ya, zaten kaynak ve imkân ayırıyorduk. Şimdi Harran'a daha fazlasını ayırmaya çalışacağız. Harran da iki derdimiz var bir yandan tarihi koruyacağız bir yandan da vatandaşlarımızın insanca yaşamasının, üzerinde yaşadıkları bu bereketten daha insanca yararlanmasının önündeki engelleri kaldırmaya çalışacağız."

³² <http://www.akparti.org.tr/site/haberler/turizm-bir-baris-projesidir/12703>

ÖZGEÇMİŞ

Nurcan Güneş 1985'te Trabzon'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini tamamladıktan sonra 2003'de Samsun Ondokuz Mayıs Lisesi'nden mezun oldu. Lisans Eğitimini 2008 yılında Selçuk Üniversitesi Mimarlık Bölümünde tamamladı. Lisans eğitimin ardından, üç yıllık bir dönemde, çeşitli mimari projelerde yer almak ile birlikte farklı belediyelerde kontrolör olarak görev yaptı. 2009'da Karadeniz Teknik Üniversite'sinde başladığı Yüksek Lisans eğitimine devam etmektedir. 2011'de Mardin Artuklu Üniversitesi Mimarlık Bölümünde başladığı araştırma görevliliğini halen sürdürmektedir. Çalışma alanları kent sosyolojisi, kent kimliği ve kimliğin mekânlar üzerinden okunması, bilgisayar destekli mimari tasarım, üç boyutlu görselleştirme ve benzeri konulardır. 2012-2013 eğitim yılında Artuklu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsünün Mimarlık Tarihi ve Kuramı Doktora programına özel öğrenci statüsü ile kabul edildi.